

MAGYAR RENDÉSZET

Kiemelt közlemények

SALLAI JÁNOS:

Rendészeti tisztképzés a Rendőrtiszti Főiskola megalakulásáig

FINSZTER GÉZA:

A rendőr akadémiaától az egyetemig

**CHRISTIÁN LÁSZLÓ – HAUTZINGER ZOLTÁN
– KOVÁCS GÁBOR:**

A magyar rendészeti felsőoktatás jelene és jövője

XXI. évf. (2021)

A rendészeti
felsőoktatás 50 éve
különszám

ISSN 1586-2895 (nyomtatott)
ISSN 1787-050X (elektronikus)

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

MAGYAR RENDÉSZET

A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM RENDÉSZETTUDOMÁNYI SZAKMAI FOLYÓIRATA

Magyar Rendészet – Szerkesztőség

Főszerkesztő:	Dr. habil. Christián László (Nemzeti Közzolgálati Egyetem)
Szerkesztők:	Lippai Zsolt (Nemzeti Közzolgálati Egyetem) Dr. Németh Zsolt (Nemzeti Közzolgálati Egyetem)
Szerkesztőbizottság:	
A szerkesztőbizottság elnöke:	Prof. Dr. Ruzsonyi Péter (Nemzeti Közzolgálati Egyetem)
A szerkesztőbizottság tiszteletbeli elnöke:	Prof. Dr. <u>Katona Géza</u>
Alapító szerkesztőbizottsági elnök:	Prof. Dr. Blaskó Béla (Nemzeti Közzolgálati Egyetem)
Szerkesztőbizottsági tagok:	Prof. Dr. Barabás Andrea Tünde (Nemzeti Közzolgálati Egyetem) Dr. habil. Boda József (Nemzeti Közzolgálati Egyetem) Fałdowski, Marek PhD (Szczytnói Rendőr Akadémia, Lengyelország) Dr. Felkai László (Belügyminisztérium) Dr. Fialka György (Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara) Prof. Dr. Finszter Géza (Nemzeti Közzolgálati Egyetem) Prof. Dr. Haller József (Nemzeti Közzolgálati Egyetem) Dr. Janza Frigyes ny. r. vezérőrnagy Prof. Dr. Kerezsi Klára (Országos Kriminológiai Intézet) Dr. Madai Sándor (Debreceni Egyetem) Prof. Dr. Mezey Barna (Eötvös Loránd Tudományegyetem) Prof. Dr. Sallai János (Nemzeti Közzolgálati Egyetem) Dr. Sotlar, Andrej PhD (Maribori Egyetem, Szlovénia)
Vendégszerkesztő:	Dr. Kovács Gábor (Nemzeti Közzolgálati Egyetem) Dr. Tóth Nikolett Ágnes (Nemzeti Közzolgálati Egyetem)
Szerkesztőség:	1083 Budapest, Üllői út 82. magyarrendeszet@uni-nke.hu , +36 1 432 9074
	XXI. évfolyam, 2021/különszám
Kiadó:	Nemzeti Közzolgálati Egyetem Ludovika Egyetemi Kiadó 1083 Budapest, Ludovika tér 2. www.ludovika.hu ; info@ludovika.hu
A kiadásért felel:	Koltay András rektor
Olvasószerkesztők:	Resofszi Ágnes, Gergely Zsuzsánna, Bujdosó Hajnalka
Nyomdai kivitelezés:	Pátria Nyomda Zrt.
	ISSN 1586-2895 (nyomtatott) ISSN 1787-050X (elektronikus)
	Megjelenik évente 4 alkalommal.

MAGYAR RENDÉSZET

PROFESSIONAL JOURNAL OF LAW ENFORCEMENT OF THE UNIVERSITY OF PUBLIC SERVICE

Hungarian Law Enforcement – Editorial Team

Editor-in-chief: László Christián (University of Public Service, Hungary)

Editors: Zsolt Lippai (University of Public Service, Hungary)
Zsolt Németh (University of Public Service, Hungary)

Chairman of the Editorial Board: Péter Ruzsonyi (University of Public Service, Hungary)

Honorary chairman of the Editorial Board: † Géza Katona

Founding Chairman of the Editorial Board:

Béla Blaskó (University of Public Service, Hungary)
Andrea Tünde Barabás (University of Public Service Faculty of Law Enforcement, Hungary)
József Boda (University of Public Service, Hungary)
Marek Faldowski (Police Academy in Szczytno, Poland)
László Felkai (Ministry of Interior, Hungary)
György Fialka (Chamber of Bodyguards, Property Protection and Private Detectives, Hungary)
Géza Finszter (Hungarian Academy of Sciences, University of Public Service, Hungary)
József Haller (University of Public Service, Hungary)
Frigyes Janza (Hungarian Police, retired)
Klára Kerezsi (Hungarian Academy of Sciences)
Sándor Madai (University of Debrecen, Hungary)
Barna Mezey (Eötvös Loránd University, Hungary)
János Sallai (University of Public Service, Hungary)
Andrej Sotlar (University of Maribor, Slovenia)

Guest editors: Gábor Kovács (University of Public Service, Hungary)
Nikolett Ágnes Tóth (University of Public Service, Hungary)

Editorial office: H-1083 Budapest, Üllői út 82.
magyarrendeszet@uni-nke.hu, +36 1 432 9074
Subscriptions are available at the editorial office, at the above address.

Vol. XXI. 2021/Special Issue

Publisher: University of Public Service | Ludovika University Publishing House
H-1083 Budapest, Ludovika tér 2.

www.ludovika.hu; info@ludovika.hu
András Koltay Rector
Ágnes Resofszi, Zsuzsánna Gergely, Hajnalka Bujdosó
Pátia Printing House Co.

Responsible for publishing:
Proofreaders:
Print and bind:

ISSN 1586-2895 (printed)
ISSN 1787-050X (online)

Published four times a year.

Tartalom

Szerzőink	7
Lektoraink	9
CHRISTIÁN László – KOVÁCS Gábor: Szerkesztői köszöntő	11
BALOGH János: Rendőri vezető visszaemlékezései	13
BLASKÓ Béla: Rendészeti tisztképzés a Rendőrtiszti Főiskolán (1996–2005).	17
BODA József: Szakmai követelmények a rendészeti felsőoktatásban	39
CHRISTIÁN László – HAUTZINGER Zoltán – KOVÁCS Gábor: A magyar rendészeti felsőoktatás jelene és jövője	53
DÁNOS Valér: Volt egyszer egy praxisorientált képzési programterv a Rendőrtiszti Főiskolán (1994–1995)	73
DSUPIN Ottó: Gondolatok a rendészeti felsőoktatásban megvalósuló rendőrségi követelményekről	89
FINSZTER Géza: A rendőr akadémiától az egyetemig	101
FÓRIZS Sándor – MÉSZÁROS Bence: Rendőrtiszt-képzés az Európai Unió néhány országában, jó gyakorlatok	123
NÉMETH Zsolt: Dr. Györök Ferenc vezérőrnagy, az első parancsnok	153
RUZSONYI Péter: A digitális korszak beköszöntése és a Covid-19-világjárvány generálta helyzetben történő helytállás	159
RUZSONYI Péter: Még a Hegyen – régi helyszínen új identitás építése.	167
SALLAI János: Rendészeti tisztképzés a Rendőrtiszti Főiskola megalakulásáig.	173
SÁRKÁNY István: A Rendőrtiszti Főiskola létrejötte és a rendészeti tisztképzés története 1990-ig	195
SÁRKÁNY István: Paradigmaváltás a Rendőrtiszti Főiskolán	201
TÖREKI Sándor: Egy rendőri vezető visszaemlékezései – gondolatok a rendőri felkészítésről	205

Utánközlés

BLASKÓ Béla: Rendészeti felsőoktatás – ma és holnap. Eredetileg megjelent: <i>Belügyi Szemle</i> , 53. (2005), 7–8. 28–45.	213
KRATOCHWILL Ferenc: A rendőrtisztképzés és a tiszti továbbképzés reformja. Eredetileg megjelent: <i>Rendészeti Szemle</i> , 31. (1993), 11. 59–61..	231
NYERGES Lajos: A Rendőrtiszti Főiskola múltjáról, jelenéről és jövőjéről – konzultáció Györök Ferenc volt főiskolaparancsnok és Kratochwill Ferenc főigazgató részvételével. Eredetileg megjelent: <i>Rendészeti Szemle</i> , 30. (1992), 12. 46–52..	235

Szerzőink

- Dr. BALOGH János r. altábornagy, országos rendőrfőkapitány, Országos Rendőr-főkapitányság
- Prof. Dr. BLASKÓ Béla ny. r. vezérőrnagy, professor emeritus, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Büntetőjogi Tanszék
- Dr. BODA József habil. egyetemi docens, ny. nb. vezérőrnagy, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Tanácsadó Testület tagja
- Dr. CHRISTIÁN László habil. r. ezredes tanszékvezető egyetemi docens, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, oktatási rektorhelyettes, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék
- Dr. DÁNOS Valér ny. r. vezérőrnagy PhD/CSc, *Belügyi Szemle* főszerkesztő
- Dr. univ. DSUPIN Ottó ny. r. vezérőrnagy, címzetes egyetemi docens, főtanácsadó, Országos Rendőr-főkapitányság Személyügyi Főigazgatóság
- Prof. Dr. FINSZTER Géza ny. r. ezredes, professor emeritus, az MTA doktora, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
- Prof. Dr. FÓRIZS Sándor egyetemi tanár, ny. r. dandártábornok, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Rendészettudományi Doktori Iskola
- Dr. HAUTZINGER Zoltán PhD r. ezredes, tanszékvezető egyetemi docens, oktatási dékánhelyettes, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
- Prof. Dr. KOVÁCS Gábor r. dandártábornok, tanszékvezető egyetemi tanár, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Rendészeti Vezetéstudományi Tanszék
- Dr. KRATOCHWILL Ferenc büntetőeljárás-jogász egyetemi tanár, a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának alapítója, első dékánja, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Büntető Eljárásjogi Tanszékének vezetője, 1990-től haláláig a Rendőrtiszti Főiskola főigazgatója
- Dr. MÉSZÁROS Bence PhD r. ezredes, tanszékvezető egyetemi docens, nemzetközi dékánhelyettes, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
- Dr. NÉMETH Zsolt PhD. ny. r. ezredes, egyetemi docens, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Kriminológiai Tanszék
- Dr. NYERGES Lajos r. alezredes egykori főszerkesztő-helyettes, *Belügyi Szemle*
- Prof. Dr. RUZSONYI Péter bv. dandártábornok, tanszékvezető egyetemi tanár, dékán, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
- Prof. Dr. SALLAI János r. ezredes tanszékvezető egyetemi tanár, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Rendészetelméleti és -történeti Tanszék
- Prof. Dr. SÁRKÁNY István ny. r. vezérőrnagy, professor emeritus, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Kriminológiai Tanszék
- Dr. TÖREKI Sándor r. vezérőrnagy, bűnügyi országos rendőrfőkapitány-helyettes, Országos Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Főigazgatóság

Lektoraink

- Prof. Dr. BLASKÓ Béla ny. r. vezérőrnagy, professor emeritus, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Büntetőjogi Tanszék
- Dr. BODA József habil. egyetemi docens, ny. nb. vezérőrnagy, a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Tanácsadó Testület tagja
- Prof. Dr. FINSZTER Géza ny. r. ezredes, professor emeritus, az MTA doktora, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
- Prof. Dr. FÓRIZS Sándor egyetemi tanár, ny. r. dandártábornok, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Rendészettudományi Doktori Iskola
- Dr. HAUTZINGER Zoltán PhD, r. ezredes, tanszékvezető egyetemi docens, oktatási dékánhelyettes, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
- Prof. Dr. KOVÁCS Gábor r. dandártábornok, tanszékvezető egyetemi tanár, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Rendészeti Vezetéstudományi Tanszék
- Dr. NÉMETH József PhD, r. ezredes, elnök, Rendőrség Tudományos Tanácsa
- Prof. Dr. SALLAI János r. ezredes tanszékvezető egyetemi tanár, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Rendészetelméleti és- történeti Tanszék
- Prof. Dr. RUZSONYI Péter bv. dandártábornok, tanszékvezető egyetemi tanár, dékán, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
- Prof. Dr. SÁRKÁNY István ny. r. vezérőrnagy, professor emeritus, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Kriminológiai Tanszék

Szerkesztői köszöntő

A *Magyar Rendészet* a Nemzeti Közszerzői Egyetem Rendészettudományi Kar szakmai folyóirata, amelynek célkitűzései között szerepel a rendészettudomány egyetemi szintű oktatásának támogatása, új tudományos eredmények közzététele, valamint szakmai tudományos publikációs lehetőség biztosítása.

A periodika tudományterületi fókuszában a rendészettudomány, valamint a bünyügyi tudományok és a kapcsolódó tudományterületek szerepelnek. Lapszámaink nyomtatott és elektronikus formában történő megjelentetésével közel hetvenezer egyenruhás, a rendészetben érintett munkatársunkat tudjuk elérni.

A *Magyar Rendészet* jubileumi különszámának megjelenése szorosan kapcsolódik a rendészeti tisztképzés 50. évfordulójához.

A felkért szerzők között megtalálhatók az egykori hallgatók, akik ma már vezetői beosztást látnak el a rendőrségnél, a többszöri átalakulást megélt rendészeti tisztképző intézmények vezetői, a főigazgatók, rektor, dékánok, az oktatók, mindazok, akik munkájukkal tevékenyen segítették és meghatározták a rendészeti tisztképzés fejlesztésének fő irányait, az elvárásokat.

A szerzők visszaemlékezései alapján az olvasó képet kaphat a rendészeti tisztképzés egy-egy meghatározó időszakáról. A különböző tanulmányokat feldolgozva az olvasóközönség bepillantást nyerhet a rendészeti tisztképzés elmúlt 50 éve meghatározó szereplőinek visszaemlékezéseibe, amelyek ismerete elengedhetetlenül fontos a fél évszázad történéseinek megértéséhez, és amely hozzájárul ahhoz, hogy a múltra építve a Nemzeti Közszerzői Egyetem Rendészettudományi Karán töretlenül tovább fejlődjön a rendészeti tisztképzés, az teljes mértékben megfeleljen a 21. század kihívásainak.

A különszám tanulmányai hasznos ismeretanyaggal szolgálnak a rendészeti tisztképzéssel foglalkozó szakemberek számára, de forrásanyagként is felhasználhatók a Rendészettudományi Karon tanulmányokat folytató alap- és mesterképzésekben, valamint a doktori képzésben részt vevő hallgatók kutatásaihoz, amelyek tovább erősítik a hivatás iránti kötődést, a rendészeti tisztképzés múltjának megismerését, a tiszt szolgálatot vállaló fiatalok haza iránti elkötelezettségét.

A *Magyar Rendészet* jubileumi különszámát ajánljuk minden érdeklődőnek, akik ismereteket kívánnak szerezni a rendészeti tisztképzés fél évszázados történelméből.

Dr. Kovács Gábor r. dandártábornok
tanszékvezető egyetemi tanár
NKE RTK dékán
vendégszerkesztő

Dr. Christián László r. ezredes
tanszékvezető egyetemi docens
NKE oktatási rektorhelyettes
főszerkesztő

Rendőri vezető visszaemlékezései

BALOGH János¹

A cím kötelez. Írásomban – mint rendőri vezetői visszaemlékezés – három gondolatkört tartottam fontosnak kiemelni. Megosztom emlékeimet a rendőrré válásomról, az akkor végzett tanulmányaim meghatározó pillanatairól. Visszaemlékezem első parancsnoki munkámra, amelyre nagyon fiatalon, 24 évesen kaptam lehetőséget, és a mai napig szívesen gondolok akkori beosztottjaimra, akik jóval idősebbek voltak nálam, mégis csapatként tudtunk jól együtt dolgozni. Személyes emlékeim felidézése során kiemelten fontosnak tartom azt az időszakot, amikor egy képzés sikeres elvégzését követően „váltottam” a korábbi munkámhoz képest, azon az áron is, hogy ez akkor alacsonyabb munkakörnek, visszalépésnek tűnt – azonban az élet azt igazolta, hogy időnként a tanulás, a fejlődés és a későbbi előmeneteli lehetőség érdekében lehet és kell is oldalra lépnünk. Vallom azt, hogy egész életünk egy nagy tanulási folyamat, amelynek során a jóból és a rosszból egyaránt le kell szűrni a megfelelő tapasztalatokat, amelyek előre vihetnek bennünket.

Kulcsszavak: rendőrré válás, tanulmányok, vezetői tapasztalatok, élethosszig tartó tanulás

Hogyan lettem rendőr?

A Kossuth Lajos Katonai Főiskolán szereztem diplomát, de jövőmet a Vám- és Pénzügyőrségnél képzeltem el. Már folyt a felvételi eljárás, és vártak a leendő munkahelyemen, amikor egy véletlen találkozás édesapám régi barátjával – aki akkor nyomozó volt Sopronban – új irányt szabott életemnek; a rendőrséget választom. Így kerültem próbaidős törzsszászlósként a Soproni Rendőrkapitányságra nyomozó munkakörbe. A próbaidő leteltét követően alhadnagy lettem, majd megkezdtem a Rendőrtiszti Főiskola levelező tagozatán, bünyügyi szakon tanulmányaimat. (Akkor ez két-éves másoddiplomás képzés volt a felsőfokú végzettséggel rendelkezők részére.)

Meghatározó élmény volt számomra az ott eltöltött idő, nagyon sokat jelentett. A másoddiplomás képzés során gyakorlatilag ugyanazt oktatták nekünk a főiskolai tanárok, mint a nappali tagozatosoknak – nyilván olyan járulékos elemek elhagyásával, amit mi már diplomásként az egyéb tanulmányaink során megkaptunk. Rendszerbe foglalt ismereteket szerezhettünk, amelyek életre szólóan megalapozták tudásunkat. Sok kiváló tanárom volt, köztük olyan emblematisz személyek, mint Németh Zsolt vagy Blaskó Béla. Utóbbinál kétszer is államvizsgáztam, mert az első

¹ Dr. Balogh János r. altábornagy, Országos Rendőr-főkapitányság, rendőrségi főtanácsos, országos rendőrfőkapitány. János Balogh, PhD, Police Lieutenant General, National Police Headquarters, Police Chief Counsellor, Chief Constable, Head of the National Police Headquarters.

megmérettetésem eredményével nem voltam elégedett és javítóvizsgára jelentkeztem. Az éppen végzős nappalis hallgatóknak szervezett vizsgán újra Blaskó tanár úrral „kerültem szembe”, de már jóval felkészültebben, így aztán a siker sem maradt el. Amikor évekkkel később a jogi egyetemet végeztem, szinte csak a különös rész időközben megváltozott szabályait kellett átolvasnom, mert az „ertéefes” tudásom tökéletesen elég volt.

A főiskola elvégzését követően lettem – kiváló tanulmányi eredményem miatt – soron kívül főhadnagy. Ekkor már közrendvédelmi szakterületen dolgoztam, hároméves bűnügyi gyakorlat után váltottam.

Első vezetői tapasztalataim

Első rendőri vezetői tapasztalataimat körzeti megbízotti alosztályon szereztem. 24 évesen én voltam az alosztály legfiatalabb tagja, a helyettesem majdnem kétszer annyi, de a beosztottak többsége is jóval idősebb, 40 fölötti volt. A katonai főiskola sok hasznos vezetői ismerettel készítette fel, ennek köszönhetően a beosztott-vezető viszony nem volt teljesen ismeretlen számomra, de sokat segített a támogató környezet, amelybe kerültem. Én megadtam a tiszteletet a kornak, és megkaptam a tiszteletet a beosztásnak. Súlyos konfliktusom a beosztottakkal sosem volt. Nagyon jó csapat alakult ki, ahol például halászlé főzésekor sem felejtettük el, hogy ki kicsoda, de nem is kellett senkinek engedélyt kérni arra, hogy tehet-e Erős Pistát a levesbe. Akkoriban gyakran, hetente akár többször is összejöttünk munkaidő után, beszélgettünk, jó volt együtt lenni.

Hiszem, hogy mindenkitől és minden helyzetből lehet tanulni, e tekintetben nincs elvesztegetett idő. Voltak persze hangsúlyosabb, emlékezetesebb munkatársak, akiktől az átlagnál több mesterfogást „lestem el” vagy jobban befolyásolták fejlődésemet, de a lehető legtöbb emberre igyekeztem figyelni. Talán épp ennek köszönhető, hogy képes vagyok egy problémát több szemszögből vizsgálni, átgondolni, nem csak azt a megoldást keresni, ami kézenfekvő.

Az elmúlt évtizedekben több nagyra becsült vezetőm volt, akiktől sokat tanulhattam, mindegyikre hálával és tisztelettel gondolok. De soha, egyetlen pillanatra sem fordult meg a fejemben, hogy bármelyikre is hasonlítanom, vagy bármelyiket is másolnom kellene. Az én rendőri személyiségem sok rendőrtől ellesett jó vagy rossz példák nyomán, de alapvetően saját értékrenden nyugszik. Nem tudok elképzelni egy sablont, amelynek a helyébe illeszthetném magam.

Egy életen át tanulunk

Sopronból annak idején alapképzésre jelentkeztem Budapestre, a Rendőrség Különleges Szolgálatához (RKSZ), azzal a szándékkal, hogy ott helyben, a kapitányságon

hozunk majd létre egy beavatkozó alosztályt vagy csoportot, és én szerettem volna komoly, rendszerszemléletű tudás birtokában szervezni ezt, nem pedig filmekből ellesett mozdulatokat alkalmazni...

Hat hónapos alapképzésen vettem részt. Ma is nagyon jó szívvel gondolok a kiképző parancsnokomra, bár akkor nem mindig éreztem így. Nagyon keményen fogott bennünket, sokat kellett edzeni, tanulni, a végletekig elfárasztott, de megérte!

Ott, az alapképzésen én voltam egyedül tiszt a 11 fős csoportban, de fél évig nem volt rendfokozatunk, csak a vezetéknevünkön szólítottak bennünket. Nem volt semmilyen kiváltságom azért, mert tiszt voltam: első naptól kezdve én is takarítottam a körletet. Lepusztult szekrényajtókat és bútorokat eszkábáltunk, mert egy rossz állapotú épületrészben kaptunk csak helyet. Szürke gyakorlóban és surranóban csináltuk végig a hat hónapot. Számos olyan dolgot éltem át, szenvedve vagy élvezettel, amit a legtöbb ember csak a filmekben lát. Testben, lélekben sokat erősödtem. Amikor együtt kínlódnak, cipeljük egymást hidegben-melegben, hegyen-völgyön – bizony másfajta szocializáció, mint amit megszoktunk.

A képzés befejezése után szólítottak meg, hogy ha van kedvem, maradjak a Különleges Szolgálatnál. Érdekes helyzet volt, mert akkor csak egy „írodaközeli” beosztás volt szabad, amit felajánlottak nekem. Megtisztelve éreztem magam és elfogadtam, bár ez valamelyest visszalépést jelentett számomra a korábbi munkakörömhöz képest. Közben beugrókat kerestek az ügyeletre, amelyhez nem igazán fűlt a foga senkinek, inkább „harcolni” akartak.

Én azonban jelentkeztem, mert úgy gondoltam, hogy még fiatal vagyok, ott a szolgálatnál kezdő is, így sokat tanulhatok, megismerhetek mindenkit, jobban átlátom majd a szervezet helyét, szerepét, tevékenységét. Ezért a vállalásért nagyon hálás volt az akkori parancsnok, és cserébe egy dolgot kérhettem tőle, és kértem is: azt, hogy szabadidőmben mehessek a bevetésekre, hogy tanuljak. Sokan néztek furcsán rám csakúgy, mint akkor, amikor annak idején a büntetőjogból javítani akartam, de ennek köszönhetően több bevetésen vehettem részt, mint azok, akiknek ez volt a fő feladata. Először persze csak ültem az autóban, és néztem, hogy mit csinálnak, majd egyre komolyabb részfeladatokat is kaptam. Később már egy bevetési alosztály vezetője, utána öt évig műveletirányító voltam, ami nagyon izgalmas dolog volt: előkészíteni a feladatokat, levezényelni és dokumentálni. Nagyon büszke vagyok arra, hogy rendkívüli esemény egyetlen általam vezetett bevetésen sem volt. Igyekeztem úgy csinálni, hogy csak az elvégzendő feladatra koncentráljunk, közben minél kevesebb sérelmet okozunk.

Úgy gondolom, hogy a pályám során minden munkakörben voltak nehézségek, csalódások, konfliktusok, de minden területnek megvoltak a maga szépségei is. És megvolt a döntés (persze nem végtelen) szabadsága akkor is, amikor nagyon szűk volt a mozgástér. Az ókori görögök mondták, hogy két dolgon nem érdemes keseregni: amin tudsz változtatni, és amin nem.

Szerintem nem szabad úgy kezelni a problémákat, hogy csak essünk túl rajta, és fedjük el. Legyünk valóban túl a lehető legkisebb kárral, de tartsuk kézben és tanuljunk

belőle azért, hogy még egyszer ilyenbe ne kerüljünk, vagy legalább már határozottabb, céltudatosabb emberként. Nem szabad behunyni a szemünket és várni, hogy „elmenjen mellettünk” a gond, mert akkor legközelebb is csak ezt tudjuk tenni. Mindig lesznek kihívások és problémák, amelyeket meg kell oldani. Ha megoldani nem tudjuk, akkor legalább éljük túl; de a túlélés sem begubózás. Szükséges hozzá ügyesség, aktivitás, amihez képességek, képzettségek, tapasztalatok kellenek. Elszántság kell, akarat erő, amelyet nem lehet csak a vészhelyzetben megszerezni. Apránként, folyamatosan kell fejleszteni magunkat, ahogy az élet nyújtja.

Nincs tehát menthetetlenül elvesztegetett idő. Akkor lesz azzá, ha hagyjuk, hogy az legyen.

Budapest, 2021. március 31.

ABSTRACT

Memoirs of a Police Chief

János BALOGH

The title obliges the author, and thus, in my paper - meant to present the memories of a police chief - I thought it important to highlight three areas of reflection. I share my memories of becoming a police officer and the defining moments of my studies at the time. I look back on my first job as a commander, which I was given the opportunity to have at a very young age, 24, and to this day I think fondly of my colleagues at that time, who were much older than I was, still, we were able to work well together as a team.

In recalling my personal memories, I consider extremely important the time when, after successfully completing a training course, I 'switched' from my previous position to a lower job level. Despite the fact that at the time it seemed a step backwards, life has shown that sometimes we can and should step aside to make use of learning, development and future career opportunities. I believe that our whole life is a great learning process, with both good and bad lessons to be learnt, experiences that can move us forward.

Keywords: *becoming a police officer, studies, leadership experience, lifelong learning*

Rendészeti tisztképzés a Rendőrtiszti Főiskolán¹ (1996–2005)

BLASKÓ Béla²

„Ahhoz, hogy az ember valami egész újat meglásson, ahhoz egészen másképp kell gondolkodni. És ha az ember másképp gondolkodik, azt mondják, hogy bolond.”

Szent-Györgyi Albert

A szerző a 20. század utolsó öt, valamint a 21. század első öt éve között eltelt időszakot átölelően nyújt képet a Rendőrtiszti Főiskola (RTF) életéről, amelynek 1997 és 2005 között a főigazgatója volt. Korábban maga is nappali tagozatos hallgatója volt az intézménynek, kitüntetéses, úgynevezett „vörös diplomával” végzett. Az RTF-en, illetve a jogutód Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán (RTK) évtizedekig látott el tanszék-, illetve intézetvezetői feladatokat, 2012–2015 között pedig az RTK oktatási dékánhelyetteseként tevékenykedett. Írásában érinti az intézmény első - egyben sikeres - akkreditációs megmérettetéséhez vezető út főbb állomásait, amelyeket bejárva az RTF a magyar felsőoktatási rendszer hivatalosan is elismert, integráns részévé válhatott. A területi korlátok adta lehetőségek figyelembevételével szó esik a Magyar Rendészettudományi Társaságot a megalakulásakor gesztorként befogadó főiskola életében történt egyéb kiemelésre érdemes folyamatról, valamint a korábbi időszakokhoz képest történő változásokról.

Kulcsszavak: akkreditáció, 50 éves rendőrtisztképzés, alapidokumentumok, Rendőrtiszti Főiskola, Magyar Rendészettudományi Társaság

Mindenekelőtt köszönetet mondok a felkérésért, nevezetesen az *50 éves a rendészeti felsőoktatás* című kiadványban – a fenti témájú írással – való megjelenés lehetőségéért. Felkérésemben – vélhetően – szerepet kapott az a tény, hogy jómagam a cím által átfogott időszakban különböző vezető beosztásokban részese lehettem honi rendészeti felsőoktatásunknak.³ Tekintettel arra, hogy életemben először 1978-ban léptem át az RTF

¹ Tanulmányom megírásához felhasználtam a *Magyar Rendészet* különszámában A rendészeti felsőoktatás fejlődése a rendszerváltástól az egyetemi karrá válásig címmel megjelenő írásom aktuális részeit.

² Prof. Dr. Blaskó Béla ny. r. vezérőrnagy, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Büntetőjogi Tanszék, Szent-Györgyi Albert-díjas egyetemi tanár, professor emeritus.

Béla Blaskó, PhD, ret. Police Major General, University of Public Service, Department of Criminal Law of the Faculty of Law Enforcement, Professor Emeritus.

E-mail: blasko.bela@uni-nke.hu

³ A rendészeti felsőoktatás kifejezést – szűkebb értelemben használom és – az RTF-re vonatkoztatom. Magam is tisztában lévén azonban azzal, hogy ilyen jellegű tevékenység az általam tárgyalt időszak alatt máshol is folyhatott.

kapuit, és professor emeritusként mind a mai napig is végzem oktató-kutató munkámat a jogutód Nemzeti Közszoigálati Egyetem berkein belül, a cím annyiban pontosításra szorul, hogy írásomban a 20. század utolsó öt, valamint a 21. század első öt éve, vagyis az 1996–2005 közötti időintervallumot tekintem át.

Amint azt korábbi RTF-témájú írásaimban megtettem, itt is szükségesnek tartom annak megemléítését, hogy természetesnek veszem, ha a szóban forgó időszak történéseit a – különösen – kívülről szemlélő, azt figyelemmel kíséző személyek (így például akár a mindenkori irányító főhatóság képviselői) más hangsúlyoznának, vagy emelnének ki, vagyis máshogy súlypontoznának, és bizonyos kérdésekben – az enyémtől eltérő más „információs közegben” való „mozgásuknál” fogva, ott tevékenykedve – esetleg részben vagy egészben, eltérő véleményüknek adnának hangot.

Azt is előre kell bocsátanom, hogy írásom semmiképp nem járhat konkrét személyeknek való sérelem okozásával. Senki jó hírének, becsületének, szakmai munkásságának nem kívánok ártani. Amennyiben neveket említek, azt csupán olyan személyekre nézve engedem meg magamnak, akiknek – szubjektív megítélésem szerint – jelentős érdemei voltak abban, hogy az RTF a címben jelzett időszak alatt folyamatosan fejlődve, a magyar felsőoktatási rendszer integráns részévé válhatott.

Utaltom kell még arra, hogy az adott időszak „fejlődését” minden bizonnyal érzékeltetni lehetne az eltelt évek alatt napvilágot látott új és újabb, vagy legalábbis „korszerűsített” tantervek, intézményi fejlesztési tervek, a személyi feltételek, valamint a hallgatói (akár szakokra bontott létszámok) és egyéb adatsorok, táblázatok időrendbeli közlésével, már amennyiben ezek még rendelkezésre állnak. Magam e munkában – mindamelllett, hogy ahol szükségét látom a tételes adatközlésnek, ott megteszem, de – elzárkózom attól, hogy a szóban forgó időszak változásait csupán statisztikai információk mechanikus közreadásával mutassam be.

A tanulmány tagolásánál az ezredforduló előtti öt, illetve utáni öt évet vettem alapul, felosztva ezeket 3 fejezetre, részben igazodva a tárgyalt évtized vezetői periódusaihoz.

Az ezredfordulót megelőző öt év történései

Újévi „meglepetés”

Nem túlzás azt állítani, hogy az RTF majd’ teljes személyi állománya – néhány „jól értesült” kollégától eltekintve – nem kis meglepődéssel konstatálhatta, hogy 1996. január 1-jétől (szinte egyik napról a másikra) új parancsnokot neveztek ki a Rendőrtiszti

Főiskola élére.⁴ Nem értettük a korábbi főiskola parancsnok Dános tábornok „rapid menesztésének”, az általa beindított reformfolyamatok befagyasztásának okát. Előszörban nem is a reformok bevezetése érdekében – úgy a tanszékek, mint a vezetés által – elvégzett jelentős mennyiségű munka miatt, hanem egyszerűen azért, mert a jövőre irányuló elképzeléseit az állomány kiemelkedő többsége – én is – a magáévá tette. A jól értesültek híreszteléseivel, a „zuhanyhíradóban” terjedő pletykákkal pedig már akkor sem volt semmi értelme foglalkozni. Az új parancsnok érkezését követően az RTF felsővezetői állomány szinte teljesen lecserélődött.⁵

Az a már korábbi években is felvetett – az irányító hatóságnak szóló – kritika pedig ebben az időszakban megint erőteljesebben (és abban a tényszerű megállapításban) jelentkezett, nevezetesen: hogy a rendvédelmi felsőfokú alapképzés 1990 óta miniszteri értekezlet önálló napirendjén nem szerepelt.

Nos, a vezetőcsere egyúttal alkalmat adott arra az irányító hatóságnak, hogy több nézőpontból végeztesen – mintegy komplex – értékelést az RTF eddigi tevékenységéről. Így került sor arra, hogy az RTF parancsnoka már az 1996. október 15-i „Előterjesztésében” adott helyzetértékelése több olyan hiányosságot mutatott fel, amelyeknek a kiküszöbölését rövid távú, azonnali végrehajtást igénylő feladatokként jelölte meg. Az anyag annyiban is tárgyyszerű volt, amennyiben arra utalással kezdődött, hogy a helyzetértékelés az RTF utóbbi hat évet felölelő (gyakorlatilag a rendszerváltozástól számított) munkájáról szól.⁶

Az „Előterjesztés” leszögezte, hogy napirenden van a képzés *minőségi átalakítása*. Ezt azonban csak *működőképes és törvényes alapokon* nyugvó tanintézet képes végrehajtani. Az utóbbi követelmény különösen időszerűvé vált azzal, hogy 1996. szeptember 1-jén hatályba lépett a módosított felsőoktatási, valamint a katonai és a rendvédelmi felsőoktatási intézmények vezetőinek, oktatóinak és hallgatóinak jogállásáról szóló törvény.

⁴ Az új parancsnok kinevezése – amely előtt megyei rendőrfőkapitányként szolgált – egyebekben amiatt is sajátos volt, mert a honi felsőoktatási intézmények élére ez idő tájt már csak tudományos fokozattal rendelkező személyek pályázhattak. Ez esetben ez az alapvető kritérium hiányzott. 1994. szeptember 1-je óta főiskola-parancsnok kinevezésére már a belügyminiszter az 1993. évi LXXX. törvény alapján nem volt jogosult, *arra törvény nem hatalmazta fel*. E törvény 56. § (2) bekezdése szerint: „A főiskolai főigazgatót az egyetemi tanárok és főiskolai tanárok közül a főiskolai tanács – nem állami felsőoktatási intézmény esetén a fenntartó – felterjesztésére, majd ennek alapján a művelődési és közoktatási miniszter javaslatára a miniszterelnök – a 73. § b) pontja szerint – bízza meg, menti fel, illetve erősíti meg.”

⁵ A korábbi vezetésből a korán elhunyt dr. Dénes Sándor r. ezredes maradt a helyén mint az RTF parancsnokának általános helyettese. Dr. Finszter Géza professzor úr kapott kinevezést az RTF parancsnokának oktatási és tudományos helyettesi posztjára. Új főtitkár és gazdasági igazgató érkezett az intézménybe, akik az új parancsnokhoz mint korábbi kollégái csatlakoztak. Magam 1996. május 16-i ezredesi kinevezésemet követően kerültem az RTF parancsnokának oktatási helyettesi beosztásába. Erre azt követően került sor, hogy a BM az oktatási és tudományos parancsnokhelyettesi beosztások szétválasztásáról döntött. A Bünyügyi Tudományok Tanszék tanszékvezető-helyettesi beosztásából az RTF felső vezetésébe kerülve nem először szembesültem a felső vezetői szinten jelentkező és megoldásra váró problémákkal, köztük mindjárt az akkreditációra való felkészülés feladataival. E feladat koordinálásával egyébként dr. Dénes ezredes úr volt megbízva.

⁶ A helyzetértékelés ezzel rácafolta a helyenként fel-felbukkanó konteóra, amely szerint csupán annak igazolása a cél, hogy a korábbi parancsnok „menesztése” utólag valamivel magyarázható legyen.

Az „Előterjesztés” megállapításából az alábbiakat emelem ki:⁷

- Az oktatói kar stabilitást mutat, létszámhiány nincs.⁸ Jelentős volt viszont a változás az irányító posztokon. Hat év alatt három főigazgató követte egymást. Az általános helyettes kivételével a főigazgató közvetlen vezetői környezete többször is cserélődött.
- Az oktatás két színhelyen, a Farkasvölgyi és az Alsóhegyi úton folyik. A hallgatók két kollégiumban (Farkasvölgyi 540 fő, Alsóhegy 108 fő) kapnak elhelyezést.
- Számolni kell azzal, hogy 1997 közepére el kell hagyni az Alsóhegyi úti épületet. Így elveszítünk 5000 négyzetméter oktatási teret,⁹ valamint a kutatóintézet helyiségeit. Végeredményben ezzel veszélybe kerül a teljes levelező oktatás és a kutatói tevékenység.
- Az elméleti képzés jó színvonalú, de nem igazodik kellően a szakfőiskolai jelleghez. *A gyakorlati képzés aránya kisebb a szükségesnél, módszertana kialakulatlan, tárgyi feltételei hiányosak.* Parancsnoki felkészítés alig folyik, a rendvédelmi gyakorlati vezetés főiskolai oktatásának nincsenek előzményei.
- A kutatási teljesítmény kiegyensúlyozatlan. A tudományos eredmények átvétele az alapozó és a jogi tárgyakkal folyamatos, a szakmai irányokban azonban hiányos, részben mert a hazai kutatások itt *elmaradtak*, részben mert a nemzetközi irodalom *nem kellően ismert*.
- Az alkalmazott kutatások színvonala nem megfelelő, minthogy az erre leginkább hivatott tanszékeken ilyen munka nem folyik. Ennek következménye a hiányos írott tananyag és az oktatási módszertan kidolgozatlansága.
- A rendészeti alapkutatások a kutatóintézetre koncentrálódnak. A főállású kutatóknak nagyobb figyelmet kellene szentelniük a gyakorlatot közvetlenül segítő témakörökre.
- Az 1993. évi LXXX. törvény a felsőoktatásról (Ftv.) két fontos határidőt is kiköt. 1998. december 31-ig minden magyar felsőoktatási intézetet újra kell alapítani. Az RTF alapító okiratát is eddig a határidőig szükséges a kormánynak a Parlament elé terjeszteni. Az első akkreditációt legkésőbb 2000. június 30-ig kell lefolytatni.
- A jogállási törvény pedig a következő lényeges változásokat vezette be: a) a hivatásos oktatói kar rendelkezési állományba kerülését vezényléssel; b) a hallgatói jogviszony három típusának, *a polgári, az ösztöndíjas és a kettős jogállású státusz*

⁷ Részletek az „Előterjesztés” a Rendőrtiszti Főiskola (RTF) munkájáról 1996. 10. 15-én kelt – nem minősített – jelentésből.

⁸ A főállású oktatók létszáma 156 fő volt, közülük 142 fő rendelkezett oktatói címmel, további 7 fő nyelvtanár és 7 fő szakoktató volt. A tanári címek megoszlása: 10 főiskolai tanár, 22 docens, 72 adjunktus, 38 tanársegéd volt. Az oktatók sorában 128 fő egyetemi, 28 fő pedig főiskolai végzettségű volt. A tanári karban 13-an rendelkeztek tudományos fokozattal (1 fő a tudomány doktora, 12 fő kandidátus). Az oktatók megoszlása alkalmazási jogviszonyuk szerint: 68 fő hivatásos, 88 fő közalkalmazott volt.

⁹ Az 1997/98. tanévre a választható szakok és a nappali/levelező tagozatra felvehető irányszámok a következők voltak: bűnügyi 140/60; közrendvédelmi 25/40; közlekedési 20/15; igazgatásrendészeti 15/15; büntetés-végrehajtási 15/15; határrendészeti 25/75; vámgazgatási 20/15; vámnyomozói 0/15.

kialakítását; c) a vezetői és az oktatói helyekre a *pályázat* általánossá tételét és a határozott időre szóló megbízás bevezetését.

Fentebb utaltam már arra, hogy az irányító hatóság több nézőpontból értékelte az RTF tevékenységét. Vezetői kinevezésemet követően sorjázta az irányításom alá tartozó oktatási területtel összefüggő feladatok. Elég, ha csak a nem kis számú tanszék tevékenységének koordinálását, a felső vezetés és a tanszékvezetés közötti „híd” szerepének betöltését említem. Nos, emellett az RTF parancsnoka másodmagammal (dr. Virányi Gergely hőr. ezredes úrral) egy jelentős nagyságrendű – alább vázolt – feladatban való részvételre delegált.

A Belügyminisztérium Rendészeti Helyettes Államtitkára (dr. Kacziba Antal) 1996. szeptember 20-án értekezletet hívott össze munkabizottság¹⁰ megalakítása céljából. Ennek apropójaként (és egyúttal feladatokként, szűk határidőt szabva) az alábbiakat jelölte meg:¹¹

Elkészült a BM által jóváhagyott, ORFK átszervezési javaslat (KBI, Készenléti Rendőrség). A továbbiakban az ORFK van felhatalmazva arra, hogy a szervezet-átalakítást folytassa. Azonban nem lehet úgy átalakítást végrehajtani, hogy a BM-en még mindig meglévő párhuzamos megoldásokat ne szüntessék meg. Ennek érdekében át kell tekinteni:

- az oktatási szervezeti és koncepcionális kérdéseket. Meg kell teremteni az ORFK-n és a BM-ben működő oktatás közötti szervezeti összhangot, kiküszöbölve a párhuzamosságokat;
- a különböző képzési formák – így középfokú képzés és a felsőfokú tisztképzés – közötti átmenetet biztosítani kell;
- hiányzik a rendszerből a meglévő középfokú képzés és felsőfokú tisztképzés mellett a vezetőképzés;
- a BM tisztában van azzal – tekintettel az Ftv.-re is –, hogy az oktatás irányításában korlátozott a jogköre. A felsőfokú oktatás autonómiája nagy, de a BM nem kíván lemondani a felügyelet jogáról, amely nem tanfelügyeletet, hanem folyamatos minisztériumi rálátást biztosító felügyeletet jelent.

Albizottságunk nevében a *Javaslat a rendőrtisztképzés koncepciójához, szervezeti és szakirányítási megoldásaihoz* címmel elkészített jelentést 1996. október 2-án „tehettem le” a munkabizottság asztalára. Itt csak arra van lehetőség, hogy e jelentésből kiemeljek néhány megállapítást.¹² Így:

¹⁰ A munkabizottság vezetésére dr. Bakondi György hőr. vezérőrnagy, a határőrség országos parancsnokának helyettese kapott megbízást. Én a II. sz. albizottság tevékenységéért feleltem, amelynek tagjai dr. Virányi Gergely hőr. ezredes és Dr. Sándor Vilmos hőr. ezredes C.Sc (ZMNE) voltak.

¹¹ A munkabizottság feladatai közül csak az oktatásra vonatkozók kiemelésére szorítkoztam.

¹² Részlet a *Javaslat a rendőrtisztképzés koncepciójához, szervezeti és szakirányítási megoldásaihoz* című, a 2. sz. albizottság 1996. október 02-án kelt – nem minősített – jelentéséből.

„1. Reformértékű, átfogó korszerűsítési programra van szükség a rendőrtisztképzésben. A modernizáció több lépcsőben – bizonyos elemeit tekintve több éves folyamatban – valósítható meg. E reformértékű korszerűsítési programnak az alábbi főbb sarokpontjai vannak:

a) A reformnak stabilizálnia kell, hogy a rendőrtisztképzés a továbbiakban is a hazai felsőoktatás szerves része maradjon, a főiskola állami és szakmai felsőfokú képesítést és oklevelet biztosítson.

A főiskolán szakértelmiségi képzést kell a jövőben is folytatni, amely biztosítja, hogy a rendőrség magas jogalkalmazói kultúrával, a legitim fizikai erőszak alkalmazására professzionális gyakorlati felkészültséggel rendelkező – európai relációban is kompatibilis tudással bíró – a társadalmi környezettel színvonalasan kommunikálni tudó, vezető beosztásokra is alkalmas, szakmai, társadalmi és erkölcsi értékeket hordozó felsőfokú képesítéssel rendelkező szakembereket kapjon.

b) A főiskola 25 éves tevékenységében meghatározó érték a jogi alapozó tantárgyak magas színvonala. Ezek jelentőségének és minőségének megőrzése mellett nagyobb figyelmet kell fordítani a rendvédelmi jogalkalmazás specifikumaira, melyek a közjog más területeitől alapvetően eltérnek. A jogi kultúra jelentősége a jogállamban különösen felértékelődik. [...] Jogállamban a rendészeti tevékenységnek – a hagyományosan, több évszázad óta jogilag szabályozatlan összetevőit – a jog sáncai közé kell beterelni. Az Európai Közösség jogában szigorú szabály, hogy a nyílt és operatív felderítő tevékenységen túl jogi korlátok között folyjon a rendészeti tevékenység másik bázisát képező közrendvédelmi tevékenység is. [...]

d) A főiskolai alapképzés vizsgálata, a rendőrtisztképzés elemzése, illetve modernizációjának felvázolása elválaszthatatlan a főiskolán folyó büntetés-végrehajtási, vám- és pénzügyőr, valamint határrendész tisztképzés vizsgálatától, valamint mindezek modernizációjától. [...]

2. A korszerű, integrált kriminalisztikai szemlélet meghonosítása tartalmi és szerkezeti változtatásokat követel meg. Az operatív ismereteket a krimináltaktikától elválasztó, dezintegráló szemléletmódot nem tartjuk helyesnek. [...] A kriminalisztika tudományának művelésére, oktatására – az országban egyedülálló módon – célszerű önálló Kriminalisztikai Tanszéket működtetni a Rendőrtiszti Főiskolán. [...]

3. [...] Az alapképzésben növelni szükséges a hallgatók vezetéstudományi felkészültségét. A vezetéstudomány általános elveinek oktatásán túl célirányos vezetői felkészítést kell folytatni, amelynek birtokában a hallgató képessé válik beosztott vezetői munkakörök ellátására. [...]

5. Véleményünk szerint a főiskolai alapképzésnek a nappali tagozaton nyitottnak kell lennie. Egyes szakokon (pl. közbiztonsági szak) célszerű elemezni az esetleges zárt pályázati rendszer bevezetésének szükségességét és a bevezetése előtt célszerű hatásvizsgálatokat végezni. A nappali és levelező tagozatos képzésnek egyaránt biztosítania kell tartalmilag az egymásra épülő többszintű képzést, valamint a horizontális és vertikális átjárhatóságot. [...]

A képzési rendszer felépítésének lehetséges modellje a következő:

- A nappali tagozatra jelentkező hallgatók egy része polgári pályázó, szakmai előképzettségük nincs, ezért célszerűnek tartjuk részükre a nappali tagozatos képzésben az 1 + 3 éves képzési rendszer felépítését, az előkészítő évfolyam bevezetését, amely egyenértékű lehet a szakiskolai képzés első tanévének, valamint az akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzés első tanévének anyagával.
- A nappali tagozatra – alanyi jogon – jelentkező hallgatók egy része rendőr szakiskolai képesítéssel bíró belső pályázó. Ők a szakmai előképzettségükre tekintettel – előkészítő évfolyam elvégzése nélkül – eredményes felvételi vizsga alapján a főiskola nappali tagozat első évfolyamán kezdhetik meg tanulmányaikat. [...]

6. Újólág és részletesen elemezni kell a főiskola, valamint a hazai polgári és honvédségi felsőoktatási intézményekkel kialakítható kapcsolatok lehetőségeit, az együttműködés célját, területeit, tartalmi vonatkozásait. [...]

7. A gyakorlati képzés rendszerében, tananyagában, időtartamában, módszertanában minőségileg javítani kell. Újólág elemzésre szorulnak az elméleti és gyakorlati felkészítés arányai, melyeket célszerű szakonként, tantárgyanként és tananyagrészenként optimalizálni. Ezt követően *következésképpen* érvényesíteni kell a gyakorlatra orientált felkészítést a főiskolai tanórákon, valamint a szakmai gyakorlatokon. [...]

11. A főiskolán folyó színvonalas kutatómunka nagyságrendjét jelentős mértékben növelni szükséges. Célszerű összehangolni a főiskolán, a Rendvédelmi Kutatóintézetben, a Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézetben, valamint a szakmai szerveknél rövid, közép és hosszú távon folyó kutatótevékenység célját, fő irányait, feladatait, területeit, szervezeti kereteit.”

Röviddelkésőbb megismerhettük az irányító hatóság RTF-re vonatkozó – 1994 márciusától 1995 decemberéig terjedő időszakot átfogó – kritikáját. Ennek megállapításában több helyen is – jóllehet átcsomogolva, de – visszaköszönnek a fent már említett „Előterjesztésben”, illetve albizottságunk jelentésében foglalt megállapítások is.

A szóban forgó kritika az érintett időszakról megállapította, hogy egyfelől a dinamikus változások és az átfogó reformok megszületése, másfelől pedig ezeknek a végig nem vitele jellemzi. Így többek között:

- Elkészült a főiskolai képzés átalakítását szolgáló reformterv, amely egyes pontokon helyesen határozta meg a tanintézet előtt álló feladatokat. Indokolt volt az a célkitűzés, amelyik a gyakorlati képzés erősítésére és a végrehajtó szolgálatokkal tartott kapcsolatok szorosabbá tételére irányult.¹³
- Az új tantervnek viszont fogyatékosága volt, hogy ezúttal sem alapozhatott egy szakszerű és mindenre kiterjedő helyzetfelmérésre, és nem kellő mértékben épített a végrehajtó szolgálatok követelményeire, főleg azért nem, mert az ilyen

¹³ Úgy a korábban hivatkozott „Előterjesztés”, illetve albizottsági jelentés utalt annak szükségességére, hogy a gyakorlati képzést erősíteni kell, és ezt tartalmazta a BM szintén hivatkozott kritikája. Kissé ellentmondásos annak a kérdésnek a nyitva hagyása, hogy a korábbi vezetés időszakában kidolgozott úgynevezett praxisorientált képzési rendszer mennyiben és miért nem felelt meg az elvárásoknak.

fordulatokhoz nélkülözhetetlen koordináció elmaradt, avagy csak formálisan hajtották végre.

- A reform szakítani kívánt a rendőri területen addig követett specializációval, és egy általános rendőri szak bevezetését tervezte.
- A vezetés elismerésre méltó erőfeszítéseket tett a pedagógiai, valamint a kutatómunkához nélkülözhetetlen autonómia biztosításáért. Ugyanakkor azonban nem helyeződött kellő súly a rendvédelmi szakképzés sajátosságaira. Különösen arra a tényre, hogy a már előkészületben lévő egységes szolgálati törvény tervezete eldöntötte, a rendőrség és a közbiztonság oltalmazásában hatáskörrel rendelkező, más rendvédelmi szervek megőrzik centralizált felépítésüket, katonai rendjüket, a végrehajtó területeken általános marad a hivatásos szolgálati jogviszony.
- Az általános képzés, avagy a specializáció alternatívájában a generális tudásra helyeződött a hangsúly, szemben azzal, hogy a végrehajtó szolgálatok szervezeti kultúrája az ilyen módon kiképzett szakemberek fogadására nem alkalmas. Először azért nem, mert a nyomasztó létszámgondok azonnal szolgálatba állítható szakembereket igényelnek, másodszor pedig azért nem, mert a rendvédelem területén nem működik gyakornoki rendszer.
- Kérdéses volt az is, hogy milyen státuszba kerüljenek a nappali tagozat hallgatói. A felsőoktatási jelleg a civil hallgatói jogviszonyt feltételezi, a rendvédelmi szakképzés specialitásai viszont a hivatásos státuszt igénylik. Ez utóbbi követelmények háttérbe szorulása vezetett ahhoz a gondolathoz, amely a polgári hallgatói állomány kialakítását szorgalmazta, és ezzel szinte kezelhetetlen helyzetet teremtett már az 1995–96-os tanév I. évfolyamánál is. Ezt csak a hivatásos állományba vételről intézkedő miniszteri döntés volt képes feloldani.
- A jövő alakítása szempontjából alaposabb megfontolást érdemelt volna a nyitott, avagy a zárt rendszerek közötti választás is. Az 1995-ös reform teljes mértékben elvetette a zárt rendszert, holott az akkor már harmadik éve működő rendőr szakközépiskolák az integrált képzési koncepciót sürgették. A közbiztonsági parancsok munkára való felkészítés komolyan felvethette volna ebben a szakirányban a zárt rendszer fenntartását.
- A tanintézetben nem jöttek létre megfelelő színvonalú tudományos műhelyek. Ezek hiányában nem is készülhettek el a szakmai tárgyakat megalapozó tankönyvek és jegyzetek, nem volt kimunkálható a gyakorlati készségek átadására alkalmas módszertan sem.
- A reform során mindvégig kevés nyomatékot kapott az a tény, hogy közeledik az akkreditáció időpontja. Erre pedig már a felsőoktatásról szóló törvény 1993-ban történt megjelenésétől kezdődően tervszerűen és folyamatosan készülni kellett volna.

Eljutva a rendszerváltozás hatodik évéig megállapítható volt, hogy az RTF ugyan megőrizte 25 éves működésének értékeit, különösen az elméleti alapozó tantárgyak

magas színvonalát, amely nemzetközi összehasonlításban is elismerést vívott ki. Azonban az RTF tevékenysége – az addigi kísérletek ellenére sem – támaszkodhatott kiforrott és következetesen végigvihető szakképzési koncepcióra.¹⁴

Az iménti – nem elhanyagolható – hiányosságtól eltekintve, 1997 tavaszán, kora nyarán már több olyan feladat tornyosult a közelgő vezetőváltás előtt álló RTF kollektívája előtt, amelyek végrehajtása nem tűrt halasztást. Ezek sorából a sarkalatosakat emelem ki.

Valamennyi felsőoktatási intézmény számára egyértelmű volt (amennyiben e státuszukat meg kívánják tartani), hogy legkésőbb 2006-ig át kell térniük az úgynevezett bolognai rendszerű, azaz a lineáris (egyetemek tekintetében három ciklusú, főiskolák esetén két ciklusú) képzési rendszerre.¹⁵ Illetve, ahogy fentebb erre már utaltam:

Az 1993-as felsőoktatási törvény 1998. június 30-i határidővel előírta a hazai felsőoktatási intézmények egységes eljárás keretében történő akkreditációját.¹⁶

E feladatok végrehajtásának a korábbi időszakokból voltak előzményei, de a munkálatok kiemelkedő része még előttünk tornyosult.

Az RTF vezetése és gyakorlatilag teljes személyi állománya – a mindennapi élettevékenység körébe tartozó oktató-nevelő, tudományos feladataik ellátása mellett – már nem először jelentős többletfeladatok felvállalásával hitet tett amellett, hogy az RTF-nek a honi rendészeti felsőoktatás bázisának kell maradnia.

Megindultak az akkreditációval összefüggő előkészületek.¹⁷ Külső szakértők bevonásával megkezdődött az RTF helyzetének az akkreditációs szempontok alapulvételeivel történő felmérése, mintegy előzetes „átvilágítása”. Az ehhez szükséges információk összegyűjtése – szűk határidővel, jelentős mennyiségű – adatközlési, értékelési feladatot rótt úgy az oktatási szervezeti egységekre, mint az RTF funkcionális, adminisztratív tevékenységét ellátó osztályaira.

Az említett „átvilágítás” rámutatott az RTF akkreditációja szempontjából neuralgikusnak tekinthető, komoly hátrányt jelentő pontokra. Ezekből csak a főbb kockázati tényezőket említem.

¹⁴ Amennyiben figyelembe vesszük például – a korábbi szabályozástól lényeges tartalmi eltérést nem mutató – 11/1997. (II. 18.) BM rendelet 6. §-át, amely szerint: „A belügyminiszter meghatározza a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjai oktatásának, képzésének és továbbképzésének, továbbá a rendvédelmi tudományos kutatás irányait, és összehangolja az erre irányuló tevékenységet”, úgy az irányító hatóság RTF tevékenységét érintő (esetleg) negatív kritikái észrevételei persze sajátos megvilágítást nyernek.

¹⁵ Az úgynevezett bolognai rendszerű képzés az Európai Felsőoktatási Térség létrehozását célzó 1999-es Bolognai Nyilatkozatról kapta nevét. Terjedelmi okok miatt nincs lehetőség e rendszer legalapvetőbb jellemzőinek (előnyeinek, hátrányainak) az ismertetésére. Feltehető azonban, hogy e tanulmány olvasói jelentősebb részt egyébként is e képzési rendszerben végzik oktató-nevelő és kutató munkájukat. Itt csak annyit, hogy honi viszonyainkra nézve revelatív hatású volt a három egymásra épülő, diplomával (oklevéllel) záródó szint bevezetése, vagyis a bachelor (alapképzés), a masters (mesterképzés), valamint a doktori képzés.

¹⁶ Az Ftv. említett, 1996. július 3-i módosítása szoros határidőt írt elő a felsőoktatási intézmények – így az RTF – számára is. A módosítás szerint 2000. június 30-ig minden felsőoktatási intézménynek akkreditáltatnia kell magát. Amennyiben ez nem történik meg, az adott felsőoktatási intézmény önállóan nem működhet tovább, államilag elismert oklevelet nem bocsáthat ki, valamint tevékenysége sem finanszírozható államilag.

¹⁷ 1996. május 9-én intézkedés kiadására került sor az intézményi akkreditációs eljárásra történő felkészülés feladatainak végrehajtásáról. A feladatok ütemezése szerint az önértékelés és Küldetésnyilatkozat intézményi megtárgyalásának határidejeként 1997. április 30-a lett meghatározva.

- A BM az RTF alapidokumentumainak (alapító okirat, szakalapítás, képesítési követelmények¹⁸ stb.) előkészítése, jóváhagyása, felterjesztése során több vonatkozásban is mulasztásos törvénysértésben volt.
- Alacsony a doktori fokozattal rendelkező oktatók száma és aránya.
- Jelentős nagyságrendű az igazolt idegennyelv-tudás hiánya.
- Egyes szakokon kritikus a tankönyvek, jegyzetek állapota.
- Egyes szakokon kritikus a kutatási tevékenység (hiányzik az önálló tudományos tevékenység, a publikációk száma alacsony).
- Az RTF szintjén nagyon alacsony az oktatói óraterhelés.
- Még mindig kidolgozatlan az Ftv. által előírt szakirányú továbbképzési rendszer.

Az említett szoros határidő miatt arra már nem volt lehetőség, hogy az RTF vonatkozásában szóba jöhessen (a felsőoktatási törvény által egyébként lehetővé tett) más felsőoktatási intézménnyel való integráció, akár társulás, akár szövetségi formában.¹⁹

Ugrás a sötétbe. Az RTF soron kívüli akkreditációja

Amint látható, akadt feladat bőven. 1997 tavaszán a belügyminiszter pályázatot hirdetett az RTF főigazgatói álláshelyének betöltésére.²⁰ Az eddigi kinevezési gyakorlathoz képest a pályázat megjelentetése újonnan hatott. Korábban az RTF vezetőit 1990-től (egy főigazgatót és két parancsnokot) pályáztatás nélkül nevezték ki. Eleddig szokatlan lépésével a BM utat nyitott a felsőoktatásban egyébként a rendszerváltástól már elfogadott – és az Ftv.-nek is megfelelő módon történő – vezetőválasztásnak. A pályázat eredményhirdetését követően az RTF parancsnoka, amilyen meglepetésszerűen került az intézmény élére, olyan mód is távozott néhány vezető-társával együtt. Formális átadás-átvételre nem került sor, a munkát, és hangsúlyosan

¹⁸ 1996 októberében „a rendvédelmi felsőoktatás során alapképzésben részesülők képesítési követelményeiről” címmel elkészült a belügyminiszter 6-832/1/1976. sz. – nem minősített – előterjesztés-tervezete a kormány részére, azonban a „Határozati Javaslat” elfogadása elmaradt, ennek nyomán a kormányrendelet is a tervezet szintjén rekedt.

¹⁹ Az ilyen fúzió egyébként is azzal járt volna, hogy a BM elveszítette volna az RTF feletti felügyeleti jogát.

²⁰ 1997 áprilisában látott napvilágot a *Zsaru Magazin*ban a következő felhívás: „A Magyar Köztársaság belügyminisztere az 1996. évi XLV. tv. 4. § (2) bekezdése alapján pályázatot hirdet a Rendőrtiszti Főiskola főigazgatói feladatainak ellátására. A főigazgatói megbízás határozott időre – 1997. június 1-jétől 5 évre – létesül, mely egy alkalommal újabb 5 évre meghosszabbítható.” A pályázatok elbírálására 1997. május 28-án került sor. A négy pályázó közül a sors nekem kedvezett, mert a Főiskolai Tanács titkos szavazással, meggyőző szavazati aránnyal mondott igent pályamunkámra. Pár nappal később a belügyminiszter megbízott, majd Horn Gyula miniszterelnök 1997. augusztus 1-jén – a pályázati kiírás 5 éve helyett ugyan, de – négy évre kinevezett az RTF élére, illetve következő főigazgatói ciklusomra – akkor már a pályázati kiírásnak megfelelően – (ismételten) négy évre főigazgatói megbízást kaptam Orbán Viktor miniszterelnöktől, amelyet 2005. július 31-ig láttam el.

az akkreditációra való felkészülést, természetesen folytatnunk kellett,²¹ azonban a feladatok – különösen az akkreditáció – végrehajtását tekintve jelentős „határidő-csúszásban” voltunk.

Az előre menekülést választottuk. Az RTF Főiskolai Tanácsa elé terjesztett kéresemre, egyhangú szavazással nyert elfogadást, hogy soron kívüli akkreditációt kérjünk a MAB-tól. Azzal számoltunk, hogy a MAB pozitív döntése esetén mintegy tíz-tizenkét hónap áll úgy a BM illetékesei, mint az RTF rendelkezésére a meglévő hiányosságok kiküszöbölésére.

Róna-Tas András, a MAB elnöke 1997. június 27-én kelt levelében arról tájékoztatott, hogy az RTF akkreditációs értékelése várhatóan ez év őszén kezdetét veszi. A látogató bizottság 1997/1998 tanév tavaszán várható.²²

Az RTF Főiskolai Tanácsa 1998. január 8-án elfogadta a „Küldetésnyilatkozatot”, amely szerves része lett az „Akkreditációs Beadványunknak”.²³ E dokumentumban – többek között – megfogalmaztuk az RTF egyetemmé válásának²⁴ szempontjából alapvetőnek tekinthető fejlesztési stratégiai célkitűzéseket. Az alapvető stratégiai cél mellett – a teljesség igénye nélkül – az oktatást, a személyiségformálást/nevelést, a tudományos kutatást, a hallgatókat, az oktatókat érintő elgondolásokat említettem meg.

Kiemelkedő helyet foglalt el a célok között a hazai felsőoktatás általános, illetőleg a büntetés-végrehajtás, a határőrség, a rendőrség, a vám- és pénzügyőrség speciális elvárásait maradéktalanul teljesítő és a nemzetközi normákhoz is illeszkedő, azzal egyenértékűsíthető oklevelet kibocsátó képzés folytatása, amelyben ötvöződnek a civil felsőoktatás és a tisztképzés értékei, továbbá, amelynek két összetevője, az oktatás és a személyiségformálás/nevelés szoros egységet képez.

Az oktatás fő célkitűzései:

- A főiskolai oktatást a felsőoktatás norma- és kritériumrendszeréhez igazítva, a felsőoktatás által megkívánt oktatói és vezetői, illetőleg hallgatói minőség elérésével végezni.
- Az állam- és jogtudományi oktatás felé nyitott tantervi struktúra kialakítása a mikromoduláris tantárgyfelépítés és a kreditrendszer bevezetése segítségével.

²¹ Korábban jeleztem, hogy neveket csak érdemek mentén említek. Itt szükséges tehát megemlítenem azoknak a nevét, akik már akkor is, amikor még „csak” megbízott főigazgatóként funkcionáltam, helyetteseimként felsorakoztak mellem, és felsővezetői szinten, nem kímélve időt, energiát jelentős mértékben kivették részüket a feladatok ellátásából. Köszönettel tartozom dr. Virányi Gergely hőr. ezredes (ma hőr. dandártábornok) úrnak, dr. Sárkány István r. ezredes (ma r. vezérőrnagy) úrnak, dr. Lőrincz József bv. ezredes (ma bv. dandártábornok) úrnak, dr. Finszter Géza r. ezredes úrnak és dr. Németh Zsolt r. ezredes úrnak.

²² Lásd a MAB 1997/4/XV/1. sz. határozata.

²³ Az RTF-et sürgette az idő. A BM azonban az Akkreditációs Beadvány elküldésének időszakában a Fejlesztési Koncepciót még nem tárgyalta meg. A Beadványban jeleznünk kellett, hogy ennek megtörténte után az aktuális változtatásokat is figyelembe véve a MAB-ot haladéktalanul tájékoztatjuk.

²⁴ Itt jegyzem meg, hogy ilyen elképzelés már a rendszerváltozás előtt is megfogalmazódott. Az 1986-ban hatályba lépett új BM oktatási koncepció is elérendő célként határozta meg az RTF képzésének egyetemi rangra emelését.

- A hallgatói öntevékenységen és a csoportmunkán alapuló, tanuláscentrikus oktatási kultúra művelése a szellemi, szervezeti és technikai feltételek megteremtésével, folyamatos bővítésével.
- Olyan oktatási (tanítási és tanulási) formák, módszerek kialakítása és bevezetése, illetve gyors ütemű fejlesztése, amelyek a robbanásszerű fejlődést átélő informatika hatékony kihasználását célozzák, illetve eredményezik (OLC kialakítása, bővítése, multimédia eszközökkel és szoftverrel való feltöltése, a házi televízió és a számítógéprendszerre alapozott távoktatás stb.).
- Középtávon a hároméves képzési idő változatlanul hagyásával, azonban a megrendelői igények alapján szakonként differenciáltan a féléves/egyéves előképzés bevezetésével az alapfokú ismeretek elsajátításának, illetve a gyakorlati jártaságok kialakításának biztosítása a nappali tagozaton.
- Hosszú távon a képzési idő négy évre történő emelése a nappali tagozaton, és ezzel a felsőoktatási szövetségi, társulási formák kialakításának, hatékony működtetésének elősegítése, illetőleg a megcélzott rendészeti/rendvédelmi egyetemmé váláshoz szükséges első lépések egyikének megtétele.
- A korábban már jól működtetett posztgraduális képzési formák ismételt kidolgozása, korszerűsítése, illetőleg újak bevezetése a megrendelői igények széles körű és magas színvonalú kielégítése érdekében.
- Kölcsönös érdekek mentén (oktatási, kutatási-tudományos) együttműködés kialakítása, illetve szélesebb körűvé tétele – elsősorban – az európai felsőfokú rendészeti képzést folytató tanintézetekkel.²⁵

A személyiségformálás/nevelés fő célkitűzései:

- Olyan önálló, sajátos intézményi arculat, atmoszféra megteremtése, amellyel minden hallgató és oktató azonosul, valamint olyan példaértékű szolgálati és munkarend, fegyelem, alakiság kialakítása és fenntartása, amely a hallgatónak tartást ad, megedzi és hozzászoktatja a tiszti beosztásban rá váró terheléshez.

A tudományos kutatás fő célkitűzései:

- A főiskolai és a rendvédelmi tudományos kapacitások egyesítésével feltárni, rendszerezni, kidolgozni, megteremteni a rendészet/rendvédelem tudományelméleti alapjait, elveit, strukturális és tartalmi elemeit, kutatási területeit, módszereit, eszközeit annak érdekében, hogy a rendészet/rendvédelem önállóul hasson más tudományágaktól és hozzájáruljunk egy önálló hazai diszciplína hazai megalkotásához.

²⁵ Az RTF nemzetközi kapcsolatrendszere jellemzően leírható azzal a kapcsolati hálóval, amelynek folyamatosan bővítésére és tagjaival folyamatos együttműködésre törekedett az intézmény. Idesorolható – többek között – a bukaresti Belügyi Akadémia, a Horvát Rendőr Akadémia, a Moszkvai Belügyi Akadémia, a lengyelországi (Szczytno) Rendőrtiszti Főiskola, a németországi Münsteri Rendőr Vezetőképző Akadémia, a Fürstenfeldbrucki Rendőr Szakfőiskola, a Hildesheimi Rendőr Szakfőiskola, az Oldenbergi Rendőr Szakfőiskola, a Rothenburgi Rendőr Szakfőiskola, a Villingen-Schwenningeni Rendőr Szakfőiskola, a franciaországi Cannes-Ecluses-i Rendőrtiszti Főiskola, a Holland Rendőrákadémia, az angol Kent Megyei Bűnüldözési Akadémia, valamint a Prágai és a Pozsonyi Rendőrákadémiák.

- A tudományos kutatással járuljunk hozzá a büntetés-végrehajtás, a határőrség, a rendőrség, a vám- és pénzügyőrség folyamatos korszerűsítéséhez és ahhoz, hogy valóra válthassák európai integrációs törekvéseiket, és minden szempontból eurokonform, hatékony, gazdaságos szervezetként lépjenek a 21. századba.
- A kutatási prioritások meghatározását és a finanszírozási feltételek előteremtését követően alapkutatások és alkalmazott kutatások elvégzésével fokozni kell a főiskolai oktatómunka hatékonyságát, elősegíteni az oktatók és hallgatók tevékenységét, megalapozni a tudományos képzést és minősítést, elősegíteni a főiskola képzési rendszerének és működésének korszerűsítését, támogatni társulási, szövetségi törekvéseit, támogatni egyetemmé válási szándékát.

A hallgatókkal kapcsolatos fő célkitűzések:

- A nappali tagozaton tanuló hallgatók számának fokozatos növelése, a nappali és levelező tagozatos hallgatók arányának javítása.²⁶
- Együttműködve a megrendelőkkel, a hallgatók jogállásával, jogaikkal és kötelezettségeikkel, érdekképviselőjükkel kapcsolatos jogszabályok és belső rendelkezések kodifikációját, jogharmonizációját követően a „Főiskola–Hallgató–Megrendelő” viszonyrendszer példaértékű kialakítása és magas szinten tartása.

Az oktatókkal kapcsolatos fő célkitűzések:

- Az oktatói létszám²⁷ optimalizálásával, az oktatók képzettségének, gyakorlati tapasztalatainak szinten tartásával, idegen nyelvi felkészültségének fejlesztésével, pedagógussá válásának intézményi elősegítésével, a tudományos képzés és minősítés lehetőségének támogatásával egy sokoldalú és magas fokú értékeket hordozó oktatói kar létrehozása és megőrzése.

Rá kell mutatni, hogy az RTF sem ekkor, sem később nem zárkozott el a katonai felsőoktatási intézményekkel való – egyenrangú partnerségen alapuló – kapcsolattól. Ez alapvetően a kapcsolódó témák közös kutatásaira, a tudományos minősítésben való részvételre és az egyes metodikák kölcsönös átadására kiterjedő együttműködést ölelte fel.

²⁶ A főiskola a rendszerváltás kezdete óta biztosította az oktatás folyamatosságát. Ezt jelzi, hogy az eltelt hét év alatt összesen több mint 3000 tisztet adott a rendvédelmi szerveknek. Az akkreditációs időszakban a képzés hároméves nappali tagozaton mintegy 760 fős és négyéves levelező tagozaton közel 1700 fős hallgatói létszámmal valósult meg. Az 1993. szeptember 1-jén hatályba lépett felsőoktatási törvény nyomán az RTF másoddiplomás (egy-, illetve kétéves) levelező képzéseit kifizető jelleggel megszüntették. Az 1996/97. tanévben történt diplomaosztás pedig az utolsó mozzanata volt az átmenetileg indított hároméves másoddiplomás levelező képzésnek. 1997-től az RTF átállt a hároméves nappali és a négyéves levelező tagozatos képzésre. Majd a mintegy négy évtizedet megélt főiskolai alapképzés a nappali tagozaton 2008-ban, a levelező tagozaton pedig 2009-ben befejeződött.

²⁷ Az akkreditáció idején az RTF főállású oktatóinak létszáma 156 fő volt, közülük 142 fő rendelkezett oktatói címmel. A tantestületben továbbá 7 fő nyelvtanár és 7 fő szaktanár dolgozott. Az oktatói címek megoszlása a következő volt: 10 fő főiskolai tanár, 22 fő docens, 72 fő adjunktus, 38 fő tanársegéd. Az oktatók sorában 128-an egyetemi, 28 pedig főiskolai végzettséggel rendelkeztek. A főiskolán 19 fő tudományos minősítéssel rendelkező oktató (1 fő akadémia doktor, 18 fő kandidátus) dolgozott. Az oktatók megoszlása alkalmazási jogviszonyok szerint 68 fő hivatásos és 88 fő közalkalmazott volt. Az oktatói kar stabilitást mutatott, létszámhiány nem volt.

Az 1997/98. tanévben megtörtént az RTF intézményi akkreditációja. A MAB Plénumának 1999-ben hozott határozata szerint az intézmény tovább folytathatja képzési és kutatási tevékenységét, mert az RTF valamennyi szaka sikerrel „vette” az akadályt. A szakok erős, illetve megfelelő minősítést kaptak a soron következő 2008/2009. tanévi program akkreditációig.

A Belügyminiszter RTF-en tartott évezred végi vezetői értekezletén a fentiekkel együtt – többek között – már jelenthettem azt is, hogy:

- A képzésben érintett rendvédelmi szervek országos parancsnokságaival az 1998-as év folyamán együttműködési megállapodásokat kötöttünk.
- Az RTF-en ebben az időszakban az oktatás kilenc szakon folyt. Bűnügyi, közrendvédelmi, közlekedési, igazgatásrendészeti, büntetés-végrehajtási, gazdaságvédelmi, határrendészeti, vámigazgatási, pénzügynyomozói szakon²⁸ lehetett felsőfokú szakképesítést szerezni.²⁹ Az alapképzés mellett a képzés posztgraduális formáit az 1998 tavaszától az intézménybe visszahelyezett Rendőrtiszti Főiskola Rendészeti Vezetőképző, Továbbképző és Kutatóintézete (RTF RVTKI) látta el, amely fontos színtere volt a rendvédelmi tisztek intézményesített, tervszerű szakmai továbbképzésének, vezetőképzésének, a rendvédelmi szervekhez kerülő civil diplomások felsőfokú szakmai képzésének, valamint a rendészeti alap- és alkalmazott kutatások koordinálásának.
- Az érintett időszakban összesen 61 témában folyt kutatás, amelyekből 20 témát a Rendészeti Kutatóintézet, 41 témát pedig a tanszékek gondoztak. A következő évi kutatási terv 102 téma kutatását irányozza elő.³⁰
- Távlati célkitűzéseink között pedig megfogalmazhattuk, hogy a főiskola a rendvédelmi oktatás mellett, a rendészeti tudományos kutatás centrumává váljék.
- Kiadták a főiskola minőségbiztosítási irányelveit, amelyekben alapvető követelményként fogalmaztuk meg, hogy az RTF-en folyó oktató- és nevelőmunka minőségének biztosításában elsődlegesnek kell tekintenünk a fenntartó és a rendvédelmi szervek szakmai követelményeit.

Talán az eddigiekből is kiderül, hogy ebben az időszakban az RTF életében a súlyponti kérdés az volt, hogy maradhat-e intézményünk a honi felsőoktatás berkeiben, sikerül-e az előrehozott akkreditáció, volt-e értelme annak, hogy kockáztattunk? Azonban nem hagyható említés nélkül, hogy az RTF mindennapi élettevékenységének (oktató-, ne-

²⁸ Meg kell jegyezni, hogy a szakok száma tovább bővült. Még 1999-ben kormányrendelet született, amely biztosította – a rendőrség egyébként hosszú idő óta jelentkező képzési igényének teljesítéseként – a gazdaságvédelmi szak 2000-ben történő indítását. 2003-tól pedig katasztrófavédelmi, illetve 2006-ban magánbiztonsági szakiránnyal bővült az RTF képzési kínálata.

²⁹ A képzés két tagozaton folyt. A nappali tagozaton 2880 órás (6 féléves) órakeretben, amelyhez hozzáadódott a képzési időszakot megelőző 5 hét időtartamú alapképzés, valamint az első és második év befejezését követő 1-1 hónapos kötelező szakmai gyakorlati idő. A levelező tagozaton 610 órás (8 féléves) keretben alapul véve kellett a diploma megszerzéséhez szükséges ismereteket közvetíteni a hallgatónak.

³⁰ Tudományos fokozattal ekkor 16 főállású munkatársunk rendelkezett. Fokozat megszerzésére irányuló képzésben pedig 19 főállású személy vett részt.

velő-, kutatómunka) zavartalan biztosítása mellett több, egyébként nem kis horderejű feladatot is megoldottunk. E helyt csak felsorolásszerű említésükre adódik lehetőség.

Az akkreditációt követően – a MAB-határozatnak megfelelően – a nappali és a levelező tagozaton egyaránt kötelezővé vált a középfokú „C” típusú, szakmai anyaggal bővített nyelvvizsga, amely kijelölte a nyelvi képzés területén soron következő feladatainkat.

Rugalmasan készen álltunk új ismeretanyagok – például áldozatvédelem vagy ki-sebbségek védelme – befogadására és az oktatásba történő beépítésére. Ez utóbbival összefüggésben, megkezdtük a roma kultúrkörbe tartozó ismeretek átadását.

Körvonalazódott annak lehetősége, hogy a főiskola előkészíti és bevezeti a civil szféra biztonsági, személy- és vagyonvédelmi felsőfokú szakembereinek képzését is.

Az RTF nemzetközi szintéren való elismertségének jeleként tagja lett a két évente más-más országban megrendezett Közép- és Kelet-európai Rendőrákadémiák Rektori Konferenciájának. Intézményünk nevében a soron következő V. Konferenciát 1997. szeptember 24–26-ra magam hívhattam össze Budapestre.³¹

De ebben az időszakban került többek között sor:

- a levelező tagozat Gellért-hegyről (Alsóhegy út) RTF-re költöztetésével összefüggő – különösen a gazdasági igazgatóság állományára jelentős többletterheléssel járó – logisztikai feladatok végrehajtására;
- 1999 márciusában az „50 éves a Rendőrtisztképzés” jubileumi rendezvényeinek a lebonyolítására;
- a korábban megszüntetett osztályfőnöki rendszer visszaállítására.

Az ezredforduló utáni öt év történései

A 20. század utolsó évében megtörtént sikeres intézményi akkreditáció természetesen rámutatott azokra a hiányosságokra is, amelyek pótlására hosszabb-rövidebb határidő kitűzésével kötelezték a főiskolát. Az akkreditációra való felkészülés önmagában is feszített munkatempót kívánt. Annak tudata, hogy az RTF felsőoktatási intézmény maradhat, megnyugvást hozott ugyan a főiskolai közösség számára, azonban az előttünk álló feladatok vonatkozásában kisebb munkaterhelésre a 21. század küszöbére érve sem számíhattunk. A felsőoktatási „létből” fakadó mindennapi feladataink mellett számos tennivalónk adódott az irányító főhatóság által – jogszabályokból eredő jogosítványaik

³¹ A konferencia témája: „Átalakuló rendőrség a demokratikus jogállamban” volt. A tanácskozáson hazánkkal együtt 14 ország rendőrségi felsőoktatási intézményének rektora vett részt (Nagy Britanniából, Ausztriából, Belorussziából, Csehországból, Hollandiából, Lengyelországból, Litvániából, Németországból, Oroszországból, Szerbiából, Szlovákiából, Szlovéniából, Ukrajnából). Az egyébként német kezdeményezésre öt évvel korábban létrejött rektori fórumon a szűkebb régió mellett – amint látható – mindig megjelentek nyugat-európai országok is. A budapesti tanácskozás fontos állomása volt annak a folyamatnak, amelynek célja az euroatlanti csatlakozás ütemének megfelelően az volt, hogy a jövőben egy-séges, az egész európai térséget átfogó szakmai együttműködés alakuljon ki az érintett oktatási intézmények között.

érvényesítése érdekében – meghatározottaknak való megfelelés miatt is.³² A BM feladatszabása és a Magyar Akkreditációs Bizottság határozata alapján a sikeres akkreditációt követően feladattervet adtam ki a meghatározottak eredményes végrehajtása érdekében. E feladatokat az RTF kollektívája időarányosan teljesítette. Így többek között:

- A nappali és a levelező tagozatok első évfolyamain már korszerűsített tanterv alapján végeztük az oktató munkát.
- A tantervben meghatározott, illetve a tanórarenden kívüli speciális kollégiumokkal és tájékoztatókkal a képzés időtartamát és a hallgatók napi elfoglaltságát fel emeltük. A hallgatók terhelésének további fokozását eredményezte, hogy a tanórák időtartamát 45 percre emeltük.
- Az idegen nyelvi képzés hatékonyságát tovább fokoztuk. Amint erre korábban már utaltam, a záróvizsgára bocsátás feltétele a szakmai anyaggal bővített, „C” típusú, középfokú nyelvvizsga letétele lett.
- Elemeztük az euroatlanti integrációhoz való csatlakozásból eredő követelmények, ismeretek megjelenését a főiskola irányító és képzési dokumentumaiban. A levont következtetések alapján kiegészítettük a főiskola küldetésnyilatkozatát, fejlesztési stratégiáját. Tantárgyainkat a szükséges európai uniós, illetve NATO-val kapcsolatos témákkal, kötelező és ajánlott irodalmakkal kiegészítve, szakonként eltérő mélységben mindkét tagozaton és minden évfolyamon oktattuk.
- A BM Oktatási Főosztályával – később Főigazgatóságával – továbbá a képzésben érdekelt rendvédelmi szervek országos vezetőivel és más képviselőivel a főiskola vezetése folyamatos, illetve rendszeres kapcsolatot tartott. Az együttműködést egyebek között például a közös kutatások elvégzésére, az oktatásban és vizsgáztatásban való közreműködésre, az oktatói állomány szakmai továbbképzésére, a hallgatók szakmai gyakoroltatására, a hallgatói létszám kialakítására is kiterjesztettük.
- Több jogi karral (PTE ÁJK, ME ÁJK, SZTE ÁJK, ELTE ÁJK) és az Államigazgatási Főiskolával alapos előkészítést követően megkötöttük a közös, tudományos kutatások, átoktatások, oktatásmódszertani tapasztalatok cseréjét és a folyamatos információáramlást célzó együttműködési megállapodásokat.

³² Nem lenne teljes a kép, ha nem említenék néhány olyan problémát, amely nehezítette alapfeladataink (az oktatás-nevelés, kutatás) elvégzését. Már az ezredfordulót megelőzően is érzékelhető volt a helyszűke. A létszámnövekedéssel ellentétes irányú változásként a főiskola – mint utaltam rá – elveszítette az Alsóhegyi úti objektummal a teljes levelező tagozat tantermeit és kollégiumát, amit nem sikerült maradék nélkül kompenzálni. 2002-ben már az ötödik tanévet teljesítettük úgy, hogy évfolyam-előadásokat tartottunk a főiskola éttermében is. Az objektum szűkössége tovább fokozódott az új szakok hallgatóinak és új tanszékek oktatóinak, dolgozóinak belépésével. Mindezek következtében a tanszékeken, az oktatási termekben és a kollégiumban egyaránt nagy volt a zsúfoltság. Az új évezred kihívásaira a főiskola részben a múlt század technikájának birtokában készítette fel hallgatóit, az előadók, tantermek állapota és technikai felszereltsége jórészt elavult (ez alól a nyelvi laboratórium, a számítástechnikai és közlekedési kabinet képeztek kivételt). Nem volt saját lőterünk, uszodánk, gyakorlótereink és gyakorlópályáink. A főiskola épületeinek állaga az anyagi források hiánya miatt el nem végzett felújítások következtében folyamatosan romlott. A kommunális helyiségek száma kevés volt, és a meglévők egy részének minősége kritikán aluli volt.

Megvizsgáltuk a Zrínyi Miklós Katonai Akadémiából 1996-ban Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemre vált intézménnyel való együttműködés lehetőségét.³³ Az RTF álláspontját hűen tükrözi Finszter professzor idevágó gondolata, miszerint: a világ új kihívásai valóban komoly feladatok elé állítják a honvédelmet és a rendvédelmet egyaránt. A jelek arra utalnak, hogy a jó megoldásokat e két szakma képviselőinek saját kompetenciájukban kell megtalálniuk, ami nem zárja ki a szoros együttműködést, de a munkamegosztást inkább erősíteni, és nem fellazítani szükséges.

Létrejött az RTF Tudományos Tanácsa, amely hatékonyan segítette a főiskola vezetésének és Főiskolai Tanácsnak a tudományos élet irányítására vonatkozó döntéseit. Az oktatói kar minőségi mutatóinak javítása, tekintélye növelése érdekében is fokoztuk a tudományos tevékenységet. Az oktatók publikációs aktivitása növekedett. 2003-ig újabb 13 fő tudományos fokozatot szerzett főiskolai tanárral növekedett a minősített oktatók száma.

- Az RTF tudományos munkáját illetően kedvező, marketingorientált szemléletváltás volt tapasztalható. A rendszerbe állított fejlesztési csoport egyre növekvő hatékonysággal látta el a kutatásszervezési, a hazai és nemzetközi kapcsolatfejlesztési és pályázati feladatokat.
- A rendvédelmi szervezetekkel való kutatási együttműködés kiszélesítésével növeltük a főiskola által kutatott témák számát, ezen belül az alkalmazott kutatások arányát.
- Felértékelődött az RTF Tudományos Diákköri Tanácsának – mint a főiskola tudományos diákkörei vezetőinek konzultatív tanácskozó testületének – szerepe, különösen az országos diákköri vetélkedőkre felkészülés időszakában.
- A nemzetközi folyamatokhoz kapcsolódva külföldi partnerek (ILEA, KERA, AEPC³⁴, PFA, LSOP) támogatásával kezdeményeztük a rendvédelem tudomány-

³³ A honvédelem stratégiai felülvizsgálata keretében már nem először vetődött fel a ZMNE és az RTF integrációjának kérdése. A rendszeresen visszatérően, ismételt „felmelegített” – ZMNE és RTF integráció – kérdésében a tudomány jeles képviselői is állást foglaltak. Így például az RTF rendszertani platformjáról, a rendszertudományokról, valamint a jogi és igazgatási képzési területről Korinek László úgy fogalmazott, hogy egyre inkább a civil társadalomhoz és a közigazgatáshoz kell közelítenünk. Katona Géza szerint pedig a hadtudományokat és a rendszertudományokat – bár az előbbiektől sokan megkísérlik – tilos összemosni, mert beláthatatlan következményekkel járhat. Meggyőződésünk szerint a honvédség, illetve a rendészeti szervek alkotmányos jogállása, eltérő rendeltetése és feladatrendszere, az általuk alkalmazott eszközök és eljárások, a tisztekkel szemben támasztott követelmények és elvárások a „fegyveres erő”, illetve a „rendvédelmi szervek” tisztjeinek tudat- és érzésvilágában objektíven és szükségszerűen létező különbségeket, eltérő identitástudatot, mentalitást, szakmai és vezetői felkészültséget igényelnek, követelnek. Az RTF-nek mindezekre való tekintettel, mindenképp és döntően a jogász- és az igazgatási képzéssel meglévő kapcsolatait kell megőriznie és fejlesztenie. Ezzel együtt a ZMNE sorozatosan visszatérő, támadólagos kezdeményezéseire az RTF továbbra is konstruktív és korrekt partnerséget ajánlott és várt a ZMNE-től. Birva a BM vezetésének támogatását határozott álláspontunk volt, hogy az RTF a jövőben is a belügyminiszter közvetlen felügyelete alá tartozó, autonóm felsőoktatási intézményként, maradéktalanul megfelelve az eurokompatibilitás követelményeinek, saját alapjain tovább fejlődve működjék. *Kiemelem és nyomatékosan hangsúlyozom, hogy az NKE megalakulásával – ezt az elmúlt évek egyértelműen igazolják – a két „egyenrangú” Kar (HHK és RTK) együttműködése partneri, és a képzés valamennyi területén példamutató.*

³⁴ Az RTF – jelentkezését követően – tagja lett az Európai Rendőrtiszti Főiskolák Szövetségének (*Association of European Police College*), olyan, vezető beosztású rendőrtiszteket képző intézményként, amelynek országa 1950. november 4-én Rómában aláírta az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményt. Emellett továbbra is fenntartottuk tagdíjas kapcsolatunkat az Európai Rendőr Akadémiával, a CEPOL-lal (*Collège européen de Police*).

elméleti alapjainak, elveinek, strukturális és tartalmi elemeinek fogalmi tisztázását, tudomány-rendszertani helyének kijelölését.

- Az oktatók publikációs lehetőségeinek kiszélesítése, a kutatási eredmények oktatásba való bevitelének felgyorsítása érdekében újraindítottuk a korábban gazdasági okokból szünetelő főiskolai periodikáinkat az Új Rendészeti Tanulmányokat és a *Főiskolai Figyelőt*, valamint bevezettük a felsőoktatási intézményekben rendszeresített „Acta” mintájára a *Rendvédelmi Füzetek* kiadványt, illetve a *Magyar Rendészetet*.
- A felsőoktatásban követelményként meghatározott minőségbiztosítás keretében megtörtént a teljesítménymérés helyzetfelmérése, elemzése, illetve a tapasztalatok alapján továbbfejlesztették az oktatói teljesítmények mérési, minősítési elveit, módszertanát.
- Az RTF Főiskolai Tanácsa elfogadta a nevelési célok elérése érdekében kidolgozott nevelési programot.
- A polgári pályázók első tanévet követő hivatásos állományba vétele erősítette a hallgatók kötődését az adott szakhhoz, az adott megrendelőhöz és a főiskolához is, kedvező feltételeket teremtett a gyakorlatias tisztképzéshez, azon belül a parancsnoklási készség fejlesztéséhez, a tudat- és magatartásformáláshoz.³⁵
- A tantervbeni módosulásokkal és a hangsúlyeltolódások révén a korábrinál nagyobb szerepet kapott a képzésben a parancsnoki munkára történő felkészítés – a büntetés-végrehajtási és a határrendészeti szakokhoz hasonlóan – a rendőri szakokon is (különösen a közrendvédelmi és a közlekedésrendészeti szakon).
- A gyakorlati foglalkozások számának növelésében, a gyakorlatias módszerek alkalmazásában, illetve a szakmai szervek lehetőségeinek jobb kihasználásával is kifejezésre jutott az a törekvés, hogy az RTF ne csak „ügyintézőket”, hanem munkatársaik tevékenységét is tervezni, szervezni, ellenőrizni, segíteni, irányítani tudó, értük felelősséget vállalni képes vezetőket, parancsnokokat képezzen.

Feldolgoztuk a BM hároméves fejlesztési koncepcióját, és ennek, illetve a főiskola korábban elfogadott küldetésnyilatkozatának és fejlesztési stratégiájának alapján véglegesítettük az RTF hároméves fejlesztési koncepcióját.

A BM 2003-ban elrendelte az RTF átfogó ellenőrzését. A 2005-ös visszatérő ellenőrzés megállapította az átfogó ellenőrzés alapján készített intézkedési tervünkben foglaltak időarányos végrehajtását.

³⁵ E tanulmány által tárgyalt időszakban egyébként „változatos” képet nyújtott a hallgatói jogviszony, illetve ennek változásai. A részletekbe nem bocsátkozva, a következőket jegyzem meg. A levelező munkarendben tanulók – tekintettel arra, hogy nem a polgári életből kerültek az RTF-re – alapvetően hivatásos állománybeliek voltak. Ez jellemző volt a „zártpályás” beiskolázású szakok nappali tagozatos hallgatóira is. Egyéb vonatkozásban pedig (döntően polgári pályázók esetén) az eltelt mintegy tíz év alatt – itt nem részletezendő okok, illetve szabályozók mentén – megjelent az ösztöndíjas, próbaidős hallgatói jogviszony is. 2004-ben pedig már tényként kellett kezelnünk, hogy az állomány összetétele gyökeresen megváltozott. Nincsenek hivatásos osztályaink (közrendvédelmi, közlekedésrendészeti, büntetés-végrehajtási), és mindössze kettő hivatásos, kettős jogállású hallgató volt a 166 fős, ösztöndíjas évfolyamban. Magam is osztom azt az álláspontot, miszerint komoly vívmányként értékelhető az erre nyitott szakokon a nappali munkarendben tanuló hallgatók – később, már az NKE időszakában történő – kettős jogállásának a bevezetése.

Az uniós csatlakozásunkat megelőző években már hazánkban sem lehetett kérdéses, hogy a rendészeti tisztképzés feladataira jelentős hatást gyakorol az, hogy Európa egyesülésének folyamatában a nemzeti szempontok veszíthetnek a jelentőségükből, s egyre inkább számítani lehet az európai dimenzió érvényesülésére.

2004. május 1-jén hazánk az Európai Unió teljes jogú tagjává vált, de az RTF egyetemmi válása szempontjából is több kiemelkedő fontosságú esemény történt. Már ebben a hónapban „felpörögtek” az események. Az RTF Főiskolai Tanácsa május 12-én elfogadta *A Bolognai Folyamat adaptációja az RTF-n* című előterjesztést. Május 14-én pedig felterjesztettük a MAB-nak – bírva a BM és a megrendelő szervek támogatását – a felsőoktatási alapszakokhoz szükséges szakalapítási beadványt. A MAB a 2004. szeptember 29-én hozott határozataival támogatta a bűnügyi igazgatási, illetve a rendészeti igazgatási alapszak képzési és kimeneti követelményeinek (a szakalapításoknak) az engedélyezését.³⁶

A tudományos kutatással összefüggő elvárások kapcsán – akár csak korábban – folyamatosan érzékelhettük, hogy a BM, valamint a képzési profilunkban érintett rendészeti szervekkel szemben megnövekedett minőségi követelmények miatt a főiskola tudományos tevékenységének a rendészeti képzés minőségének biztosítását és tudományos megalapozottságának fejlesztését kell szolgálnia. Ezért a képzés minőségének magas szintű biztosítása mellett arra törekedtünk, hogy kutatási eredményeink minél hamarabb jussanak el a végrehajtókhoz, járuljanak hozzá a rendészeti szervek gyakorlati tevékenységének közvetlen támogatásához. Kijelöltük a középtávú kutatási prioritásokat, amiben – hazánk uniós csatlakozásából fakadóan – kitüntetett szerepet kaptak a BM hároméves fejlesztési koncepciójához, valamint a hazai kriminálpolitikai és rendészeti koncepcióhoz kapcsolódó kutatási feladatok.³⁷

Tudományos-kutató tevékenységünknek lendületet adott, hogy sikerrel zárult a rendészettudomány önállósulására irányuló – több éve elhúzódó – folyamat. E folyamatnak egyik jelentős állomása volt 2003 novemberében a Magyar Tudomány Napja alkalmából rendezett Nemzetközi Tudományos Konferenciánk, amelyet annak szellemében rendeztünk meg, hogy elérjük a rendészettudomány önálló diszciplínaként történő elfogadtatását, illetve a Magyar Tudományok Akadémia tudományági

³⁶ Ezek birtokában az RTF Tanácsa 2005. februárban elfogadta, majd ezt követően benyújtottam a felsőoktatási alapképzési szakok 2006/2007. tanévtől történő szakindítási kérelmét. A képzés a nappali tagozaton hároméves, a levelezőn négyéves. Bűnügyi igazgatási alapszak szakirányai: bűnügyi nyomozó, gazdaságvédelmi nyomozó, pénzügyi nyomozó szakirány. Rendészeti igazgatási alapszak szakirányai: büntetés-végrehajtási, határrendészeti, igazgatásrendészeti, katasztrófavédelmi, közlekedésrendészeti, közrendvédelmi, vám- és jövedéki igazgatási szakirány. Tudomásul vettük tehát, hogy a jövőbeli Bűnügyi igazgatási szakunkon a bűnügyi nyomozó, a gazdaságvédelmi nyomozó és a pénzügyi nyomozó szakok, illetve a Rendészeti igazgatási szakon a büntetés-végrehajtási, a határrendészeti, az igazgatásrendészeti, a katasztrófavédelmi, a közlekedésrendészeti, a közrendvédelmi és a vámgazgatási szakok szakirányokká válnak. Megértettük, hogy a főiskolai szakoknak a jövőbeli szakiránnyá válása egyenes következménye a bolognai követelményeknek megfelelő szakzámcsökkentésnek és szakintegrációnak. Tudtuk, hogy ez egyáltalán nem jelent visszalépést a képzési célokban, követelményekben, összességében a főiskolán folytatott rendészeti tisztképzés minőségében és rangjában, hiszen a rendészeti felsőoktatás a jogi és igazgatási képzési területen, az igazgatási képzési ágba illesztett, korszerűsített rendészeti képzési programokat fogja össze.

³⁷ 2003-ban a főiskola oktatói (kutatói) közül 34 fő rendelkezett tudományos fokozattal és 12 fő vett részt szervezett vagy egyéni PhD-képzésben. Még ebben az évben szervezetileg megújult a Rendőrtiszti Főiskola Tudományos Tanácsa, amelynek munkájában már minden tanszék képviseltette magát.

besorolási rendszerébe való elhelyezését. Az Akadémia IX. osztálya kész volt befogadni és gondozni a rendészettudomány területén keletkezett disszertációkat, kutatási eredményeket.³⁸

Az RTF mint gesztor háttérintézmény bázisán 2004. május 24-én – több tagozattal – megalakult a Magyar Rendészettudományi Társaság.³⁹ Az MRTT megalakulásával néhány év előkészítő munkája érett be. Újabb néhány év múlva további – jelentős – adósság, „törlesztésére” került sor a rendészet(tudomány) felé. Az MRTT főtítkára „rendészettudományi bizottság” létrehozására – az MTA elnökéhez, főtítkárához és a IX. Osztály elnökéhez – benyújtott javaslata meghallgatásra talált. Később, már főigazgatói megbízásom lejárta után, 2007-ben létrejött az MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya Rendészettudományi Bizottsága (2012-től Állam- és Jogtudományok Bizottsága Rendészeti Albizottsága). Az RTF 2005. évi kutatási tervének összeállításakor pedig már messzemenően figyelmet kaptak az MRTT kutatási elképzeléseiben szereplő projektek.

Kiemelést érdemel, hogy 2005-ben az RTF Rendészeti Vezetőképző, Továbbképző és Kutatóintézete átszervezéssel a BM Oktatási Főigazgatóság irányítása alá került.

Az évtized közepére a társadalom életére jelentős hatással lévő folyamatok, többek között a globalizáció, a jogharmonizációs kötelezettségek, a nemzetközi szervezett bűnözés fokozatos térhódítása, új bűnözési formák (például kiberbűnözés) megjelenése jelentős kihívást támasztottak a – nem csak a honi – rendvédelmi szervezetek elé. Ezek egyúttal meghatározták azokat a főbb kérdéseket, fejlesztési irányokat, amelyekre a rendészeti felsőfokú képzésnek adekvát válaszokat kellett adnia.⁴⁰

2015. július 31-én lejárt második főigazgatói ciklusom. Örömmel töltött el, hogy azok közé sorolhatom magam, akik úgy foglalhatták el a Rendőrtiszti Főiskola vezetői székét – akár parancsnokként, akár főigazgatóként –, mint akik annak idején Györök Ferenc rendőr vezérőrnagy, az RTF alapító parancsnoka meghívására maradtak az intézményben. A törvény által engedélyezett nyolc évig tartó vezetői periódusomat követően az RTF irányítását a főigazgatói beosztásra kiírt pályázat nyerteseként – korábban nyolc évig az RTF főigazgatójának oktatási helyettesi beosztásban mellettem szolgáló – dr. Sárkány István r. dandártábornok (később r. vezérőrnagy) úr vette át. Az új főigazgató (majd főiskolai rektor) megújuló energiával vetette bele magát a soron következő feladatok elvégzésébe. Erre szükség is volt, hiszen – amint erre korábban már utalás történt – a bolognai folyamatból adódó kötelezettségek értelmében, a korábbiaktól eltérően, 2006-tól (felmenő rendszerben) a rendészet területén már a „korszerű” – lineáris és többciklusú – felsőoktatási tevékenységet folytató

³⁸ Nem szabad megfeledkezni Szabó András akadémikus, alkotmánybíró – a rendészettudomány (rendőrtudomány) akadémiai befogadása, elismertetése érdekében végzett – tevékenységéről, elévülhetetlen érdemeiről.

³⁹ Elnöknek Korinek László akadémikus, főtítkárnak dr. Janza Frigyes ny. r. vezérőrnagy lett megválasztva.

⁴⁰ A legfontosabbakat kiemelve: folyamatos feladat a tantervek változó igényeknek megfelelő felülvizsgálata, aktualizálása, az oktatásmódszertan fejlesztése, a rendőri cselekvés tanának (a rendőrtudományoknak) folyamatos, magas színvonalú, nemzetközileg is elismert, a gyakorlatban hasznosítható eredményeket felmutató művelése.

intézmény irányítása vált feladattá.⁴¹ A korábbi értékek megőrzése mentén a továbblépés, egyúttal a minőség biztosítása komoly kihívást jelentett. Az előttünk sorjázó tennivalók komoly felelősséget róttak úgy az RTF új vezetésére, mint állományára.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- 20 éves a Rendőrtiszt Főiskola. Budapest, Rendőrtiszt Főiskola, 1991.
- Budaházi Árpád (szerk.): *Jubileumi évkönyv. 40 éves a Rendőrtiszt Főiskola 1971–2011.* Budapest, Rendőrtiszt Főiskola, 2011.
- Czéh György – Őrsi Lászlóné (szerk.): *Tények és képek a rendőrtisztképzés történetéből.* Budapest, BM Könyvkiadó, 1988.
- Illés György (szerk.): *Jubileumi évkönyv. 30 éves a Rendőrtiszt Főiskola 1971–2001.* Budapest, Rendőrtiszt Főiskola, 2001.
- Tóth Nikolett Ágnes: *45 éves a rendészeti felsőoktatás.* Budapest, Dialóg Campus, 2019. Online: <https://tudasportal.uni-nke.hu/tudastar-reszletek?id=123456789/6926>
- Virányi Gergely: *Határőrizeti és határrendészeti tisztképzés 1903–2011.* Budapest, Dialóg Campus, 2019. Online: <https://tudasportal.uni-nke.hu/tudastar-reszletek?id=123456789/13022>

Emlékeztetők, előterjesztések, tájékoztatók, jelentések, tervezetek, jegyzőkönyvek (mint nem minősített források)

- A MAB 1997/4/XV/1. sz. határozata
- A rendészeti Felsőoktatás Korszerűsítésének koncepciója (tervezet) (1994. május)
- Előterjesztés a Rendőrtiszt Főiskola (RTF) munkájáról (1996. október 15.)
- Intézkedés az intézményi akkreditációs eljárásra történő felkészülés feladatainak végrehajtásáról (1996. május 9.)
- Összefoglaló Beszámoló Jelentés a Rendőrtiszt Főiskola 1994. évi munkájáról (1994. december 18.)

Jogi források

1993. évi LXXX. törvény a felsőoktatásról
1996. évi XLV. törvény a katonai és rendvédelmi felsőoktatási intézmények vezetőinek, oktatóinak és hallgatóinak jogállásáról

---

⁴¹ Az EU-kompatibilis rendészeti felsőoktatás első képzési fókuszában, az alapképzésben felsőoktatási alapfokozatot (BA) és felsőfokú rendészeti szakképzettséget lehet szerezni. Az erre épülő második képzési fókusz, a mesterképzés, mesterfokozatot (MA) és az azt igazoló rendészeti mesteroklevelet biztosít. A bolognai rendszerű képzésben – mint arra már utaltam – a korábbi bünygyi nyomozó, gazdaságvédelmi nyomozó és pénzügyi nyomozó szakok a *Bünygyi igazgatási szak* szakirányaivá váltak, a *Rendészeti igazgatási szak* szakirányaivá pedig a korábbi büntetés-végrehajtási, a határrendészeti, az igazgatásrendészeti, a katasztrófavédelmi, a közlekedésrendészeti, a közrendvédelmi és a vámigazgatási szakok váltak. Még 2005 decemberében engedélyezte a MAB a rendészeti igazgatási alapszak biztonsági szakiránnyal való kiegészítését, egyúttal az RTF-n történő indítását. A szakirányokon 2006/2007. tanévtől kezdődhetett a képzés. A BA-szakokon megszerezhető képesítések (a választott szakirányra utalva): bünygyi igazgatási szervező, rendészeti igazgatási szervező. Az alapképzésben megszerzett képesítés birtokában a végzettek hivatásos tisztként, köztisztviselőként vagy közalkalmazottként kezdhették meg szolgálatukat.

ABSTRACT

The Training of Commissioned Law Enforcement Officers at the Police College (1996–2005)

Béla BLASKÓ

The author provides a picture of the life of the College of Police Officers (RTF), of which he was its director from 1997 to 2005, spanning the last five years of the 20th century and the first five years of the 21st century. Previously, he himself was a full-time student at the institution, graduating with honours (so-called 'red degree'). He served as head of department and institute at the RTF and the successor Faculty of Law Enforcement (RTK) of the University of Public Service for decades, and from 2012 to 2015 he was the deputy dean of education at RTK. In his writing, he touches on the main stages of the path leading to the first - and at the same time successful - accreditation competition of the institution, through which the RTF could become an officially recognised, integral part of the Hungarian higher education system. Taking into account the possibilities provided by the size constraints, we are talking about another process worth highlighting in the life of the College, which received the Hungarian Law Enforcement Society as a gestor at the time of its establishment, as well as changes compared to previous periods.

Keywords: accreditation, 50 years of police officer training, basic documents, Police Officers' College, Hungarian Law Enforcement Society

Szakmai követelmények a rendészeti felsőoktatásban

BODA József¹

2019. augusztus 1-jétől képviselem a Belügyminisztériumot (BM) a Nemzeti Közszerológálati Egyetem Tanácsadó Testületében (NKE TT). Ebben a beosztásban tolmácsolom a belügyi vezeték szakmai elvárásait az NKE és Rendészet-tudományi Karának (RTK) vezetők, tanárai és diákjai felé.

Ez a munka természetesen különböző formában és intenzitással folyt korábban is, a Rendőrtiszti Főiskola működése idején és az NKE RTK megalakulása után is.

Az NKE RTK megalakulása utáni első belügyminiszteri oktatási-képzési értekezletre és a miniszteri ajánlások megfogalmazására 2012. október 26-án, a BM-ben került sor, ahová az NKE Rektora, az RTK teljes oktatási kara meghívást kapott, és jelen voltak a BM, valamint a rendvédelmi szervezetek vezetői is. A feladatok és követelmények rövid és hosszú távon is meghatározták az RTK-n dolgozó munkatársak tevékenységét. Ezeket azután évente áttekin-tették és pontosították.

Kulcsszavak: Belügyminisztérium, Nemzeti Közszerológálati Egyetem, Rendés-zettudományi Kar, szakmai feladat, rendvédelmi szervezet

Bevezetés

A magyar rendfenntartás kialakulásának kezdetét az Árpád-korra tesszük. Alapul véve *A magyar rendvédelem története*² című könyvet, a magyar rendvédelem fejlődésének első szakasza az Árpád-kortól a török kiűzéséig tartott; természetesen ebben az időszakban még nem beszélhetünk szervezetszerű rendvédelmi oktatásról. A rendfenntartás feladatait elsősorban a különböző típusú katonai alakulatok látták el. Az ország és a vármegyék tisztségviselőit általában a külföldi egyetemeken tanult nemesekből választották ki. A végrehajtói állomány csak igen hiányos felkészítésben részesült. A korabeli külföldi körülményekkel összehasonlítva a magyarországi állapothatok megfeleltek az európai átlagnak.

Nem volt ez másképpen az abszolutizmustól a reformkorig terjedő második szakaszban sem, bár kétségtelen, hogy a rendvédelem a reformok hatására megerősödött.

¹ Dr. habil. Boda József ny. nb. vezérőrnagy.
József Boda, PhD, habil, ret. National Security Major General.
E-mail: boda.jozsef@uni-nke.hu

² Parádi József (szerk.): *A magyar rendvédelem története*. Budapest, Osiris, 1996.

Kialakultak a rendvédelem polgári szerveinek alapjai, és megkezdődött elkülönülésük a hadseregtől.

A vezetők képzése továbbra is külföldi és magyar egyetemeken folyt.

A harmadik szakasz az 1848–49-es forradalommal kezdődött és a kiegyezéssel zárult.

Ebben az időszakban a rendvédelem újra katonai irányítás alá került. Az oktatás és képzés elsősorban az osztrák császári katonai iskolákban folyt.

A negyedik szakaszban, a kiegyezéstől az I. világháborúig terjedő időszakban megalakultak a magyar rendvédelem korszerű szervezetei, mint az állami és önkormányzati rendőrségek, a Magyar Királyi Csendőrség, a Magyar Királyi Pénzügyőrség és a vámhivatalok, a Budapest-fővárosi Rendőrség, a Képviselőházi Őrség, a büntetés-végrehajtás szervezete, továbbá megújulva működött a tekintélyes múltú Magyar Királyi Koronaőrség, valamint a Magyar Királyi Nemesi Testőrség és új magyar testületként a Magyar Királyi Darabont Testőrség. Erre az időszakra tehető a rendvédelmi szakképzések beindítása is. A képzések nagy része itthoni iskolákban, kiképző objektumokban zajlott. A tiszti állomány egy része azonban továbbra is az osztrák katonai iskolákban tanult.³

A dualizmus idején már megjelentek a szakmai követelmények is a rendőrtisztekkel kapcsolatban. Például a Budapest-fővárosi Rendőrség tiszti karával szemben a közigazgatási tisztviselők képesítési követelményét állították, mivel a rendőrtiszteket is közigazgatási tisztviselőknak tekintették. A rendőrtiszti állás betöltéséhez többnyire a közigazgatásban eltöltött gyakorlati időt is előírták. A rendőrkapitányi hivatás gyakorlásához a jogi végzettség (jogtudorság) és a huzamos, mintegy tízéves közigazgatási gyakorlat is hozzátartozott. A rendőri képzés bevezetése Török János (1843–1892) a budapesti államrendőrség főkapitányának nevéhez fűződik.⁴

A rendőrtiszti kar esetében a legfőbb gondot abban látták, hogy az államtudományi államvizsga nem készítette fel a leendő rendőrtiszteket hivatásuk teljesítésére. 1922-ben kezdődött meg a rendőri szakoktatás teljes körű kiépítése.

A két világháború közötti ötödik szakasz sem hozott lényeges változást a rendvédelmi szervezetek felépítésében, azonban létrehozták a Magyar Királyi Folyamőrséget és a Magyar Királyi Vámőrséget, amely 1931-től utódszervében, a Magyar Királyi Határőrségben, majd 1939-től a honvéd Határvédelmi csapatnemenben élt tovább.

A rendvédelmi szervezetek képzési és szolgálatellátási színvonala emelkedett. Ebben az időszakban már nemzetközi kapcsolatok alakultak ki a különböző rendvédelmi szervezetek között, és elvétve előfordult, hogy magyar tisztek tanultak külföldi rendvédelmi tanintézetekben (például csendőrtisztek Olaszországban, Ausztriában).

³ Boda József: A nemzetközi oktatás és képzés története a magyar rendvédelmi szervezeteknél. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 13. (2007), 16. 33.

⁴ Ismeretlen szerző: Történelmi visszapillantás. In Budaházi Árpád (szerk.): *Jubileumi évkönyv. 35 éves a Rendőrtiszti Főiskola 1971–2006*. Budapest, Rendőrtiszti Főiskola, 2006. 15.

Külföldi tanulmányutakra és külföldi rendvédelmi küldöttségek látogatására is sor került.⁵

Számos beosztáshoz szakmai előírás volt a *Ludovika Akadémiai végzettség*, amely elsősorban a csendőrségnél, testőrségnél, koronaőrségnél és a képviselőházi őrségnél volt követelmény.⁶

A Magyar Királyi Rendőrségnél az alábbi szakmai képzési formák léteztek:

- Rendőrtisztviselői tiszti tanfolyam;
- Rendőrtisztviselőket továbbképző tanfolyam;
- Detektív tanfolyam;
- Detektívfelügyelői tanfolyam.

Szakmai és politikai elvárások a rendőrtisztképzéssel kapcsolatban 1945 és 1990 között

A II. világháborútól a rendszerváltásig tartó időszak lényeges változásokat hozott a rendvédelmi szervezetek feladataiban és a képzés területén is. A Magyar Királyi Csendőrséget, a Magyar Királyi Folyamőrséget és a Magyar Királyi Koronaőrséget megszüntették, illetve felszámolták. A Rendőrséget, Határőrséget, a Büntetés-végrehajtást és a Pénzügyőrséget átszervezték. Megalakult az Államvédelmi Hatóság. A szovjet mintára létrehozott rendvédelmi szervezetek fő feladata a szocialista állam érdekeinek védelme volt, és ennek megfelelően alakították ki az oktatással kapcsolatos szakmai és politikai követelményeket. A szinte teljesen lecserélt rendvédelmi személyi állomány képzésének megoldására létrehozták a *Szaktanulmányi Felügyelőiséget*.

Hazánk szovjet megszállásával egy időben már Moszkvában és Debrecenben szovjet tanácsadók aktív közreműködésével létrehozták az Ideiglenes Nemzetgyűlést és az Ideiglenes Nemzeti Kormányt (INK). A Magyar Kommunista Párt és a szovjet vezetés a Belügyminisztérium hovatartozásának kérdésében kezdettől fogva határozott politikát folytatott. A rendőri vezetőket (Farkas Mihály, Sólyom László, Kádár János) is a Magyar Kommunista Párt delegálta.⁷

A rendőrtisztképzés fontosságát jelzi, hogy az INK már az 1690/1945. M. E. számú rendeletének 8. § (5) bekezdésében foglalkozott ezzel a témával. „A vármegyei főkapitányság keretében különleges rendőrségi alakulatok állíthatók fel, és pedig tanostályok és tanfolyamok, amelyek keretén belül gondoskodni kell a rendőrség tagjainak demokratikus neveléséről is.” A II. világháború előtti tisztek közül körülbelül az állomány fele jelentkezett újbóli szolgálattételre, és az igazoló bizottságok ellenőrzése

⁵ Boda (2007): i. m. 34.

⁶ Parádi József: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867–1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 13. (2007), 16. 92.

⁷ Horváth Attila: A rendészeti szervek története Magyarországon a szovjet típusú diktatúra korában. *Rendészet és Emberi Jogok*, 1. (2011), 3. 4.

után e létszám mintegy kétharmada állhatott munkába. Számukra párhetes tanfolyamot indítottak, valamint havi két-három napos szakmai összevonásokra került sor, amelyek levelező rendszerű felkészítést tettek lehetővé, és vizsgával zárultak.⁸

Az 1700/1945. M. E. számú rendelet 19. §-a az alábbiak szerint intézkedik: „A ki-nevezett személyek 1947. évi június hó 30-ig a belügyminiszter által külön rendeletben szabályozandó tanfolyamot köteles elvégezni és az előírt vizsgát letenni.”⁹

1946-ban kezdődött meg a háború utáni első tisztképző iskola, a Rendőr Akadémia megszervezése, Tömpe András rendőr vezérőrnagy (1913–1971) a Magyar Államrendőrség Vidéki Főkapitánysága Politikai Osztálya vezetőjének irányításával. Hosszú előkészítő munka eredményeként 1948. február 1-jén a Budapest XII. kerületében lévő Böszörményi úti volt csendőrlaktanyában nyitotta meg kapuit az Egyéves Tiszti Iskola, vagy más néven a Rendőr Akadémia. Az első végzett hallgatók ünnepélyes avatására 1949. március 15-én került sor.¹⁰ Az Akadémia rövid életű volt, hiszen már 1949-ben átalakult tiszti tanfolyammá. A tanfolyamok időtartama 8-12 hónapos volt.

Dr. Katona Géza visszaemlékezése szerint 1950-től a középvezetők egy része a moszkvai Rendőrtiszti (Milicia) Főiskolán kapott eleinte egy, majd több éves képzést. Emellett felsőfokú tudományos képzésre (kandidátusi és doktori fokozatok megszerzése) államközi szerződés alapján biztosítottak lehetőséget a moszkvai egyetemi, akadémiai intézetekben.

Az Államvédelmi Hatóság (ÁVH 1948–1956) középvezetői számára az egyéves Dzerzsinszkij (Állambiztonsági) operatív iskolán (korábban 1950. november 1-jétől, Dzerzsinszkij Tiszti Tanosztály) 1951. október 1-jén indult meg a tisztképzés, a Szechenyi-hegyen (Budapest, XII. Farkasvölgyi út 12.) az Isteni Szeretet Leányai Kongregációja számára készült volt rendházban. Az épületben az államvédelmi tiszteket a legmagasabb fokon képző magyar oktatási intézményt rendezték be, amelyet a szovjet Összoroszországi Különleges Bizottság az Ellenforradalom és a Szabotázs elleni Harcra (Vé-Csé-Ká, „Cseka”) alapítójáról, Feliksz Edmundovics Dzerzsinszkijről (1877–1926) neveztek el. Vezetője a megalakuláskor Váradi József államvédelmi százados volt. A képzés időtartama, mint az elnevezéséből is kitűnik, először itt is egyéves volt.

A rendőrtisztek képzése 1951–1971 között különböző tanfolyamok keretei között zajlott. Volt Rendőr Akadémia (1948–1949) a már említett Böszörményi úti objektumban. Működött ott Rendőrtisztképző Iskola, azon belül Rendőrtiszti Továbbképző Iskola (1950–1956, 360 fő, ebből 30 nő), Korvin Ottó Bűnügyi Szakiskola (1953–1954). Az Idegennyelvi Főiskola (1958) pedig a BM első és akkor egyetlen felsőfokú tanintézete csakis állambiztonsági tiszteket képezett az elhárítás igényeinek megfelelően intenzív nyelvi képzéssel.

⁸ Kozáry Andrea: Rendőrtisztképző iskolák Magyarországon 1945 után. In Molnár Katalin (szerk.): *Társadalomtudományi kutatások – Rendvédelmi képzés*. Budapest, Rendőrtiszti Főiskola Társadalomtudományi Tanszék, 2001. 15.

⁹ Az 1700/1945. M. E. számú rendelet 19. §.

¹⁰ Kozáry (2001): i. m. 19.

1959-ben azután már mint kétéves BM Rendőrtiszti Akadémia (RA) működött. A képzés nappali tagozaton két év, levelező tagozaton három év volt. Az RA mellett a Magyar Néphadsereg Egyesített Tiszti Iskoláján (MN ETI) 1960-tól létrehozták a BM Akadémia Határőr és Karhatalmi Tagozatát. A Tagozat végezte a határőr, karhatalmi és 1963-tól a munkásőr tisztek képzését. Az ETI 1967-ben beolvadt az MN Kossuth Lajos Katonai Főiskolába.¹¹

Az 1960-as évek közepétől háromévenként körülbelül 15 fős csoportok képzésére került sor a moszkvai Rendőrtiszti Főiskolán kétéves időtartamban. Ide már rendőri, bűnügyi technikai gyakorlattal rendelkező fiatal tiszteket vezényeltek. A képzés az 1980-as évek végéig folyt, és nagyjából 100 fő képzésére került sor.

A *Rendőrtiszti Főiskolát* (RTF 1971–2012) az Elnöki Tanács 1970. évi 39. számú törvényerejű rendeletével alapították meg, és 1971. szeptember 1-jén kezdte meg működését, a korábbi Dzerzsinszkij (Állambiztonsági) operatív iskola helyszínén (Budapest, XII. Farkasvölgyi út 12.). Alapvető feladatait, működésének elveit a 4/1971 (X. 19.) BM rendelet és a 010/1971. BM. számú parancs határozták meg.

A képzés nappali tagozaton három, levelező tagozaton (1975-től) négy éven keresztül folyt. Az RTF felügyeletét a belügyminiszter látta el. A rendelet feladatul szabta az RTF számára a belügyminiszter által meghatározott tiszti, köztisztviselői és közalkalmazotti munkakörök betöltésére alkalmas, magas képzettségű rendőrtisztek felkészítését, valamint az Igazságügyi Minisztérium büntetés-végrehajtási tiszti állományának utánpótlás-biztosítását. A Főiskola egykarú intézményként alakult meg, és állambiztonsági, bűnügyi, büntetés-végrehajtási, igazgatásrendészeti, valamint közbiztonsági szakokon indult el a képzés. 1987-től vámnnyomozói szakkal bővült az oktatás. Az állambiztonsági (politikai nyomozó) szak 1990-ben, a katonai elhárító szak és az idegennyelvi pedig már 1973-ban megszűnt.

Az 1980-as évek elején a volgográdi Rendőrtiszti Főiskolán beindult a kétéves bűnügyi technikai, szakértői képzés, ahol két-három csoportot képeztek ki. Ugyanitt négy-hat hónapos továbbképző tanfolyamok is zajlottak magyar szakemberek számára.

1980 és 1990 között a berlini Humboldt Egyetem Kriminológiai Fakultásán tanultak magyar rendőrtisztek. Itt körülbelül nyolc-tíz fő végzett.

A Rendőrtiszti Főiskolán már megalakulása – 1971 – óta folyt valamilyen formában nemzetközi tartalmú oktatás és képzés. Kezdetben az állambiztonság területét illetően – orosz vendégtanárok bevonásával – zajlott a képzés, 1973-tól pedig a Főiskola szaktanárai és az állambiztonsági hallgatók egy része tanult a Szovjetunióban.

1978-ban fogadta az RTF az első külföldi hallgatókat Vietnámból. A vietnámiak mellett képeztek mozambiki, lengyel, nicaraguai és jemeni diákokat is a rendszerváltásig, mintegy 250 fős létszámmal.

¹¹ Ismeretlen szerző (2006): i. m. 18–20.

A tanári állomány egy szűkebb csoportja részére lehetőséget biztosítottak a külföldi továbbképzésre is. Ezek eleinte a Szovjetunióban és a Német Demokratikus Köztársaságban zajlottak. 1987-ben az RTF Idegennyelvi Tanszékének tanárai (három fő) a British Council támogatásával Brightonban vett rész nyelvi továbbképzésen.

Az 1980-as évekig teljes mértékben „zárt beiskolázású” volt az intézmény. Elsősorban a rendőrség hivatásos tiszthelyettesi állományának biztosított továbbtanulási lehetőséget. A beiskolázás, az akkori káderpolitikai elképzelések, az állományilletékes parancsnok kezdeményezésére a Belügyminisztériumon keresztül realizálódott. Az 1980-as évek közepén fogalmazódott meg a szándék és követte felvételi eljárásokban is a magyar felsőoktatáshoz igazodás gyakorlata. Az 1980-as évek végétől kezdődően a Rendőrtiszti Főiskola felvételi eljárásának rendje, hasonlóan a magyar felsőoktatás valamennyi intézményéhez, kormányrendeletben előírtaknak megfelelően történt.

Az eljárás általános rendjétől eltérő követelményeket – a felsőoktatási törvény felhatalmazása alapján – az intézményt fenntartó miniszter határozta meg.

A szakmai követelmények változása a rendszerváltoztatás után

A rendszerváltoztatás utáni első szabadon választott magyar kormány 1990. május 23-án lépett hivatalba. Ez természetesen magával vonta a fegyveres és rendvédelmi szervek átalakítását, beleértve az általuk végzett feladatok, és a számukra meghatározott követelmények megváltoztatását is. A rendszerváltoztatás hatására az oktatás átalakult. Megszűnt az állambiztonsági szak és a pártpolitikai befolyás. A rendvédelmi szervek igényeinek megfelelően új szakok alakultak: 1991-től vámigazgatási, 1992-től határrendészeti, 2000-től gazdaságvédelmi, 2003-tól katasztrófavédelmi szak.

„Látszólag azonban a Belügyminiszter közvetlen felügyelete alatt álló RTF-ről mintha (legalábbis e felső, miniszteriális szinten) »megfeleltek« volna. Az elkövetkezendő évek során, egészen 1996-ig, a rendvédelmi szakemberek felsőfokú alapképzése nem szerepelt miniszteri értekezlet önálló napirendjén. A civilizáció az RTF-et is elérte, melyet alapításától fogva a BM ún. zárt felsőoktatási intézményként, belső beiskolázási rendszerben működtetett. A rendszerváltozással a főiskola a közrendvédelmi és BV szakok kivételével megnyitotta kapuit a polgári életből jelentkező fiatalok számára is. Egyúttal pedig 1991-ben sor került a Vám- és Pénzügyőr Tanszék¹² létrehozására, továbbá 1992-ben megindult a képzés a határrendészeti szakon is, az újonnan alapított Határrendészeti Tanszék gondozásában. A fejlesztési munkálatok első szakasza az 1990–1994 közötti időszakra tehető. Ennek a periódusnak a következő sajátosságai érdemelnek említést:

¹² Megrendelői igényre 1987-ben még csak levelező tagozaton, de megindult a vámnyomozó képzés. A tanszék portfóliója az 1991-es megalakulását követően vámigazgatási szakkal vált teljessé, mind a nappali mind a levelező tagozatos képzésben.

Az ORFK 1993-ban elkészítette az Egységes – háromszintű – Rendőrszakképzés Konceptóját (1994–1996). Megszűnt a korábbi minisztériumi szintű oktatásfelügyelet. Az Országos Rendőr-főkapitányságnak a Belügyminisztérium szervezetéből történt kiválásával tovább nőtt a távolság a rendvédelmi felsőfokú szakképzés gerincét alkotó rendőrtisztvá válás és a végrehajtó szolgálatok munkája között. Eltekintve egy részvizsgálattól (amelyet a Team Consult végzett), elmaradt a tanintézet helyzetét pontosan felmérő állapotanalízis, noha ez egy megalapozott tervező munkához feltétlenül szükséges lett volna.

Az alapvető stratégiai célkitűzés a hazai felsőoktatás általános-, illetőleg a Büntetés-végrehajtás, a Határőrség, a Rendőrség, a Vám- és Pénzügyőrség speciális elvárásait maradéktalanul teljesítő és a nemzetközi normákhoz is illeszkedő, azzal egyenértékűsíthető oklevelet kibocsátó képzés folytatása, amelyben ötvöződnék a civil felsőoktatás és a tisztképzés értékei, továbbá, amelynek két összetevője, az oktatás és a személyiségformálás/nevelés szoros egységet képez.

A BM 2003-ban elrendelte az RTF átfogó ellenőrzését. A 2005-ös visszatérő ellenőrzés megállapította az átfogó ellenőrzés alapján készített intézkedési tervünkben foglaltak időarányos végrehajtását.

2004. május 1-jén hazánk az Európai Unió teljes jogú tagjává vált, de az RTF egyetemmi válása szempontjából is több kiemelkedő fontosságú esemény történt. Már ebben a hónapban »felpörögtek« az események. Az RTF Tanácsa május 12-én elfogadta *A Bolognai Folyamat adaptációja az RTF-n* című előterjesztést. Május 14-én pedig felterjesztettük a MAB-nak – bírva a BM és a megrendelő szervek támogatását – a felsőoktatási alapszakokhoz szükséges szakalapítási beadványt. A MAB a 2004. szeptember 29-én hozott határozataival támogatta a bünyügyi igazgatási, illetve a rendészeti igazgatási alapszak képzési és kimeneti követelményeinek (a szakalapításoknak) az engedélyezését.¹³

Az RTF életében a legnagyobb változás a Nemzeti Közzolgálati Egyetem 2011-es alapítása és az NKE Rendészettudományi Karának 2012. január 1-jei létrejötte volt.

A szakmai követelmények változása az egyetemi karrá válás után

Az NKE-vel kapcsolatos döntéseket az Egyetem alapítása után a Fenntartói Testület (FT) hozta, és a követelményeket is ez a testület határozta meg. Az NKE Alapító Okirata szerint az irányítói és fenntartó jogokat a FT gyakorolta, amelynek tagjait a Belügyminisztérium, az Igazságügyi Minisztérium, a Honvédelmi Minisztérium és a Miniszterelnökség gyakorolták. A FT döntései csak egyhangú határozat esetén voltak végrehajthatók!¹⁴

¹³ Blaskó Béla: A rendészeti felsőoktatás fejlődése a rendszerváltástól az egyetemi karrá válásig. In Christián László – Lippai Zsolt – Németh Zsolt: *A rendszerváltás hatása a rendészetre.* (megjelenés alatt) 3.

¹⁴ A Nemzeti Közzolgálati Egyetem Alapító Okirata, I. 5.

Jelenleg az egyetem irányítását a fenntartó minisztérium végzi. A minisztérium munkáját egy Tanácsadó Testület segíti.

„II/A. fejezet

A Tanácsadó Testület

9/B. § (1) Az Egyetem mellett a Fenntartó vezetésével, az igazságügyért felelős miniszter, a honvédelemért felelős miniszter, az oktatásért felelős miniszter, az innovációért és technológiáért felelős miniszter, a külpolitikáért felelős miniszter, valamint a rendészetért felelős miniszter részvételével a Fenntartó egyes döntéseinek megalkotását és szakmai támogatását elősegítő Tanácsadó Testület működik.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt miniszterek képviselőit a Tanácsadó Testületben az általuk megbízott más személy is elláthatja.

9/C. § A Tanácsadó Testület feladatai különösen

a) az Egyetem költségvetésének, képzési és kutatási programjának, a szervezeti és működési szabályzatának, a minőségfejlesztési programjának, az intézményfejlesztési tervének véleményezése, valamint

b) az Egyetemre felvehető hallgatói létszám szakonkénti megosztására vonatkozó javaslatlatterel.

9/D. § (1) A Tanácsadó Testület tagjainak a Tanácsadó Testületben végzett tevékenysége oktatási tevékenységnek minősül.¹⁵

A TT tagjai szakmai segítséget nyújtanak a fenntartó minisztérium és az NKE vezetése számára.

A belügyminisztérium képviselője elsősorban a BM irányítása alá tartozó rendvédelmi szervek és a vízügyi ágazat vonatkozásában végez szakmai tanácsadást.

A Rendészettudományi Kar tekintetében ez a szakmai segítségnyújtás kiterjed a rendvédelmi szervek, így különösen a Rendőrség, a Büntetés-végrehajtási Szervezet, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, továbbá az Országos Idegenrendészeti Hivatal, a nemzetbiztonsági szolgálatok, és a magánbiztonsági szféra számára a tiszti, közalkalmazotti, köztisztviselői és kormánytisztviselői, magánbiztonsági munkakörök betöltésére hivatott, felsőfokú szak-képzettségű szakemberekre vonatkozólag.

A Kar jelenlegi helyzetét:

- a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (Nftv.);
- a Nemzeti Közzolgálati Egyetem létesítéséről szóló 2011. évi XXXVI. törvény;
- a Nemzeti Közzolgálati Egyetemről, a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvény;
- a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (Hszt.);

¹⁵ 2011. évi CXXXII. törvény a Nemzeti Közzolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról.

- az Egyetem Intézményfejlesztési Terve és
- a rendvédelmi szervek vezetőinek elvárása határozzák meg.

Szakmai és tudományos téren is nagy előrelépés volt, hogy az Oktatási Hivatal 2015. december 11-én akkreditálta a Rendészettudományi Doktori Iskolát (RDI), ami mérföldkövet jelent nemcsak a Kar, hanem a rendészettudományt művelő tudósok és doktoranduszok számára is.¹⁶

Az RTK szervezetében jelenleg 20 tanszék és a *Katasztrófavédelmi Intézet*, amelyen belül három tanszék (*Iparbiztonsági Tanszék*, *Katasztrófavédelmi Művelési Tanszék*, *Tűzvédelmi és Mentésirányítási tanszék*), valamint egy Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus működik. Az intézeti szervezésben együttműködő tanszékek még a Polgári Nemzetbiztonsági Tanszék és a Terrorelhárítási Tanszék. A sajátos feladatot ellátó szervezeti egységek közül kiemelkedik a Rendészeti Kiképzési és Nevelési Intézet, ehhez csatlakozik a Diószeghy utcai Kollégium, az Intézkedéstaktikai és Informatikai Csoport, valamint a Rendvédelmi Tagozat.

Fontos feladat a BM számára a tehetséggondozás, ezért a szakmai támogatás kiterjed a karon működő Tudományos Diákköri Tanács, a Kari Hallgatói Önkormányzat működésére, a nappali munkarendben tanuló hallgatók részére létrehozott Szent György Szakkollégiumra, a Katasztrófavédelmi Szakkollégiumra és a Rendészetelméleti Kutatóműhelyre is.

A nemzetközi kapcsolatok terén szakmai segítséget nyújt a BM a rendészeti felsőoktatás nemzetközi szereplőivel (Európai Rendőrtiszti Főiskolák Szövetsége – AEPC, Európai Rendőr Akadémia – CEPOL, a Német Rendőrség Egyeteme – GPU stb.) kiépített kapcsolatok fenntartásához és fejlesztéséhez.

A szakmai követelményekhez szorosan hozzátartozik a hallgatók fizikai felkészítése, ezért a BM és a rendvédelmi szervek támogatják az NKE Sportegyesület szakosztályainak működését. A Sportegyesület közhasznú tevékenységével lehetőséget biztosít a hivatásos szolgálathoz kapcsolódó szolgálati sportokhoz, a szabadidő hasznos, kulturált eltöltéséhez, az egészségmegőrzéshez, a betegségmegelőzéshez, a testi, szellemi képességfejlesztéshez, a tömegsportozás és meghatározott körben a versenysportozás, és elkötelezett a környezetvédelem céljainak megvalósításában.

Fontosnak tartja a belügyi vezetés a Belügyi Tudományos Tanáccsal, a Rendőrség Tudományos Tanácsával, a rendvédelmi szervek tudományos szervezeteivel, a rendészeti kutatással és tudományos munkával foglalkozó hazai (Magyar Rendészettudományi Társaság – MRTT, Magyar Kriminológiai Társaság – MKT, Országos Polgárőr Szövetség – OPSZ, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság – SZBMRTT stb.) és nemzetközi civil szervezetekkel, oktatási intézményekkel (Rendőrfőnökök Nemzetközi Szövetsége, *International Association of Chiefs of Police* – IACP, Rendőri Jövőkutatók Nemzetközi Szövetsége, *Police Futurists*

¹⁶ Oktatási Hivatal FF/396-12/2015. számú határozata (2015. december 11.).

International – PFI, Marymount Egyetem stb.) történő szoros kapcsolattartást és közös munkát.

A hallgatók szakmai, parancsnoki/vezetői felkészítésének és hivatásra nevelésének feladatai, a belügyminiszteri ajánlásokban és a rektori feladatszabásban foglaltak megvalósítása

A Kar tevékenységének középpontjában a hallgatókkal való foglalkozásnak kell állnia! Ennek a munkának a Kar életében már a rendvédelmi pályára irányítás szakaszában szükséges megjelennie. Az RTK-ra a többszörös túljelentkezés miatt válogatott és jól felkészült hallgatói állomány kerül be.

A Kar hallgatói részére a legkorszerűbb rendészeti, szakmai és információtechnológiai ismeretek átadása a cél. Ennek a célnak a technikai kivitelezése a Kar 2017-es költségésével teljes mértékben megvalósult.

A cél elérésének elengedhetetlen feltétele ezen kívül *az idegen nyelvek ismerete*, alkalmazása és a nemzetközi tapasztalatok megszerzése a tanulmányok során.

Fontos feladatként jelentkezik az *alapképzés és a nyári szakmai gyakorlatok hatékonnyabbá tétele*, a rendvédelmi szervekkel együttműködve. A szakmai követelményeknek megfelelően a hallgatókat a rendvédelmi szervek állományából kijelölt és az RTK által felkészített mentorok tanítják, irányítják és vezetik a szakmai gyakorlatok idején.

A Kar rendvédelmi területen tanuló hallgatóinak *parancsnoki, vezetői feladatokra történő hatékonyabb felkészítése*, a gyakorló parancsnoki (szakasz-, rajparancsnok-) rendszer eredményesebb működtetése továbbra is szakmai feladatként jelentkezik. A cél továbbra is a felsőbb éves hallgatók aktívabb bevonása az alsóbb évesek irányításába. A hallgatók gyakorlati ismereteinek fejlesztése érdekében, a felsőbb évfolyamos hallgatókat bevonják rész- (segéd) foglalkozásvezetőként az alsóbb évfolyamokon oktatott szakmai tárgyak gyakorlati oktatásába. El kell érni, hogy a negyedik év végére készségi szinten ismerjék a parancsnoki, vezetői munka alapjait.¹⁷

A frissen avatott büntetés-végrehajtási, rendőr- és pénzügyőrtiszteknek alkalmasnak kell lenniük alosztályvezetői, alparancsnoki beosztások betöltésére és szolgálatszervezési feladatok ellátására.

A hivatástudatra, az etikus szakmai és vezetői munkára történő felkészítés részét kell, hogy képezze a hallgatók minden napi életének. Ehhez részletesen ismerniük kell a fegyveres és rendvédelmi szervek, az Egyetem és elődszervezetei hagyományait, történetét. Be kell vonni a nappali munkarendben tanuló hallgatókat a rendvédelmi szervek *hagyományőrző* tevékenységébe.

¹⁷ Kovács Gábor: A Nemzeti Közszerológati Egyetem alapképzésben végzett rendőrtisztekkel szemben támasztott követelmények változásai. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 17. (2016), 259–264.

Szükséges, hogy a hallgatók megismerjék a rendvédelmi szerveknél zajló időszerű szervezeti és a hivatásos léttel kapcsolatos változásokat, mint például a rendészeti életpályamodell, illetve a belügyi teljesítményértékelési rendszer működése.

A szakmai felkészítés erősítése érdekében rendszeresen – évfolyamonként, szakaszonként – rendészeti foglalkozás megszervezése szükséges a hallgatók (tisztjelöltek) számára (többek között rendőri akciók, esettanulmányok feldolgozása, szakmai látogatások, ügyeleti és tevékenységirányítási feladatok, alaki foglalkozások, fegyverkezelés, lövészet, hallgatói tájékoztatók stb.), a Rendészeti Kiképzési és Nevelési Intézet terve alapján.

Fontos feladat a hallgatók mind szélesebb körének bevonása az Egyetemen és a Karon működő tudományos, sport- és szakmai műhelyekbe. Leendő vezetőként meg kell, hogy ismerjék a civil szervezetekkel való együttműködésben rejlő lehetőségeket.

A vezetői kiválasztás rendszerét és a vezetőképzés tartalmát a miniszteri elvárásoknak megfelelően összehangolták az RTK és a BM Rendészeti Vezetőkiválasztási, Vezetőképzési és Továbbképzési Főosztály között.

A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (Hszt.) 343. § (2) bekezdése alapján 2016. július 1-jén *hatályba léptek a Hszt. tisztjelölti jogállásra vonatkozó rendelkezései.*

A Hszt. 285. § (4) bekezdése alapján tisztjelölt a beiratkozást követő hat hónapig rendészeti alapfelkészítésen vesz részt. A rendészeti alapfelkészítés befejezése után a tisztjelölt a rendvédelmi szerv hivatásos tagja számára előírt esküt tesz.

A rendvédelmi tisztjelölt a vele szerződést kötő rendvédelmi szerv rendelkezési állományába tartozik, de a szolgálatteljesítés helye a Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Kar Rendvédelmi Tagozata (Rendvédelmi Tagozat – RT). A Tagozat igénybevétele a Nemzeti Közszerződési Egyetem rektoránál kell kezdeményezni. A Rektor – a különleges jogrendi helyzetekben való alkalmazás és a rendészetért felelős miniszter által elrendelt feladatok végrehajtása kivételével – a Rendészettudományi Kar dékánja szakmai véleményének figyelembevételével dönt az engedélyezésről. Erre az igénybevitelre a 2020-as évben a Covid-járvány miatt sor is került.

A megnövekedett szakmai követelmények és a folyamatosan növekvő tudásanyag elsajátítása végett bevezették a négyéves alapképzést a 2017/18-as tanévben.

A négyéves képzésre történő áttérést az Országos Rendőr Főkapitányság (ORFK), a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV), a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság (BVOP), illetve a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (BMH), indokoltnak látták, illetve az ebből származó költségeket vállalták.

Az új egyéves mesterképzést először 2021 szeptemberében lesz szükséges indítani. Ugyanakkor továbbra is fenn kell tartani a kétéves mesterképzést is, az eddig hároméves BA-képzést végzettek számára.

A Karon öt mesterszakon folyik képzés: a rendészeti vezető mesterképzésen, a kriminalisztika mesterképzési szakon, a katasztrófavédelem mesterképzési szakon, a polgári nemzetbiztonsági mesterképzési szakon és a biztonsági szervező mesterképzési

szakon. Az egyetem megbízásából szakfelelősök gondozzák az ott folyó képzéseket, szorosan együttműködve a rendvédelmi szervek szakszolgálataival.

Kiemelt feladatként jelentkezik még a rendészeti vezető mesterképzésben a nap-pali munkarendű képzés és tűzvédelmi mérnök alapképzési szak beindítása.

Összegzés

A rendészeti felsőoktatásnak a jövő biztonsági kihívásaira, mint a kiberbiztonság és a mesterséges intelligencia, is képesnek kell lennie felkészíteni az itt tanuló fiatalokat.

A rendészeti felsőoktatás sikerességének fontos feltétele a BM-mel és a rendvédelmi szervekkel történő aktív kapcsolattartás és a folyamatos párbeszéd, vezetői és oktató szinten egyaránt.

A rendészeti képzésnek a hallgatói állományra szükséges koncentrálnia. Az a feladat, hogy a rendvédelmi szervek számára olyan korszerű szakmai tudással, erkölcsi értékkel és emberi tulajdonságokkal rendelkező hallgatókat biztosítson, akik mind itthon, mind pedig külföldön megállják a helyüket.

Fontos a szoros kapcsolat fenntartása az egyetem más karaival és intézeteivel, valamint a Karral együttműködő külföldi és nemzetközi rendvédelmi szervekkel, szakmai és civil szervezetekkel.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Blaskó Béla: A rendészeti felsőoktatás fejlődése a rendszerváltástól az egyetemi karrá válásig. In Christián László – Lippai Zsolt – Németh Zsolt: *A rendszerváltás hatása a rendészetre*. 3. (megjelenés alatt)
- Boda József: A nemzetközi oktatás és képzés története a magyar rendvédelmi szervezetenél. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 13. (2007), 16. 33–45. Online: http://epa.oszk.hu/02100/02176/00002/pdf/RTF_16_033-045.pdf
- Horváth Attila: A rendészeti szervek története Magyarországon a szovjet típusú diktatúra korában. *Rendészet és Emberi Jogok*, 1. (2011), 3. 3–30.
- Ismeretlen szerző: Történelmi visszapillantás. In Budaházi Árpád (szerk.): *Jubileumi évkönyv. 35 éves a Rendőrtiszti Főiskola 1971–2009*. Budapest, Rendőrtiszti Főiskola, 2006.
- Kovács Gábor: A Nemzeti Közszerzői Egyetem alapképzésben végzett rendőrtisztekkel szemben támasztott követelmények változásai. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 17. (2016). 259–264.
- Kozáry Andrea: Rendőrtisztképző iskolák Magyarországon 1945 után. In Molnár Katalin (szerk.): *Társadalomtudományi kutatások – Rendvédelmi képzés*. Budapest, Rendőrtiszti Főiskola Társadalomtudományi Tanszék, 2001.
- A Nemzeti Közszerzői Egyetem Alapító Okirata
- Parádi József (szerk.): *A magyar rendvédelem története*. Budapest, Osiris, 1996.
- Parádi József: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867–1945. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 13. (2007), 16. 90–93. Online: http://epa.oszk.hu/02100/02176/00002/pdf/RTF_16_090-093.pdf

Jogi források

1700/1945. M. E. számú rendelet

2011. évi CXXXII. törvény a Nemzeti Közsolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról

Oktatási Hivatal, FF/396-12/2015. számú határozata (2015. december 11.)

ABSTRACT

Professional Requirements in Law Enforcement Higher Education

József BODA

From 1 August 2019, I represent the Ministry of the Interior (BM) on the Advisory Board of the University of Public Service (NKE TT). In this position, I convey the professional expectations of the Internal Affairs Leadership to the heads, teachers and students of the NKE and its Faculty of Law Enforcement (RTK).

This work has, of course, been carried out in different forms and with different intensity in the past, during the operation of the Police College and after the formation of the NKE RTK.

The first education training meeting of the Minister of the Interior after the establishment of the NKE RTK and ministerial recommendations were drafted on 26 October 2012 in the BM, to which the Rector of the NKE, the entire faculty of the RTK was invited, and the heads of the BM and law enforcement agencies were present.

The tasks and requirements defined the activities of its staff at the RTK in the short and long term. These were then reviewed and clarified annually.

Keywords: *Ministry of the Interior, University of Public Service, Faculty of Law Enforcement, professional task, law enforcement agencies*

A magyar rendészeti felsőoktatás jelene és jövője

CHRISTIÁN László¹ - HAUZINGER Zoltán² - KOVÁCS Gábor³

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem létrejöttével a Rendészettudományi Karon folytatott rendészeti képzések új dimenzióba kerültek, amelyek fejlődése folyamatos és jól nyomon követhető. A tanulmány röviden bemutatja a Karon végzett rendészeti felsőoktatás alap- és mesterképzési rendszerét, jelenlegi helyzetét, kilátásait, valamint felvillantja mindazokat a kezdeményezéseket is, amelyek átfogó jelleggel igyekeznek a rendészeti felsőoktatás számára új irányokat meghatározni.

Kulcsszavak: Rendészettudomány Kar, rendészeti felsőoktatás, rendvédelmi tisztképzés

Rendészeti felsőoktatás az egyetemi térben

A 2000-es évek kezdetén a katonai és rendvédelmi felsőoktatás rendszere meglehetősen kiterjedt volt.⁴ A honvédségi megrendelői igények folyamatos csökkenése miatt ezek az intézmények az állandó átalakulás eredményeként a Hungária körúti Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem bázisára koncentrálódtak. Az így formálódó katonai felsőoktatás elsősorban a határőrképzés terén kapcsolódott szervesen a rendészeti felsőoktatáshoz. A rendvédelmi felsőoktatás elsődleges bázisa természetesen a Rendőrtiszti Főiskola volt (RTF, Főiskola). A Főiskola képzéseinek folyamatos korszerűsítése révén az nemcsak a rendőrtisztek, hanem az egész rendészeti ágazat felsőfokú

¹ Dr. habil. Christián László r. ezredes, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék, tanszékvezető egyetemi docens, oktatási rektorhelyettes.

László Christián, PhD, habil, Police Colonel, University of Public Service, Faculty of Law Enforcement, Department of Private Security and Municipal Policing, Vice Rector, Associate Professor, Head of Department.

E-mail: Christian.Laszlo@uni-nke.hu

² Dr. habil. Hautzinger Zoltán r. ezredes, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Bevándorlási Tanszék, tanszékvezető egyetemi docens, oktatási dékánhelyettes.

Zoltán Hautzinger, PhD, habil, Police Colonel, University of Public Service, Faculty of Law Enforcement, Department of Immigration, Vice Dean, Associate Professor, Head of Department.

E-mail: hautzinger.zoltan@uni-nke.hu

³ Dr. habil. Kovács Gábor r. dandártábornok, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Rendészeti Vezetéstudományi Tanszék, tanszékvezető egyetemi tanár.

Gábor Kovács, PhD, habil, Police Brigadier-General, University of Public Service, Faculty of Law Enforcement, Department of Management Science, Professor, Head of Department.

E-mail: kovacs.gabor@uni-nke.hu

⁴ Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem három telephelyen (Budapest, Hungária krt., Üllői út – Bolyai János Katonai Műszaki Főiskolai Kar, Szentendre – Kossuth Lajos Hadtudományi Kar, Szolnok – Repülőtiszti Műszaki Főiskolai Kar), valamint a Rendőrtiszti Főiskola.

végzettségű szakembereinek a képzési helyszínévé vált. A képzések minőségi fejlesztése elkerülhetetlenné vált, ami stratégiai szinten csakis egyetemi szinten történhetett meg.

Az előzmények, az Egyetem megalapítása

A katonai és rendvédelmi felsőoktatás átalakításának gondolata, a szakemberszükséglet, a takarékosági megfontolások, az erőforrások összpontosítása miatt 2010-re érett be az átalakítás szükségessége. A teljes magyar felsőoktatás akkori szerkezete nem kellően tükrözte az Európában elfogadott normákat. Hazánkban nagyságrendekkel több felsőoktatási intézmény működött, mint amennyire szükség lett volna. Ebbe a komplex folyamatba illett bele a Nemzeti Közzolgálati Egyetem (NKE, Egyetem) létrehozása.

A szervezetalapítási szándékot a tettek követték. 2010 júniusában a Belügyminisztérium, a Honvédelmi Minisztérium, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, valamint az érintett felsőoktatási intézmények képviselőiből munkabizottság alakult, amelynek feladata a Rendőrtiszti Főiskola, a Corvinus Egyetem Közigazgatás-tudományi Kara és a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem integrációjának előkészítése volt. A bizottság előzetesen egy nagybani elgondolást fogadott el az Egyetem létrehozására vonatkozóan. A munka megkezdéséhez szükséges kormányhatározatot három albizottság (képzés-kutatási, szervezeti-vezetési és infrastruktúra-finanszírozási, jogi-felügyeleti albizottság) alkotta meg.

Az NKE-t az a felismerés hozta létre, hogy a közzolgálaton belül a rendvédelem, a polgári közigazgatás, a honvédelem és a nemzetbiztonsági szolgálatok személyi állományának képzése közös alapokon nyugszik. Ezzel összefüggésben a közös hivatástudat, valamint a szakértelem erősítése összehangolt és tervezett utánpótlásképzést igényel, amely hatékonyan és költségtakarékosan megvalósítható egy egyetem szervezeti keretein belül.⁵

Az NKE létesítéséről szóló 2011. évi XXXVI. törvényt⁶ március közepén fogadta el az Országgyűlés. E törvény meghatározta a létesítésben közreműködő és a résztvevő intézmények, testületek feladatait, működésének alapvető szabályait, valamint rendelkezett a megvalósítás ütemtervéről. Az NKE 2012. január 1-jén jött létre a fentebb említett felsőoktatási intézmények általános jogutódjaként.

⁵ Kovács Gábor: Tájékoztató a Nemzeti Közzolgálati Egyetem megalakulásáról és működéséről. *Migráció és Társadalom*, (2012). 2.

⁶ Az egyetem létesítéséről szóló 2011. évi XXXVI. törvényt március 28-án fogadta el az Országgyűlés. (Ez a nap lett az Egyetem Napja). 2011. évi XXXVI. törvény a Nemzeti Közzolgálati Egyetem létesítéséről.

Az oktatási környezet jellemzői és hatásai

Az NKE Rendészettudományi Karán (RTK) tanuló rendvédelmi ágazathoz tartozó hivatásrendeknek szakmai jellegükből adódóan jelentős országos vonzerejük van, ami jellemzően abban testesül meg, hogy a végzést követően a későbbi elhelyezkedési, munkába állási lehetőségek biztosítottak. Megjegyzendő, hogy a friss diplomások a szolgálat érdekében az ország bármely területére beosztásba helyezhetők.

Az egyetem vezetési rendszere

Már az egyetem alapításának előkészítésekor mindhárom fenntartó – megrendelőként – pontosan ismertette igényeit. A két fegyveres fenntartó szervezet, a Honvédelmi Minisztérium és a Belügyminisztérium teljes egészében meghatározta az érintett karok képzési profilját és a képzési kapacitásokat.

2012. július 3-án elkészült az Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzata,⁷ amely meghatározta az egyetem szervezeti és vezetési rendjét, a testületek és bizottságok rendszerét, a központ és a karok kapcsolatrendszerét, a funkcionális feladatok megosztását. Az egyetem felső vezetőiből álló Rektori Tanács heti rendszerességgel egyeztetett a Szenátus elé kerülő ügyekről, egyidejűleg bekérte a Kari Tanácsi véleményeket is. Az egyetem sajátosságaként jelentkezett, hogy a Szenátus döntéseinek jelentős részéhez a három fenntartó miniszter képviselőiből álló Fenntartói Testület konszenzuson alapuló jóváhagyása volt szükséges. Az egyetem előkészítésének és alapításának időszakában nagyon szoros volt az egyetem és a fenntartói közötti kapcsolat.

Az oktatási, képzésfejlesztési törekvések fő irányvonala

Az egyetem képzési portfóliója összességében átfogó, hiszen abban megtalálhatók az alapképzések, mesterképzések, doktori képzések, szakirányú továbbképzések, felsőfokú szakképzések és az átképzések. Az egyetem oktatási stratégiai célkitűzése az volt, hogy a közigazgatási, a rendészeti, a katonai és a nemzetbiztonsági felsőoktatásban többciklusú, autonóm és többkarú egyetemenként megfeleljenek a fenntartó minisztériumok követelményeinek, valamint megőrizték és továbbfejlesztették a jogelőd szervezetek értékeit és hagyományait. Feladatként jelentkezett a versenyképes szakmai tudás biztosítása, a nemzeti, az európai és a szövetségi értékek iránt elkötelezett közigazgatási, rendészeti, honvédelmi és nemzetbiztonsági értelmiség nevelése, az egyetem tudományos-szellemi központ jellegének növelése, a tudományos kutatások gyakorlatorientáltságának biztosítása.

---

⁷ NKE SZMSZ www.uni-nke.hu/document/uni-nke-hu/szmsz-2012-i-1-2012-iv-18.original.pdf

Az új képzési struktúra bevezetése érdekében, 2012-ben már nem indultak el a korábban kialakított, de a profilhoz közvetlenül nem illeszkedő képzések. Mindhárom fenntartói szervezet közös elvárása megegyezett a közös egyetemi modul létrehozásával, közös célként jelentkezett a közszolgálati életpályák közötti átjárhatóság megteremtése. A közös egyetemi modul kialakítása, illetve tantervbe iktatása 2013 szeptemberére mindhárom karon megtörtént. E mellett feladat volt még az alapszintű mesterszakok és a doktori képzések, valamint a tantárgyi struktúra és a tantervi háló összehangolása. A közszolgálati szemléletmód és attitűd kialakításának meghatározó eszközévé lépett elő az évente levezetett „Közös közszolgálati gyakorlat”, amely lehetőséget biztosított az egyetemen tanuló hallgatók számára a közös feladatok megoldására, a közös felelősségvállalásra, a megszerzett szakmai ismeretek gyakorlatban történő közös alkalmazására.

Az oktatókkal szemben támasztott követelmények

Az egyetem karai által gondozott speciális és aktuális tananyagok, képzési területek megkövetelték, hogy az adott tantárgy anyagát a szakfelelősök, a szakirányfelelősök és a tantárgyak oktatói folyamatosan frissítsék és aktualizálják. Az egyetem vezetésének folyamatos elvárása volt, hogy az oktatók saját szakterületükön és a képzést érintő kérdésekben aktuális tudással rendelkezzenek és azt folyamatosan fejlesszék. A képzési szakfejlesztési fórumok lehetőséget biztosítottak a megrendelői oldal igényei, elvárásai megismerésére, ennek eredményeként a képzés rendszere és tartalma korszerűvé vált, igazodott az igényekhez.

A magyar rendészeti felsőoktatás rendszere

A rendészeti felsőoktatás egyetemi keretek közé szervezése, a Rendészettudományi Kar megalakulása a rendészeti felsőoktatás történetében ugyanolyan mérföldkőnek számít, mint amilyen az 1970-es években a Rendőrtiszti Főiskola létesítése volt. A főiskolai jogutódként működő karon folyó alap-, mester- és doktori képzés összessége jelenti ugyanis napjainkban a magyar rendészeti felsőoktatás komplex rendszerét. Ez egyúttal a felsőoktatás primátusát is magában foglalja, mivel Magyarországon egyetlen más felsőoktatási intézményben sem hirdethetnek meg olyan képzést, amely rendészeti (rendőri, katasztrófavédelmi stb.) alapképzettséget biztosít. Emellett a Rendészettudományi Kar az ország egyetlen olyan felsőoktatási intézménye, amely kizárólagos jogkörben, valamennyi, a rendvédelmi szférában tiszti kinevezés alapjául szolgáló képzést a képzési portfóliójában tudhatja. Ez azt is jelenti, hogy a más főiskolai vagy egyetemi oklevéllel rendelkező, a rendvédelmi hivatást választó személyek számára is csak e karon keresztül vezethet az út a tiszti kinevezés megszerzéséhez.

A rendészeti felsőoktatás alrendszerei

A rendészeti felsőoktatás rendszerének jelenlegi arculata az úgynevezett bolognai folyamat eredményeként a 21. század első évtizedében alakult ki. A 2006. évtől ugyanis – Virányi Gergely elemzésén alapulva – a bolognai folyamatból adódó kötelezettségekből fakadóan felmerő rendszerben lineáris és többciklusú felsőoktatás kezdte meg működését a rendészeti területen:

„A korszerűsített rendészeti felsőoktatás a jogi és igazgatási képzési területen, az igazgatási képzési ágban rendszerbe illesztett rendészeti képzési programokat fogja össze. Az EU-kompatibilis rendészeti felsőoktatás első képzési főciklusában (bachelor) felsőoktatási alapfokozatot és felsőfokú rendészeti szakképzettséget lehet szerezni. Az elsöre épülő második képzési főciklus (master) mesterfokozatot és az azt igazoló rendészeti mesteroklevelet eredményez, és ezzel megvalósul a rendészeti felsőoktatásban a mintegy másfél évtizede jogosan hiányolt szakmai »egyetemi kimenet«. A későbbi harmadik képzési főciklusban doktori (PhD) fokozatot lehet majd elnyerni.”⁸

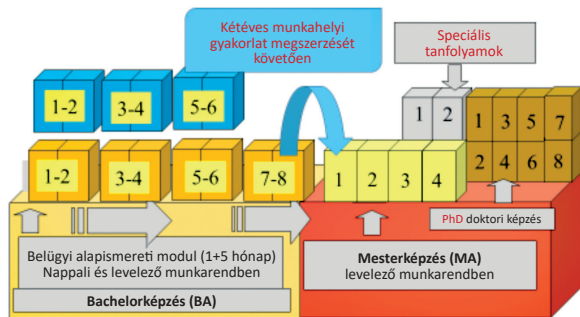
A rendészeti felsőoktatás jelenlegi képzési rendszere tehát már az egyetemi integrációt megelőzően elnyerte mai arculatát, de azt abban az időben nemcsak egy széleskörűen hozzáférhető, két különböző szakon mindösszesen kilenc szakirányon elérhető, rendészeti alapképzettséget biztosító képzés jellemezte, hanem egy meglehetősen korlátozottan hozzáférhető mesterképzési szak is. Emellett a rendészettudományi doktori képzés feltételei sem álltak fenn, ennél fogva ennek a képzési főciklusnak a megvalósulása a főiskolai státuszban mint megoldhatatlan feladat jelentkezett. Mindezekkel összefüggésben az egyetemi integrációt követő időszakra hárult mindazoknak a fejlesztéseknek a véghezvitele, amelyeknek az egyes alrendszerek (alapképzés, mesterképzés) gazdagítása, másfelől a doktori képzés kialakításával teljessé vált a rendészeti felsőoktatás rendszere.

A rendészeti alapképzési alrendszer

Túlzás nélkül állítható, hogy a rendészeti felsőoktatás rendszerén belül az alapképzési alrendszer a legkomplexebb. Egyrészt ez a rendszer határozza meg a Rendészettudományi Kar tanszéki struktúráját, másrészt az alapképzés – egyúttal mint szakképzettséget is biztosító képzés – a lehető legszerteágazóbb módon érinti a rendészet szinte valamennyi területét. Ezzel összhangban az alapképzés kiterjed az adó- és vámhivatali (pénzügyőr), a büntetés-végrehajtási, a katasztrófavédelmi, a polgári nemzetbiztonsági, nem utolsósorban rendőri szervezetek tisztii utánpótlásának biztosítására.

⁸ Virányi Gergely: *Határrendészeti tisztképzés a Rendőrtiszt Főiskolán, 1971–2011*. Budapest, Dialóg Campus, 2019. 449.

A képzések rendszere az alábbiak szerint épül fel, az egyes képzési szintek egymással összefüggő rendszert alkotnak.

1. ábra: A képzések rendszere a Rendészettudományi Karon

Forrás: a szerzők szerkesztése

Mindezekre figyelemmel a rendészeti alapképzési alrendszer az alábbiak szerint vázolható fel:

- Bűnügyi igazgatási alapképzési szak (hároméves képzési időben, többnyire levelező munkarendre hirdetve):
  - Bűnügyi hírszerző szakirány;
  - Bűnügyi nyomozó szakirány (nappali munkarendre is hirdetve);
  - Gazdaságvédelmi nyomozó szakirány;
  - Informatikai nyomozó szakirány;
  - Pénzügyi nyomozó szakirány;
- Rendészeti igazgatási alapképzési szak (hároméves képzési időben, többnyire levelező munkarendre hirdetve):
  - Biztonsági szakirány;
  - Büntetés-végrehajtási szakirány;
  - Határrendészeti szakirány (nappali munkarendre is hirdetve);
  - Igazgatásrendészeti szakirány;
  - Közlekedésrendészeti szakirány;
  - Közrendvédelmi szakirány (nappali munkarendre is hirdetve);
  - Migrációs szakirány;
  - Vám- és jövedéki igazgatási szakirány;
- Bűnügyi alapképzési szak (négyéves képzési időben, kizárólag nappali munkarendre hirdetve):
  - Adó- és pénzügyi nyomozó szakirány;
  - Bűnüldözési szakirány;
  - Bűnügyi felderítési szakirány;
  - Gazdasági nyomozó szakirány;
  - Kibernetika szakirány;

- Rendészeti alapképzési szak (négyéves képzési időben, kizárólag nappali munkarendre hirdetve):
  - Bevándorlási szakirány;
  - Határrendészeti rendőr szakirány;
  - Igazgatásrendészeti rendőr szakirány;
  - Közlekedésrendészeti rendőr szakirány;
  - Közrendvédelmi rendőr szakirány;
  - Vám- és pénzügyőr szakirány;
- Katasztrófavédelem alapképzési szak (hároméves képzés időben, levelező és nappali munkarendre is hirdetve):
  - Iparbiztonsági szakirány;
  - Katasztrófavédelmi műveleti szakirány;
  - Tűzvédelmi és mentésirányítási szakirány;
- Polgári nemzetbiztonsági alapképzési szak (hároméves képzési időben, kizárólag levelező munkarendre hirdetve):
  - Terrorelhárítási specializáció;
  - Technikai felderítő specializáció;
  - Humán felderítő specializáció.

Az alapképzési szakok együttes jellemzője, hogy azok mindegyike – mint a rendészeti felsőoktatás alapképzési alrendszere – egyúttal az államtudományi képzési ág keretében, ezáltal egy nagyobb, a katonai, a közigazgatási és a rendészeti felsőoktatási területhez is kapcsolódik. Ez az egyes szakirányok esetében úgy jelentkezik, hogy mindegyik tantervében – az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karon folyó közigazgatási, illetve nemzetközi, valamint a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon zajló katonai képzések tanterveivel hasonlóan – megjelenik az úgynevezett Ludoviceum tantárgycsoport. Ezek ismeretanyagában egyaránt megtalálható a hagyománytiszteltetés és az általános műveltség, kultúra és értékek fejlesztése, de ez a tantárgycsoport felelős azért is, hogy az államtudomány és a közszolgálatosság számos elemével is megismerkedhessenek a hallgatók. Ez utóbbi kategóriához tartoznak az állam és kormányzás, a honvédelem, az európai tanulmányok, a nemzetközi politika és biztonság, a fenntartható fejlődés és az információs társadalom.

Természetesen az alapképzés hangsúlyosabb részét azok a kurzusok jelentik, amelyek a rendészeti (rendőri) szakképesítés megszerzéséhez elengedhetetlenek. Ezek egy része közös ismeretanyagként az általános szolgálati ismeretekhez és képességekhez, illetve rendészetelméleti és történeti tudnivalókhoz kapcsolódik, másik része pedig a szakrendészeti (bűnügyi, bűnüldözési, gazdaságvédelmi, informatikai bűnüldözési, valamint büntetés-végrehajtási, határrendészeti, idegenrendészeti-bevándorlási, igazgatásrendészeti, közbiztonsági, közlekedésrendészeti, pénzügyi rendészeti és nyomozói, katasztrófavédelmi stb.) tudásbázis bővítéséért felelős.

A rendészeti tudásbázis biztosításáért a kari tanszéki szervezetek a felelősök. Ennélfogva a rendészeti felsőoktatásért felelős tanszékek: Bevándorlási Tanszék,

Büntetés-végrehajtási Tanszék, Büntetőjogi Tanszék, Büntető-eljárásjogi Tanszék, Bűnügyi, Gazdaságvédelmi és Kiberbűnözés Elleni Tanszék, Forenzikus Tudományok Tanszék, Határrendészeti Tanszék, Idegennyelvi és Szaknyelvi Lektorátus, Igazgatásrendészeti és Nemzetközi Rendészeti Tanszék, Közbiztonsági Tanszék, Kriminálpszichológiai Tanszék, Kriminológiai Tanszék, Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék, Nyomozáselméleti Tanszék, Rendészetelméleti és –történeti Tanszék, Rendészeti Magatartástudományi Tanszék, Rendészeti Vezetéstudományi Tanszék, Terrorrelhárítási Tanszék, Testnevelési és Küzdősportok Tanszék, Vám- és Pénzügyőri Tanszék.

E tanszékek önálló kari oktatási szervezeti egységekként működnek. Mellettük kap még helyet a Katasztrófavédelmi Intézet, amelyen megtalálható az Iparbiztonsági Tanszék, a Katasztrófavédelmi Műveleti Tanszék és a Tűzvédelmi és Mentésirányítási Tanszék. Sajátos karközi intézményként kapcsolódik még a rendészeti felsőoktatáshoz a Nemzetbiztonsági Intézet két tanszéke: a Polgári Nemzetbiztonsági Tanszék, illetve a Terrorrelhárítási Tanszék. Végül, az oktatási és a kiképzési feladatok sajátos megvalósításáért felel még a Rendészeti Kiképzési és Nevelési Intézet, amely szervezeti egységben kap helyet a nappali munkarendes hallgatók rendészeti szocializációjáért felelős Rendvédelmi Tagozat is.

A rendészeti mesterképzési alrendszer

Az egyetemi minőség legfontosabb közvetítői az egyes mesterképzési szakok. Ezek sorában – főiskolai időkben elindult rendészeti vezető mesterképzési szak mellé – immár a Rendésztudományi Karra akkreditálták a biztonsági szervező, a kriminalisztikai, a katasztrófavédelmi vagy éppen a polgári nemzetbiztonsági mesterképzési szakokat. Ezek – valamint az alapképzések – révén a rendészeti egyetemi képzés napjainkban lefedi a rendészeti igazgatáshoz, a bűnügyi munkához, a rendészetelmülethez, nem utolsósorban az egyes szakrendészetekhez kötődő képzési területeket. Emellett a 21. század harmadik évtizedére szinte minden rendészeti gyakorlatot folytató, felsőoktatási oklevéllel rendelkező munkatársa számára elérhetővé vált az egyetemi diploma megszerzése a rendésztudomány keretein belül.

A Rendésztudományi Kar mesterképzési szakjai:

- Biztonsági szervező mesterképzési szak;
- Katasztrófavédelem mesterképzési szak;
- Kriminalisztika mesterképzési szak:
  - Rendészeti szakirány;
  - Polgári szakirány;
- Polgári nemzetbiztonsági mesterképzési szak:
  - Humán felderítő specializáció;
  - Technikai felderítő specializáció;
  - Terrorrelhárítási specializáció;

- Rendészeti vezető mesterképzési szak:
  - Rendészetelméleti specializáció;
  - Csapatszolgálati specializáció;
  - Értékelő-elemző specializáció;
  - Szervezett bűnözés elleni specializáció;
  - Integrált határigazgatási specializáció.

Az egyes mesterképzési szakok létjogosultsága – a megfogalmazott képzési célok mellett – azon is múlik, hogy milyen többletismeretet adhatnak az alapképzésen nyújtott képzésekhez képest. A mesterképzésekben ezen túlmenően nemcsak új ismeretek átadására, hanem a meglévő tudás szakmai tartalmának növelésére, az egyes gyakorlati kompetenciák továbbfejlesztésére is törekedni kell. Az egyes mesterképzési szakok működtetése mindazonáltal sajátos szervezeti megvalósítási igénnyel nem él. Az oktatás a fentebb ismertetett tanszéki keretek között folyik azzal, hogy ebben az alrendszerben nem kap szerepet a Rendészeti Nevelési és Kiképzési Intézet.

A rendészettudományi doktori képzés alrendszere

A rendészettudományi képzés legfontosabb jelenkori eredménye kétségtelenül a Rendészettudományi Doktori Iskola megalapítása volt, amely egyúttal felfogható volt egy meglévő tudományos igényre adott megfelelő válasznak, de szakmai hiátus pótlásának is, amely elengedhetetlen e tudományág önálló fejlődéséhez.⁹ A rendészettudomány területén e doktori iskola működését megelőzően is folytak kutatások, de ezek nem a rendészettudományi ismeretek bázisán, hanem olyan doktori iskolákban (különösen a Hadtudományi Doktori Iskolában, Katonai Műszaki Doktori Iskolában, jogtudományi doktori iskolákban stb.), amelyek tudományos profiljai kapcsolódhattak a rendészethez vagy magához a rendészettudományhoz. A Rendészettudományi Doktori Iskola létrejöttével teljesült a rendészeti vezető mesterképzési szak 2008-as megindításakor kitűzött egyik kiemelt cél: a mesterképzéssel megteremteni a Rendészettudományi Doktori Iskolai képzés rendészeti mesterképzési bemenetét.

A Rendészettudományi Kar képzésfejlesztési törekvéseinek eredményeként 2016. február 1-jén – Magyarország viszonylatában egyedülként – megalakult a Rendészettudományi Doktori Iskola, ezzel megteremtve azt a kiváló lehetőséget, hogy a rendészeti vezető mesterképzési szakon diplomát szerzett hallgatók immár tovább folytassák tanulmányaikat a PhD-fokozat megszerzésére.

---

⁹ Kerecsi Klára – Pap András László: Rendészet, tudomány, doktori iskola. *Magyar Rendészet*, 15. (2015), 4. 76.

A Rendészettudományi Doktori Iskolában a következő kutatási területekhez lehet csatlakozni:

- általános rendészetelmélet, rendésztörténet, nemzetbiztonság és rendészet;
- szakrendészetek, a rendészet európai uniós és nemzetközi vonásai;
- a rendészet jogi, kriminológiai, kriminalisztikai és társadalomtudományi aspektusai.

A rendészettudományi doktori képzés a rendészeti felsőoktatás rendszerének egy sajátos alrendszere is, hiszen a doktori képzés kevésbé a hagyományos iskolarendszerű oktatás színterén jelenik meg, sokkal inkább az egyéni kutatáson, a doktorandusz és a témavezető tudományos együttműködésén. Ezzel együtt ugyanakkor a rendészeti felsőoktatás csak így lehet teljes, és így tud hozzájárulni a rendészettudomány akkreditációjához.¹⁰

Az NKE RTK oktatói és hallgatói kollektívája, a szakmai felkészítés

A Kar oktatói és hallgatói kiváló közösséget alkotnak, amelyben a közösen végzett oktató-nevelő munka során megvalósul a teljes oktatási folyamat. Az oktatók magas szintű szakmai és pedagógiai felkészültsége, az oktatók és hallgatók kedvező aránya biztosítja a hatékony és naprakész ismeretátadást, a 21. századi követelményeknek történő megfelelést.

A Kar oktatói

Összesen az RTK-n 139 fő hivatásos és 120 fő közalkalmazott dolgozik, ez mindösszesen 259 fő. A Karon 102 fő vezényelt hivatásos/kirendelt oktató dolgozik, ebből 48 fő – 47, 05% rendelkezik tudományos fokozattal. Ebből az állományból 3 fő egyetemi tanár, 22 fő egyetemi docens. A habilitált oktatók száma 9 fő, jelenleg 1 fő eljárása van előkészületben. Viszonylag magas a mesteroktatók száma: 23 fő.

A közalkalmazotti állományt összesen 56 fő alkotja, ebből 33 fő – 59% rendelkezik tudományos fokozattal. Ebben az állománykategóriában 8 fő egyetemi tanár és 13 fő egyetemi docens dolgozik a karon. A mesteroktatók száma 14 fő. A Karon egy hivatásos állományú kutató és 3 fő közalkalmazott kutató dolgozik. A két oktatói állománycsoport összesítése alapján 51,2%-nak van tudományos fokozata. Az RTK munkáját hat fő professzor emeritus segíti.

Az RTK aktív állományában lévő MTA-doktorok: Papp András, Kerezsi Klára, Haller József.

¹⁰ Sallai János: A magyar rendészettudomány akkreditációja. *Belügyi Szemle*, (2019), 10. 22.

A karon tanuló hallgatói állomány összetétele

A Karon jelenleg összesen 1948 fő hallgató és 56 doktorandusz folytat tanulmányokat. A nappali alapképzésben 622 fő tanul. Ebből tisztjelölt 469 fő, tiszthelyettes 36 fő, a biztonsági szakirányon 75 fő, a migrációs szakirányon 25 fő, a BV szakirányon 17 fő folytat tanulmányokat. A levelező munkarendes képzésben, az alapképzésben 751 fő, a mesterképzésben 270 fő, a szakirányú továbbképzésben 305 fő tanul.

A Rendészettudományi Doktori Iskolában nappali munkarendes képzésben 11 fő, levelező munkarendes képzésben 45 fő tanul. Az összes hallgatói létszám: 56 fő.¹¹

A hallgatók szakmai felkészítésével, nevelésével kapcsolatos tervek

A Kar a teljes rendvédelmi szféra részére, a négyes feladatrendszer végrehajtásával – amely a kiképzés (a tisztjelöltek alapfelkészítése), a nevelés (a tisztjelöltek hivatásrendi felkészítésének egyik eszköze), a képzés (a gyakorlatorientált felkészítés) és az oktatás (az általános értelmiségi felkészítés és a szakmai ismeretek elsajátítása) – a 21. századi kihívásokra készíti fel a hallgatókat, azzal a céllal, hogy megfeleljenek a magas szintű szakmai és társadalmi elvárásoknak.

Mindezen feladatok végrehajtása mellett a Kar célja, hogy – a nemzeti hagyományok ápolásának szem előtt tartása mellett – felkészítse a tisztjelölteket a legitim erő demokratikus társadalmi viszonyok között történő alkalmazásának politikai, szociológiai, kriminológiai, pszichológiai, jogi és etikai vonatkozásaira is.

A kutatással kapcsolatos célkitűzések és a kutatás fő irányai

A Kar oktatói és kutatói jelentős gyakorlattal rendelkeznek a rendészettudományi kutatások körében. A tudományos kutatások fő irányainak meghatározása során a kar vezetése messzemenően figyelembe vette a rendvédelmi szervezetek kutatásfejlesztési igényeit.

Az RTK állományának jövőbeni kutatási feladatai

Az NKE RTK állománya a jövőben aktív szerepet vállal a tudományos kutatások végrehajtásában.

---

¹¹ Forrás: NKE Humán Igazgatóság 2021. május 14-ei adatok.

Biztonsági Technológiák Nemzeti Laboratórium programban Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiáját követve [1163/2020. (IV. 21.) Korm. határozat] a technológiaalapú biztonság három pillérének (az intézménybiztonság, a településbiztonság és az ország/határbiztonság) integrált kutatását és a kapcsolódó innovációkat célzó programok országos hatókörű kutatóhelye jött létre. A Nemzeti Laboratórium a biztonságtechnológiai kutatásoknak olyan átfogó szemléletű és nyitott kutatási keretként működik, amelyben a hazai kutatásokat az európai szintű kutatási és pályázati háttérépítésbe nagyobb eséllyel lehet bekapcsolni, biztosítva egyben a tudományos háttér és egyetemi infrastruktúrát is. A belbiztonsági kutatási-fejlesztési irányok meghatározása mellett, a projekt kiemelt célja olyan kézzelfogható és piaci értékkel rendelkező innovációk létrehozása, amelyek a magán- és a közbiztonsági szektorban egyaránt hasznosíthatók.

Fenntartható biztonság és társadalmi környezet projekt – amelyben megtörténik az egyetem, ezzel együtt a Kar szakmai és tudományos kiválóságának megalapozása. A kutatás eredményeként olyan tudományos művek, termékek, szolgáltatások, szabályozások és oktatási tematikák jönnek létre, amelyek a hazai felsőoktatás kínálatán keresztül mind a hazai, mind a külföldi érdeklődők számára relevánsak, és a magyar jogrendben, összhangban az európai szabályozási célokkal a hazai és európai piacon jelennek meg.

Stratégiai feladatként jelentkezik a meglévő Kriminálpszichológiai Kutatóműhely támogatása, szakmai igény esetén újak alapítása, valamint a Rendvédelmi (Belbiztonsági) Kutatóintézet (munkanév) létrehozása, amelyben az RTK-nak jelentős szerepet kell vállalnia.

Korunk kihívása az informatikai fejlesztések és a mesterséges intelligencia bevonása a rendészeti feladatokba, ez a jövő egyik legfontosabb kutatási iránya lesz – az RTK tanszékeinek ebben a témakörben is az élen kell járnia.

A rendészettudományi kutatások fő irányai

A rendészettudományban az NKE RTK hazánk egyetlen kutatóhelye. A megkezdett fejlesztések nyomán stratégiai területek: kriminalisztika (kriminántechnika, krimináltaktika és -metodika), a forenzikus tudományok; a kriminálpszichológia; a rendészeti képességek mérése; a közbiztonság szociológiája; a magánbiztonság; rendészeti vezetés és szervezélmélet; a mesterséges intelligencia alkalmazása a rendészetben; az antikorrupciós kutatások – a Nemzeti Védelmi Szolgálattal együtt; migráció rendészeti vonatkozásai; a nemzetközi külszolgálati missziók tapasztalatai, minősített időszakokra vonatkozó rendészeti tevékenység.

A rendészeti felsőoktatás helyzetértékelése és lehetséges jövőképe

Az amerikai *Police Executive Research Forum* (Rendőri Vezetők Kutatási Fóruma) két éve készített jelentésében rámutat arra, hogy „jelenleg a rendészeti hivatás munkaerőválsággal kényszerül szembenézni”,¹² ugyanis az elmúlt években egyre kevesebben választják a rendészeti hivatást, miközben egyre többen vannak azok, akik néhány év után elhagyják a pályát. Wilson és Grammich szerzőpáros már az ezredfordulót követő évtized végén felhívták a figyelmet arra, hogy a 21. század rendészeti szerveket érintő két legnagyobb kihívását a toborzás és a megtartás jelentheti. A hivatkozott szerzők szerint a babyboom-generáció nyugdíjba vonulása, a költségvetési források szűk keresztmetszete, a jó képességű és képzett jelentkezőkért folyó verseny, valamint a fiatal generáció tagjainak a munkához való újszerű viszonyulása jelentősen kielezi ezt a kihívást.¹³ Az Egyesült Államok Igazságügyi Minisztériumának átfogó helyzetértékelése külön kiemelte azokat a szakmai és társadalmi tényezőket, amelyek jelentősen megnehezíthetik a rendészeti szervek toborzási tevékenységét. A szakértő összefoglalója szerint az új alkalmazottak állományba felvételéhez kapcsolódóan a rendészeti szervek olyan kihívásokkal kénytelenek szembenézni, mint:

- a szervezetek közötti verseny;
- szolgálatok hossza, túlóra, kiegészítés;
- a sajátos szervezeti kultúra;
- egyes rendészeti ágazatokat érintő negatív társadalmi viszonyulás;
- a nők felvételét korlátozó eljárások és politika;
- a droghasználattal kapcsolatos politika;¹⁴
- az új generációt célzó toborzási stratégia és márkaépítés hiánya, amely során realisan mutatják be az adott bűnüldöző szerv tevékenységét;
- a rendészeti szervek által szolgáltat közösségekkel kialakított partnerség hiánya;
- hosszadalmas, idejétmúlt koncepciókon és technológián alapuló jelentkezési folyamatok.¹⁵

Európai viszonylatban a rendészeti szervek állományát illetően stabilitásról árulkodnak a statisztikai adatok. Az Európai Unió 27 vizsgált tagállamában 1999 és 2018 között a rendőri szervek állományának létszáma stagnál.¹⁶ A képet ugyanakkor árnyalja

¹² Police Executive Research Forum: *The workforce crisis, and what police agencies are doing about it*. Washington D. C., (September 2019) 7.

¹³ Jeremy M. Wilson – Clifford A. Grammich: *Police recruitment and retention in the contemporary urban environment*. RAND Corporation, Santa Monica, CA, 2009. 3.

¹⁴ A marihuána legalizációjával egyidejűleg például a Washingtoni Rendőr-főkapitányság (Washington, D.C., Metropolitan Police Department) Kadét Programjába felvételizők esetében, a marihuánafogyasztás tilalmának vizsgálati időszakát a jelentkezést megelőző három évről egy évre csökkentették. Kevin P. Morison: *Hiring for the 21st century law enforcement officer: Challenges, opportunities, and strategies for success*. Washington, D.C.: Office of Community Oriented Policing Services, 2017. 15.

¹⁵ Office of Community Oriented Policing Services: *Deliberative and pre-decisional. Chapter 2. Law Enforcement Recruitment and Training*. Washington D.C., The United States Department of Justice, 2020.

¹⁶ Eurostat: *Police, court and prison personnel statistics*. Eurostat, 2020.

az a körülmény, hogy az unió lakossága az elmúlt közel hat évtizedben 106 millió fővel, 26%-kal gyarapodott.¹⁷ A lakosság számához arányosítva tehát az európai szervek helyzete sem tehermentes. Ezzel együtt pedig a rendészeti szervek állományának diverzitásában is jelentős elmaradások vannak. A nők vagy a bevándorló családi háttérrel rendelkezők aránya jóval elmarad az átlag lakosságban képzett arányuktól. Az európai átlagot tekintve például a női rendőrtisztek aránya jelentősen elmarad az 50%-tól.¹⁸

Az elmúlt egy évtizedben számos hazai rendészettudományi kutatás is foglalkozott a magyar rendészeti szerveket érintő humánpolitikai kihívásokkal, úgymint a létszámhiány, a pályakezdekők toborzásával, bevonásával és az elvándorlással kapcsolatos nehézségek. A kutatási eredmények összességében arra engednek következtetni, hogy a nemzetközi tapasztalatokhoz hasonlóan a toborzás és megtartás az elmúlt évtizedek egyik legfontosabb kihívásaként jelentkezik a magyar rendőrség,¹⁹ a büntetés-végrehajtási szervezet,²⁰ a katasztrófavédelem²¹ és a vámhatóság²² esetében egyaránt. Egyes hazai vizsgálatok szerint napjainkban a magyar rendészeti szervek esetében a személyi állomány részleges elvándorlása eleve prognosztizálható, ezzel együtt pedig az utánpótlást jelentő új generáció tagjai csak korlátozott számban toborozhatók a rendészeti hivatásra.²³

Témánk kapcsán meghatározó szerepe van a magyar rendészeti felsőoktatás helyzetértékelésének, hiszen ezen a képzési területen monopolhelyzetben lévő NKE RTK a rendészeti szervek tisztai állományának jelentős utánpótlásbázisát adja.²⁴ Mi több, ennek a szellemi műhelynek a hallgatói révén biztosítható egy olyan rendészeti értelmiségi utánpótlás, amely a szükséges rendészeti szocializáció mellett magas fokú jogi és szakmai felkészültséggel rendelkezik. Az NKE Rendészettudományi Karon folyó képzés jelentősége, valamint monopolhelyzete ellenére, az elmúlt évek jelentkezési

¹⁷ KSH: Népesedési világnap, 2019. július 11. Statisztikai Tükör, Budapest, Központi Statisztikai Hivatal (2019. július 11.).

¹⁸ Anne R. van Ewijk: Diversity within Police forces in Europe: A case for the comprehensive view. *Policing*, 6. (2011), 1. 78.

¹⁹ Bartos László: Gondolatok a rendészeti oktatásról. *Rendészeti Szemle*, 57. (2009), 3. 3–15; Christián László: A helyi rendészeti együttműködés rendszere. *Iustum Aequum Salutare*, 14. (2018), 1. 33–61; Vári Vince: A rendőri életpályamodel és a rendőri felsőoktatás összehangoltsága. *Magyar Rendészet*, 18. (2018), 2. 205–222.

²⁰ Kiskopárdi Zsolt János: A magyar büntetés-végrehajtás nemzetbiztonsági aspektusai. *Terror & Elhárítás*, 7 (2018), 1. 45–71.

²¹ Nagy Zsolt: Változások a katasztrófavédelmi képzésben. *Védelem Online: Tűz- és Katasztrófavédelmi Szakkönyvtár*, (2016), 744. 1–11.

²² Magasvári Adrienn – Szabó Andrea: A Nemzeti Adó- és Vámhivatal munkaerő-megtartó képességének vizsgálata egy speciális célcsoport körében. *Magyar Rendészet*, 19. (2019), 2–3. 143–162; Ákos Erdős – Adrienn Magasvári – Andrea Szabó: Professional career choice and career start in regards to the expectations of hungarian law enforcement higher education and of the law enforcement organs. *Internal Security*, 12. (2020), 2. 319–330; Erdős Ákos – Magasvári Adrienn – Szabó Andrea: Új generáció a rendészeti felsőoktatásban. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *Gondolatok a rendészettudományról: Írások a Magyar Rendészettudományi Társaság megalapításának tizenötödik évfordulója alkalmából*. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság, 2019. 89–102.

²³ Kovács István: Egy valós kihívás: toborzás vezetői szemmel. Avagy hogyan tehető vonzóbbá a rendőri hivatás a pályaválasztás előtt álló Z generáció számára? *Rendőrségi Tanulmányok*, 2. (2019), 2. 75–138.

²⁴ Kovács Gábor: A Nemzeti Közzolgálati Egyetem, mint a közzolgálati képzés bázisa; a jelenlegi helyzetkép, jövőbeni változások, fejlődési tendenciák és kihívások. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 13. (2012), 371–378; Magasvári-Szabó (2019): i. m.

adataiból világosan kitűnik, hogy a korábban említett rendészeti humánpolitikai kihívások az NKE RTK-t érintően is kirajzolódnak. Az elmúlt közel egy évtizedben ugyanis mintegy harmadára esett vissza a rendészeti felsőoktatási képzés nappali munkarendű szakirányaira történő jelentkezések száma. Ezzel egyidejűleg a képzés egyes szakirányain jelentős mértékben visszaestek a felvételi ponthatárok is, ami a minőségbiztosítás, a megfelelő alapokkal rendelkező, felkészült utánpótlás biztosítása szempontjából kiemelt jelentőségű.²⁵ Az NKE RTK képzéseire történő toborzást egyebek mellett társadalmi és gazdasági körülmények is nehezítik. Egyfelől Magyarország demográfiai folyamatait vizsgálva megállapítható, hogy a felsőoktatás szempontjából releváns társadalmi korcsoport létszáma az ezredforduló után radikálisan csökkent, és ezen a téren 2050-ig legfeljebb stagnálás prognosztizálható.²⁶ Mindezek természetesen a hazai felsőoktatás teljes utánpótlási rendszerére kihatással vannak. A rendészeti képzés utánpótlásának biztosítása tekintetében további nehezítő tényezőként jelenik meg az alkalmassági szűrővizsgálatok kötelező rendszere, amely bár érthető módon szükségszerű, de praktikusán – fizikai, egészségügyi, pszichikai standardok felállításával – szűkíti a toborzás kereteit. Az NKE RTK elmúlt közel egy évtizedes felvételi adatait áttekintve megállapítható, hogy a behívott fiatalok tekintélyes hányada az alkalmassági vizsgákon meg sem jelenik, illetve azokon egyszerűen alkalmatlan minősítést szerez.²⁷ A toborzást nehezítő finansziális tényezőként említhető továbbá, hogy a más felsőoktatási intézmények által nyújtott rendszeres hallgatói juttatásokhoz viszonyítva a rendészeti felsőoktatás speciális jogállású hallgatóit (tisztjelölt) megillető ösztöndíj mértéke egyáltalán nem kiemelkedő, annak ellenére, hogy őket az átlag egyetemi hallgatói jogviszonyhoz képest számos többletkötelezettség terheli. Másfelől a tisztjelöltek egyéb kereseti tevékenysége a szigorú jelenléti képzési rendnek, szolgálati feladatoknak és a hallgatói tevékenységen kívüli munkavégzés jogi szabályainak köszönhetően meglehetősen korlátozott.

A rendészeti felsőoktatást (is) érintő másik humánpolitikai kihívás, a megtartás (később pedig pályán tartás) elsősorban az újonnan felszerelő tisztjelölti állományt érintően jelentkezik. Az elmúlt öt évben pályát elhagyó fiatalok motivációjának hátterét vizsgálva korábbi kutatások alapján,²⁸ a tisztjelöltek a képzés megkezdését követően rövid időn belül bekövetkező pályaelhagyást motiváló tényezőket (leszerelési okokat) öt csoportba sorolhatjuk:

- alacsony kötelezettségtűrés, vagyis azok az indokok, amelyek a tisztjelölti jogállás vagy a rendészeti hivatás jellegzetességeiből fakadó kötelezettségek elutasításával állnak kapcsolatban;

²⁵ Christián László – Erdős Ákos: Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. *Belügyi Szemle*, 68. (2020), 12. 11–42.

²⁶ Polónyi István: *A hazai felsőoktatás demográfiai összefüggései a 21. század elején*. Budapest, Felsőoktatási Kutatóintézet, 2004.

²⁷ Christián–Erdős (2020): i. m.

²⁸ Erdős Ákos: A rendészeti tisztté válás első nehézségei – A gyermeki elképzelések találkozása a realitással. *Új Pedagógiai Szemle*, 69. (2019), 1–2. 76–99; Christián–Erdős (2020): i. m.

- pályatévesztés, vagyis azok az indokok, amelyek a tisztjelölt pályaválasztással kapcsolatos átgondolatlan vagy más által (például szülő) jelentősen befolyásolt, illetve téves elképzeléseken alapuló döntéséből származnak;
- személyes túlvállalás, azok az indokok tartoznak e csoportba, amelyekben a tisztjelölt saját fizikai, illetve pszichés teherbírását vagy tanulási képességeinek megfelelő potenciálját vonja kétségbe;
- egészségügyi alkalmatlanság, amikor a tisztjelöltet valamilyen korábbi sérülés tüneteinek kiújulása vagy pedig a képzésen szerzett sérülés akadályozza a kiképzés befejezésében;
- egyéb indok, idetartozik minden olyan távozást motiváló tényező, amelyet az előbbieken nem nevesítettünk.

Az egyik Magyarországon végzett, tisztjelöltek és rendészeti vezetőket egyaránt vizsgáló kvalitatív kutatás eredményei rámutatnak arra, hogy a rendészeti felsőoktatásba érkező hallgatók bevonásával és megtartásával kapcsolatos kihívásokra reagáló „lehetséges megoldások forrásai több irányból, területről erednek, amelyek egymással szoros kapcsolatban állnak: egyéni dimenzió, intézményi dimenzió, valamint társadalompolitikai dimenzió”.²⁹ Ezek alapján úgy tűnik, a rendészeti felsőoktatást illető sikeres toborzás és megtartás megköveteli a fiatal generáció tájékozottságát, reális önértékelését, valamint autonómiája részbeni korlátozásának, a hierarchikus rendnek az elfogadását. Másfelől elfogadó, nyitott, változásra hajlandó közeg biztosítását várja az idősebb generációtól, illetve fontos szellemi, gazdasági és erkölcsi támogatást követel a képzési intézményektől és a politikai döntéshozóktól.

A rendészeti utánpótlás folytonosságának biztosítása érdekében célszerű kiemelt figyelmet fordítani a partneriskolai hálózat kiépítésére. A képzéssel kapcsolatos tájékoztatásokba indokolt bevonni a fiatalok szüleit, akik – kutatási eredmények szerint – komoly hatással vannak ugyanis gyerekeik pályaválasztására. Elengedhetetlen a tisztjelöltek pénzügyi önállóságát támogató, megfelelő anyagi elismerést biztosító ösztöndíjrendszer megalkotása is. Továbbá, hogy a képzés népszerűsítése kapcsán a rendészeti szervek toborzó egységei mellett elsősorban az olyan újszerű kommunikációs felületekre kell koncentrálni, amelyeken keresztül a fiatalok jelentős része elérhető.

A rendészeti felsőoktatásra a fentiek mellett számos további kihívás is vár, a teljesség igénye nélkül kiemelésre érdemes még az oktatás módszereinek teljes körű újrágondolása. Manapság olyan forduloponthez érkeztünk a felsőoktatásban, amikor nem halogatható a változtatás, különben alulmaradunk az egyik legfontosabb harcban, ez pedig maga az oktatás.

²⁹ Erdős Ákos et al.: NAV Café – A Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának utánpótlása, felkészítésük gyakorlati kérdései. *Magyar Rendészet*, 20. (2020), 1. 153.

„A jelenlegi tudásunk alapján már látszik, hogy az oktatásnak/oktatóknak igazodnia kell azon új igényekhez, melyek főleg a Z generáció viselkedési jellemzőinek ismeretében kirajzolódnak. A generációk eltérő szocializációja, identifikációja kiegészül azzal, hogy míg az oktatók poroszos tekintélytisztelőben szocializálódtak, az alkalmazkodást és az idősebb tekintélyszemély dominanciáját egyértelműen elfogadták/elfogadják, addig most olyan diákokkal találkozunk, akik már az információs társadalom tagjai. Ez utóbbi megállapítás azt jelenti, hogy a tekintély és tisztelet fogalmai felülíródtak, a fordított szocializáció értelmében már nem gondolják, hogy az idősebb ember a tudás letéteményese. Ez azonban jelentősen megváltoztatja az oktatással kapcsolatos kívánatos attitűdöt, és azt eredményezi, hogy az oktatásnak rugalmasabbá, az oktatói magatartásnak hitelesebbé kell válnia. Ez érzelmi és értelmi erőfeszítést is igénylő feladat, ami gyakran hozhat létre konfliktushelyzeteket.”³⁰

Az NKE küldetésének tehát arra is ki kell terjednie, hogy a képzéseink a fokozódó versenyben egyre vonzóbbak legyenek, meg kell nyernünk a Z majd az alfa generáció tagjait és vonzó tartalmat (képzést) és perspektívát kell tudni felkínálni számukra. Az Egyetemünk által meghirdetett Kreatív Tanulás Program céljainak elérése érdekében az alábbiakra van szükség:

- a közös tanulást vezető és az egyéni alkotómunkát mentoráló tanári tevékenység;
- a tömegoktatás helyett kiscsoportos képzés (személyes tanár-diák kapcsolat);
- a hallgatók tudásának értékelése a szorgalmi időszakban végzett közösségi és egyéni kreatív munkák alapján;
- magolás helyett a kulcsképessegek fejlesztése, tehetség kibontása.

Szent-Györgyi Albert szavai iránytűként szolgálhatnak számunkra ebben a fentiekben ecsetelt összetett vállalkozásban a rendészeti felsőoktatásban:

„Az iskola dolga, hogy megtaníttassa velünk, hogyan kell tanulni, hogy felkeltse a tudás iránti étvágyunkat, hogy tanítson minket a jól végzett munka örömeire és izgalmára, hogy megtaníttson szeretni, amit csinálunk, és hogy segítsen megtalálni azt, amit szeretünk csinálni.”

Összefoglalás

A rendészeti felsőoktatás a Nemzeti Közzolgálati Egyetem megalakulása óta hasonlóan jelentős változáson és fejlődésen ment keresztül, mint az azt megelőző négy évtizedben. Az oktatásért felelős intézmény egykori szakfőiskolai státuszából mára

³⁰ Nádasi András – Tari Annamária – Szander Ágnes (kutatásvezető: Sabjanics István): *A net-generációk tanulási jellemzőinek és az oktatók digitális kompetencia mutatóinak kvalitatív vizsgálata 2018–2020.*

egyetemi szintű karrá fejlődött, amely nemcsak a magyar rendőr- és más rendvédelmi hivatásrendek tisztképzéséért felel, hanem meghatározó részévé vált az azt befogadó egyetemi környezetnek és minőségnek. Ez egyrészt köszönhető a kart alkotó oktatói közösségnek, akik felismerték a változtatás igényét és az egyetemi integrációból adódó lehetőségeket, másfelől mindannak az infrastrukturális fejlődésnek, amely a 21. század második évtizedében támogatta a rendészeti tisztképzést. A kar állománya napjainkban olyan egységet alkot, amely a kutatást, az oktatást és a hallgatók nevelését, kiképzését alapfeladatának tekinti. A kar vezetésének célja a képzéseket megrendelő Belügyminisztérium képzési igényeinek teljesítése úgy, hogy azok megfeleljenek a 21. századi generációs kihívásoknak és a kor követelményeinek.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Bartos László: Gondolatok a rendészeti oktatásról. *Rendészeti Szemle*, 57. (2009), 3. 3–15.
- Christián László – Erdős Ákos: Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. *Belügyi Szemle*, 68. (2020), 12. 11–42. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2020.12.1>
- Christián László: A helyi rendészeti együttműködés rendszere. *Iustum Aequum Salutare*, 14. (2018), 1. 33–61. Online: http://ias.jak.ppke.hu/hir/ias/20181sz/03_ChristianL_IAS_2018_1.pdf
- Erdős Ákos – Magasvári Adrienn – Molnár Katalin – Pócsi Anikó – Szabó Andrea – Vas Adrienn: NAV Café – A Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának utánpótlása, felkészítésük gyakorlati kérdései. *Magyar Rendészet*, 21. (2020), 1. 149–177. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2020.1.10>
- Erdős Ákos – Magasvári Adrienn – Szabó Andrea: Új generáció a rendészeti felsőoktatásban. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *Gondolatok a rendészettudományról: Írások a Magyar Rendészettudományi Társaság megalapításának tizenötödik évfordulója alkalmából*. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság, 2019. 89–102. Online: <http://real.mtak.hu/93732/1/MRTT15.pdf>
- Erdős Ákos: A rendészeti tisztté válás első nehézségei – A gyermeki elképzelések találkozása a realitással. *Új Pedagógiai Szemle*, 69. (2019), 1–2. 76–99.
- Erdős, Ákos – Adrienn Magasvári – Andrea Szabó: Professional career choice and career start in regards to the expectations of hungarian law enforcement higher education and of the law enforcement organs. *Internal Security*, (2020), 2. 319–330. Online: <https://10.5604/01.3001.0014.6702>
- Eurostat: *Police, court and prison personnel statistics*. Eurostat, 2020. Online: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Police,_court_and_prison_personnel_statistics&oldid=456867
- Ewijk, Anne R. van: Diversity within Police Forces in Europe: A Case for the Comprehensive View. *Policing*, 6. (2011), 1. 76–92. Online: <https://doi.org/10.1093/policing/par048>
- Kerezi Klára – Pap András László: Rendészet, tudomány, doktori iskola. *Magyar Rendészet*, 15. (2015), 4. 67–83. Online: <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/magyrend/article/view/3644/2927>
- Kiskopárdi Zsolt János: A magyar büntetés-végrehajtás nemzetbiztonsági aspektusai. *Terror & Elhárítás*, 7. (2018), 1. 45–71. Online: http://epa.oszk.hu/02900/02932/00016/pdf/EPA02932_terror_elharitas_2018_1.pdf

- Kovács Gábor: A Nemzeti Közzolgálati Egyetem, mint a közzolgálati képzés bázisa; a jelenlegi helyzetkép, jövőbeni változások, fejlődési tendenciák és kihívások. *Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 13. (2012), 371–378. Online: www.pecshor.hu/periodika/XIII/kovacs.pdf
- Kovács Gábor: Tájékoztató a Nemzeti Közzolgálati Egyetem megalakulásáról és működéséről. *Migráció és Társadalom*, (2012).
- Kovács István: Egy valós kihívás: toborzás vezetői szemmel. Avagy hogyan tehető vonzóbbá a rendőri hivatás a pályaválasztás előtt álló Z generáció számára? *Rendőrségi Tanulmányok*, 2. (2019), 2. 75–138. Online: www.bm-tt.hu/rtt/assets/letolt/rt/201902/04_Kovacs_Istvan.pdf
- KSH: *Népesedési világnap, 2019. július 11.* Statisztikai Tükör, Budapest, Központi Statisztikai Hivatal (2019. július 11.). Online: www.ksh.hu/docs/hun/xftp/stattukor/nepesedesi19.pdf
- Magasvári Adrienn – Szabó Andrea: A Nemzeti Adó- és Vámhivatal munkaerő-megtartó képességének vizsgálata egy speciális célcsoport körében. *Magyar Rendészet*, 19. (2019), 2–3. 143–162. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2019.2-3.8>
- Morison, Kevin P.: *Hiring for the 21st century law enforcement officer: Challenges, opportunities, and strategies for success.* Washington, D.C., Office of Community Oriented Policing Services, 2017. Online: <https://cops.usdoj.gov/RIC/Publications/cops-w0831-pub.pdf>
- Nagy Zsolt: Változások a katasztrófavédelmi képzésben. *Védelem Online: Tűz- és Katasztrófavédelmi Szakkönyvtár*, (2016), 744. 1–11.
- Nádasi András – Tari Annamária – Szander Ágnes (kutatásvezető: Sabjanics István): *A net-generációk tanulási jellemzőinek és az oktatók digitális kompetencia mutatóinak kvalitatív vizsgálata 2018–2020.* Online: www.bm-tt.hu/assets/letolt/kutat/2020/Genkutat.pdf
- Office of Community Oriented Policing Services: *Deliberative and pre-decisional. Chapter 2. Law enforcement recruitment and training.* Washington D.C., The United States Department of Justice, 2020. Online: www.justice.gov/file/1354581/download
- Police Executive Research Forum: *The workforce Crisis, and what police agencies are doing about it.* Washington D. C. (September 2019). Online: www.policeforum.org/assets/WorkforceCrisis.pdf
- Polónyi István: *A hazai felsőoktatás demográfiai összefüggései a 21. század elején.* Budapest, Felsőoktatási Kutatóintézet, 2004.
- Sallai János: A magyar rendészettudomány akkreditációja. *Belügyi Szemle*, (2019), 10. 7–23. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2019.10.1>
- Vári Vince: A rendőri életpályamodell és a rendőri felsőoktatás összehangoltsága. *Magyar Rendészet*, 18. (2018), 2. 205–222. Online: <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/magyrend/article/view/1372/699>
- Virányi Gergely: *Határrendészeti tisztképzés a Rendőrtiszti Főiskolán, 1971–2011.* Budapest, Dialóg Campus, 2019.
- Wilson, Jeremy M. – Clifford A. Grammich: *Police recruitment and retention in the contemporary urban environment.* Santa Monica, CA, RAND Corporation, 2009. Online: www.rand.org/pubs/conf_proceedings/CF261.html

Jogi források

2011. évi XXXVI. törvény a Nemzeti Közzolgálati Egyetem létesítéséről
Nemzeti Közzolgálati Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzat. Online: www.uni-nke.hu/index.php/hu/szabalyzatok-dokumentumok/104-szmsz

ABSTRACT

The Present and Future of the Hungarian Law Enforcement Higher Education

László CHRISTIÁN - Zoltán HAUTZINGER - Gábor KOVÁCS

With the establishment of the University of Public Service, law enforcement training at the Faculty of Law Enforcement has taken on a new dimension, and its development is continuous and well tracked. The essay briefly describes the bachelor and master degree programmes in law enforcement, their current status and prospects, and also highlights initiatives that are seeking to set new directions for law enforcement higher education in a comprehensive manner.

Keywords: Faculty of Law Enforcement, Law Enforcement higher education, Law Enforcement officer education

Volt egyszer egy praxisorientált képzési programterv a Rendőrtiszti Főiskolán (1994–1995)

DÁNOS Valér¹

„Ahhoz, hogy az ember valami egész újat meglásson, ahhoz egészen másképp kell gondolkodni. És ha az ember másképp gondolkodik, azt mondják, hogy bolond.”

Szent-Györgyi Albert

E cikk szerzője 1994 és 1996 között volt a Rendőrtiszti Főiskola vezetője. Korábban maga is hallgatója volt az intézménynek, „vörös diplomával” végzett. Majd hét esztendőn keresztül oktatója, tudományos kutatója volt az intézménynek, és részese lehetett a komplex oktatási rendszer elnevezést viselő képzési program kidolgozásának, művelésének. Közvetlenül a rendszerváltoztatást követően a Belügyminisztérium oktatási szakterület vezetőjeként feladata volt a rendvédelmi oktatás-képzés megreformálása, az oktatással foglalkozó szervezetrendszer felügyelete. E három területen szerzett széles körű ismerete és tapasztalata predesztinálta arra, hogy a Főiskola élére történt kinevezését követően „fenekestől felfordítsa” az addigi képzési rendszert, és az általa spekulatív tantervi elméleten alapuló képzésnek nevezett rendszer helyett egy teljes paradigmaváltást jelentő, praxisorientált képzési rendszert valósítson meg. Lelkesedése két esztendőn keresztül töretlenül vitte előre elképzelésének megvalósításában. Szakmai meggyőződéssel és hittel vallotta, hogy az addigi, szocialista típusú ismeretalapú megközelítés helyett a gyakorlatorientált (nevén nevezve praxisorientált) képzés bevezetésére van szükség. Az elképzelés kidolgozását, képzési programba való foglalását az akkori belügyminiszter – jelentős elismerés mellett – jóváhagyta. A néhány hónap múlva kinevezett új belügyminiszter a főiskolai parancsnok kinevezését megerősítette, és javaslata tantervbe foglalását elrendelte. Így tovább folytatódhatott a megkezdett innovációs munka a Főiskola vezetője mellett felsorakozó, az elképzelésével azonosuló, azt támogató lelkes csapat (többek között dr. Szakács Gábor, dr. Matei László, dr. Blaskó Béla, Révész István és mások) közreműködésével. Az alábbi cikkben a tudományos megalapozott, széles körű, eddig nem publikált empirikus kutatások adatait is értékesítő új tanterv megalkotásának állomásait, egyes főbb jellemzőit mutatom be. A szerző írásának végén arra is kitér, hogy az új képzési rend tantervéről, valamint az új tanterv bevezetéséről szóló kormányrendelet-tervezetnek és a főiskolaparancsnoknak mi lett a további sorsa.

Kulcsszavak: rendőrtisztképzés, innováció, praxisorientáltság, jubileum, Rendőrtiszti Főiskola

¹ Dános Valér ny. r. vezérőrnagy, *Belügyi Szemle* főszerkesztő.
Valér Dános ret. Police Major General, Editor-in-Chief, *Belügyi Szemle*.
E-mail: valer.danos@bm.gov.hu

Az iránytű

A praxisorientáltság gondolata nem gyökér nélküli, azt mélyen az elődjeim munkássága alapozta meg. Meggyőződése, hogy két olyan meghatározó vezetője volt a Rendőrtiszti Főiskolának, akiknek munkássága igen nagy hatással volt az általam megkezdett képzéskorszerűsítésnek az 1990-es évek közepén. E két intézményvezető dr. Györök Ferenc és dr. Kratochwill Ferenc volt.

A Rendőrtiszti Főiskola (Főiskola) alapító parancsnoka, dr. Györök Ferenc rendőr vezérőrnagy nevéhez kapcsolódik a komplex képzési rendszer megalkotása. Jóllehet iskolateremtő tevékenységéről már sokan megemlékeztek, mégis fontosnak tartom, hogy azokat a reformelképzeléseit vázlatosan érintsem, amelyek a rendőrtisztképzéssel kapcsolatos nézeteimet megalapozták, de legalábbis alakították. Györök Ferenc a közel 20 éves vezetése alatt szinte nap mint nap újat és még újabbat alkotott, lépésről lépésre építette fel a rendőrtisztképzés struktúráját. Talán nem túlzás kijelenteni, hogy a Főiskola életében az egyik leginnovatívabb képzésfejlesztő volt, aki megszállottan törekedett az oktatási rendszer folyamatos megújítására, javítására, új lehetőségek keresésére és kiaknázására. A Főiskola képzési rendszere az 1972-es indulásakor döntően a „jogelődje”, nevezetesen az 1960-ban létrejött Rendőrtiszti Akadémia² és a szovjet rendőrtisztképzés hagyományaira, valamint tapasztalataira épült. Györök Ferenc így emlékszik vissza erre az időszakra:

„Legfontosabb feladatunk a képzési cél és a tanterv kialakítása volt, amelynél messze-menően építettünk a Rendőrtiszti Akadémia hagyományaira, gazdag tapasztalataira. 1970 novemberében Moszkvába és Kijevbe utaztunk, ahol nagyon sok hasznos tapasztalatot szereztünk az új tanintézet megszervezéséhez. Decemberben egy szovjet szakember érkezett hozzánk, aki három hónapig segítette előkészítő munkánkat.”³

A Főiskola megalakulásakor a tantervben kiemelkedő súllyal szerepeltek az úgynevezett marxista-leninista műveltséget biztosító tantárgyak, valamint a jogi műveltséget megalapozó tantárgyi csoport. Ez utóbbi tantárgycsoport miatt – kissé gúnyosan – az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar kistestvérének is nevezték a Főiskolát, amihez nagymértékben hozzájárult a tanári törzs összetétele is, így többek között dr. Kovacsics József, dr. Berényi Sándor, dr. Számel Lajos, dr. Vigh József, dr. Pintér Jenő, dr. Bodgál Zoltán, dr. Horváth Tibor, dr. Kratochwill Ferenc jelenléte.

Györök Ferenc munkásságának szinte paradigmaváltást jelentő újításaként 1978-ban megkezdődött a „komplex oktatási rendszer” kidolgozására irányuló munka, amelynek középpontjában a gyakorlatorientált, témacsoportos megközelítésű tanterv állt. Magam mint a Főiskola volt hallgatója és frissen kinevezett oktatója, nagy

² A BM. Rendőrtiszti Akadémia felállításáról szóló, a Magyar Népköztársaság belügyminiszter helyettesének 1960. február 6-án kelt 009. számú utasítása.

³ Nyerges Lajos: Körinterjú a Belügyminisztérium munkájának fejlődéséről (1945–1980). *Belügyi Szemle*, 18. (1980), 4. 40.

lelkesedéssel vettem részt ebben az alkotó folyamatban. Ma is szakmai hittel vallom, hogy a gyakorlati, a valós életre történő felkészítésre irányuló új elképzelés az adott időszak legkorszerűbb, szinte forradalmi jellegű paradigmaváltása volt a magyar felsőoktatás palettáján. Néhányan ugyan nem voltak képesek elfogadni az új módszert, elsősorban az elméleti tantárgyakat oktatók ellenezték annak bevezetését. „A képzés azonban nem hozta meg a várt eredményt, a hallgatók nem új minőségű ismereteket szereztek, csak egy időben tanultak egy témakörhöz tartozó különböző tudományterületi ismereteket, a belső összefüggések kialakulása nélkül, illetve szintetizált ismeretek helyett csupán kétszer annyi anyagból vizsgáztak.”⁴ Azok az oktatók azonban, akik az úgynevezett szakmai tantárgyakat, valamint az egyes tantárgyak „különös részét” oktatták, nagy örömmel fogadták Györök újítását, felismerve, hogy a módszer a valós gyakorlati életet hozta be a Főiskolára.

A következő, mértékadó vezető a Főiskolán közvetlen elődöm, a jogász végzettségű dr. Kratochwill Ferenc volt. Kratochwill rendkívül értékes gondolatokat fogalmazott meg jó néhány írásában a rendőrtisztképzéssel kapcsolatban.⁵ Bár mi nem dolgozhattunk együtt, az utódokra hagyott írásai iránytűt jelenthettek valamennyi utána következő intézményvezető számára. Jogászi indíttatásából következően teljesen új profilt kívánt adni a Főiskolán folyó oktatásnak. Kratochwill Ferenc határozott elképzelése szerint ugyan nagyobb hangsúlyt kell fektetni a szakmai ismeretek mélyebb elsajátítására, de ezzel párhuzamosan kiemelten fontosnak tartotta a rendőrtisztek kulturális színvonalának ügyét, valamint az ismeretalapú képzés jelenlétét a Főiskola tekintetében is. Utolsó írásainak egyike, *A rendőrség szakmai és kulturális színvonala, a rendőrképzés* címet viselő feljegyzés volt – amely korai halála miatt már nem jelenhetett meg folyóiratban – valóságos üzenet volt utódjai felé. Ebben az írásában a négyéves tisztképzés, a képzési idő legalább egyharmadát kitevő gyakorlati képzés, a tiszti továbbképzés és a vezetőképzés egységes rendszerbe foglalása jelent meg: „A tisztképzés a polgári pályázók számára 4, a belső (rendőr) pályázók számára 3 éve. Általános jellegű tisztképzés, de lehetővé teszi a képzési idő 1/3-ában a hallgatók szakosodását.”⁶

Az előzőekben megfogalmazott gondolatoknak azért is tulajdonítok kiemelt jelentőséget az írásomban, mert ezek szolgáltak iránytűként az 1994. év elején általam meghirdetett „praxisorientált” képzési rendszer kidolgozása során, amelyről a továbbiakban részletesen írok.

⁴ Schubauer László: Büntetőjog oktatása a rendészeti képzésben. *Magyar Rendészet*, 14. (2014), 1. 21–26.

⁵ Györök Ferenc – Kratochwill Ferenc – Nyerges Lajos: A Rendőrtisztai Főiskola múltjáról, jelenéről és jövőjéről. *Rendészeti Szemle*, 30. (1992), 12. 46–52.

⁶ Kratochwill Ferenc: *A rendőrség szakmai és kulturális színvonala, a rendőrképzés*. Kézirat. Budapest, 1993. 8.

A paradigmaváltást jelentő praxisorientált rendőrtisztképzés koncepciója

Amint azt az előző részben írtam, két olyan hagyaték állt rendelkezésemre a Főiskola élére történt kinevezésemtől, amely alapvetően meghatározta a Főiskola jövőbeni működtetésére irányuló, a belügyminiszter részére készített előterjesztésem szellemiségét és tartalmát. A Györök-féle gyakorlatra fókuszáló komplexitás és a Kratochwill-féle, döntően ismeretelméletre épülő képzési rendszer. E két szellemiségű, látszólag összeegyeztethetetlen elvi dilemmával kellett megküzdenem: működhet-e egy rendészeti felsőoktatási intézmény valóságos főiskolaként, miközben olyan kimeneti követelményeknek is meg kell felelnie, amelyek feltételezik, hogy a Főiskola befejezését követően a munkába lépő tisztre azonnal lehet „szignálni” ügyeket. A megoldást abban láttuk, hogy olyan rendvédelmi „szakértelmiséget” bocsássunk ki az intézményből, amelynek tagjai egyszerre rendelkeznek azokkal az ismeretekkel, amelyek elősegítik az értelmiségi körbe való gyors alkalmazkodást, és a végzettek egyúttal rendelkeznek azzal a szakmai gyakorlati tudással, amely alapján teljes értékű munkát tudnak végezni a munkába állásukat követő rövid időn belül. Az alap-koncepció miniszteri jóváhagyását követően azonnal megkezdődött az a széles körű empirikus oktatástechnológiai és módszertani kutatás, amilyenre mind a mai napig nem került sor a rendőrtisztképzés életében.

A praxisorientált képzési rendszert megalapozó empirikus kutatás

Első lépésként a vonatkozó szakirodalom részletes feltérképezését végeztük el, amely során áttekintettük a releváns hazai és nemzetközi általános és rendvédelmi szakmai felsőoktatás akkori trendjeit, különös figyelmet fordítva a rendőrtisztképzés sajátosságaira. E helyen csupán egyetlen, a gondolkodásunk irányára kiemelkedő hatású megállapítást emelek ki: a rendőrtisztképzést végző külföldi tanintézetek többsége egyszerre kívánt megfelelni a testi, a személyiségi, a szakmai és az intellektuális képzés követelményeinek. A követelmények spekulatív alapon történő definiálása miatt szinte egyetlen egy követhető mintát sem tudtunk felállítani, mert általánosan hiányzott az az előrelátás, amely az említett (alkalmassági és kimeneti) követelményeket konzekvensen végigvezette volna a belépéstől a kilépésig bezárólag. A képzési rendszerek tervezésénél még nem vették figyelembe a civil felsőoktatásban akkor helyenként már ismert kompetenciaalapú tantervelmélet téziseit. A legfőbb problémának azt véltük, hogy a tanintézetek sem az input oldalon sem pedig a tanulmányi előmenetel során nem szelektálnak, hanem a pályaalkalmasság eldöntését a végzés utáni praxisra hagyják.

Második lépésként – a majdani kérdőíves felmérés előkészítése érdekében – interjú felmérésre került sor, amely során interjúalanyként a Főiskola akkori tanárait,

hallgatóit, a rendőrségi vezetőket, valamint a Főiskolán diplomát szerzett és a kérdéses időpontjában a szakmában dolgozó rendőrtiszteket kérdeztük meg.

A négy csoport tíz-tíz tagja által alkotott vélemények alapján dolgoztuk ki a kérdőív struktúráját, és állítottuk össze a kérdéseket. Tekintettel arra, hogy már az interjú során beigazolódott a csoportképzés helytállósága, a kérdőíves felmérés alanyait is e csoportokba rendezve vizsgáltuk. A felmérésbe az 1990-es évek egyik meghatározó oktatásszociológiai kutatóintézetének (Szocio-reflex Kft.) két elismert kutatóját vontuk be.

A mintasokaságot összesen 470 fő alkotta az alábbiak szerint (megszólítottak/válaszadók száma): I. oktatók: 70/70, II. hallgatók: 150/150, vezetők: 100/96, végzettek: 150/149. Ugyancsak fontos információ keletkezett a Főiskola tanárai által 1994 áprilisában kitöltött kérdőíves felmérésből. E felmérés célja az volt, hogy megismerjük az oktatók véleményét egy átfogó reformról, valamint egy új oktatási koncepció kialakításának jellemzőiről. A megszólított összes tanár (166 fő) 69, 28%-a (115 fő) töltötte ki a kérdőívet.

„A véleményüket közreadó tanárok többsége a szakfőiskolai jelleg erősítése és a gyakorlatiasabb képzés megvalósítása mellett szállt síkra. A felvetések egy része a nevelő-oktató munka egész struktúrájának gyökeres megváltoztatására, másik hányada egyes tantárgyak oktatásának életközeli tételére, míg a harmadik csoportja az elméleti és a gyakorlati képzés *összhangjának megteremtésére irányult.*”⁷

A felmérés legfontosabb üzenete az volt, hogy az oktatói kar nagy többsége elfogadta az új vezetés által előzetesen közzétett általános elképzeléseket, és nyitott volt új szempontok és megközelítési módok befogadására, különös tekintettel a gyakorlatiasság előtérbe helyezésére.

Az empirikus kutatásból származó adatokat emlékezetem szerint az akkor igen modern statisztikai adatfeldolgozást támogató alkalmazással, a DOS-os SPSS /PC program segítségével dolgoztuk fel, amely alkalmas volt már különböző táblázási munkákra, így a táblacellák – százalékok, átlagok – közti különbségek és szignifikanciák megjelenítésére is.

A praxisorientált képzési rendszert megalapozó empirikus kutatás

Jelen fejezetben a rekrutáció, a kiválaszt(ódás) problémájával, a képzési folyamattal, a főiskolára felveendő létszámmal, továbbá egyes elméleti és gyakorlati ismeretek fontosságával illetőleg azok megítélésével foglalkozom.

---

⁷ Szakács Gábor: *Összefoglaló jelentés a Rendőrtiszti Főiskola tanárai által kitöltött kérdőívekben szereplő véleményekről.* Kézirat. Budapest, 1994. 4.

A rekrutáció, a kiválaszt(ód)ás problémája

Valamennyi csoportban az a vélekedés volt megállapítható, hogy a jelentkezők nagy részét máshova valószínűleg nem vették volna fel, és itt szerezhető meg a legkönnyebben a diploma, valamint az, hogy a megkérdezett csoport körében az úgynevezett egyenruhás karrierképzés vezethette a jelentkezőket erre a pályára. A vonatkozó kérdésekre adott válaszok nyomán arra az álláspontra jutottunk, hogy a rendőri pálya igen magasfokú komplexitása erőteljesen megnehezíti az objektív szelekció szempontrendszerének összeállítását, és nem az alkalmasak kiszűrésére irányul a felvételi rendszer, hanem az „alkalmatlanokat” tartja távol a képzéstől. Utólag már tudjuk, hogy az, aki nem felel meg a felvételin, nem biztos, hogy alkalmatlan, és fordítva, aki ugyan teljesíti a felvételi szint követelményeit, nem biztos, hogy egyúttal alkalmas is a rendőri munkára. Az akkori felvételi rendszer csupán azt jelezte felénk, hogy a felvételiző alkalmas-e a főiskolai tanulmányok megkezdésére, vagy sem.

Érdekes eredmény született annak a kérdésnek a vizsgálatakor, amikor is arra kerestük a választ, hogy milyennek tartják a megkérdezettek a felvételi rendszert, és szerintük milyennek kellene lennie. Ezzel kapcsolatban valamennyi válaszadó csoportban első helyen szerepelt az intelligencia felmérését célzó vizsgálat, és csupán a középmezőnyben szerepelt a lelki-mentális beállítottság, a pálya iránti attitűdök mérése. A másik, ma is érvényes megállapítást a hallgatói válaszok generálták, amikor is a felvételi rendszert igazságtalannak, túlzottan elméleti jellegűnek minősítették, és a rendőri pályára való alkalmasság mérésének hiányát hangsúlyozták. E kérdésben nyilvánvalóan nagy szerepe van a pályaképnek, pontosabban a pályaismeretnek, mert csak ez alapján lehet e vélekedést értelmezni. A pályaismeret fontosságára – bár más összefüggésben – Christián László és Erdős László is felhívja a figyelmet: „Megfelelő pályaismeret hiányában a fiataloktól nem várható realitásokon nyugvó döntés meghozatala.”⁸

A képzési folyamat és annak megítélése

A kérdőív megszerkesztésekor a már rendelkezésre álló információk és feltárt adatok alapján a kutatás vezetői meg voltak győződve arról, hogy a praxisorientált képzésre történő átállás esetén nem lesz elegendő a hároméves képzési idő, a gyakorlati foglalkozások óraszámának emelése miatt át kell térni a négyéves képzésre. Ezért már az első kérdés rögtön a négyéves nappali képzés időtartamának megítélésére vonatkozott. A tanárok és a területen dolgozó tisztek csoportjába tartozók négyötöde tartotta szükségesnek a képzési idő meghosszabbítását, ugyanakkor a hallgatók csak alig több mint a fele értett egyet a négyéves képzés bevezetésével. Ez utóbbira a magya-

⁸ Christián László – Erdős Ákos: Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. *Belügyi Szemle*, 68. (2020), 12. 29.

rázatot a nyitott kérdésekre adott válaszokból kaptuk meg: a leendő rendőrtisztek többsége minél hamarabb szeretne kikerülni a Főiskoláról, és szeretné megkezdeni a gyakorlati munkát.

E kérdés vizsgálata mindmáig időszerű: még agitatív érvként sem tudom elfogadni ma sem azt a választ, amely kizárólag az ismeretek megnövekedésével magyarázza a képzési idő emelésének szükségességét.

A Főiskolára felveendő létszám megítélése

Érdekes következtetés volt levonható az évente „beiskoláztatási” létszám meghatározására vonatkozó kérdésre adott válaszokból. A rendőrségi vezetők, valamint a már gyakorlatban dolgozó, főiskolát végzett tisztek a hallgatói létszám jelentős növelését szorgalmazták, a hallgatók és a tanárok viszont nagymértékben csökkentenék az évfolyamok létszámát. Ez utóbbi két csoport véleménye feltehetően a rendőri munka presztízsével hozható összefüggésbe, ami a rendőrtiszti pálya professzionalizálódásának kérdéséhez vezet át. Objektíve is igaz, de magam teljes meggyőződéssel vallom, hogy a rendőrtiszti pálya (mint foglalkozás) olyan felsőfokú (és nem biztos, hogy kizárólag felsőoktatásban megszerezhető) végzettséget monopolizál, amelynek központi eleme a professzió. Számomra a professzió ebben az értelemben azt jelentette, hogy a rendőrtiszti végzettséget ne lehessen más diplomával helyettesíteni, a rendőrtiszti pálya saját oktatási, képzési és továbbképzési rendszert alakítson ki magának, végül iktassa ki szakterületéről a laikus, politikai színezetű kontrollt, de építse ki a külső, sajátos szakmai kontrollszervezetek rendszerét. Tehát ebben a felfogásban a rendőrtiszti pálya mint professzió sajátos privilegizált kategóriaként jelenhet meg a társadalmi munkamegosztás rendszerében, ahol a professzionálisok tudása a sajátos szemléletből, képzésből és a sajátos gyakorlatból (praxisból) tevődik össze. A kutatás adatai ezt annyiban támasztották alá, hogy főleg a hallgatók körében volt tapasztalható az az igény, amely szerint korlátozni kívánják a más felsőoktatási intézményből történő átjelentkezéseket, erősen gyakorlatorientált képzést igényelnek, a felvételi követelmények között a rendőrtiszti pályára való alkalmasság mérését preferálják, és a tanulmányaik során is úgynevezett minőségi alkalmassági szűrők beiktatását sürgetik. A vezetők és a tisztek csoportjába tartozók közül többen felvételi kritériumként írják elő az előzetes gyakorlati munka meglétét, ami ugyancsak a professzionalizálódás felé mutató jegyként értelmezhető.

Fontos megjegyezni, hogy sem a Belügyminisztérium vezetése, sem az akkor hivatalban lévő rendőrfőkapitány nem avatkozott bele direkt módon a felveendő létszám meghatározásába, tekintettel arra, hogy abban az időben nem volt jelentősebb tiszthiány a rendőrségnél. Így a felveendő létszámot alapvetően a Főiskola rendelkezésére álló humán és materiális infrastruktúra, valamint a központi költségvetési támogatás mértéke határozta meg.

Az egyes elméleti és gyakorlati ismeretek fontosságának megítélése

A kutatás legérdekesebb kérdéscsoportja kétségkívül a tantárgyak, pontosabban az egyes ismeretek elsajátításának fontosságára irányult. A sorrendet az egyes kérdésekre adott 1–5 közötti osztályzatok és a százalékos megoszlások alapján állapítottuk meg, külön-külön a válaszadók csoportjaira is bontottan.

A vizsgálat tárgyává tett, igencsak nagyszámú tantárgyat (36 tantárgy) a könnyebb elemzés, kezelhetőség és értelmezés érdekében faktoranalízisnek vetettük alá, aminek következtében három tantárgycsoportot (ismeretfaktort) alkottunk: értelmiségképző tantárgycsoportfaktort, elméleti szakmai tantárgycsoportfaktort, gyakorlati szakmai tantárgycsoportfaktort. Az így csoportosított tantárgyak együttes osztályzatai, az úgynevezett faktorszokórok valamennyi válaszadó esetében önálló véleménystruktúrát képviseltek. Ennek köszönhetően lehetőség nyílt az egyes faktorok (tantárgycsoportok) eredményeinek – a különböző válaszadói csoportokban történő – értékelésére. Mindenekelőtt le kell szögezmem, hogy a felmérés és a kiértékelés 1994-ben történt, ezért a megállapításainknak kevés üzenetértéke van a mai oktatásfejlesztők számára. Kevés, mert egyrészt az akkori fogalmak tartalma, a tantárgyak és a készségek elnevezése más volt, mint ma, másrészt a rendszerváltoztatás közelsége miatt néhány akkor használt fogalom, kifejezés jelentéstartalma komoly változáson ment keresztül. Azt is hangsúlyozni szükséges, hogy a mai rendőrségnek teljesen más kihívásokkal kell szembenéznie, mint az 1990-es évek első felében.

Attól függően, hogy a faktorszokó negatív vagy pozitív értéket mutat, megállapítható, hogy az adott válaszadói csoport mennyire kötődik az adott faktorhoz. Tekintettel arra, hogy a válaszadók elsősorban az akkor hatályos tantervről és az azt alkotó tantárgyakról mondtak véleményt és minősítést, minél negatívabb értéket mutat a faktorszokó, annál inkább kevésbé tartják fontosnak a főiskolai képzés tekintetében az adott tantárgycsoportot, és minél pozitívabb a faktorszokó értéke, annál fontosabbnak ítélik meg az adott faktort.

Az értelmiségképző tantárgycsoportfaktort a tanárok (különösen a bölcsész végzettségű nyelvtanárok) értékelték magasra, vagyis megfelelőnek, és a hallgatók értékelték legalacsonyabbra, kevésbé fontosnak. A hallgatók a gyakorlati szakmai tantárgycsoport fontosságát értékelték a legmagasabbra, legfontosabbnak, a vezetők és a tisztek is az elégedetlenségüket fejezték ki ez utóbbi tantárgycsoport akkori helyzetével. Ez a megítélés – az interjúk alapján – azzal hozható szoros kapcsolatba, hogy a főiskolai gyakorlat igen távol állt a területi gyakorlattól, azt többen „lombik” gyakorlatnak minősítették. A hallgatók e mellett érdekesebbnek tartották a gyakorlati foglalkozásokat, mint az elméleti órákat. Ezek az adatok rendkívül fontos támpontot képeztek a tanterv gyakorlatorientált jellegének kialakításában.

A továbbiakban vizsgáltuk az „ideális rendőrtiszt” jellemzőit, 30 „tulajdonságot” érintve. A tulajdonság kifejezést mint gyűjtőfogalmat használtuk, és bekerült e csoportba olyan ismérv is, amely a mai felfogásunk szerint talán furcsán hangzik, és a felmérést végzők e tekintetben vett laikusságára utal (szigorúság, humorérzék, türelem,

rábeszélő képesség). A válaszok alapján az ideális rendőrtiszt képe igen erős konszenzust hordozott magában, és mindegyike magas átlagosztályzatot mutatott. Nyolc olyan tulajdonság szerepelt felmérésünkben, amelyek mindegyike az ötfokú skála felső határához közel esett, jelezve a megítélés viszonylagos egyenszilárdságát. Ezek a következők voltak: határozottság, beszédkészség, rugalmasság, kapcsolatteremtő készség, a jó modor, a szintetizáló készség, az empátia és az általános műveltség. E rendkívül sok tulajdonságot ugyancsak faktoranalízis alá vetettük, amely vizsgálatnak az egyik legfontosabb megállapítása az volt, hogy a „szabályzatkövető” véleménystruktúrába tartozó tulajdonságok a hallgatók és a hallgatói státuszt a közelmúltban elhagyók körében voltak kevésbé vonzóak, és a kapitányok, valamint a tanárok tartották a legfontosabbaknak. A hallgatók negatív vélekedése egybeesik azzal az örökzöld hallgatói panasszal, amely az alakiság túlzott elvárásairól szól.

Összességében az a következtetés volt levonható az ideális rendőrtisztet jellemző véleményekből, hogy az értékpreferenciák nem annyira a gyakorlathoz kötődnek, hanem inkább a régebbi értékek fennmaradását jelzik egy új, alternatív értékkel szemben. Ez a megállapítás alapozta meg azt a szélesebb körű egyeztetési igényünket, amely a kialakítandó tanterv hatásvizsgálatára irányult. Ezért is jött létre a főiskolai vezetést támogató oktatási és tudományos tanácsadó testület.

Egy újabb kérdéscsoportban arra kerestük a választ, hogy a megkérdezettek mennyire várnak el bizonyos feladatokat a főiskolai képzéstől, és milyen mértékben elégedettek azzal. E helyen csupán egyetlen egy szempontot emelek ki, amely a szakmai gyakorlathoz kapcsolódik. A válaszok váratlan eredményt mutattak, mert nem csupán a kapitányok és a tisztek, de maguk a tanárok is elvárják a Főiskolától, hogy erős szakmai gyakorlatot adjanak a hallgatóknak, ugyanakkor e feladat végrehajtásának tényleges eredményességét valamennyien lepontozták.

Amennyiben az előzőekben ismertetett felmérések, vizsgálatok összegzett eredményeit a professzionalizálódással kapcsolatban értelmezzük, az a következtetés vonható le, hogy leginkább a hallgatók körében körvonalazódik az a fajta szakismereti kör, amelyet csak és kizárólag a Rendőrtiszti Főiskola adhat a rendőri pályát választóknak. Tekintettel arra, hogy a vizsgálatunk eredményei alapján úgy láttuk, hogy a tanárok voltak legkevésbé tisztában a professzionalizálódás irányába mutató tendenciával, az egyik legfontosabb feladatunknak azt tekintettük, hogy már a tantervi fejlesztés előkészítő fázisában is igen erőteljesen vonjuk be őket a közös tervezésbe, ne csupán a végső vagy közbelső véleményezésbe.

A praxisorientált képzési rendszer új tantervének struktúrája és dilemmái

Az előzőekben ismertetett rendkívül gazdag információ feldolgozása több mint egy esztendő telt igénybe, az új tanterv kidolgozására és véleményeztetésére közel fél-éves időtartamra volt szükség. A kidolgozás során az egyik legnehezebb feladat annak

a kérdésnek a megválaszolása volt, hogy a főiskolai képzés a generalista vagy a specialista irányba mozduljon-e el. Az akkori civil felsőoktatási trend a konvertálható tudás és az univerzitász jellegű elképzelések felé haladt. Gyakorlatilag ennek az irányzatnak felelt meg a Főiskolán folyó generalista képzés, amelyet igen erőteljesen igényelt az akkori rendvédelmi szervek nagy többsége. A rendőri vezetés nyilvánvalóan abban volt érdekelt, hogy a Főiskoláról kikerülő tisztek bármelyik szolgálati ág tekintetében azonnal bevetethők legyenek, illetve a horizontális mozgáshoz szükséges alapos szakmai ismeretekkel rendelkezzenek. E megoldhatatlannak tűnő dilemmát a főiskolai vezetés úgy próbálta feloldani, hogy a bevezetendő új képzési rend egyszerre feleljen meg a generalista és a specialista képzési ideának. Ehhez azonban szükséges volt a hároméves képzési időt – felmenő rendszerben – négyévesre felemelni. Az első három év, a képzés tartalmát illetően a generalista képzésnek felelt volna meg, a negyedik év pedig a specialista képzés követelményeit volt hivatva biztosítani. A Főiskola vezetése a rendőrség vezetőitől csupán azt kérte, hogy a harmadik év végére valamennyi hallgató esetében jelölje ki a végzés utáni konkrét szolgálati ágat és helyet.

Az új képzési rendszer szerint a Főiskola mint a magyar felsőoktatási rendszer része, a rendvédelmi felsőoktatás területén alapképzést, szakirányú továbbképzést, vezetőképzést, valamint vezetői továbbképzést kívánt ellátni. A fejlesztőcsoport a fejlesztés első lépéseként a praxisorientált alapképzés tantervét célozta meg elkészíteni, majd az erre szervesen épülő, mintegy integrált, több elemből álló továbbképzési rendszert képzelt el. A dilemmát az okozta a fejlesztők részére, hogy a továbbképzési rendszer beépülhet-e valóságosan a Főiskola képzési rendszerébe, avagy meg kell-e hagyni azt az egyes rendvédelmi szervek hatáskörében.

Az új képzési rendszer tantervének általános jellemzői

A fejlesztőcsoport elképzelése szerint az új rendszerű alapképzés nappali, levelező és távoktatási tagozatokon valósult volna meg büntetés-végrehajtási szak, határrendészeti szak, nemzetbiztonsági, rendőri és biztonságvédelmi (rendőri és biztonságvédelmi szakiránnyal), valamint vám- és pénzügyőri szakokon és szakirányokkal.

Az elképzelt képzési rendszer egyik újdonsága volt a rendőri-biztonságvédelmi szakon belül a biztonságvédelmi szakirány megalapítása, amely a civil szféra részére kívánt biztonságvédelmi szervezőket képezni, akik a magánnyomozói, a személy- és vagyonvédelmi, a biztonságtechnikai és az egyéb biztonságvédelmi tevékenységekkel kapcsolatos feladatok végrehajtására, tervezésére, szervezésére és irányítására egyaránt képessé válnak. Ezt azért láttuk fontosnak, mert a hazai képzési rendszerben igencsak kaotikus képet mutatott a biztonsági magánszektorban a munkakör-specifikus felkészítés állapota. A másik ezzel kapcsolatos dilemma az volt, hogy a vonatkozó képzési rendszer kizárólagos állami monopóliumot képezzen-e, avagy azt a piac szereplőire (például a Kamarára) kell-e bízni.

Ugyancsak új eleme volt az eltervezett képzési rendszernek a távoktatás speciális formájának bevezetése a Főiskolán. E képzési formában részt vevő hallgatók képzésének tartalma – néhány kivételtől eltekintve – megegyezett volna a levelező tagozaton részt vevő hallgatókéval. Ezért ez a kérdés a továbbiakban már csak oktatás-módszertani kérdésként vetődött fel, és az elképzelésünk szerint annak bevezetése előtt egy többszintű oktatástechnológiai és módszertani kutatást vezettünk volna be, illetve egy kifejezetten empirikus hatásvizsgálatot végeztünk volna. További jellemzője az új képzési rendszernek az volt, hogy a levelező és a távoktatási tagozatokon a tantárgyak köre és aránya – az egyensúlyosság biztosítása érdekében – megegyezett volna a nappali tagozatával azzal a kivétellel, hogy e két tagozaton az idegen nyelv, a védelmi-önvédelmi, a kiképzési ismeretek és a fakultatív tantárgyak oktatására nem került volna sor.

Az új képzési rendszer tartalma

Az új tanterv egyik lényeges újdonsága a képzés időtartama tekintetében következett volna be. A képzés időtartama ugyanis a nappali tagozaton négy évre, nyolc szemeszterre növekedett volna. A képzési idő növelésének indoka természetesen nem az volt, hogy az új ismeretek mennyisége követelte volna ki magának az óraszám emelését, hanem kizárólag a praxisorientált elv érvényesítése érdekében a szakmai-gyakorlati foglalkozások óraszámának megemlése kívánta meg a négyéves képzésre történő átállást. A másik újdonság a célspecifikus gyakorlatok bevezetése volt. E szerint a hallgatók a harmadik év végét követő nyári gyakorlatot annál a szolgálati ágnál teljesítik, ahol a végzést követően munkába állnak. A negyedik évfolyam második félévében, azaz a nyolcadik szemeszterben összefüggően pedig 480 órát annál a szervezetenél, azon belül pedig konkrétan annál a szervezeti egységnél tölti el a hallgató a szakmai területi gyakorlatát, amelyet a személyi határozatában majd meghatároznak részére.

Természetesen ennek okszerű következménye volt a tantárgystruktúra és az egyes tantárgyak ismeretanyagának alapos újragondolása. Ennek eredményeként a tantárgyakat öt tantárgyi csoportba soroltuk: az úgynevezett értelmiségképző tantárgyi csoport, a szakképzést elősegítő tantárgyak csoportja, a szakképzést biztosító tantárgyi csoport, a rendvédelmi kiképzési tantárgyi csoport, végül a területi szakmai gyakorlatok csoportja. Az utóbbi három tantárgyi csoport óraszámának aránya az összképzés tekintetében minimum 75%, maximum 85% lehetett. Mindez jól reprezentálja az elképzelt praxisorientált képzés megvalósítására irányuló törekvéseket. A főiskolai hallgatóknak az új tanterv által előírt intézményi óraterhelése a heti 30 tanórát, a területi szakmai gyakorlatokon pedig a heti 40 munkaórát nem haladhatja meg. A tantervben a nappali tagozatos hallgatók részére a 7. félévben a szakdolgozatok elkészítéséhez – a tartalék időkeretből – egy oktatási hét lett volna biztosítva.

A tanterv tantárgyai a kötelező és a fakultatív tantárgycsoportokba lettek besorolva, amelyek részletes felsorolását a tantervi táblázatok tartalmazták. A fakultatív

tantárgyak köre az igények és a képzéssel szemben támasztott elvárások változásainak függvényében a Főiskolai Tanács döntése szerint folyamatosan változhat majd. A tanterv rugalmasságának másik elemeként határoztuk meg, hogy az egyes tantárgyakra vonatkozó részletes követelmények – bár a tanterv részét alkotó tantárgyi programok és tematikák tartalmazták – a tantárgy tartalmának 20%-át meg nem haladó módosítás esetén az érintett tanszék kollektívájának döntése alapján, a 20%-ot meghaladó módosításkor pedig a Főiskolai Tanács jóváhagyásával szintén változhatnak.

Az új praxisorientált képzési rendszer képesítési követelményeinek jellemzőiből e helyen mindössze annyit emelek ki, hogy azokat a mai szóhasználatnál élve már kompetenciaalapon fogalmaztuk meg, így követelményként azt határoztuk meg, hogy az általános és a szakmai ismeretek jártassági és készségi szintű elsajátítása történjék meg a négyéves képzés ideje alatt.

Összegzés

Bátran kijelenthetem, hogy 1994-re, a Rendőrtiszti Főiskola élére történt kinevezésem idejére már meggyőződésemmé vált, hogy nem kellő mértékben gyakorlatias a magyar rendőrtisztképzés. Éppen ezért az akkori időben modernnek számító, úgynevezett szükségletközpontú tantervszerkesztésbe kezdtünk néhány munkatársammal. Azért nyúltunk ehhez az új módszerhez, mert amikor – a korábbi gyakorlatnak megfelelően – megkérdeztük a rendőrség, a határőrség, a tűzoltóság, a büntetés-végrehajtás vezetőit, hogy milyen tisztekre van szükségük az adott rendészeti területen, a válaszokban különböző módon körülírták a „jó” tiszt jellemzőit, az „ideális” tiszt fontosabb és kevésbé fontos ismérveit. Be kellett látnom, hogy ezekre az információkra nem lehetett alapozni egy új, a kor követelményeinek mindenben megfelelő tantervet. Erre tekintettel magunk kezdtünk hozzá ahhoz a vizsgálatssorozathoz, amely a rendészeti munka reális szükségleteit kívánta feltárni. Végül is a vizsgálatunk annak megállapítására irányultak, hogy a rendészeti tisztek napi munkájuk során milyen konkrét feladatokat látnak el, és ehhez milyen szakismeretre, tudásanyagra, képességekre, készségekre – mai kifejezéssel élve: kompetenciákra – van szükségük. Végezetül csupán zárójeles gondolatként utalok az egyik

„vizsgálatunk azon megállapításaira, hogy az akkori tiszti munkakörök feladatainak csupán mintegy egyharmada volt ún. tipikus szakértelmiségi feladat, és kétharmada felsőfokú végzettséget nem igénylő »szaktechnikusi« feladatként jelentkezett. Ebből arra a következtetésre jutottunk, hogy nem a munkát (értsd alatta annak értékét) fizetjük meg, hanem a diplomát. Tehát elvált egymástól a munka valóságos értéke és az azért fizetendő ellenszolgáltatás (fizetés) mértéke”.⁹

⁹ Dános Valér: *Nincs modern rendészet modern rendészeti vezetés nélkül – új utakon a magyar rendészeti vezetőképzés*. Kézirat. Budapest, 1998. 18.

Az így nyert adatokat, oktatásigazgatási kifejezéssel élve, mint „kimeneti követelményeket” az egyes szaktanszékek rendelkezésére bocsátottuk azzal, hogy fogalmazzák meg, milyen ismeretanyag és milyen óraszám szükséges ahhoz, hogy a végzős hallgatók a kimeneti követelményeknek a képzés végére megfeleljenek. A vizsgálat eredményeiből kiindulva egy kifejezetten praxisorientált, a reális szükségletre épülő moduláris rendszerbe szervezett tanterv készült. Így született meg a Belügyminisztérium vezetésének egyetértésével a kormányrendelet-tervezet, amely *A rendvédelmi felsőoktatás képzési követelményrendszere* címet viselte. Ma már tudom, hogy a kormányrendeletbe foglalt tanterv az akkor még nyugatinak nevezett szakirodalomban kompetenciaalapú tantervelméletnek nevezett elveknek sok tekintetben megfelelt. Időm azonban nem volt már a főiskolai képzés megreformálására, tekintettel arra, hogy a belügyminiszter váratlanul, indokolás nélkül visszavonta vezetői megbízását, a kormányrendelet-tervezet pedig a fiók mélyére kerülve el sem jutott a javaslati stádiumba. Az igen széles körű empirikus oktatásmódszertani kutatás azonban olyan tapasztalatot és tudást adott számomra, hogy az új beosztásomban, a rendőrségi vezetőképzés intézményesített kiépítését már e modern elmélet ismeretében kezdhettem meg.

És hogy mi lett volna, ha a kormányrendelet-tervezetet 1995. év végén elfogadják és bevezették volna a Főiskolán? Álljon itt válaszként Virányi Gergely volt főiskolai főigazgató-helyettesnek a 2011-ben megjelent *Határőrizeti és határrendészeti tisztképzés 1903–2011.* című monográfiájából néhány sor:

„Meggyőződésem, tisztelt Olvasó, hogy [...] továbbá Dános dandártábornok, Matei ezredes és Szakács alezredes vezényletével; a négyéves főiskolai tisztképzés 1995-től történő megvalósításával legkevesebb 15 évvel előbbre tartanánk az egyetemi rangú rendészeti felsőoktatás, a rendészettudományos kutatás és innováció, a rendészettudományi tehetséggondozás, a doktori képzés, minősítés és fokozatszerzés, valamint számos rendészeti gyakorlati kérdés tekintetében.”¹⁰

Utóirat

A szerzőt azóta is foglalkoztatja az a kérdés, hogy a rendőrtisztképzésnek szükség-szerűen Szküllá és Kharübdisz között kell-e hajóznia, avagy egyszer végre elhagyva a szorost, lehorgonyozhat valamelyik móló melletti, biztonságot nyújtó kikötőbe.

¹⁰ Virányi Gergely: *Határőrizeti és határrendészeti tisztképzés 1903–2011.* Budapest, Dialóg Campus, 2019. 429.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- A BM. Rendőrtiszti Akadémia felállításáról szóló, a Magyar Népköztársaság belügyminiszter helyettesének 1960. február 6-án kelt 009. számú utasítása. Online: https://abparancsok.hu/sites/default/files/parancsok/10_24_9_1960.pdf
- Christián László – Erdős Ákos: Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. *Belügyi Szemle*, 68. (2020), 12. 11–42. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2020.12.1>
- Dános Valér: *Nincs modern rendészet modern rendészeti vezetés nélkül – új utakon a magyar rendészeti vezetőképzés*. Kézirat. Budapest, 1998.
- Györök Ferenc – Kratochwill Ferenc – Nyerges Lajos: A Rendőrtiszti Főiskola múltjáról, jelenéről és jövőjéről. *Rendészeti Szemle*, 30. (1992), 12. 46–52.
- Kratochwill Ferenc: *A rendőrség szakmai és kulturális színvonala, a rendőrképzés*. Kézirat. Budapest, 1993.
- Nyerges Lajos: Körinterjú a Belügyminisztérium munkájának fejlődéséről (1945–1980). *Belügyi Szemle*, (1980), 4.
- Schubauer László: Büntetőjogi oktatás a felsőfokú rendészeti képzésben. *Magyar Rendészet*, 14. (2014), 1. 21–26. Online: <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/magyrend/article/view/3999/3266>
- Szakács Gábor: *Összefoglaló jelentés a Rendőrtiszti Főiskola tanárai által kitöltött kérdőívekben szereplő véleményekről*. Kézirat. Budapest, 1994.
- Virányi Gergely: *Határőrizeti és határrendészeti tisztképzés 1903–2011*. Budapest, Dialóg Campus, 2019. Online: https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/13022/Hatarorzeti_es_hatarrendeszeti_tisztkepzes_1903_2011.pdf?sequence=1

ABSTRACT

There Was Once a Practice-oriented Training Program Plan at the Police College (1994–1995)

Valér DÁNOS

The author of this article was the head of the Police College from 1994 to 1996. He used to be a student at the institution himself, graduating with honours (so-called 'red degree'). Then, for seven years, he was a lecturer and scientific researcher at the institution, and he was able to take part in the development and cultivation of a training program called the complex education system. Directly after the change of regime, as the head of the education department of the Ministry of the Interior, he was responsible for reforming law enforcement education and supervising the organisational system dealing with education. His very extensive knowledge and experience gained in these three areas predestined him to 'reverse' the previous training system immediately after his appointment as head of the College and to implement a practice-oriented training system with a complete paradigm shift instead of what he called speculative curriculum theory training at the Police College. His enthusiasm carried him forward for two years unbroken in the realisation of his vision. He professed with professional conviction and belief that instead of the previously socialist-type knowledge-based approach, it was necessary to introduce practice-oriented training. The elaboration of the idea and its inclusion in the training program was approved by the Minister of the Interior of that time, with significant recognition.

DÁNOS Valér: Volt egyszer egy praxisorientált képzési programterv a Rendőrtiszti Főiskolán (1994-1995)

The few months later newly appointed Minister of the Interior confirmed the assignment of the College Commander and ordered the proposal to be included in the curriculum. Thus, the innovation work that was started could continue with the cooperation of an enthusiastic team (including Gábor Szakács, PhD, László Matei, PhD, Béla Blaskó, PhD, István Révész and others) who lined up next to the head of the College. The following article presents some of the data of the scientifically based, extensive unpublished empirical research, and the main characteristics of the stations of the creation of a new curriculum. At the end of his writing, the author also discusses the further fate of the curriculum of the new training, of the draft government decree introducing the new curriculum and of the College Commander.

Keywords: police officer training, innovation, practice orientation, anniversary, Police College

Gondolatok a rendészeti felsőoktatásban megvalósuló rendőrségi követelményekről

DSUPIN Ottó¹

A felsőfokú rendészeti oktatás 50 évét áttekintve, elsősorban a társadalmi fejlődések hatására jelentős mérföldköveket, a képzés szakmai tartalmát érintő változásokat tapasztalhatunk. A folyamatot vizsgáló tanulmány e mérföldkövek mentén elemzi a képzés szakmai tartalmának és a rendőrség által a képzés irányába megfogalmazott követelmények összhangját és megfelelését, illetve hatékonyságát.

A vizsgálat középpontjában a belügyminiszter által 2012. október 26-ai oktatói konferencián elhangzottak állnak, amelyen meghatározott feladatok az utóbbi közel tíz év feladatait képezték. Ezt megelőzően, hasonlóan fontos tartalmi változást hozott az 1989-es rendszerváltás, az 1974-ben megjelent rendőrségi törvény, illetve az 1974. évben megjelent kormányrendelet, amely meghatározta a rendőrség szervezeti tagozódását és egyes szerveinek feladat- és hatáskörét. Ugyancsak lényeges hatással volt a képzésre a 2012-ben megalakult Nemzeti Közszolgálati Egyetem és annak a Rendőrtiszti Főiskola jogutódjaként létrejött Rendészettudományi Kara. A hallgatók jogállását rendező, a tisztjelölti állománykategóriát létrehozó, 2015-ben megjelent szolgálati törvény és a hozzá kapcsolódó rendelet jelentősen javította a képzésben részt vevők helyzetét és tanulási feltételeit. Utolsó mérföldkönek tekinthetjük a doktori képzés 2016-os megindítását, amellyel a rendészeti képzés teljes egészében illeszkedik a bolognai követelmények szerinti képzés szerkezetéhez.

A jogszabályokban megjelent és a szakmai vezetők által megfogalmazott szakmai követelmények gyorsan megjelentek a tananyagokban, és biztosították a szakmai követelmények érvényesülését a tisztképzés során. A tanulmány ezt a folyamatot elemzi és értékeli.

Kulcsszavak: bolognai követelmények, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, oktatói konferencia, rendészeti felsőoktatás, Rendészettudományi Kar, rendőrség, rendőrtisztek képzése, tisztjelöltek

¹ Dr. univ. Dsupin Ottó, ny. rendőr vezérőrnagy, címzetes egyetemi docens, Országos Rendőr-főkapitányság Személyügyi Főigazgatóság, főtanácsadó.
Ottó Dsupin dr univ, Retired Police Major General, Honorary Associate Professor, National Police Headquarters Personnel Directorate, Senior Advisor.
E-mail: dsupino@orfk.police.hu

Bevezető

A szakmai követelmények megjelenítése a képzési programokban örök érvényű téma a képzés szervezésével foglalkozó szakemberek körében. Így van ez a rendészeti képzések esetében is, ahol a tananyagok absztrakt jellege miatt nehéz megállapítani a gyakorlati kritériumok és az elméleti követelmények közötti helyes arányokat, valamint azok tartalmát. A szakmai vezetők rövid időn belül a gyakorlati tevékenység során konvertálható szakmai készségeket és jártasságokat, a képzési szakemberek inkább a kreatív gondolkodásra felkészítő sokszínű elméleti felkészítést tartják elsődlegesnek: a kérdés megoldása vélhetően a két szemlélet egyensúlyának megtalálásában rejlik. Ennek az egyensúlynak a megteremtéséhez adott útmutatást a rendészeti képzéseket felügyelő belügyminiszter a 2012. október 26-ai oktatói konferencián, amelyet a rendészeti képzések szakmai követelményeinek is tekinthetünk.

A tanulmányomban a rendészeti tisztképzést alapvetően ettől az időponttól, a 2012-es évtől tekintem át, a szakmai követelmények érvényesülése tapasztalatainak összegzésével, és javaslatok megfogalmazásával a rendelkezésre álló lehetőségek még hatékonyabb felhasználására, a szakmai követelmények megvalósítása érdekében. Azonban elsőnek egy rövid visszatekintést is szeretnék tenni a fél évszázados fejlődés távlatában tapasztaltak bemutatásával.

A rendészeti tisztképzés 50 évének mérföldkövei

Úgy gondolná az ember, hogy e két emberöltőnyi történelem mögött a rendészeti felsőoktatás töretlen, lineáris fejlődése rejlik, pedig ez korántsem így van.

A képzés 50 évvel ezelőtti formában történő megindítása – a korabeli politikai és hatalmi viszonyok szerinti politikai és szakmai célok érdekében történt, amelynek tartalmát a Magyar Népköztársaság politikai berendezkedése és jogi szabályozása képezte. Ezek a célok töltötték ki az első 18 évben a rendészeti felsőoktatást is, követve a rendőrség szervezetébe épült állambiztonsági szervezetek struktúráját, ebből is adódóan a rendőrtisztek képzésében is megtalálható volt az állambiztonsági szervek számára történő tisztképzés feladatrendszere. Lényegében az első mérföldkövet a rendszerváltás után, 1989–1994 között, a demokratikus rendőrségről szóló jogszabály² megjelenéséig jelölhetjük ki, amikor a rendészeti felsőoktatás a demokratikus jogállam rendőrségének megfelelő szakmai tartalomra állt át. A rendőrtisztképzés szakmai tartalma jóval később, a rendőrségi struktúrát átalakító kormányrendelet³ megjelenését követően, 2007-ben alakult ki, amely ma is a képzés jogszabályi hátterét képezi.

² 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről.

³ 329/2007. (XII. 13.) Korm. rendelet a Rendőrség szerveiről és a Rendőrség szerveinek feladat- és hatásköréről.

A jelenlegi rendőrség szakmai tagozódását és a képzési szakirányok-szakok kapcsolatát az 1. táblázat szemlélteti:

1. táblázat: A rendészeti szervek szakmai és a rendészeti felsőoktatás képzési struktúrájának kapcsolata az alapképzésben

Alkalmazási/szakmai struktúra		↔	Alapképzés struktúrája				
Szervek	Szolgálat/ szakterület	↔	Szakirányok	Szakok			
Rendvédelmi szervek	Katasztrófavédelem	Műveletirányítás	↔	Katasztrófavédelmi műveleti	Katasztrófavédelem szak		
		Tűzvédelmi és mentésirányító	↔				
		Iparbiztonság	↔				
	Polgári nemzetbiztonsági szolgálatok	Információs Hivatal	↔	Nincs szakirányú tagozódás	Nemzetbiztonsági szak		
		Alkotmányvédelmi Hivatal					
		Nemzetbiztonsági Szakszolgálat					
		TIBEK					
	Rendőrség	Általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv	Bűnügyi	↔	Bűnüldözési	Bűnügyi szak	
				↔	Bűnügyi felderítő		
				↔	Gazdasági nyomozó		
				↔	Kiberyomozó		
		Terrorelhárító szerv	Belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerv	Közrendvédelmi	↔	Közrendvédelmi re.	Rendészeti szak
				Határrendészeti	↔	Határrendészeti re.	
				Közlekedésrendészeti	↔	Közlekedésrendészeti	
Igazgatásrendészeti				↔	Igazgatásrendészeti re.		
				↔	Nincs szakirányú tagozódása		
				↔			
Egyéb	Országgyűlési Őrség	↔					
	Büntetés-végrehajtási szervezet	↔	Büntetés-végrehajtási				
	Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság	↔	Bevándorlási				
	Nemzeti Adó- és Vámhivatal	↔	Gazdasági nyomozó	Bűnügyi szak			

Forrás: a 222/2019. (IX. 25.) Korm. rendelet alapján a szerző szerkesztése

A fenti táblázat szembevetően mutatja, hogy nem minden rendészeti szerv rendelkezik az alapképzésben megjelenő önálló szakmai képzéssel, illetve a szakterülethez tartozó szakmai ismeretek nem különülnek el az integráló rendészeti szak ismeretanyagában, mint önálló szakirányú ismeret. A leendő rendőrtisztek ezáltal – képzettségük generalista jellegénél fogva – bármelyik rendőrségi szervnél, sőt azon belül szolgálati ágánál, illetve más rendészeti szervnél is betölthetnek beosztásokat, amely egyben a szakmai mobilitásuk egyik lehetséges irányává is válhat. A gyakorlat igazolja ezt a feltevést, mivel az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv

állományából történik e szervek állományának feltöltése, jelentős személyzeti problémát is okozva ezzel ott a tisztai állomány utánpótlása terén. Természetesen mindez a jogalkotó szándéka szerint történik, amely mögött az az indok áll, hogy különösebb átképzés nélkül lehessen a személyi állományt a mindenkori szakmai igényeknek megfelelően átcsoportosítani és alkalmazni. A képzés generalista jellege miatt ezért szükségessé vált, hogy a végzést követően az általános rendőrségi feladatokat ellátó szerv állományába került fiatal tisztok avatásukat követően kéthetes továbbképzésen vegyenek részt, konkrétan már az első tisztai beosztásban jelentkező feladataik gördülékenyebb ellátása érdekében. A szolgálati idejük során, további tanfolyamokon, cél- és szaktanfolyamokon készítjük fel őket az egyes vezetői, parancsnoki munkakörökkel kapcsolatos szakmai feladataik ellátására.

A következő mérföldkőnek a Nemzeti Közszerológati Egyetem alapításával, a rendészeti és a katonai felsőoktatás egy intézménybe integrálását tekinthetjük, amelyen belül a Rendészettudományi Kar létesítése megteremtette a nemzetközi követelményeknek megfelelő felsőoktatási intézményrendszert, és az új képzési programok akkreditálásával tette lehetővé a rendészeti felsőoktatás, ezen belül a rendőr tisztképzés bolognai követelményeknek megfelelő rendszerének kialakítását. A 2012-ben létrejött új felsőoktatási intézmény előtt a rendőrség számára a jogtudományi és a hadtudományi felsőoktatási intézményekben lehetett a főiskolai tanulmányok beszámításával egyetemi szintű végzettséget, valamint a rendészeti felsőoktatásban betölthető oktatói munkakörökhöz doktori (PhD-) fokozatokat szerezni.

A legutolsó mérföldkő a Rendészeti Doktori Iskola megalakulása tulajdonképpen 2016-tól tekinthetünk a képzés teljessé válására, a rendészeti felsőoktatási mint a bolognai egyetemenek megfelelő képzési rendszerre.

A rendészeti képzés integrálódása a magyar felsőoktatási rendszerbe, a bolognai típusú képzés követelményeinek megjelenése a képzés szerkezetében

A magyar rendészeti felsőoktatás ma már evidenciának tekintett értéke, hogy szervezen integrálódik a hazai és a nemzetközi felsőoktatási rendszerbe, megfelel a bolognai követelményeknek,⁴ és ezáltal minden tekintetben biztosított a hazai és a nemzetközi versenyképessége. Az itt szerzett oklevelek és diplomák minden vonatkozásban egyenértékűek más hazai és külföldi intézetek által kibocsátottakkal, biztosított hazai és nemzetközi elismertségük. Ezeket a gondolatokat azért vetem fel, mivel a rendvédelmi szervek széles körű hazai és nemzetközi együttműködése, a nemzetközi integráció felveti a szakmai ismeretek nemzetközivé válását, az intézmények széles körű nemzetközi együttműködését, beleértve a tananyagok, oktatók és a hallgatók cseréjét is. A rendőrség részéről a szakmai ismereteket ma már csak

⁴ Nemzeti Erőforrás Minisztérium: Bolognai Nyilatkozat (2003. február 7.).

nemzetközi kontaktusban tudjuk értelmezni, ezért feltétlenül szükségesnek tartom, hogy rátekintsünk a képzésünk belső és külső ekvivalenciaértékeire is.

A bolognai követelmények megjelenése a magyar rendészeti felsőoktatásban az egyezmény országos adaptációjával együtt kezdődött meg. A képzési terület sajátosságai (viszonylag szűk létszámigény, erősen szakspecifikus ismeretek, hangsúlyos nemzeti jelleg) miatt a célok még ma is korlátozottan érvényesülnek. Így korlátozott a végzettek társadalmi mobilitása, mivel a végzettségüket többnyire hazai viszonylatban, meghatározott rendvédelmi szerveknél tudják hasznosítani; a tudományos munka kivételével jogszabályok határozzák meg demokratikus jogaik gyakorlását; hozzáférésük a továbbtanulási lehetőségekhez engedélyhez kötött.⁵ Ezekkel a körülményekkel feltétlenül tisztában kell lennünk ahhoz, hogy helyzetüket reálisan tudjuk megítélni, és a köztük végzett nevelőmunka során hitelesek legyünk.

A rendőrség vezetése támogatja, hogy a tisztjelöltek a képzési idejük alatt tegyenek szert nemzetközi tevékenységüket megalapozó ismeretekre, idegen nyelven elsajátítsák a rendészeti szaknyelv kifejezéseit, rendelkezzenek idegen nyelvi kommunikációs készségekkel. Ennek érdekében lehetségesnek tartjuk rendőrséggel együttműködő nemzetközi szervezetek bevonását, csoportos tanulmányutak szervezését, tananyagok, külföldi oktatók cseréjét, az Erasmus-program keretében hallgatói csempreprogramok szervezését. Kitűnő lehetőséget látok a rendőrség szervezetéhez tartozó Nemzetközi Oktatási Központ nyújtotta idegen nyelvi képzési és szakismeret-oktatási kapacitások hasznosítására egyes szakok meghatározott tananyagainak feldolgozása során.

A rendészeti felsőoktatás szakmai követelményei kialakításában a szakmailag illetékes rendvédelmi szervek – általában oktatásigazgatási szervezeteik képviselével – is részt vesznek. A Képzési és Kimeneti Követelmények (KKK)⁶ kialakításában a szakmai érdekek érvényesülnek, a tervezést koordináló szervek közötti együttműködés folyamatos. A képzések besorolása az Európai⁷ és a Magyar Képzési Keretrendszerbe⁸ lehetővé teszi a képzési szintek nemzetközi és hazai beazonosítását, azonban az ott szereplő képzettségi szintek azonosítószámai még nem nyertek teret a hazai személyzeti igazgatásban. Alkalmazásuk esetén – a rendvédelmi szerveknél is – könnyen beazonosíthatók lennének az egyes beosztásokhoz rendelt képzési követelmények és a betöltésükhöz szükséges szakmai képzettségek és iskolai végzettségek.

⁵ 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról 153. §.

⁶ 222/2019. (IX. 25.) Korm. rendelet az államtudományi képzési területen szerzhető képzések jegyzékéről és a képzések képzési és kimeneti követelményeiről.

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács ajánlása (2008. április 23.) az egész életen át tartó tanulás Európai Képesítési Keretrendszerének létrehozásáról (EGT-vonatkozású szöveg) (2008/C 111/01).

⁸ 1229/2012. (VII. 6.) Korm. határozat a Magyar Képesítési Keretrendszer bevezetéséhez kapcsolódó feladatokról, valamint az Országos Képesítési Keretrendszer létrehozásáról és bevezetéséről szóló 1004/2011. (I. 14.) Korm. határozat módosításáról.

A szakmai tartalom meghatározásába az illetékes rendvédelmi szervezeti egységeket – általában szakmai főosztályok – bevonják, így a szakmai követelmények érvényesítésének nincs akadálya. Elégedettek lehetünk az új szakmai – elsősorban jogi és eljárásjogi, intézkedéstaktikai – ismeretek tananyagba épülésével és a számonkérési rendszerben történő megjelenésével. A tanszékek megtalálják annak a módját, hogy a már lezárt tananyagokhoz kapcsolódó újabb ismeretek is oktatásba kerüljenek, biztosítva ezzel a hallgatói felkészültség naprakészségét. Hatékonyabb együttműködést szükséges azonban kialakítani a rendvédelmi szervek és a rendvédelmi oktatási egységek között az egyes szakelméleti kérdések megoldása és vezetői, valamint új intézkedéstaktikai protokollok kidolgozása során. Ehhez alapvető feltételnek tekintjük az oktatási és szakmai szervek közötti együttműködést és az egymás rendezvényein történő kölcsönös képviselő új formáinak megtalálását, az oktatók szakmai gyakorlatát.

A rendészeti felsőoktatás szakmai irányítása és felügyelete kivételes módon érvényesül – az NKE Fenntartói Tanácsadó Testület tagjai közé a belügyminiszter által delegált tag útján.

A kuratóriumi szerepkört is ellátó testület minden esetben érvényesítette a képzést igénylő rendvédelmi szervek szakmai érdekeit, aminek egyik feltétele volt, hogy a delegált tag naprakész tájékozottsággal rendelkezzen a rendvédelmi szervek aktuális feladatairól és helyzetéről.

A karok vezetői és a rendvédelmi szervek oktatási szervezeti egységeinek vezetői ugyancsak folyamatos munkakapcsolatban állnak egymással, és ez biztosítja a szervek képzési igényeinek eljuttatását a képzést tervező oktatási szervezeti egységekhez. A képzettek teljesítménye alapján a rendőrségi szervek jó véleménnyel vannak a képzés színvonaláról, megfelelő alapnak tekintik, hogy a tisztjelöltek eredményesen megkezdhessék szolgálatukat tisztté avatásuk után.

Összegezve: megítélésem szerint velünk élő állandó értéknek tekinthetjük, hogy a rendészeti felsőoktatás az európai oktatási térség szerves részévé vált, minden szempontból megfelel a bolognai névvel jelzett európai uniós és hazai jogszabályi környezetben. Ugyanakkor jelentős lehetőségeink vannak még kihasználatlanul az integrációból és a kétoldalú nemzetközi kapcsolatok terén, amelynek jövőbeni kihasználása jelentősen elősegítené a rendészeti felsőoktatás versenyképességének erősítését, a tiszt utánpótlás magasabb színvonalon történő biztosítását.

A szakmai követelmények megjelenése a képzési követelményekben

A rendvédelmi szerveknél szolgálatot teljesítő tisztek számára alapvető követelmény, hogy rendelkezzenek a rendvédelmi szervek alapfunkcióihoz tartozó szakmai intézkedések – protokollok – ismeretével, vagyis tudjanak intézkedni a szervezet alapfunkcióit érintő esetekben. A rendőrtisztek körében ez 13 pontosan meghatározott esetre

kidolgozott tevékenység szakszerű végrehajtását jelenti, amelynek végrehajtására már a tisztképzés első időszakában fel kell készíteni a tisztii pályára készülöket. Korábban már intézkedés történt arra, hogy a rendőr tiszthelyettes képzés rész-szakképesítést biztosító ór-járórtárs képzési modulját a tisztképzés első szemeszterében oktassák, azonban a felsőfokú képzés tananyagában ez ismétlődő tananyagot eredményezett, amely jelentősen növelte a hallgatók tanulmányi megterhelését. Az „alap rendőri” és a hangsúlyosabb vezetői, parancsnoki felkészítés – mint új szakmai követelmény – viszont indukálta a képzési idő megnövelésének igényét és a négyéves képzésre történő áttérést.

A megoldást a tisztjelölti jogviszony keretében meghatározott hat hónapos rendészeti alapfelkészítés jelentette, amelynek befejezésekor tett „Tisztjelölt” vizsga és a hivatásos állomány tagja számára előírt eskü letétele igazolja – az önálló intézkedési jogkör nélküli – szolgálatellátásra történő alkalmasságát az egyébként a rendvédelmi szerv állományába tartozó hallgatónak. A tisztjelölti jogviszony a rendvédelmi szervek számára új lehetőséget nyitott a szakmai követelmények érvényesítése terén. Egyrészt lehetővé tette a rendvédelmi szervek alaprendeltetésének megfelelő szolgálat ellátásához szükséges alapkompenciák kialakítását, másrészt rendezte a rendvédelmi szervek és a velük ösztöndíjszerződésben álló hallgatói állomány jogviszonyát, lehetővé téve a szakmai gyakorlatokon a szakmai szervek számára előírt szolgálati feladatok ellátását, szakmai feladatokba történő bevonásukat az alkotmányos rend különböző időszakaiban is.

A szabályozás a lehetőségek biztosításán túl korlátokat is állított a rendvédelmi szervek számára a tisztjelöltek szolgálati alkalmazását illetően, biztosítva a képzési érdekek elsődlegességét és az igénybevétel szabályozottságát. A rendvédelmi szervek számára fontos szakmai háttérrel jelent, hogy az egyetemen létesített Rendészettudományi Kar Rendvédelmi Tagozata szervezetéhez tartozó és az állományilletékes rendvédelmi szerv tartalékát képező állomány adott esetben rendkívüli szolgálati feladatokra igénybe vehető.⁹

A rendvédelmi szervek által támasztott sajátos szakmai követelménynek tekinthető a rendvédelmi szerv feladatrendszerét, történelmi hagyományait és szervezeti kultúráját jól ismerő, a hivatásos szolgálat iránt elkötelezett tisztii állomány szolgálatba állítása. A képzési programok megfogalmazzák azokat a kompetenciákat, amelyek fejlesztése révén ezek a képzési idő alatt megvalósíthatók, azonban a rendvédelmi szervek állománymegtartó képességének növelése érdekében szükséges lenne a leendő, munkáltatói jogkört gyakorló szervezeti elemek vezetőinek intenzívebb részvétele a felkészítés feladataiban. További lehetőséget látunk a pályaaorientációs és a toborzómunka terén, a felvételi eljárások során, valamint a képzés ideje alatt az adott szervezeti egységnél szolgálatot tervező tisztii jelöltek folyamatos patronálásában. Ez jelenthetné a tanulmányi eredmények folyamatos figyelemmel kísérését,

⁹ 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról 284–287. §.

a szakmai gyakorlatok idején a leendő beosztásokra történő felkészítést, a mentorok ennek megfelelő kijelölését és a tisztjelölt terveinek megfelelő szakmai orientálását közös munkájuk idejére.

A tisztjelölti jogintézmény több mint öt évre tekint vissza. A rendőrség előzetes véleménye kedvező tapasztalatokról szól, azonban eljött az ideje egy átfogó bevalós-vizsgálat lefolytatásának. A jogviszony nem csupán a szakmai követelmények, hanem az állomány tanulmányi körülményeinek javítása terén is érdemi változásokat hozott. Ezekkel együttesen javasolom a vizsgálatokat elvégezni, amelyhez a rendvédelmi szervek – a már végzettek körében – biztosíthatnák a szükséges feltételeket.

A képzés intézményi rendszere, a rendvédelmi szervek közreműködése a képzési folyamatban

A rendészeti felsőoktatás szakonként történő tagozódása és intézményrendszere alapvetően leképezi a rendvédelmi szervek feladatrendszerét és belső szakmai struktúráját (lásd 1. táblázat).

A rendőrség szervezeti tagozódásához viszonyítva található némi eltérés, amely sajátossá teszi a szakmai és képzési megfeleltetések kialakítását. A gyakorlatban egy általános rendészeti tartalmú (generalista szemléletű) képzés keretében történik az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv, valamint a terrorizmust elhárító szerv számára a tiszti beosztások betöltésére alkalmas állomány felkészítése – noha az utóbbiakhoz nem kapcsolódnak a szakmai ismereteiket leképező szakok vagy szakirányok. Ugyancsak nincs közvetlen szakmai kontaktus az országgyűlés őrizetére rendelt szervezet ismeretterületei és a rendészeti képzés szakjai, szakirányai között.

A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy ezeknek a szervezeteknek a tiszti állományát a rendészeti alapképzési szak szakirányain képzett tisztekkel töltik fel, szakmai képzésük nem a rendészeti felsőoktatásban, hanem a szervezeteknél történő belső képzések során történik meg.

Ennek oka a szervezetek alacsony létszámigénye, amely nem teszi kifizetődővé önálló szakirányú képzés folytatását és elkülönítését a szak más szakirányaitól.

Az általuk képviselt szakmai ismeretek egyes szakmai tárgyakba épülnek be (például terrorelhárítási ismeretek, objektumbiztosítás, személyvédelem), így az általuk igényelt szakmai ismereteket végül is oktatják.

A bolognai követelményeknek megfelelő három fokozatú képzés a rendészeti felsőoktatásban is megvalósult. A képzettek létszámát tekintve „piramis” rendszerű képzésről van szó, amelynek az alsó fokozatát képező alapképzés (BA) a legnagyobb létszámmal, a középső fokozatát képező mester- (MA) fokozatú képzés szolidabb létszámmal, míg a legmagasabb fokú doktori (PhD-) képzés egyéni jellegű képzésként biztosítja a rendészeti szervek állományának szisztematikus tanulmányi előmenetelét (2. táblázat). A rendszer a tiszti állomány számára biztosítja az élethosszig tartó

tanulás feltételeit, amely kiegészül a munkahelyeken szervezett, a szakmai tevékenységhez, munkakörhöz köthető individuális oktatással, a meghatározott tematikájú és tartalmú továbbképzésekkel.

Az első két fokozat osztott idejű képzés formájában valósul meg. A rendészeti és a bűnügyi szakterületeken egy hároméves, 180 kreditpont értékű és egy négyéves, 240 kreditpont értékű képzési programot akkreditáltak, amelyekhez 120 kreditpont-értékű mesterfokozatú képzések csatlakoznak. Érdemes megfigyelni, hogy amíg egyes alapképzési szakokhoz közvetlenül csatlakoznak az adott rendvédelmi szerv ismeretanyagát közvetítő mesterképzési szakok (katasztrófavédelem, polgári nemzetbiztonság), addig a rendőrségi alapképzési szakok és a szakterületek ismeretanyagát nem fedi le MA-szintű képzési program, hanem más rendvédelmi szervekkel (büntetés-végrehajtási, vám- és pénzügyőrségi, bevándorlási) közös rendészeti vezetői és kriminalisztikai MA-szakokon történik a tiszti állomány magasabb képesítésének megszerzése.

2. táblázat: Az alap- és mesterképzési szakok egymásra épülése a jelenlegi képzési rendszerben

Alapképzési (három- és négyéves)		→	Mesterképzési szakok (két év = 120 kredit)	
Szakok	Szakirányok			
Rendészeti igazgatási alapképzési szak (három év = 180 kredit)	Biztonsági	→	Rendészeti vezetői	Kriminalisztikai
	Büntetés-végrehajtási	→		
	Határrendészeti	→		
	Igazgatásrendészeti	→		
	Közlekedésrendészeti	→		
	Közrendvédelmi	→		
	Migrációs	→		
	Vám- és jövedéki	→		
Rendészeti alapképzési szak (négy év = 240 kredit)	Bevándorlási rendőrtiszt	→		
	Büntetés-végrehajtási tiszt	→		
	Határrendészeti rendőrtiszt	→		
	Igazgatásrendészeti rendőrtiszt	→		
	Közlekedésrendészeti rendőrtiszt	→		
	Közrendvédelmi rendőrtiszt	→		
	Vám- és pénzügyőr tiszt	→		
Bűnügyi igazgatási alapképzési szak (három év = 180 kredit)	Bűnügyi nyomozó	→		
	Bűnügyi hírszerző	→		
	Gazdaságvédelmi nyomozó	→		
	Pénzügyi nyomozó	→		
	Informatikai nyomozó	→		
Bűnügyi alapképzési szak (négy év = 240 kredit)	Bűnügyi nyomozó tiszt	→		
	Bűnügyi felderítő tiszt	→		
	Gazdaságvédelmi nyomozó tiszt	→		
	Adó- és pénzügyi nyomozó tiszt	→		
	Kibernetika tiszt	→		

Katasztrófavédelem (három év = 180 kredit)	Katasztrófavédelmi műveleti	→	Katasztrófavédelmi
	Tűzvédelmi és mentésirányítási	→	
	Iparbiztonsági	→	
Nemzetbiztonsági (három év = 180 kredit)	Polgári nemzetbiztonsági	→	Polgári nemzetbiztonsági
	Nemzetbiztonsági	→	Nemzetbiztonsági

Forrás: a 222/2019. (IX. 25.) Korm. rendelet alapján a szerző szerkesztése

Megfontolandónak tartom vizsgálni, hogy önálló, a rendőrségi szakterületeket lefedő ismeretanyagot oktató alapképzési és mesterképzési szakok esetén jobb lehetőségek adódnának-e a rendőrségi szakterületek, valamint a különböző szintű szervezetekhez kapcsolódó vezetési ismeretek oktatására, a szakmai gyakoroltatásra és a tisztjelöltek mentorálására?

Az a tanulmányi idő – a jelenleg akkreditált programok alapján –, amíg egy közép-, vagy kiemelt szintű vezető megszerzi a számára előírt felsőfokú szakirányú végzettséget (hat év). Természetesen nem a képzési idő, ami a képzés minőségét határozza meg, hanem az a szakmai tartalom, amelyet a többszintű képzés közvetít anélkül, hogy ismételné a már oktatott ismerettartalmakat. A jogi ismeretek oktatása esetében ez nehezen valósítható meg, hiszen a jogtudományi ismeretanyag – elméleti és gyakorlati vonatkozásban egyaránt – nem osztható fel „alapképzési” és „mesterképzési” tananyagokra.

Úgy gondolom, hogy a rendőrségi szakterület humán és technikai menedzselési, gazdálkodási, kommunikációs és normaalkotási szakismeretei mentén lehetne a képzéseket tovább színesíteni a helyi és a területi jogállású szervezetek számára, illetve a képzéseket szükséges a közép- és a kiemelt vezetők munkaköreire alapozni.

Kiemelten fontos feladatként jelentkezik az egyes képzéseken oktatott tananyag folyamatos felülvizsgálata, annak kiegészítése és modernizálása.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Az Európai Parlament és a Tanács ajánlása (2008. április 23.) az egész életen át tartó tanulás Európai Képesítési Keretrendszerének létrehozásáról (EGT-vonatkozású szöveg) (2008/C 111/01)
 Nemzeti Erőforrás Minisztérium: *Bolognai Nyilatkozat* (2003. február 7.). Online: www.nefmi.gov.hu/felsooktatás/tudastar/bolognai-nyilatkozat

Jogi források

1994. évi XXXIV. Törvény a Rendőrségről
 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról
 329/2007. (XII. 13.) Korm. rendelet a Rendőrség szerveiről és a Rendőrség szerveinek feladat- és hatásköréről

222/2019. (IX. 25.) Korm. rendelet az államtudományi képzési területen szerezhető képzések jegyzékéről és a képzések képzési és kimeneti követelményeiről
1229/2012. (VII. 6.) Korm. határozat a Magyar Képesítési Keretrendszer bevezetéséhez kapcsolódó feladatokról, valamint az Országos Képesítési Keretrendszer létrehozásáról és bevezetéséről szóló 1004/2011. (I. 14.) Korm. határozat módosításáról

ABSTRACT

Reflections on Police Education in Higher Law Enforcement Education Requirements

Ottó DSUPIN

Looking back over 50 years of higher police education, we can observe significant milestones and changes in the professional content of training, mainly due to social developments. This paper analyses the consistency and compliance of the professional content of training with the requirements of the police and their effectiveness.

The study focuses on the remarks made by the Minister of the Interior at the training conference held on 26 October 2012, at which the tasks identified have been the tasks of the last almost 10 years. Prior to that, an equally important change in content was brought about by the change of regime in 1989, followed by the Police Act of 1974 and the 1974 Commission Decree, which defined the organisational structure of the police and the tasks and powers of its various bodies. The Faculty of Law Enforcement, which was established in 2012 as the successor of the Police College and the University of Public Service also had a significant impact on training. The 2015 Service Act and its accompanying decree regulating the status of students and creating the category of officer candidates have significantly improved the situation and learning conditions of the trainees. A final milestone was the launch of the doctoral programme in 2016, which brings law enforcement training as a whole in line with the Bologna requirements.

The professional requirements published in the legislation and formulated by the professional leaders were quickly reflected in the curricula and ensured that the professional requirements were applied in the officer training. This study analyses and evaluates this process.

Keywords: Bologna requirements, faculty conference, Faculty of Law Enforcement, higher education in law enforcement, University of Public Service, police, police officer training, officer candidates

A rendőr akadémiától az egyetemig

FINSZTER Géza¹

Az 1946-ban szervezett első rendőrtiszti tanfolyamoktól a Nemzeti Közszolgálati Egyetemig hosszú út vezetett. A rendészeti tanintézetek alapításánál nehezen megválaszolható kérdések egész sora fogalmazódik meg. Ezek a felvételi követelményektől a képzési szintek kijelölésén át, az elmélet és a gyakorlat helyes arányainak kialakításáig terjednek. Az útkeresés napjainkban is tart. A rendőrakadémiai felfogás abból indul ki, hogy a rendészeti szakemberek képzése olyan intézményi rendet követel, amely a rendészeti hivatalok belső világát viszi el az alma materekbe. A rendészet vezető értelmiségének oktatása ellenben az egyetemi autonómia és a rendvédelmi szervezetek szigorú rendjének harmóniáját keresi. A tanulmány ezeket az alternatívákat tekinti át.

Kulcsszavak: rendészeti szakemberképzés, rendőrkiskola, nyomozói tanfolyam, elméleti és gyakorlati tantárgyak, gyakornoki státusz, állam- és jogtudományok, államtudományok

Civilből rendőr, az előtörténet

A modern rendőrség a feudális abszolútizmus terméke. A rendi hagyomány éles különbséget tett végrehajtó és vezető között, a legénység és a hivatalnoki kar nem keverhető össze. A világnak ezt a szemléletét elfogadni annál könnyebb lehetett, minél inkább élt a felfogás, miszerint a rendőri pálya szakítás a civil élettel, fő erény a parancsnak való engedelmesség és a parancsnoklás képessége.² Ezt elsajátítani legjobban a sorkatonai szolgálatban lehet, de ha nincs ilyen intézmény, akkor a rendőrségi tanintézeteket kell kaszárnya módján működtetni.

Az európai kontinensen kezdetben a képzés alkalmazkodott a társadalmi különbségekhez. A legénység felkészítésének fő elve: a szakmai ismereteket bontsuk le a lehető legkisebb egységekre, ezekre épüljenek a lehető legrövidebb időt igénylő tanfolyamok, a végzett növendékek azonnal legyenek bevethetők a gyakorlatba, de természetesen csak arra a szűk területre, amelyet az oktatás megcélzott. „Évszázadokkal ezelőtt a rendészeti szervek legfeljebb írni-olvasni tudó, kiszolgált katonákat alkalmaztak (pandúrokat, hajdúkat, porkolábokat stb.).”³ Később a követelmények bonyolultabbá

¹ Prof. Dr. Finszter Géza, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar, professor emeritus. Géza Finszter, PhD, Professor Emeritus, University of Public Service, Faculty of Law Enforcement. E-mail: finszter.geza@uni-nke.hu

² Krémer Ferenc: *Az élhető társadalom és a rendőrség válsága*. Budapest, Gondolat, 2020. 226.

³ Kerekasztal beszélgetés a rendészeti oktatásról. *Belügyi Szemle*, 53. (2005), 7–8. 85.

válásával ennek a „személyzeti politikának” megmutatkoztak a gyengéi. Katona Géza szavaival élve: „az alaki jellegű tulajdonságok elégtelennek bizonyultak”.⁴

A rendészet hivatalnoki karának kialakításához az első lépés a civil diploma megszerzése volt, amit tanfolyam követett a rendőrség szolgálati szükségleteinek elsajátításához, és végül a tiszti vizsga, amely igazolta a testületi normák ismeretét.⁵

A II. világháborút követő évek jelentősen átformálták a korábban kialakított értékrendet. Nálunk, hasonlóan a szovjet tömb más országaihoz, a rendiség helyett az uralkodó ideológiához való hűség lett a legfőbb testületi erény, ami a nemzeti identitást csakúgy háttérbe szorította, mint a szakemberminőséget. A Tömpe András⁶ irányításával létrehozott első akadémiai tanintézet 1946-ban még valóban szakmai törekvéseket mutatott, de a későbbi intézményi változások a mindenható hierarchia fogságában fogantak. Katona Géza, aki a Rendőr Akadémiának és a Korvin Ottó Bűnügyi Szakiskolának is tanára volt, 2006-ban Györök Ferencet méltatva jegyezte meg a következőket: „A sors általunk ismeretlen különös okra visszavezethető fintora, hogy az 1948-as Rendőr Akadémiához hasonlóan a Korvin Ottó Bűnügyi Szakiskolát 1955-ben indokolás nélkül felszámolták.”⁷ A sors „általunk ismeretlen” különös okra visszavezethető fintorát egy tanulmány megpróbálta megfejtetni:

„A hagyományos rendőri struktúra a szakmaiság ellen hatott. Abban ugyanis kialakulhatott egy olyan felfogás, amely csak az első számú vezetőket tekintette a szakmai tudás birtokosának, mindenki más csak engedelmes végrehajtó. Ehhez igazodott a képzés, ami inkább minősült gyorstalpaló tanfolyamok láncolatának, mint komoly szakiskolai előkészítőnek. Az ezzel a felfogással szakító modernizáció visszaadta a professzió rangját, és átalakította a rendőriskolákat.”⁸

A korszakról Boda József tanulmányából nyerhetünk áttekintés:

„A rendőrtisztek képzése 1951–1971 között különböző tanfolyamok keretei között zajlott. Volt Rendőrákadémia (1948–1949). Működött ott Rendőrtisztképző Iskola, azon belül Rendőrtiszti Továbbképző iskola 1950–1956 (360 fő, ebből 30 nő), Korvin Ottó Bűnügyi Szakiskola (1953–1954) 1959-ben már kétéves BM Rendőrtiszti Akadémia (RA) kezdte meg működését. A képzés a nappali tagozaton két év, a levelező tagozaton három év volt. A RA mellett a Magyar Néphadsereg Egyesített Tiszti Iskoláján (MN ETI) 1960-tól létrehozták a BM Akadémia Határőr és Karhatalmi Ta-

⁴ Kerekasztal beszélgetés a rendészeti oktatásról (2005): i. m. 85.

⁵ Keserű János: A M. Kir. Államrendőrség oktatási és kiképzési rendszere 1919–1944. *Új Rendészeti Tanulmányok*, (1996), 4. 81–217.

⁶ Krahulcsán Zsolt: *Pártállambiztonság. Arképek Kádár titkosszolgálatából*. Budapest, NEB Könyvtár, 2020.

⁷ Katona Géza: Gondolatok a felsőfokú rendőrségi oktatás fejlődéséről. In Budaházi Árpád (szerk.): *Tanulmányok Györök Ferenc tiszteletére a rendészeti felsőoktatás köréből*. Budapest, Rendőrtiszti Főiskola, 2006. 121.

⁸ Finszter Géza: A rendészeti menedzsment. *Rendvédelmi Füzetek*, 6. (2004), 2. 20.

gozatát. A tagozat végezte a határőr, karhatalmi és 1963-tól a munkásőrtisztek képzését. Az ETI 1967-ben beolvadt az MN Kossuth Lajos Katonai Főiskolába.”⁹

Ebben a közegben született meg az 1960-as évek végén a felsőoktatási intézmény színvonalára emelt rendőrtisztképzés terve, ami azután valósággá vált.

A Rendőrtiszti Főiskola (RTF) a magyar felsőoktatás része

A rendészeti tisztképzés félévszázaddal ezelőtt a felsőoktatás rendszerében kapott helyet. Az RTF létesítéséről szóló törvényerejű rendelet ekként szól:

„Az 1971/72. tanévvel – Rendőrtiszti Főiskola elnevezéssel – főiskolát kell létesíteni Budapest székhellyel.

- A Főiskola feladata, hogy a belügyminiszter által meghatározott tiszti munkakörök betöltéséhez szükséges politikai, szakmai képzést nyújtson.
- A Főiskola hároméves nappali és négyéves képzési idejű levelező tagozattal működik.
- A Főiskola felügyeletét a belügyminiszter látja el.
- A Főiskola tantervét a belügyminiszter, az oktatási miniszterrel egyetértésben hagyja jóvá. Az államvizsga bizottságok elnökeit – a belügyminiszter javaslatára – az oktatási miniszter nevezi ki.
- Ez a törvényerejű rendelet kihirdetése napján lép hatályba. Végrehajtásáról a belügyminiszter, az oktatási miniszterrel egyetértésben gondoskodik.”¹⁰

Az idézett jogszabály akár egy alkotmányos állam jogtárába is beilleszthető lenne. (Legfeljebb a törvényerejű rendelet elnevezés adhat okot némi fejtörésre, mert ez a kategória a korabeli országgyűlést korlátozta, amennyiben a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsát rendkívül széles jogalkotási hatalommal ruházta fel. A pártállam nem csupán egyetlen párt monopóliumát valósította meg, hanem a hatalommegosztás klasszikus elvét tagadva, az államhatalom oszthatatlanságát hirdette.) Az sem felejtendő el, hogy a főiskolai rang elnyeréséhez párthatározatra is szükség volt. Erről szól a Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP) 1969. november 28-ai határozata a Belügyminisztérium munkájáról, a belügyi szervek káderállománya képzettségének magasabb színvonalra emeléséről.¹¹

A főiskolát alapító törvényerejű rendelet 1985-ig volt érvényben. Az oktatásról szóló 1985. évi I. törvény átfogta az oktatás és nevelés egész rendszerét, az óvodától az egyetemig. A terület egységes irányításáról a művelődési miniszter gondoskodott.

⁹ Boda József: A Rendőr Akadémiától az egyetemi szintű képzésig. In Boda József – Felkai László – Patyi András (szerk.): *Ünnepi kötet a 70 éves Janza Frigyes tiszteletére*. Budapest Dialóg Campus, 2017. 107–130.

¹⁰ 1970. évi 39. sz. törvényerejű rendelet a Rendőrtiszti Főiskola létesítéséről.

¹¹ Sallai János: Györök Ferenc és a rendőrtisztképzés. In Madai Sándor – Pallagi Anikó – Polt Péter (szerk.): *Ünnepi kötet a 70 éves Blaskó Béla tiszteletére*. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2020. 451.

Az oktatás új rendje három irányban hozott változást: megnövelte a művelődési miniszter hatáskörét, megerősítette a felsőoktatási intézményeket közvetlenül irányító miniszterek – az RTF esetében a belügyminiszter – felelősségét, és helyet adott, ha korlátozott mértékben is, a felsőoktatási intézmények önállóságának. Ugyanakkor nem mondott le az ideológiai elköteleződésről (szocialista értelmiség).

A megerősödött művelődési kormányzat hatást gyakorolt a belügyi szakemberképzésre. A művelődési tárccával történt együttműködés szorgalmazta, hogy a civil felsőoktatásban végzettek mind nagyobb számban kerüljenek a belügyi pályák vonzásszába. Különösen a jogi egyetemek nappali tagozatos végzettjei kaptak biztatást rendőrségi karrier választására. Az egyetemekkel kötött megállapodások lehetőséget teremtettek arra, hogy az RTF-oklevéllel rendelkezők rövidebb idő alatt szerezhessenek jogi végzettséget. Ennek a folyamatnak volt része a belügyminiszteri rendelkezés, ami meghatározott rendőrségi vezető beosztások elnyerését jogi diplomához kötötte. A civil lehetőségek kiaknázása megjelent a nyelvtanulásban és a külföldi ösztöndíjak elnyerésében is. A belügyi személyzeti politika a magas szintű belügyi szakemberképzés lehetőségeit a rendőrtiszti főiskolánál szélesebb horizonton kereste.¹²

Györök Ferenc, az RTF alapító parancsnoka, visszaemlékezéseiben több ellentmondást is felidézett.¹³

Az első konfliktus a zárt és a nyitott pályakép között feszül. A zárt rendszer röviden akként írható le, hogy a legjobb tiszthelyettesből lesz a sikeres tábornok. „A világ majdnem minden országában a legjobb rendőr őrmesterekből képeznek tiszteket, a katonai pálya ennek az ellentéte – nem a jó őrmesterekből lesznek katonatisztek, hanem utóbbiak akadémikusként, 18 éves korban indulnak el a tiszti rang megszerzéséért.”¹⁴

A második probléma a rendészeti hivatásra felkészülés sorrendje, ahol az első lépés a civil élettel való szakítás, a második a rendészeti kultúrával való azonosulás, és csak a harmadik a szakmai ismeretek elsajátítása. Ha ez az építkezés kötelező, akkor kizárólag a zárt pálya a járható út, ami a főiskolán 1971-től közel 30 éven át töretlenül érvényesült, és külső jelentkezők részére alapvetően csak a rendszerváltozást követően nyílt meg.

A harmadik vitatéma a jogi műveltség jelentőségével van összefüggésben, amiről Györök, az idézett konzultáció során megjegyezte: „Annak idején sokan bíráltak engem a jog-centrikusság miatt. Az álláspontom úgy gondolom, akkor is és még ma is helytálló.”¹⁵ Az első iskolaparancsnok kitartása mutatkozott meg abban, hogy az érintett tantárgyak előadói a jogi karok legkiválóbb tanárai sorából kerültek ki, az írásos tananyag jelentős részének is ők voltak a szerzői. Ennek a személyzeti politikának

¹² Péter János: A magas szintű belügyi szakemberképzés lehetőségeiről. *Belügyi Szemle*, 22. (1984), 9. 3–8.

¹³ Györök Ferenc – Kratochwill Ferenc – Nyerges Lajos: Konzultáció a Rendőrtiszti Főiskola múltjáról, jelenéről és jövőjéről. *Rendészeti Szemle*, 30. (1992), 12. 46–52.

¹⁴ Janza Frigyes: A rendészeti tisztképzés a hallgatói létszámok és a szervezeti igények tükrében. In Finszter Géza – Kóhalmi László – Végh Zsuzsanna (szerk.): *Egy jobb világot hátrahagyni... Tanulmányok Korinek László professzor tiszteletére*. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2016. 354.

¹⁵ Györök-Kratochwill-Nyerges (1992): i. m. 46.

köszönhető, hogy később az RTF hivatásos állományú oktatói közül többen a jogtudományok elismert művelőivé válhattak.

A zártpályás rendszer nem vetette fel élesen a gyakorlat és az elmélet oktatásának arányait. Az RTF hallgatói legalább négy-öt éves szolgálat után, jó szakmai minősítés birtokában, jelentős gyakorlati tapasztalatokkal felvértezve kezdhették meg főiskolai tanulmányaikat a nappali tagozaton. Számukra az elmélettel való ismerkedés élményszámba ment, minthogy a korábbi munkavégzés során felmerült sok kérdésükre ekkor kaphattak választ. Ennek a helyzetnek olyan következménye is volt, hogy az új diplomások számára nem volt szükség gyakornoki időszakra, ami a jogászképzésben a fogalmazói státuszhoz felelhetne meg.

Az előbbiekkal függ össze a generális és a speciális képzés distinkciója. A zártpályás rendszer specialistákat fogad hallgatóvá, és a tanulmányok során felruházza őket generális ismeretekkel. A nyitott rendszer ennek éppen a fordítottja, a belépő az általános tanoktól fog eljutni a speciális tudásig.

A zárt logika minden nehézség nélkül követte a katonai típusú hierarchikus rendet, ami a szolgálati helyek szervezeti kultúrájával összhangban volt. Nem kellett számolni a felsőoktatás autonómiájával sem, mert ilyen autonómiával a civil egyetemek sem rendelkeztek. A politikai rendszer átalakulása, a rendszerváltozás azonban új helyzetet teremtett.

Út az egyetemi autonómiához

A demokratikus jogállam követelményei a felsőfokú szakemberképzéssel és a tudományos élettel szemben már akkor világosak voltak, amikor még hiányzott a felsőoktatás autonómiáját garantáló törvény. Tanulságos ebből a szempontból az alapító Györök Ferenc és a rendszerváltó főigazgató, Kratochwill Ferenc eszmecsereje, amikor az RTF egykori és hivatalba lévő vezetője arról tanácskozott, mit kell megőrizni a múltból, és milyen új feladatok várnak az RTF-re.¹⁶

Abban egyetértés mutatkozott, hogy az oktatás centrumában továbbra is a jogi tárgyak kapjanak helyet, és arányukat a jövőben is meg kell tartani. Hivatkozás történt egy külföldi menedzsercégre, amelyik a magyar rendőrség átvilágítása során megállapította, „hogy nálunk magas a tiszti arány, 30–35%-os, szemben az európai átlaggal, ahol ez 10–17% között mozog. Nyugat-Európában a rendőr általában őrmesterként kezdi, a tiszttá pedig vezetői beosztást tölt be”.¹⁷

Szóba került a korábbi teljesen zárt rendszer nyitottá tétele, ami jogállami közegeben a főiskolai rang nélkülözhetetlen feltétele. A civil felsőoktatásban szaktekin­tély Kratochwill ennek az új helyzetnek az előnyeit sorolta:

¹⁶ Györök–Kratochwill–Nyerges (1992): i. m.

¹⁷ Györök–Kratochwill–Nyerges (1992): i. m. 47.

„Most ismét kedvező helyzetben vagyunk, mert 200–250 helyre mintegy 2000 jelentkező van. Ebben szerepet játszik a most tetőző demográfiai hullám, és a megélhetési gondok. A főiskola elhelyezkedési lehetőséget biztosít, kedvezményes szállást, fizetést nyújt és gondoskodik az egyenruháról. Úgy gondolom, az elkövetkező években nem lesznek felvételi gondjaink. A legutóbb indult évfolyamon a 210 rendőrhallgató közül 135-en külső pályázóként kerültek a főiskolára. Ma, a felvétel évében érettségizett, jó tanulmányi eredményű, esetleg nyelvvizsgával is rendelkező fiatalok kerülnek be a főiskolára.”¹⁸

A teljesen nyitott rendszer azonban azzal jár, hogy mindaz az ellentmondás, amelyet korábban a zárt pályázás sikeresen megoldott, most már komoly működési zavarokat okozhat. Megszűnik, vagy nagyon beszűkül az olyan életpályamodell, amelyben a legjobb tiszthelyettesekből lesznek a legjobb vezetők. A tiszti rang nem azonos a vezetői beosztással, ami hosszú távon állandósítja a magas tisztarányt.

Az előbbieken összefoglalt problémák megoldásának egyik útja lehetett volna a rendőrtisztképzés reformja. Kratochwill Ferenc a rendszerváltozás időszakában volt az RTF főigazgatója, aki 1993-ban gyógyíthatatlan betegségben elhunyt. Elképzeléseit a *Rendészeti Szemle* poszthumusz jelentette meg. Első tézise úgy szólt, hogy „általános rendőrtisztképzést kell folytatni, de az átmeneti időszakban a képzési idő mintegy 1/3-ában lehetővé kell tenni a hallgatók szakosodását (bűnügyi, közrendvédelmi, közlekedési és igazgatásrendészeti szak)”. Másodsor: „Az RTF-re külső és belső pályázókat egyaránt fel kell venni.” Harmadszor: „A külső pályázók szakmai képzetlenségére figyelemmel a szintre hozó alapképzés rendszerét (jelenlegi 0. évfolyamot) fenn kell tartani.” Negyedszer: „A kétéves tiszthelyettesképzésre figyelemmel dönteni kell arról, hogy az ott végzettek milyen arányban és milyen formában kapcsolódhatnak be a főiskolai képzésbe.” Továbbá: „Fokozni kell a képzés gyakorlati jellegét. Ennek érdekében legkésőbb 3–5 éven belül a képzési idő mintegy harmadát (nagy részét a területi szerveknél folyó) gyakorlati képzéssé kell átalakítani.” Végül. „A jelenlegi vizsgaközpontú számonkérési rendszert differenciált, a gyakorlati munkát is értékelő minősítési rendszerre kell átalakítani. Az ezredfordulóig be kell vezetni, hogy a diploma megszerzésének feltétele legyen egy középfokú nyelvvizsga megszerzése.”¹⁹

Kratochwill Ferenc elképzeléseinek megvalósításán 1994-ben az új parancsnok, Dános Valér fáradozott: „Alapelvként került meghatározásra, hogy a Rendőrtiszti Főiskolán folyó tisztképzés a rendőrség és más rendvédelmi szervek megnövekedett igényeit képes legyen hosszabb távon maradéktalanul kielégíteni.”²⁰

Ami a tiszthelyettesképzést illeti, 1992 novemberétől megkezdték működésüket a rendészeti szakközépiskolák, ahol a képzési idő a korábbi néhány hónapról két évre emelkedett, és felvételi követelmény lett az érettségi. (Bökönyi István már egy

¹⁸ Györök–Kratochwill–Nyerges (1992): i. m. 48.

¹⁹ Kratochwill Ferenc: A rendőrtisztképzés és a tiszti továbbképzés reformja. *Rendészeti Szemle*, 31. (1993), 11. 60.

²⁰ Blaskó Béla: Hetven rügyfakadás. In Finszter Géza – Korinek László – Végh Zsuzsanna (szerk.): *Ünnepi kötet a 70 éves Dános Valér tiszteletére*. Budapest, Belügyminisztérium, 2018. 15.

1987-ben publikált tanulmányában is felvetette, miszerint: „A fejlett tőkés országokban általános gyakorlat, hogy a magyar rendőr-tiszthelyettesi, zászlósi beosztásoknak megfelelő munkakörökben történő felvételeknél a középfokú állami iskolai végzettséget követelik meg.”²¹⁾ A hierarchikus rendet féltő szemlélet még ezt az úttörő kezdeményezést is aggályokkal fogadta.

„A rendőr-tanintézeti képzési idő sorkatonai szolgálatkénti elismerése vélhetően megnöveli a középiskolák végzős tanulói és az érettségi után a felsőoktatási rendszerből kirekedt vagy munkanélküli fiatalok körében a rendőri pálya iránti érdeklődést. [...] A középiskolákra alapozó felfogással vitatkoznak azok a nézetek, melyek szerint az érettebb, katonai szolgálatot teljesített fiatalokra van a rendőrségnek szüksége, mert ők fegyelmezettek, megismerték az alakíságot, a fegyver használatát, kellő élettapasztalattal rendelkeznek. Ezekre valóban szükség van, de figyelembe kell venni a honvédség és a rendőrség funkciói közötti különbségeket.”²²⁾

A tiszthelyettesképzéssel szemben támasztott követelményeket erősen befolyásolta az is, hogy a 2000-es évek elején „a rendőrségi modernizációnak nevezett folyamatos átszervezési mánia, valamint a juttatások megnyirbálása jelentős számú szakembert készített leszerelésre”.²³⁾ Az így keletkezett létszámhiány miatt a kétéves tanulási idő csakhamar egy évre zsugorodott, mert a második esztendő már próbaidős szolgálatban, gyakorlati területeken teljesítették a tanulók.²⁴⁾

Voltak olyan törekvések, amelyek a hierarchia megújításában keresték a megoldást:

„A rendészeti foglalkozási kultúra jelen helyzetét a determinánsok alapján jellemezve megállapítható, hogy egy nyíltan kifejtett társadalmi szerep meghatározás nélkül, militáris, erősen hierarchikus, nem feladatorientált struktúra uralkodik. Mindehhez tisztázatlan és elavult szelekciós rendszer, illetve olyan képzés tartozik, amely túlhaladott koncepciók alapján folyik, és az oktatók nem ritkán kontraszelektáltak. [...] A szervezeti és hierarchikus viszonyok átalakításához a szervezetet nyílttá és rugalmassá, a szervezeten belüli hatalmat pedig funkcionális jellegűvé kell tenni. A szervezeti kultúra átalakításához mellérendeltségen alapuló együttműködést, önállóságot, kreativitást, kritikai szellemet preferáló légkört, teljesítmény alapon működő értékelést kell létrehozni.”²⁵⁾

²¹⁾ Bökönyi István: Az alap- és középfokú rendőrképzés külföldön. *Belügyi Szemle*, 25. (1987), 8. 15.

²²⁾ Emberi erőforrások a rendőrségi feladatok szolgálatában. A szervezet, a személyi állomány és az oktatási rendszer néhány aktuális kérdése. In Csányi Klára (szerk.): *Rendőrségi Évkönyv 1994*. Budapest, ORFK, 1995. 116.

²³⁾ Bartos László: Gondolatok a rendészeti oktatásról. *Rendészeti Szemle*, 57. (2009), 3. 7.

²⁴⁾ Bartos (2009): i. m. 14.

²⁵⁾ Krémer Ferenc et al.: A rendészeti foglalkozási kultúra átalakítása – stratégiai koncepció. Tanulmányok a rendészeti stratégiához. *Rendészeti Szemle*, (2010), Különszám. 269–270.

Ezek a kezdeményezések támogatást reméltek az uniós csatlakozástól és a bolognai folyamatnak nevezett európai felsőoktatási rendszertől.

A bolognai folyamat

Blaskó Béla, aki 1997-ben nyertes pályázatával került az RTF élére, egy visszatekin-tésben beszámolt arról, miszerint 1998-ban a tanintézet sikeres akkreditációja arra alapult, hogy megkezdődött az áttérés a kreditrendszerre, bevezették a minőségbizto-sítást, igyekeztek összhangot teremteni a nevelő-oktató és a kutató tananyagfejlesztő tanári feladatok között, tudatosan szervezték a hallgatók tanórán kívüli elfoglaltságát. Ezek a lépések tették lehetővé a bolognai folyamatra való áttérést. Megszüle-tett a küldetésnyilatkozat, amelyben – egyebek mellett – a következők olvashatók: „Az RTF a hivatásával folyamatosan kettős célt teljesít. Magas minőségű, nemzetközi szintűen is tájékozott szakembereket képez a rendészet jelenlegi feladatainak ered-ményes ellátására, ugyanakkor az általa kibocsátott szakembereknek folyamatos feladata a testületek jövőre orientált fejlesztésének kezdeményezésében és végrehajtá-sában történő hozzáértő részvétel.”

A küldetésnyilatkozat mellett a Fejlesztési Koncepció külön szolt a stratégiai és a taktikai célokról:

„Koncepcionális cél: A felsőfokú alapképzést, mesterképzést és doktori képzést biztosító lineáris, többciklusú képzési struktúra kialakítása, akkreditáltatása és üte-mezett bevezetése.

Taktikai célmodulok:

- A lineáris képzési struktúra első ciklusaként a felsőfokú alapképzést (baccalaureus, bachelor, BSc-képzés) biztosító alapképzési szakok (bűnügyi igaz-gatási szak; rendészeti igazgatási szak) megalapítása érdekében a képzési dokumentáció kidolgozása és egyszerűsített akkreditációs eljárás keretében akkreditáltatása a jogi és igazgatási képzési területen, az igazgatási képzési ág-ban, és 2006. szeptember 1-jétől történő bevezetése.
- Az új képzési struktúra második ciklusaként a mesterképzést (magister, mas-ter, MSc-képzés) eredményező mesterszak (rendészeti szakértő szak) megalap-ítása érdekében a képzési dokumentáció kidolgozása és akkreditáltatása, majd 2009. szeptember 1-jétől történő bevezetése.
- A lineáris képzés harmadik ciklusát jelentő doktori képzést (PhD-képzés) az RTF középtávon önállóan nem folytat, de arra törekszik, hogy előkészítse, és 2011–2014 között megteremtse saját, rendészettudományi doktori iskoláját.
- A tudományos kutatás reformja érdekében – a doktori képzés korlátaival együtt is – taktikai cél a személyi és pénzügyi, technikai feltételek biztosításával a tu-dományos munka színvonalának emelése, eredményességének, hatékonyságá-nak fokozása és nemzetközi elismertségének kivívása.

- A lineáris képzési struktúrához alul és oldalt kapcsolódva, a rendészeti felsőfokú szakképzés rendszerének kialakítása és akkreditáltatása, együttműködve a rendészeti szakközépiskolákkal.
- A lineáris képzési struktúrához felül kapcsolódva, az élethosszig tartó tanulás jegyében és érdekében, az RTF meglévő és új lehetőségeinek rendszerbe illesztése, kidolgozása, majd a jelenlegi, valamint a jövőbeli potenciális megrendelők általi elfogadtatása.”²⁶

Az RTF későbbi rektora, Sárkány István az alapítás 35. évfordulóján már a következőkről számolhatott be:

„A Főiskola folyamatosan bővülő oktató tevékenysége és a feladatok rendkívüli sokszínűsége, továbbá a Bolognai folyamat adaptálása igen nagy terheket ró az intézményre. Meggyőződésem azonban, hogy a Főiskola kitartó munkával és a képzésben érdekelt szervek, valamint a fenntartó Belügyminisztérium támogatásával úrrá lesz az akadályokon.”²⁷ „A Rendőrtiszti Főiskola hazánk egyetlen rendészeti felsőoktatási intézményeként sajátos arculattal, hivatással és felsőoktatási autonómiával rendelkezik.”²⁸

Az RTF a kreditrendszert 2002-ben vezette be, a mesterképzés a 2008/2009. évfolyammal kezdődött, a Rendészettudományi Doktori Iskola 2016-ban tette teljessé a „bolognai hármast”, ami már a Nemzeti Közszerzői Egyetem Rendészettudományi Karának 2012-ben megkezdett működésének az időszakára esett.

A tudásalapú társadalomra való felkészülés azonban többet és mást is jelent, mint a kreditrendszer vagy a képzés három szintje. Szakács Gábor hívta fel a figyelmet a következőkre:

„Az európai oktatáspolitikai homlokterében az EU lisszaboni stratégiájában meghatározott az »egész életen át tartó tanulás« azon alapelveinek, mint

- a tanuló állampolgár igényeinek középpontba helyezése;
- a megfelelő erőforrások biztosítása;
- az oktatáshoz való hozzáférés, a tanulás lehetőségének megteremtése, a társadalmi befogadás;
- a tanulási kultúra kibontakoztatása a teljes népesség körében;
- a kiválóságra való törekvés.

²⁶ Blaskó Béla: Rendészeti felsőoktatás – ma és holnap. *Belügyi Szemle*, 53. (2005), 7–8. 41.

²⁷ Budaházi Árpád (szerk.): *Jubileumi évkönyv. 35 éves a Rendőrtiszti Főiskola 1971–2006*. Budapest, Rendőrtiszti Főiskola, 2006. 6.

²⁸ Budaházi (szerk.) (2006): i. m. 21.

Az egész életre szóló tanulás eszméje, az ismeretek gyors amortizációja az oktatási rendszert is átalakítja, megnő a továbbképzések, átképzések, vezetőképzések jelentősége.”²⁹

Beregnyei József ugyancsak a 21. század kihívásaira reagált, amikor a praxisorientált rendészeti képzés lehetőségeiről szolt:

„A rendészeti terület rendőri-, határrendészeti végrehajtó munka területén szinte folyamatosan szerepet kap a problémahelyzetek jó megoldása. Erre akkor kerül sor, amikor nincs azonnal nyilvánvaló megoldása az adott helyzetnek, és hogy ezt elérjük, mozgósítani kell a meglévő tudásunkat a problémamegoldás során. A kooperatív tanulás/tanítás olyan tanulásszervezési mód, mely a kapcsolódó ismeretszerzéssel együtt, illetve ezen túl az együttműködéshez, a kooperációhoz szükséges, továbbá a szociális-társas készségek kifejlesztését, megerősítését tűzi ki célul. Az ilyen módon vezetett foglalkozás csoportban folyik, melynek keretében úgy szereznek meg bizonyos ismereteket, hogy közben kommunikálnak egymással, egymástól is tanulnak.”³⁰

Egy pályamotivációs vizsgálat azt mutatta, hogy a rendészeti hivatás iránti érdeklődést felkeltheti az izgalmas és mozgalmos élet szeretete, a rendért való tenni vágyás, a hivatással való elköteleződés, és az is, ha a munka lényegét az emberekkel való kapcsolatok jelentik.³¹ „Pályamotiváció/munkamotiváció: elsősorban azoknak a konkrét indítékoknak a megléte, amelyek egy meghatározott pálya – szakma és munkakör – választására, illetve az abban való tartós helytállásra ösztönöznek valakit.”³²

Hegedűs Judit és Fekete Mária szerint fontos a rendészeti alapkompenciák számbavétele, amelyek sorában a döntési képesség, a felelősségvállalás és az önállóság mellett megtalálható a szabálykövetés és a fegyelmezettség tulajdonsága is. A szerzők az ismeretátadás, a szemléltetés és a konstruktivista paradigma elemzését követően megállapítják: „[T]udomásul kell vennünk, hogy diákunk önmaga konstruálja meg saját tudását.”³³

A szervezeti kultúra azonban ellenállt az újító szándékoknak, amit jól mutat a jelenlegi helyzet, az alapkiképzés intenzív szakaszának beiktatása a Nemzeti Közszerzőkati Egyetem Rendészettudományi Karán (NKE RTK) a tanulmányaikat megkezdők számára.³⁴

²⁹ Szakács Gábor: A belügyi oktatási rendszer fejlesztésének lehetőségei. *Belügyi Szemle*, 53. (2005), 7–8. 3–27.

³⁰ Beregnyei József: *Útmutató a kompetencia-alapú, modulrendszerű, praxisorientált rendészeti képzéshez*. Kézirat.

³¹ Mészáros Gábor: A rendészeti szakközépiskolákba járó tanulók pályamotivációs vizsgálata. *Magyar Rendészet*, 10. (2010), 3–4. 172–186.

³² Haller József (szerk.): *Rendészeti pszichológia*. Budapest, Dialóg Campus, 2020. 194.

³³ Hegedűs Judit – Fekete Márta: A rendészeti felsőoktatás megújulásának lehetőségei. In Dobák Imre – Hautzinger Zoltán (szerk.): *Szakmaiság, szerénység, szorgalom. Ünnepi kötet a 65 éves Boda József tiszteletére*. Budapest, Dialóg Campus, 2018. 292.

³⁴ Kovács Gábor: A Nemzeti Közszerzőkati Egyetem Rendészettudományi Kar alapkiképzés intenzív szakaszának teljesítésével kapcsolatos hallgatói vélemények összegző vizsgálata 2012–2019 között. *Magyar Rendészet*, 20. (2020), 3. 148–162.

Talán a legégetőbb konfliktus a rendészeti hierarchia által megkövetelt viselkedési minták elfogadtatása a hallgatókkal, ami nem csak generációs probléma, mert a hierarchia diktálta nevelési célt a főiskolai-egyetemi léttel is összhangba kellene hozni.³⁵

„Az NKE RTK szakirányaira felvételt nyert tisztjelöltek a jelenleg hatályos jogszabályok szerint az első félév során úgynevezett rendészeti alapfelkészítésen (más néven: alapkiképzés) vesznek részt, amelynek első öt hetében »szigorúan szabályozott, zárt rendben zajlik a képzés, azzal, hogy az állomány az első hétvégét is köteles az intézményben tölteni. Az alapkiképzés során a tisztjelöltek megismerkednek a rendészeti hivatás legfontosabb jellegzetességeivel, mint az egyenruha, a szigorú hierarchikus rend, a parancsuralmi rendszer, vagy az alaki és szervezeti szabályok előírásai.«³⁶

Az elmúlt évek tapasztalatai szerint a felvételt nyert fiataloknak egy jól kimutatható hányada hagyja el a választott pályát még a képzés első öt hetének lezárulta előtt.³⁷

A változó értékrend nyomon követhető a felsőoktatásról szóló jogalkotásban is.

Törvények a felsőoktatásról

A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény preambuluma a következőket tartalmazza:

„A magyar felsőoktatás első önálló törvényi szabályozásának alapját az alkotmányos emberi jogok, az európai egyetemek Magna Chartája, valamint a társadalmi és a nemzeti lét jobb feltételeinek megteremtése iránti igény alkotja. Ennek érdekében szabályozza e törvény a felsőoktatási intézmények rendszerét, működését, autonómiáját, az állam szerepvállalását; rendelkezéseivel biztosítva a tanítás, a tanulás, a tudomány és a művészet szabadságát. A felsőoktatás, mint kiemelt jelentőségű ágazat iránt az Országgyűlés különös felelősséget érez, ennek szellemében mindent megtesz annak érdekében, hogy a megfelelő korosztályból a felsőoktatásba bekerülő hallgatók létszáma a fejlett demokratikus társadalmakban elért szintre emelkedhessék.”

Ugyanezt a szellemiséget tükrözte a felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény:

„Az Országgyűlés annak érdekében, hogy a Magyar Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozásával a magyar felsőoktatás az Európai Gazdasági Térség felsőoktatási rendszerének részeként a megváltozott körülmények között úgy legyen képes

³⁵ Christián László – Erdős Ákos: Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. *Belügyi Szemle*, 68. (2020), 12. 9–34.

³⁶ Erdős Ákos: A rendészeti tisztvé válás első nehézségei – A gyermeki elképzelések találkozása a realitással. *Új Pedagógiai Szemle*, 61. (2019), 1–2. 76–99.

³⁷ Christián–Erdős (2020): i. m. 30.

ellátni a korszerű ismeretek létrehozásában, közvetítésében és átadásában, a társadalmi kohézió, a fenntartható fejlődés érdekében, a nemzetközi versenyképesség, a technológiai innováció kívánatos mértékének fenntartásában kijelölt feladatait, hogy – hagyományai és az európai egyetemek Magna Chartájában rögzített szellemi értékek megőrzése mellett – javuljon versenyképessége, [...] erősödjék az oktatással, a kutatással és a gazdasággal való együttműködésének hatékonysága, továbbá, hogy a felsőoktatási rendszer és az egyes intézmények működésében a tanulás, tanítás, tudományos kutatás szabadsága, valamint a minőségre való törekvés folyamatosan és egyre fokozottabban érvényesüljön, a következő törvényt alkotja:

1. § (1) E törvény célja a tanítás és a tanulás alkotmányos jogának érvényesüléséhez szükséges jogi garanciák megteremtése [...] A tanítás, a kutatás és a művészeti élet szabadsága a felsőoktatásban a felsőoktatási intézmények autonómiáján keresztül valósul meg.

(2) E törvény célja megteremteni a jogi feltételeket ahhoz, hogy a felsőoktatási intézmény az e törvényben biztosított autonómia szerint működhessék, azzal élhessen, továbbá biztosítsa az autonómia gyakorlásában való részvételt az oktatók, a kutatók és a hallgatók számára.”

Más hangsúlyokat tartalmaz a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény:

„Az Országgyűlés a nemzet iránt érzett felelőssége tudatában, az Alaptörvényben foglalt hitvallás szerint egyetértve a nemzet lelki és szellemi megújulásának szükségességével, bízva az egyetemi polgárrá váló fiatal nemzedékek elhivatottságában, továbbá azt a hitét kinyilvánítva, hogy gyermekeink és unokáink tehetségükkel, kitartásukkal s lelkierjükkel ismét felemelik Magyarországot, a nemzeti felsőoktatás szabályozására új törvényt alkot.

1. A törvény célja, hatálya

1. § (1) E törvény célja a felsőoktatás színvonalának emeléséhez, a versenyképes tudás átadásához és megszerzéséhez szükséges feltételrendszer megteremtése, az Alaptörvény X. cikk (3) bekezdése³⁸ által meghatározott keretek között a nemzeti felsőoktatási intézményrendszer működésének biztosítása. A felsőoktatási intézmények gazdálkodásával kapcsolatos szabályokat törvény által szabott keretek között kormányrendelet határozza meg.

(2) E törvény hatálya kiterjed a felsőoktatás tevékenységében és irányításában részt vevő valamennyi személyre, szervezetre, valamint a magyar felsőoktatási intézményeknek a Magyarország területén kívül folytatott felsőoktatási tevékenységére.”

³⁸ Alaptörvény X. cikk (3) bekezdése: Magyarország védi a Magyar Tudományos Akadémia és a Magyar Művészeti Akadémia tudományos és művészeti szabadságát. A felsőoktatási intézmények a kutatás és a tanítás tartalmát, módszereit illetően önállóak, szervezeti rendjüket törvény szabályozza. Az állami felsőoktatási intézmények gazdálkodási rendjét törvény keretei között a Kormány határozza meg, gazdálkodásukat a Kormány felügyeli.

A Nemzeti Közszerológálati Egyetem létesítéséről szóló 2011. évi XXXVI. törvény bevezetője ekként szólı:

„Az Országgyűlés felismerve, hogy a közszérológálaton belül a polgári közizgazgatás, a rendvédelem, a honvédelem és a nemzetbiztonsági szérológálatok személyi állományában a hivatástudat és a szakértelem erősítése összehangolt és tervezett utánpótlásképzést tesz szükségessé, továbbá a pályaelhagyás helyett a társadalom számára hatékony munkavégzés biztosítására a közszérológálati életpályamodellt támogató továbbképzési rendszert kell működtetni, a közszérológálati felsőfokú szakemberképzést egységes intézményi alapokra kívánja helyezni.”

Az indokolás – egyebek mellett – a következőket tartalmazza:

„A közszérológálati életpályák megújításának programjában a Nemzeti Közszerológálati Egyetem létesítéséről szóló törvény létrehozza a közizgazgatás, a rendvédelem, a honvédelem és a nemzetvédelem személyi állományának utánpótlás-képzési bázis-intézményét. A jogutód intézményen belül egyetemi karként folytatja tevékenységét a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, a Rendőrtiszti Főiskola és a Budapesti Corvinus Egyetem Közigazgatástudományi Kara.”

A Nemzeti Közszerológálati Egyetemről, valamint a közizgazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvény megállapítja:

„A magyar felsőoktatási rendszer részeként a közizgazgatási, rendészeti és katonai képzést folytató Nemzeti Közszerológálati Egyetem tevékenységének célja a közizgazgatást, a hon- és rendvédelmet érintő tevékenységet végző szakemberek képzése, a hon- és rendvédelmi szervek tisztii utánpótlásának biztosítása, valamint az egységesülő közszérológálati életpályák közötti átjárhatóság megteremtése. Az intézménynek a tisztii utánpótlás képzése során tekintettel kell lennie a Magyar Honvédség és a rendészeti szervek feladataira, sajátos szérológálati és életviszonyaira, valamint az egyes hivatásrendek képzési és kiképzési rendszereiben előzetesen megszerzett ismeretekre is.”

A közizgazgatási, a rendészeti és a katonai felsőoktatás integrált megközelítésének voltak a rendszerváltozás időszakáig visszavezethető előzményei, de a kapcsolatok gyökerei a pártállami múltban találhatók.

Önállóság vagy integráció

A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem és elődintézménye két területen hagyományosan együttműködött a belügyi oktatással. Az egyik a határőr tisztképzés, ami egyenesen következett a határőrség kettős jogállásából. (2004-ig egyszerre volt

a honvédséggel együtt fegyveres erő, és a rendőrséghez hasonló státuszú fegyveres testület.) A másik terület a tudományos fokozat megszerzése volt, ami lehetőséget nyújtott arra, hogy a titkosítást igénylő belügyi kutatási témákat hadtudományi kandidátusi vagy doktori eljárásokban lehessen értékelni. Ez volt az út egészen 2016-ig, a Rendészettudományi Doktori Iskola alapításáig, igaz, időközben átalakult a tudományos fokozatszerzés egész rendszere, és megszűnt a titkosított védések gyakorlata.

Az együttműködésnek egy harmadik lehetőségét Kratochwill Ferenc is felvetette a már idézett reformtervei között: „Feltehetően kapitányi, főosztályvezetői, főkapitányi helyekre pályázók számára kellene kialakítani – egyelőre levelező tagozaton – a vezetőképzést. Felvetődött az a gondolat is, hogy a Zrínyi Akadémián létesülhetne egy rendvédelmi szak, és ez biztosítaná az egyetemi végzettséget.”³⁹ Ma már tudjuk, hogy az egyetemi rang elnyerése a rendészeti vezetői mesterképzés akkreditációjával valósult meg. A fenntartói hierarchia a mesterképzés vezetői jellegét hangsúlyozta, míg a Magyar Akkreditációs Bizottság az egyetemi ranghoz az elméleti alapok megerősítésére figyelmeztetett.⁴⁰

A tisztképzés katonai és rendészeti területeinek közelítése tudományelméleti támogatást is kapott, ami a bontakozó rendészettudomány művelőinek sorában kritikát váltott ki:

„A hadtudomány képviselői a rendszerváltozás után azt érzékelték, hogy a korábban tisztán katonai diszciplína kutatási tárgya bővülni látszott olyan határterületekkel, amelyek e tanítások struktúráját is átalakíthatják.⁴¹ Amerikai kutatók az ENSZ békefenntartó küldetéseinek tanulmányozása rendjén már a hetvenes években empirikus vizsgálatokat folytattak arra nézve, hogy milyen következményekkel jár az a korábban nem tapasztalt helyzet, amikor katonai egységeknek olyan közbiztonsági és bűnüldözési feladatokat kell megoldaniuk, amelyekre szakmai felkészültségük nem terjed ki. Később erről a Szomáliában kudarcot vallott kék sisakosok szereztek keserves tapasztalatokat.⁴² A sort az IFOR és az SFOR erők boszniai küldetése folytatta.

Felmerült egy új tudományterület, a védelemtudomány kialakításának lehetősége is. »Véleményem szerint *mindent meg kell tennünk a védelemtudomány tudományterület elfogadtatásáért*. E tudományterület tudományágai: biztonságpolitika, hadtudomány, katonai műszaki tudományok és a rendészettudomány.«⁴³

A hadtudományi diszciplínának olyan módszerei kínálkoztak a rendvédelmi célú legitim erőszak tanulmányozásához különösen alkalmasnak, mint a terepre tervezett vizsgálódások. »Nem kevésbé terephez kötődő és kísérleti igényű a felkészítési mód-

³⁹ Györök–Kratochwill–Nyerges (1992): i. m. 50.

⁴⁰ Nádasi Krisztián: A magyar rendészeti felsőoktatás a bolognai rendszerben – a mesterképzés kritikája. In Molnár Katalin (szerk.): *Társadalom – demokrácia – szolidaritás. Tanulmánykötet Kozáry Andrea tiszteletére*. Budapest, L’Harmattan, 2013. 281–288.

⁴¹ Simon Sándor: A hadtudomány mai értelmezése Magyarországon, fejlődése és helye a tudományok rendszerében. *Hadtudományi Tájékoztató*, (1997), 7.

⁴² Jean-Paul Brodeur: *Maintien et imposition de la paix en Somalie (1992–1995)*. *Cultures & Conflits*, (1998), 29–30.

⁴³ Farkasné Zádeczky Ibolya: Hozzászólás A hadtudomány mai problémái, területei és új fogalma című cikkhez. *Hadtudomány*, 17. (2007), 2. 107–116.

szer kimunkálásához a határ őrzése, a határvédelemben való részvétel, valamint a katasztrófához kirendelt erő kísérletes alkalmazása kutatási igénnyel a kimenekítésben, szakfelkészítésre alapozott feladat végrehajtásban, katonai, közrendvédelmi-, mentőszolgálati-, tűzoltó-, polgárőrségi- és katasztrófavédelmi erők összeműködésében.«⁴⁴ E módszertan hívei azt vallották, hogy a rendészet tudományos igényű művelése is a hadtudományban található meg a számára legkedvezőbb elméleti közeget. A következőkre csak annyit szeretnénk előrebocsátani, hogy nem találta meg. A rendészetnek maga a rendészet elmélete kínálhat eredményesen működő laboratóriumot.⁴⁵

A nemzeti közszolgálatban megjelenő integráció csak akkor járulhat hozzá a közgazgatási, a honvédelmi és a rendvédelmi területek fejlődéséhez, ha a karok önállósága, az oktatás és a tudományos kutatás szabadsága biztosított. A belügyminiszter a 45 éves Rendőrtisztviselői Főiskolát köszöntve, immár a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának feladatát a következőkben foglalta össze:

„A kar oktatói állománya kiemelt figyelmet fordított arra, hogy a hallgatók elsajátítsák a rendészeti szervek tisztjeitől elvárt tudást, a magasabb erkölcsi értékeket, magatartásformákat. A tisztok intézkedési kultúrájának, magas szintű szakmaiságának a kialakításáért, elsajátításáért is az egyetem a felelős. Idén szeptembertől a rendészeti képzésben részt vevő hallgatók tisztjelölti jogállásban kezdik meg tanulmányaikat. A tisztjelöltekre úgy tekintek, mint a jövő parancsnokaira. Ennek megfelelően az a célkitűzés, hogy a parancsnoklást, a vezetés elveit, tudományát megtanulják, elsajátítsák.»⁴⁶

A rendészettudomány önállóságát hangsúlyozta a korábbi rektor, Patyi András is:

„Az egyetemi karrá váláshoz erősíteni kellett a korábban elindított és akkreditált mesterképzést, amely a rendészeti szervek sajátos szolgálatellátási rendszere alapján csak levelező tagozaton tud működni, és ez hátrányt jelent más intézményekhez képest [...] Elsőként azt kellett elérnünk, hogy a MAB ismerje el a rendészettudományt a doktori képzés önálló alapjaként.»⁴⁷

Emlékeztetve ennek a fejezetnek az alcímére, a megoldás: önállóság és integráció!

⁴⁴ Vasvári Nagy Vilmos: *A hadtudományi kutató munka folyamata*. Egyetemi jegyzet. Budapest, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, 2001. 13.

⁴⁵ Finszter Géza: *Rendészettan*. Budapest, Dialóg Campus, 2018. 392–393.

⁴⁶ Tóth Nikolett Ágnes (szerk.): *45 éves a rendészeti felsőoktatás*. Budapest, Dialóg Campus, 2016. 5.

⁴⁷ Tóth (2016): i. m. 7–8.

Nemzetközi tapasztalatok

A rendszerváltozás időszaka két kihívást közvetített a rendészeti képzés számára. Az egyik a saját múlt reális értékelése és annak kritikája, a másik pedig a demokratikus jogállamok gyakorlatának megismerése. Szembetűnő volt, hogy míg a kelet-európai posztkommunista országokban a szocializmus idején a rendőrtisztképzés része lett a felsőoktatás állami rendszerének, és kevésbé számított a civil egyetemeken megszerezhető diplomára, addig a nyugati megoldások éppen ellenkező képet mutattak. Ott a rendészeti szakképzés nem illeszkedett az adott ország felsőoktatásához, de annál inkább épített a rendészeti értelmiség civil diplomákban megtestesült értékeire. Ha csak ezt a képletet látjuk, igazat adhatunk a rendőrképzés magyar nevet viselő, de magyarul nem beszélő osztrák szakemberének, aki a következőkre hívta fel a figyelmet:

„Egy antiliberális központi hatalomtól egy működőképes piacgazdasággal rendelkező liberális államba való átmenethez még nagy erőfeszítésekre és fájdalmas tapasztalatok leküzdésére van szükség (például munkanélküliség, infláció, bűnözés) a lakosság részéről.”⁴⁸ A most idézett szerző egyik kezdeményezője volt a Közép-európai Rendőr Akadémia (KERA) létesítésének.⁴⁹ A közös vonásokkal, történelmi, társadalmi, kulturális és vallási fejlődéssel rendelkező közép-európai országok regionális rendészeti továbbképzési együttműködése megalapításában az Osztrák–Magyar Rendőrákadémia, az AHPA (*Austrian–Hungarian Police Academy*) szolgált alapul.

A 21. század első két évtizedének tapasztalatai azt igazolják, hogy a rendészetnek (beleértve a nemzetbiztonsági védelmet) a megváltozott világhelyzetben is meg kell tartania az alkotmányos demokráciák alapértékeit, a jog uralmát, a hatalmi ágak elválasztását és az emberi jogok tiszteletét. A rendészeti szakterületen tanulmányok készültek, amelyek tipikus hadi helyzeteket hasonlítottak össze rendőri csapaterővel megoldandó közbiztonsági akciókkal.⁵⁰ A következtetés az volt, hogy a rendészet nem teheti zárójelbe közigazgatási természetét, a legitim erőszak-monopólium alkalmazásának karhatalmi formáit is csak közjogi felhatalmazás birtokában gyakorolhatja. A katonai és a rendőri mesterség különbözősége ezeken a területeken különösen plasztikusan mutatkozik meg. A rendészet esetében az alkotmányosságot a jogi megalapozás szigora és az erőszak-monopólium jogi formák közé szorítása jelenti. Ezt a követelményt támasztják alá a rendészeti

⁴⁸ Fehérvári János: A rendőrség vezető erőinek nemzeti és nemzetközi továbbképzése az osztrák–magyar rendőr akadémia bevonásával – egy lehetséges összeurópai rendőr akadémia előrevetítése. *Rendészeti Tanulmányok*, (1992), 4. 58.

⁴⁹ www.police.hu/hu/a-rendorsegről/kepzes/kozep-europai-rendorakademia-kerá

⁵⁰ Jean-Louis Loubet del Bayle: Du maintien de l'ordre en France. *Revue internationale de criminologie et de police technique*, (1996), 3. 272.

jog alkotmányos kontrollját elvégző alkotmánybírói határozatok is.⁵¹ A rendészeti felsőfokú képzésnek az állam- és jogtudományokkal kell mind szorosabbra fogni a kapcsolatait, azon az úton járva, amelyen a Rendőrtiszti Főiskola az első lépéseket már 1971-ben megtette.

A rendőri szervek nem mondhatnak le az igényeiket kielégítő, átfogó oktatási rendszerről. Az állami intézményekben szerzett felsőfokú végzettség helyett a legtöbb országban a rendőrségi feladatok ellátásához elegendő a speciális rendőri oktatási intézményben szerzett tudás, és erre a célra különböző felsőfokú képzési és továbbképzési szervezet (rendőr akadémiát, rendőr főiskolát stb.) létesítettek.

A teljességre törekvés igénye nélkül hivatkozunk néhány, Európában alkalmazott rendőri oktatási-kiképzési struktúrára.

Németországban a rendőrségek fenntartása az egyes tartományi kormányok feladata, így a rendőrtisztviselők képzése a szövetség és a tartományi Közigazgatási Szakfőiskolák rendőrségi fakultásain történik. A szakfőiskolákon az egyes közigazgatási tevékenységi szakterületeknek (például általános igazgatás, adóigazgatás, szociális igazgatás stb.) megfelelő fakultások működnek. A rendőri vezetői képzés céljára a Német Szövetségi Kormány Vezetőképző Akadémiát (*Führungsakademie Hiltrup*) működtet.⁵²

Franciaországban valamennyi rendőrségi oktatási intézmény irányítását a Nemzeti Rendőrség Oktatási Igazgatósága végzi. Legmagasabb szintű oktatási intézménye a Nemzeti Rendőrfőiskola (ENSP), amely igazgatótanács irányításával önálló költségvetési szervként működik. A Főiskola kétéves tanfolyamokon képez rendőr főfelügyelőket. A hallgatókat a nemzeti rendőrség és más állami biztonsági szervezetek vezénylik. Az adminisztratív és technikai személyzetet a francia belügyminisztérium biztosítja. Hasonló felsőfokú tanintézetet működtet a francia csendőrség is. Ezek egyike sem része a francia felsőoktatási rendszernek.

Az Egyesült Királyságban a rendőrség központi kiképzési feladatait a belügyminisztérium szervezetén belül létesített CENTREX (Nemzeti Rendőrségi Kiképzési és Fejlesztési Hatóság) végzi. Az ország jogilag önálló megyei rendőrhatalósága alacsonyabb szintű oktatási intézményeket tart fenn vagy/és a CENTREX-et bízta meg általános felsőfokú és speciális oktatási feladatok végzésével.

A Cseh Köztársaság Rendőr Akadémiája és a Szlovák Rendőr Akadémia a két ország kettéválása után 1992-ben alakult. Mindkét akadémián egyetemi szintű oktatás

⁵¹ „Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban a bűnmegelőzéshez fűződő érdeket a jogállamiságból következő olyan alkotmányos célként ismerte el, amelyek biztosítása érdekében még egyes alapjogok korlátozása sem zárható ki. Minden esetben hangsúlyozta ugyanakkor, hogy ezen alkotmányos cél megvalósítása érdekében sem adható fel a jogállamiság, a jogbiztonság követelményrendszere és az állam szervei nem kaphatnak túl széles, bizonytalan tartalmú felhatalmazásokat az általános, elvont értelemben vett bűnmegelőzés érdekében. [20/1997. (III. 19.) AB határozat, ABH 1997. 85, 92; 24/1998. (VI. 9.) AB határozat, ABH 1998. 191, 195; 13/2001. (V. 14.) AB határozat, ABH 2001. 177, 199–200.] [47/2003. (X. 27.) AB határozat, ABH 2003. 525, 533.]

⁵² Fórizs Sándor: Rendőrtisztképzés Berlinben. *Magyar Rendészet*, 11. (2011c), 4. 96–101.

folyik a belügyminisztérium irányítása alatt. Az elmúlt évben megkezdtek a többszintű felsőoktatás bevezetését.⁵³

Ausztriában a felsőfokú rendőri képzést a belügyminisztérium 2. szekciójaként szervezett Közbiztonsági Főigazgatóság II/5. osztályaként működő Biztonsági Akadémia (*Sicherheitsakademie* – SIIA) végzi. Az akadémia hatáskörébe szakmai kutatások végzése, nemzetközi kapcsolattartás és alacsonyabb szintű oktatási feladatok ellátása is tartozik.⁵⁴

A magyar átmenet a rendészeti oktatásban

A politikai rendszerváltozás békés átmenetet jelent a pártállamból a demokratikus jogállamba. Ennek a folyamatnak a tanulmányozása egy új stúdium, a tranzitológia megszületéséhez vezetett.

„A tranzitológia olyan alkalmazott tudományterület, amely arra hivatott válaszolni, hogy miként lehet demokratizálni a különböző autoriter rendszereket [...] Az irányzat fő művelői értékrendbeli premisszával végezték a munkájukat. Egyrészt úgy vélték, hogy a nyugati típusú berendezkedés az ember által létrehozott legjobb modell. Másfelől úgy látták, hogy a berendezkedés exportját a nyugati típusú intézmények mihamarabbi átvételével lehet a leghatékonyabban elérni. Harmadszor úgy gondolták, hogy a mintavétel sikere független az átvevő ország kulturális háttérétől”⁵⁵

„A rendészeti igazgatás jogállami átalakítása területén a tranzitológia által feltárt értékrendbeli premisszák – szerencsére – nem érvényesültek. A demokratikus jogállamok egyike sem állította, hogy rendőrségük »az ember által létrehozott legjobb modell«. Ellenkezőleg, a nemzetközi fórumokon gyakran elhangzott, hogy az egyes országok rendőrségei súlyos működési zavarokkal küszködnek. A kutatók nem egyszer nyíltan írtak ezekről a fogyatékoságokról.⁵⁶ Szó sem volt a modellek gyors átvételéről, inkább a hosszú távú megfontolt építkezésre kaptunk biztatást.⁵⁷ Ami pedig az »átvevő országok« kulturális háttérét illeti, minden külföldi kollégánk arra figyelmeztetett, hogy »Nincs olyan egységes európai modell, amelyet követni kellene [...] bármilyen demokratikus felelősségi rendszer alakul ki Magyarországon, kívánatos, hogy az egy jellegzetesen magyar megoldás legyen.«⁵⁸

⁵³ Fórizs Sándor: A Szlovák Köztársaság rendőrtisztai főiskolája. *Magyar Rendészet*, 11. (2011a), 1. 103–108.

⁵⁴ Fórizs Sándor: Az osztrák rendőrtiszt-képzés. *Magyar Rendészet*, 11. (2011b), 2. 105–114.

⁵⁵ Orbán Balázs: *A magyar stratégiai gondolkodás egyszeregye*. Budapest, Mathias Corvinus Collegium Alapítvány, 2020. 58–59.

⁵⁶ François Dieu: *Eléments pour une approche socio politique dans la violence policiere. Deviance et Société*, 19. (1995), 1. 35–49.

⁵⁷ Team Consult: *A hatékony és demokratikus magyar rendőrségre vonatkozó javaslatok*. Kézirat.

⁵⁸ *A magyar rendőrség civil kontrollja. Jelentés és javaslatok*. 1997. március, Európai Unió Bizottsága, kézirat.

A felsőfokú rendészeti képzés hazánkban megvalósult mintázata éppen ezeket a „jellegzetesen magyar” megoldásokat mutatja. A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének az egyetemi átalakításokkal kapcsolatos nyilatkozata is hangsúlyozza: „A magyar egyetemek fejlődése nemzeti érdek.” Ugyanakkor azt is megállapítja:

„Az egyetemek működési formájának megváltoztatása nagy horderejű döntés, ami évtizedekre meghatározza Magyarország jövőjét, ezért kellő időt kell szánni a kidolgozására. A döntéseket előkészítő vitákba be kell vonni az érintetteket, a döntések során és azokat követően is tiszteletben kell tartani az egyetemi autonómiát. Tájékoztatni kell a nyilvánosságot és biztosítani a társadalmi kontrollt. Nem érheti hátrány azokat a magas színvonalon működő egyetemeket, amelyek tartózkodnak az átalakulástól.”⁵⁹

A közigazgatási, a honvédelmi és a rendvédelmi szakirányok egyetlen intézménybe integrálására sincs példa a nemzetközi szinten. Hasonlóan egyedi vonásokat mutat a rendészeti vezető mesterképzés és a Rendészettudományi Doktori Iskola működése is. Hogy ezeket a szervezeti kereteket értékes tartalommal töltsük ki, ez a felelősségünk és előttünk álló feladatunk. Erről is szólt egy interjúban a Nemzeti Közszerzési Egyetem hivatalban lévő rektora, Koltay András:

„A félszázados rendészeti felsőoktatás eredményeire és hagyományaira építve kiemelt feladatként tekintünk annak továbbfejlesztésére, modernizálására, hiszen korunk új típusú kihívásainak jelentős része a biztonság, a rendészet területét érinti. Kezdeményezésemre Christián László rendőr ezredes, oktatási rektor-helyettes koordinálásával a közelmúltban elindultak a pontos helyzetértékelésen alapuló, a jövőbe mutató fejlesztések előkészületei a Rendészettudományi Karon.”⁶⁰

A Rendőrtiszti Főiskola 50 éves jubileuma lehetőség arra, hogy ehhez a munkához szellemi muníciót gyűjtsünk.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Bartos László: Gondolatok a rendészeti oktatásról. *Rendészeti Szemle*, 57. (2009), 3. 3–15.
- Beregnyei József: *Útmutató a kompetencia-alapú, modulrendszerű, praxisorientált rendészeti képzéshez*. Kézirat.
- Blaskó Béla: Rendészeti felsőoktatás – ma és holnap. *Belügyi Szemle*, 53. (2005), 7–8. 28–45.
- Blaskó Béla: Hetven rügyfakadás. In Finszter Géza – Korinek László – Végh Zsuzsanna (szerk.): *Ünnepi kötet a 70 éves Dános Valér tiszteletére*. Budapest, Belügyminisztérium, 2018. 14–19.
- Boda József: A Rendőr Akadémiától az egyetemi szintű képzésig. In Boda József – Felkai László – Patyi András (szerk.): *Ünnepi kötet a 70 éves Janza Frigyes tiszteletére*. Budapest, Dialóg Campus, 2017. 107–130.

⁵⁹ Magyar Tudományos Akadémia: Az egyetemi modellváltásról – Az MTA Elnökségének állásfoglalása. (2021. február 23.).

⁶⁰ Koltay András: Interjú. Rendészeti felsőoktatás a nemzet szolgálatában. *Belügyi Szemle*, (2021), 5. 881.

- Bökönyi István: Az alap- és középfokú rendőrképzés külföldön. *Belügyi Szemle*, 25. (1987), 8. 11–20.
- Brodeur, Jean-Paul: Maintien et imposition de la paix en Somalie (1992–1995). *Cultures and Conflicts*, (1998), 29–30. Online: <https://doi.org/10.4000/conflicts.686>
- Budaházi Árpád (szerk.): *Jubileumi évkönyv. 35 éves a Rendőrtiszti Főiskola 1971–2006*. Budapest, Rendőrtiszti Főiskola, 2006.
- Christián László – Erdős Ákos: Vészharang és jubileum? A rendészeti felsőoktatás kilátásai, a tisztjelöltek toborzásának és életpályára állításának nehézségei. *Belügyi Szemle*, 68. (2020), 12. 9–34. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2020.12.1>
- Dieu, François: Eléments pour une approche socio politique dans la violence policiere. *Deviance et Société*, 19. (1995), 1. 35–49. Online: <https://doi.org/10.3406/ds.1995.1561>
- Emberi erőforrások a rendőrségi feladatok szolgálatában. A szervezeti és személyi állomány és az oktatási rendszer néhány aktuális kérdése. In Csányi Klára (szerk.): *Rendőrségi Évkönyv 1994*. Budapest, ORFK, 1995. 114–127.
- Erdős Ákos: A rendészeti tisztté válás első nehézségei – A gyermeki elképzelések találkozása a realitással. *Új Pedagógiai Szemle*, 61. (2019), 1–2. 76–99. Online: http://real.mtak.hu/117077/1/ErDOS_Arendeszetitiszttevalaselsonehezsegei2019.pdf
- Farkasné Zádeczky Ibolya: Hozzászólás A hadtudomány mai problémái, területei és új fogalma című cikkhez. *Hadtudomány*, 17. (2007), 2. 107–116.
- Fehérvári János: A rendőrség vezető erőinek nemzeti és nemzetközi továbbképzése az osztrák-magyar rendőr akadémia bevonásával – egy lehetséges összeurópai rendőr akadémia előrevetítése. *Rendészeti Tanulmányok*, (1992), 4. 53–102.
- Finszter Géza: A rendészeti menedzsment. *Rendvédelmi Füzetek*, 6. (2004), 2. 19–29.
- Finszter Géza: *Rendészettan*. Budapest, Dialóg Campus, 2018.
- Fórizs Sándor: A Szlovák Köztársaság rendőrtiszti főiskolája. *Magyar Rendészet*, 11. (2011a), 1. 103–108.
- Fórizs Sándor: Az osztrák rendőrtiszt-képzés. *Magyar Rendészet*, 11. (2011b), 2. 105–114.
- Fórizs Sándor: Rendőrtisztképzés Berlinben. *Magyar Rendészet*, 11. (2011c), 4. 96–101.
- Györök Ferenc – Kratochwill Ferenc – Nyerges Lajos: Konzultáció a Rendőrtiszti Főiskola múltjáról, jelenéről és jövőjéről. *Rendészeti Szemle*, 30. (1992), 12. 46–52.
- Haller József (szerk.): *Rendészeti pszichológia*. Budapest, Dialóg Campus, 2020.
- Hegedűs Judit – Fekete Márta: A rendészeti felsőoktatás megújulásának lehetőségei. In Dobák Imre – Hautzinger Zoltán (szerk.): *Szakmaiság, szerénység, szorgalom. Ünnepi kötet a 65 éves Boda József tiszteletére*. Budapest, Dialóg Campus, 2018. 289–298.
- Janza Frigyes: A rendészeti tisztképzés a hallgatói létszámok és a szervezeti igények tükrében. In Finszter Géza – Kóhalmi László – Végh Zsuzsanna (szerk.): *Egy jobb világot hátrahagyni... Tanulmányok Korinek László professzor tiszteletére*. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2016. 353–356.
- Katona Géza: Gondolatok a felsőfokú rendőrségi oktatás fejlődéséről. In Budaházi Árpád (szerk.): *Tanulmányok Györök Ferenc tiszteletére a rendészeti felsőoktatás köréből*. Budapest, Rendőrtiszti Főiskola, 2006. 119–126.
- Kerekasztal beszélgetés a rendészeti oktatásról. *Belügyi Szemle*, 53. (2005), 7–8. 84–99.
- Keserű János: A M. Kir. Államrendőrség oktatási és kiképzési rendszere 1919–1944. *Új Rendészeti Tanulmányok*, (1996), 4. 81–217.
- Koltay András: Interjú Rendészeti felsőoktatás a nemzet szolgálatában. *Belügyi Szemle*, (2021), 5. 875–885. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2021.5.10>
- Kovács Gábor: A Nemzeti Közszoigálati Egyetem Rendészettudományi Kar alapképzés intenzív szakaszának teljesítésével kapcsolatos hallgatói vélemények összegző vizsgálata 2012–2019 között. *Magyar Rendészet*, 20. (2020), 3. 148–162. Online: <https://doi.org/10.32577/mr.2020.3.10>
- Krahulcsán Zsolt: *Pártállambiztonság. Arcképek Kádár titkosszolgálatából*. Budapest, NEB Könyvtár, 2020.
- Kratochwill Ferenc: A rendőrtisztképzés és a tisztí továbbképzés reformja. *Rendészeti Szemle*, 31. (1993), 11. 59–61.

- Krémer Ferenc – Molnár Katalin – Szakács Gábor – Valcsicsák Imre: A rendészeti foglalkozási kultúra átalakítása – stratégiai koncepció. Tanulmányok a rendészeti stratégiához. *Rendészeti Szemle*, (2010), Különszám. 269–306.
- Krémer Ferenc: *Az élhető társadalom és a rendőrség válsága*. Budapest, Gondolat, 2020.
- Loubet del Bayle, Jean-Louis: Du maintien de l'ordre en France. *Revue internationale de criminologie et de police technique*, (1996), 3. 272.
- Magyar Tudományos Akadémia: Az egyetemi modellváltásról – Az MTA Elnökségének állásfoglalása. (2021. február 23.). Online: https://mta.hu/mta_hirei/az-egyetemi-modellvaltasrol-az-mta-elnoksegenek-allasfoglalasa-111243
- Mészáros Gábor: A rendészeti szakközépiskolákba járó tanulók pályamotivációs vizsgálata. *Magyar Rendészet*, 10. (2010), 3–4. 172–186.
- Orbán Balázs: *A magyar stratégiai gondolkodás egyszerűsége*. Budapest, Mathias Corvinus Collegium Alapítvány, 2020.
- Nádasi Krisztián: A magyar rendészeti felsőoktatás a bolognai rendszerben – a mesterképzés kritikája. In Molnár Katalin (szerk.): *Társadalom – demokrácia – szolidaritás. Tanulmánykötet Kozáry Andrea tiszteletére*. Budapest, L'Harmattan, 2013. 281–288.
- Péter János: A magas szintű belügyi szakemberképzés lehetőségeiről. *Belügyi Szemle*, 22. (1984), 9. 3–8.
- Sallai János: Györök Ferenc és a rendőrtisztképzés. In Madai Sándor – Pallagi Anikó – Polt Péter (szerk.): *Ünnepi kötet a 70 éves Blaskó Béla tiszteletére*. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2020. 449–457.
- Simon Sándor: A hadtudomány mai értelmezése Magyarországon, fejlődése és helye a tudományok rendszerében. *Hadtudományi Tájékoztató*, (1997), 7.
- Szakács Gábor: A belügyi oktatási rendszer fejlesztésének lehetőségei. *Belügyi Szemle*, 53. (2005), 7–8. 3–27.
- Team Consult: *A hatékony és demokratikus magyar rendőrségre vonatkozó javaslatok*. Kézirat.
- Tóth Nikolett Ágnes (szerk.): *45 éves a rendészeti felsőoktatás*. Budapest, Dialóg Campus, 2016.
- Vasvári Nagy Vilmos: *A hadtudományi kutató munka folyamata*. Egyetemi jegyzet. Budapest, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, 2001.

Jogi források

Magyarország Alaptörvénye

1970. évi 39. sz. törvényerejű rendelet a Rendőrtiszti Főiskola létesítéséről

1985. évi I. törvény az oktatásról

1993. évi LXXX. törvény a felsőoktatásról

2005. évi CXXXIX. törvény a felsőoktatásról

2011. évi CCIV. törvény a felsőoktatásról

2011. évi XXXVI. törvény a Nemzeti Közzolgálati Egyetem létesítéséről

2011. évi CXXXII. törvény a Nemzeti Közzolgálati Egyetetről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról

Internetes forrás

www.police.hu/hu/a-rendorsegrol/kepzes/kozep-europai-rendorakademia-ker

ABSTRACT

The Road from Police Academy to University

Géza FINSZTER

There was a long way from the first police officer courses organised in 1946 to the University of Public Service. A number of difficult questions have to be answered in the process of founding a law enforcement school. They range from the entry requirements through designating training levels to distribution of appropriate shares between theory and practice. Searching the route is on the agenda even today. The perspective of police academy education has a starting point according to which training of law enforcement officers requires an institutional system transferring the internal world of police agencies into the Alma Mater. As opposed to that, education of the leading intelligentsia of law enforcement has to search for a harmony between university autonomy and the strict regime of policing bodies. The study gives an overview of these options.

Keywords: *training of law enforcement professionals, police school, course for investigators, theoretical and practical disciplines, status of interns, political science, jurisprudence*

Rendőrtisztképzés az Európai Unió néhány országában, jó gyakorlatok

FÓRIZS Sándor¹ - MÉSZÁROS Bence²

50 éve vette kezdetét a felsőoktatási keretek között zajló rendőrtisztképzés hazánkban. Azóta a felkészítés jelentős fejlődésen ment keresztül a Rendőrtiszt Főiskola jogutódján, a Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Karán. A különböző mesterképzési szakok (többek között rendészeti vezető, illetve kriminalisztika mesterképzés, civilek számára biztonsági szervező mesterképzés) alapításától a Rendészettudományi Doktori Iskola akkreditálásáig sok előremutató változás történt a képzésfejlesztés területén. A szerzők a jeles évforduló alkalmából megvizsgálják az Egyesült Királyság és az Európai Unió néhány tagországa hasonló jellegű felkészítéseinek sajátosságait, bemutatják az azokban érvényesülő, esetlegesen hazánkban is felhasználható jó gyakorlatokat. Az olvasó a tanulmányból megismerheti a rendőrtisztképzést folytató intézményekbe történő bekerülés nemzeti sajátosságait, a bachelor- és mesterképzések szerkezeti, tartalmi megoldásait és egyes kapcsolódó PhD-kurzusokat. A tanulmány bemutatja néhány, rendőrtiszt képzését végző külföldi felsőoktatási intézmény szervezeti felépítését, számba veszi azok egyéb lehetséges feladatait, mint például a rendőrségi továbbképzésben vagy a magánbiztonsági felkészítésben részvétel. A téma iránt érdeklődő megismerhet olyan megoldásokat, amelyekben a rendőri felkészítés polgári felsőoktatási intézményekben történik. A szerzők által elvégzett kitekintés értékeli a rendőrtisztképzés irányításának lehetséges szakmai változatait, az abban részt vevő hallgatók jogi helyzetét, az elhelyezésük és felkészítésük, valamint a beosztásba helyezésük fontosabb kérdéseit.

Kulcsszavak: rendőrtisztképzés külföldön, moduláris felkészítés, felvételi követelmények, rendőr egyetem, rendőr főiskola, nemzetközi jó gyakorlatok

-
- ¹ Dr. Fórizs Sándor ny. rendőr dandártábornok, ny. egyetemi tanár, Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Kar.
Sándor Fórizs, PhD, ret. Police Brigadier-General, University of Public Service, Faculty of Law Enforcement, ret. Professor.
E-mail: drforizs@gmail.com
- ² Dr. Mészáros Bence r. ezredes, Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Kar, Nyomozáselméleti Tanszék, nemzetközi dékánhelyettes, egyetemi docens, tanszékvezető.
Bence Mészáros, PhD, Police Colonel, University of Public Service, Faculty of Law Enforcement, Department of Investigation Theory, Associate Professor, Head of Department.
E-mail: meszaros.bence@uni-nke.hu

Bevezetés

Az alábbiakban az Európai Unió hét tagállamának (Németország, Ausztria, Finnország, Franciaország, Hollandia, Románia, Szlovákia), illetve az Egyesült Királyságnak azokat a képzéseit és felsőoktatási intézményeit mutatjuk be, amelyek rendőri területen akkreditált képzéseket folytatnak. Tesszük mindezt azért, hogy hazánk rendészeti felsőoktatását kontextusba helyezzük, és legyen összehasonlítási alapunk a jelenlegi helyzetünk értékeléséhez, illetve a jövőbeli fejlődési irányok meghatározásához.

A német rendőr felsőoktatás

A német rendőrségek szervezeti rendszere leképezi a Német Szövetségi Köztársaság államszerkezetének felépítését. Az ország közigazgatásilag 16 tartományra és a szövetségi kormányra, illetve annak szerveire tagozódik. Az alaptörvény szerint a rendőrség tartományi ügy, ezért a tartományok saját rendőrséget tartanak fenn saját belügyminiszterük alárendeltségében. Mivel egy ilyen hatalmas ország a maga 82 millió lakosával központi rendőri szervek nélkül nem képes működni, a szövetségi kormány (német szóhasználatnál a *Bund*, azaz a Szövetség) is rendelkezik kettő, a parlament, a *Bundestag* pedig egy rendőrséggel.³ Az összesen 19 különálló rendőrség tagjai felsőoktatási, főiskolai és egyetemi felkészítése 18 tanintézetben történik. A rendőrtiszt munkakör betöltése főiskolai végzettséghez kötött. A tanintézet záróvizsgája egyben tisztvi vizsga is, a végzett hallgató a nálunk funkcionáló hadnagyi rendfokozatnak megfelelő *Kommissar* rendfokozattal egycsillagos tisztként kezdi pályafutását. A német rendszerben hat tisztvi rendfokozat található (egyres tartományokban csak öt) 1–5 ezüstsillaggal jelölve a váll-lapon, és a beosztási táblázatban ezek a tisztek az A9 – A13 jelölésű munkaköröket tölthetik be.⁴ A lábjegyzetben jelölnél magasabb rendfokozatot és az ahhoz kapcsolódó magasabb beosztást csak az érhet el, tölthet be, aki elvégezte a rendőr egyetem (helyileg *Münster*) kétéves képzését. A tanulmányait itt befejezett tiszt felteheti vállára az első aranycsillagot (rendőrtanácsos), és később a további három főtisztvi rendfokozatot is megszerezheti, igen kedvező esetben.⁵ Ezt követik a tábornoki rendfokozatok. A főtisztek, tehát az aranycsillagosok, a teljes rendőri állomány 2–3%-át képezik, azaz a magyar viszonylathoz képest rendkívül kevesen vannak, és igen magas az illetményük, az általános elismertségük.

³ Lásd Fórizs Sándor: Gondolatok Németország rendőrségi rendszeréről. *Belügyi Szemle*, 63. (2015), 10. 47–64.

⁴ Polizeikommissar (PK) 1 csillag A9, Polizeioberkommissar (POK) 2 csillag A10, Polizeihauptkommissar (PHK) 3 csillag A11, Polizeihauptkommissar (PHK) 3 csillag A12, Polizeihauptkommissar 4 csillag A12 (nem minden tartományban), Erster Polizeihauptkommissar (EPHK) 5 csillag A13. A megegyező csillagszám esetében a magasabb rendfokozatot pótlék honorálja.

⁵ Főtisztvi rendfokozatok: Polizeirat, (PR) 1 csillag A13, Polizeioberleitender (POR) 2 csillag A14, Polizeidirektor (PD) 3 csillag A15, Leitender Polizeidirektor (LPD) 4 csillag A16/B2/B3. (rendőrtanácsos, rendőr főtanácsos, rendőr igazgató, vezető rendőr igazgató).

A német tanintézetek működésének szervezeti és jogi háttere

A 18 tanintézet között jelentős szervezeti és anyagi különbségek találhatók. A külső szemlélő számára úgy tűnik, valamennyi tartomány rendőrsége, függetlenül létszámuktól és anyagi lehetőségüktől, törekszik önálló tisztképzés fenntartására. Így a 3000 vagy 30 ezer rendőrt foglalkoztatók is saját intézményt működtetnek, amelyek lehetőségei azért lényegesen eltérnek egymástól. Többször felmerült például Brandenburg és Berlin oktatásának egy keretben történő összefogása, de eddig az érintettek elzárkóztak ettől. Az iskolák működését tartományi törvények, belügyminiszteri rendeletek szabályozzák. 2009–2010 körül bachelorszakokat alapítottak, és áttértek a bolognai típusú felkészítésre. Már az intézmények megnevezése is különböző, főiskola, szakfőiskola, rendőr akadémia a leggyakoribb megoldás. Szervezetileg az alábbi változatokat találjuk:

- Önálló tanintézet külön bázison, saját speciális felépítéssel. Akkreditációja is önállóan zajlott. Ilyen a Rendőrség Német Főiskolája (tulajdonképpen rendőr egyetem) Münsterben.
- Polgári főiskolán belül rendőri kar működtetése, vezetője a dékán, egy rendőrtiszt. Ilyen Berlin, ahol a karon belül még egy magánbiztonsági szakot is fenntartanak.
- Nagyobb rendőri oktatási intézmény egyik részlege a tulajdonképpeni főiskolai képzést végző kvázi „kar”, amely egy polgári közigazgatási főiskola kihelyezett szakiránya. Ilyen a szövetségi rendőrség részére felkészítést végző Rendőr Akadémia Lübeckben, a Szövetségi Közigazgatási Főiskola (*Brühl*) kihelyezett képzése „Szövetségi rendőrségi szakirány” megnevezéssel. A kar dékánja egyben az egész nagyobb szervezet vezetője is.
- Önálló elhelyezésben, saját speciális szervezettel működő, de a tartományi közigazgatási főiskolával akkreditálási szimbiózisban lévő intézmény. Ez a leggyakoribb megoldás. Vezetője rektor, igazgató, iskola vezető címet visel és például egy kétcsillagos rendőr tábornok.

Németországban 30 közigazgatási főiskola működik, így nem okozott gondot partnerintézményt találni. Az iskolákat a szövetségi állam vagy a tartományi kormányok finanszírozzák, Münster költségvetését a tartományok és a központi kormány, a Lübeck és Wiesbaden kiadásait szintén a szövetség, a „Bund” fedezi. A rendőrképzés irányítás szempontjából a belügyminisztériumokhoz lett bekötve, természetesen az adott felsőoktatási törvények követelményeit ez nem befolyásolja. Mindenesetre az irányítási rendszer a magyarországinál nagyobb mozgásteret biztosít a rendőrségnek a hallgatók felvétele és a szakmai feladatok teljesítése terén.

Különösen a kisebb tartományok esetében, feltételezésem szerint költségtakarékosság okából, a főiskolák nagy, komplex intézmények. Ide lett telepítve a tartomány rendőrtiszthelyettes-képzése, a rendőrség továbbképzése, a teljes felvételi ügyintézés, a tartományi rendőrségi múzeum és könyvtár, a rendőrségi tudományos és kutató-

intézetek. Ennek megfelelően a tanintézet vezetője több helyetessel is rendelkezik, akik az eltérő feladatokat – tiszthelyettesképzés, főiskolai oktatás, továbbképzés, tudományos és nemzetközi tennivalók, belső igazgatás – külön-külön ellátják. A rendszer előnye az erők és eszközök összefogott alkalmazási lehetősége. A tanári-kiképző gárda több szinten is tevékenykedhet. A nagyobb tartományokban a jelentősebb létszámú hallgatói állomány ilyen megoldásokat nem tesz lehetővé, ott „tisztán” főiskolai képzés folyik az intézmény falain belül, esetleg több városba kihelyezett campusokon.

Az intézmények rendelkeznek minden, a modern felsőoktatási követelmények szerinti szervezettel, szenátussal, hallgatói önkormányzattal, tanácsadó testülettel, professzorok tanácsával stb. Legalább két olyan iskola is működik (Berlin, Brandenburg), ahol a hallgatóknak nem biztosítanak diákszallást, arról a tanulmányokban részt vevőknek maguknak szükséges gondoskodni az intézmény anyagi támogatása mellett. Az egyik indoklás szerint ez elősegíti a polgárbarát szemlélet erősödését, és csökkenti a katonai jellegű dríllt. A kibocsátó ünnepekről teljesen hiányzik a kardos-zászlós-alakzatos megoldás.

Felvételi a főiskolákra

A rendőr főiskolai képzésre jelentkezés feltételei csekély mértékben tartományonként eltérőek lehetnek. Alapvetően érettségit követően lehet pályázni. Ez alól kis számban sajátos megoldásokkal kivételt tesz néhány tanintézet. Szempontok:

- Egyes iskolák előírnak bizonyos szintű hozott osztályzatokat, például az érettségivel jelentkezőknek a hatpontos (hatos a legrosszabb osztályzat) értékelési rendszerben legalább 2,5-es eredménnyel szükséges rendelkezniük, vagy angol nyelvtudás valamilyen szintjével.
- A lehetséges életkor 16–45 év (más változatban 17–47) között ingadozik.
- Pszichológiai teszten történő megfelelés.
- Büntetlen előélet.
- Sportfelmérés teljesítése. A pályázó nem lehet túlsúlyos, vagy kisebb súlyú, a testtömegindexe, (*body mass index* – BMI) legyen 18 és 27,5 között.
- Bemutatkozó beszélgetésen történő pozitív megítélés.
- Rendőrorvosi egészségügyi megfelelés.
- Csoportos munkabeszélgetésen megfelelés.
- „B” kategóriás járművezetői engedély a jelentkezés idején, vagy megszerzése a képzés egyik előírt szakaszára.
- Az elvárt testmagasság tartományonként váltakozva 155–165 cm között ingadozik.
- Úszástudás, esetleg bronz úszójelvény megléte.
- A tetoválások, piercing, hegtetoválás (*branding*), vonatkozásában is eltérőek a követelmények. Általában a nyári öltözet ruhától fedetlen részein nem lehet

ilyen díszítés, a tetoválások nem lehetnek szexuális jellegűek, nem irányulhatnak a nők, a kisebbségek, a másság ellen; nem hirdethetnek szélsőséges nézeteket és erőszakot.

- A német állampolgárság megkövetelése sem egységes. Az eltérések a csak német állampolgár, az uniós és EWR-állampolgár, vagy harmadik ország polgára is lehet, változatokban szerepelnek. Az utóbbiak esetében a középiskolai végzettséget igazoló okmányokat honosíttatni szükséges. Előírhatnak néhány év németországi lakhatást, illetve időbeni korlátozást nem tartalmazó tartózkodási engedély meglétét. A legnagyobb akadályt külföldiek esetében a német nyelv írásban és szóban történő megbízható alkalmazása jelenti. A bejutott szerencsések számára az oktatás állampolgárságuktól függetlenül ingyenes, és a végzést követően a beiskolázó rendőrség az érintettnek tisztai beosztást biztosít.

A jelentkezések többnyire online történnek, és a rendőrség illetékes, személyzeti szervezetehez kell azokat beküldeni. A felvételi eljárások egy-három nap között ingadoznak, esetleg a napokat eltolják egymástól. A felvételihez szükséges utazás költségeit megtérítik, szükség esetén szállást biztosítanak. Minden mozzanatot a toborzástól a beiskolázásig, egyes esetekben, a rendőrség rendez, a tanintézetek a felvettek névjegyzékét kapják meg. Más tartományokban a tanintézet is részt vesz a felvételi eljárásban. Törekednek bizonyos speciális kategóriák, például török nemzetiségűek felvételére. A felvételi eljárásra történő felkészülést az interneten mintatesztek (német nyelvtan, helyesírás, általános társadalmi ismeretek stb.) közzétételével és a fizikai felmérés videón történő bemutatásával, az ügyintézők elérhetőségének megadásával segítik.

A felvett hallgatók „visszahívható” állománykategóriába kerülnek, a végzést követően általában két évig próbaidősek. A tanulmányi ösztöndíj 1100–1300 euró között mozog, esetleg családi pótlék egészíti ki. Németországban nagy jelentősége van az ingyenes orvosi ellátásnak, amelyet a tartományok nem egységesen biztosítanak, de a szövetség központilag finanszíroz. A hivatásos tiszthelyettesek nappali főiskolai tanulójaik idején illetményben részesülnek.

A főiskolai képzés

A teljes német rendőr felsőoktatás „Bologna-kompatibilis”, egyszer vagy ismételten akkreditált. A rendőri szakok, szakirányok megnevezése nem egységes, de belső tartalmukat nézve szinte homogén. Az elnevezés egyik változata „Rendőrvégrehajtó szolgálat”, „*Polizeivollzugsdienst*”, (*Police Service*). A diplomák megnevezése sem egységes, „*Bachelor of Arts*”, esetleg „Diplomás igazgatási szakértő, rendőrség”, „*Diplom-Verwaltungswirt Polizei (FH)*”. Az országban nem található levelező főiskolai tisztképzés, a jelenlét a foglalkozásokon kötelező. Önálló rendőri szak három változatban működik, közrendvédelmi, bűnügyi, vízi rendőrségi (az utóbbi csak két tarto-

mányban). A beiskolázás általában őszi kezdéssel évente egy alkalommal, egyes intézetekben évente kétszer is keresztfél éves rendszerben zajlik. A vízi rendőrségi képzést Hamburgban Európa egyik legnagyobb kikötőjének fenntartása, működtetése indokolja. Külön toboroznak a tanulmányokra, már az induláskor elválasztják a másik szaktól a felkészítés speciális feladatrendszerre és tananyaga miatt. Az itt végzetteket az Északi- és a Keleti-tengeren is alkalmazzák. A felvételi eljárásban előnyt élveznek a tengerészeti felkészültséggel, előélettel rendelkezők (kapitányi, elsőtiszti vizsga, gépészeti-halászati ismeretek). A kezdő rendfokozat eggyel magasabb a szárazföldi alkalmazásnál, a tanulmányok alatt a hallgatók kiemelt ösztöndíjban részesülnek. Egyes iskolákon már az oktatás indításakor szétválasztják a hallgatókat bünyügyi és közbiztonsági területre (30 és 70%). Más intézetek két-három modul tartanak fenn az eltérő tananyag számára, és a harmadik évben specializálódnak az állomány. A magyarországi nagyszámú szakirányra és nappali-levelező bontásra a német rendszerben nincs példa, ami szintén nagyobb erő-összpontosítást tesz lehetővé.

A hatszemeszteres, heti 40 kontaktórás oktatás moduljellegű, 14–20 modulra oszlik. Szinte mindenütt legalább két modul, két teljes szemeszter, szakmai gyakorlat a kinti rendőri szerveknél, ez a megoldás lényegesen erősebb a magyarországinál. A 180 kreditből 120 az elméleti és 60 a gyakorlati felkészítést szolgálja. Az oktatás a bachelormunka elkészítésével (általában minimum 40 oldal), és megvédésével, és egy ehhez kapcsolódó szóbeli záróvizsgálattal fejeződik be. Valamennyi modul vizsgával, esetleg gyakorlati jeggyel zár. Az értékelés pontrendszerben, 1–15 pont, ahol a minimum elérendő pontszám öt, vagy 1–6 skálán osztályzással történik. A három éves képzést lezáró végértékelés 80%-ban a modulvizsgák és 20%-ban a szakdolgozat, záróvizsga átlagából áll össze. A hallgató kérheti, hogy a szabadon választható modulok értékelését a végosztályzatba beszámítsák, vagy esetleg ne vegyék figyelembe. A modulok anyagának feldolgozását azonnal követi a modulvizsga, esetleg két-három nap felkészülést biztosítanak. Ennek megfelelően hiányzik a hosszú vizsgaidőszak. Mindez jelentős óraszámot szabadít fel a szakmai felkészítéshez. Brandenburgban 4500 kontaktóra a három év óraszámára.

Az oktatott tananyagban a magyarországitól jelentős eltérés nincs. 120 kreditpont esik a szakmai elméleti tantárgyakra, mint büntetőjog, rendőrségi jog, közszolgálati jog, állam- és alkotmányjog, közigazgatási jog, polgári jog, közlekedési jog. Ugyanakkor más tantárgyak, úgymint a bevetélemélet, közlekedési elmélet, kriminalisztika, kriminológia, pszichológia, rendőrség története, etika, rendészettudomány stb. 60 kreditponttal szerepelnek, hasonlóan más gyakorlati tantárgyhoz/képzéshez, gondolva itt a lövészetre, intézkedéstaktikára, járművezetési gyakorlatra, rendőri informatikára, kommunikációs gyakorlatra, elsősegélynyújtásra, úszásra, mentésre, vagy a szakmai gyakorlatra.

Sok tanintézet jelentős számban engedi be a nappali felkészítésbe a munkájukban jól szerepelt tiszthelyettes állományt, Bajorországban a hallgatók 75%-a tiszthelyettes. Ezekben az esetekben a tiszthelyettesek és a közvetlenül a középiskolákból érkezők együttes felkészítése csak a harmadik szemeszterben kezdődik. A polgári

életből érkezőknek egy szemeszter elméleti és egy szemeszter gyakorlati felkészítés folyik az első évben. A tiszthelyetteseknek kevesebb a szakmai gyakorlata.

Mecklenburg-Vorpommern tartomány iskolájában (Güstrow) a hatszemeszteres, hároméves képzés mellett tiszthelyettesek részére 18 hónapos rövidített BA-felkészítés is folyik. A számukra adományozott diploma megnevezése „*Bachelor of Arts – Polizeivollzugsdienst*” („Bachelor of Arts, Rendőr Végrehajtó Szolgálat”). A megelőző tiszthelyettesi szolgálatot és az ahhoz kapcsolódó szakmai tapasztalatokat a képzés kredit- és teljesítménypontokkal ismeri el.

A 18 hónapos képzésre jelentkezés feltételei:

- legalább hároméves tiszthelyettes-szolgalat a próbaidő lejártát (véglegesítést) követően, a próbaidő a tiszthelyettesképzés befejezésével kezdődik;
- az utolsó előírt minősítés alkalmával legalább „jó” minősítést kaptak;
- legalább két szolgálati helyen hosszabb ideig szolgálatot teljesítettek;
- a főiskolai tanulmányokat lehetővé tevő középiskolai végzettséggel rendelkeznek.

Ugyanitt egy harmadik típusú BA-tanulmány is létezik 6 hónapos időtartamban azon tiszthelyettesek részére, akik korábban elvégeztek egy „Előmeneteli Képzés Különlleges Alkalmazásra”, „*Aufstiegsausbildung für eine besondere Verwendung*” megnevezésű felkészítést legalább „megnyugtató” „2”-es eredménnyel, és középiskolai érettségivel rendelkeznek. A végzetek részére a főiskola a „Diplomás igazgatási szakértő, rendőrség”, „*Diplom-Verwaltungswirt Polizei (FH)*” megnevezésű diplomát állítja ki, amely valamennyi tiszti (nem főtiszti) beosztás betöltésére és további egyetemi tanulmányok folytatására jogosít.

A mecklenburgi tanintézetben külön 9 hónapos tanfolyam jellegű képzés is folyik tiszthelyettesek részére, amely nem biztosít felsőoktatási diplomát. A végzetek a tartományban az A11-es illetményfokozatú tiszti munkaköröket (kezdő beosztások) betölthetik, ennél magasabbakat nem. Ezzel a lehetőséggel bővítik az idősebb tiszthelyettesi állomány mozgásterét.

Schleswig-Holsteinben (Altenholz) a tiszthelyettes-állomány részére szintén háromszemeszteres BA-képzést akkreditáltak. Az itteni az országban a másik főiskola önálló szakon folytatott vízi rendőri képzéssel. A tartomány földrajzi elhelyezkedéséből következik, hogy a szakon végzetek az Északi- és Keleti-tengeren fognak dolgozni.

Alsó-Szászország és Saarland tartományokban az élsportolóknak lehetőségük nyílik öt évig folytatni a BA-tanulmányokat és eközben kvalifikáltatni magukat a sport területén. A dokumentum a könnyű atlétika, úszás, judo sportágakat említi. A lehetőség a „Bundeskader A, B, C” (szövetségi besorolású személy) besorolású nemzetközi, nemzeti élsportolók, illetve utánpótlás (címvárományos) személyekre vonatkozik.

Sajátosság Alsó-Szászország tartományban, hogy a 11 osztályos képzést befejezők részére (szakképzés), akik a tartomány felsőoktatási törvénye alapján nem jogosultak

felsőfokú tanulmányokra, szintén tartanak felvételi eljárást a rendőrséghez. Az ezen sikeresen szereplőknek a főiskolán egyéves kurzust indítanak, amelynek eredményes befejezését követően újabb felvételi nélkül kezdhetik meg hároméves rendőrségi tanulmányaikat. A résztvevő nem lehet 31 évesnél idősebb.

Az Erasmus-program mellett a tanrendbe beépített külföldi gyakorlati tanulmányi lehetőséget is szerveznek, például két hét időszakra, különösen azoknál a tartományoknál, amelyek más államokkal is határosak. Idegen nyelvi rendőri szakmai felkészítést kisebb óraszámban (70 kontaktóra) angol, francia, dán, török nyelven végeznek. Berlinben a Gazdasági és Jogi Főiskolán folyik rendőrfelkészítés az 5. „Rendőri és magánbiztonsági karon”. Az iskolában nincs speciális rendőri felkészítésre lehetőség, ezért a gyakorlati foglalkozások jelentős részét a rendőrség készenléti alakulatához és a városi tiszthelyettes iskolához szervezik blokkosított tervezéssel. Ennek megfelelően igen jelentős a külső foglalkozásvezetők aránya, gyakran 50%. Bírók, ügyvédek, rendőrtisztek, legkülönbözőbb szakemberek szerepelnek a listán, akik szerződés alapján térítés ellenében tartják az órákat, viszont alacsonyabb a főállású oktatók száma. A hallgatók a polgári iskolán látogatásomkor civilben tanultak, és a „kinti” rendőrségi foglalkozásokon viseltek egyenruhát.

Az oktatók foglalkoztatásának egyik formája a rendőri munkahelyekről három évre a tanintézethez történő vezénylés, kiegészítő pótlék fizetése mellett. Egyes oktatási egységeknél, például bűnügyi szakterület, három ilyen munkakör is van, és évente egy személy visszamegy a rendőrséghez, egy pedig érkezik, amolyan szakoktatói feladatok ellátására. Ezen a módon is biztosítják a legfrissebb ismeretek hallgatókhoz kerülését.

A huzamosabb ideig tartó szakmai gyakorlatok esetében a fogadó rendőrszervezetektől tapasztalt mentorokat foglalkoztatnak külön díjazás mellett. Velük felkészítő foglalkozáson pontosítják az elvárásokat.

A Szövetségi Bűnügyi Hivatal (*Bundeskriminalamt* – BKA) a Szövetségi Közigazgatási Főiskolával kooperálva önálló bűnügyi rendőrségi szakirányt (BA) tart fenn Wiesbadenben, a bűnügyi hivatal központjában, kizárólag bűnügyes tisztek képzése céljából. Hatszemeszteres nappali felkészítés. Az első négy modul Brühlben, majd a további képzés Wiesbadenben zajlik két fő szakaszra osztva, 1–7. modul és 9–12. modul. A 8. és 13. modulok szakmai gyakorlat az ország területén rendőri kötelekeknel.

Szövetségi Rendőr Akadémia, Lübeck, Bundespolizeiakademie

Az akadémia a főiskolák közül annyiban a nagysága mellett legjelentősebbnek tekinthető, hogy a központi, szövetségi rendőrség részére képez tiszteket.

Az intézmény 1950-től folytat rendvédelmi/rendészeti felkészítést. Először a Szövetségi Határőrség (*Bundesgrenzschutz*) szakfőiskolája volt. A határőrség szövetségi rendőrséggé történt átszervezését követően az új szervezet tisztjelöltjeinek képzése folyt itt. A 2008-as átszervezés után a szövetségi rendőrség kiképző és továbbképző

intézményei az akadémia szervezetébe kerültek (összesen 7, a tiszthelyettes iskolákkal együtt). Az akadémia előljáró szerve a Szövetségi Rendőrség elnöksége, állomáshelye Potsdam.

Az akadémia a szövetségi rendőrség részére folytat tiszthelyettesképzést, BA- és MA-felkészítést (utóbbinak az első évét). A továbbképzés területén művelt szakterületek: határrendőrség, vasúti rendőrség, légi biztonsági felkészítés, rendőrségi technika, külföldi alkalmazás, rendőrorvosi szolgálat.

A főiskolai és egyetemi felkészítés az akadémia szervezetén belül zajlik Szövetségi Közigazgatási Főiskola Szövetségi Rendőrségi Szakirány (*Fachbereich Bundespolizei der Hochschule des Bundes für öffentliche Verwaltung*) megnevezéssel. A Szövetségi Közigazgatási Főiskola (működési helye Brühl) kihelyezett tagozataként funkcionál a főiskolai szintű felkészítés.

A főiskolai képzés dékánja egyben az akadémia vezetője is, jelenleg egy kétszilagos rendőr tábornok.

A bachelorfelkészítés hatszemeszteres nappali képzés erős tagoltsággal. Négy hónap alapképzés Lübeckben, egy szemeszter Brühlben, a közigazgatási főiskola többi szakirányával közösen. Ezt követően elmélet és gyakorlat váltakozva. Elmélet 3-4-4-4 hónapos blokkokban, illetve mindig utánuk egy emelkedő szintű szakmai gyakorlat valamilyen végrehajtó szervezetenél 3-2-4 hónapokkal. Azaz szakmai gyakorlat összesen 9 hónap és egy 4 hónapos bevezető alapfelkészítés képezi a gyakorlati oldalt.

A Hamburgi Rendőrség Akadémiája tipikusan olyan intézmény a német rendszerben, ahol egy szervezeten belül egyesítettek minden képzési-kiképzési területet. A tulajdonképpeni rendőri főiskola az akadémia negyedik részlegét képezi. Az itteni 4. szakfőiskolai részlegen végzik a bachelorképzést, a rendőr tisztjelöltek felkészítését. A részleget a dékán irányítja, akit a 20 fő professzor saját köréből két évre választ, és ő egyben az akadémia vezetőjének helyettese is. 18 fő docens és tudományos munkatárs egészíti ki a professzori csoportot. A 4. részleghez tartozik egy vizsgaközpont, amelynek feladata az előírt vizsgák előkészítése.

A brandenburgi főiskolán (Oranienburg) 2020-óta működik egy akkreditált mesterszak „Kriminalistik” megnevezéssel a bűnügyi rendőrség tagjai szakmai felkészítése céljából.

A Rendőrség Német Főiskolája, „Die Deutsche Hochschule der Polizei”, masterfelkészítés

Jelentőségénél fogva külön meg kell említenünk Európa egyik meghatározó, talán legszínvonalasabb, önálló rendőr egyetemét. Itt zajlik a szövetségi köztársaság vezető rendőrtisztjeinek felkészítése. A bolognai típusú akkreditációt megelőzően a képzés neve „Ratslehrgang”, „tanácsosi tanfolyam” volt, mivel ezzel a tanulmánnyal lehetett elérni a rendőrtanácsosi rendfokozatot. Előd tanintézete a Rendőr Vezetési Akadémia

(*Polizei-Führungsakademie*) 2005-ben lett akkreditálva egyetemmé, az új típusú képzést 2007-ben kezdték, az egész ország valamennyi rendőrsége főtisztjeinek – rendőrtanácsos rendfokozattól felfelé – felkészítése számára. Állami fenntartású intézmény, amelynek költségvetését a szövetségi kormány és a tartományok együttesen viselik.

A tanulmányok megkezdésének feltételei

Tanulmányokat kizárólag valamelyik német rendőrség hivatásos állományú tagja folytathat. A felvételi eljárást a küldő szerv folytatja le és végzi a beiskolázást. A 19 rendőrség meghatározott számú hellyel rendelkezik éves elosztásban.

Felvételi feltételek:

- 40 éves korhatár, kivételes esetekben 45 év, amennyiben a jelentkező önhibáján kívül eddig jelentkezni nem tudott, és a tartományi életpálya-rendelet a kivételt megengedi;
- főiskolai végzettség, vagy annak megfelelő képzettségi szint;
- befejezett főiskolai tanulmányok a közigazgatás területén (a német rendszer idesorolja a rendőrtisztői főiskolákat), vagy ennek megfelelő iskolai végzettség és a tiszti pályához szükséges vizsga letétele, ezt követően szolgálati tapasztalatok szerzése a szakmai pályafutás során, a felkészültség bizonyítása, valamint a legjobbak kiválasztására vonatkozó felvételi eljárás történő megfelelés és a tanulmányok megkezdéséhez előjárói hozzájárulás szerzése;
- vagy egy tudományos főiskola diplomájával rendelkezés és a tartományi, illetve a szövetségi rendőri szervek legjobbak kiválasztására vonatkozó felvételi eljárásán történő megfelelés és a tanulmányok megkezdéséhez előjárói hozzájárulás szerzése;
- annak, aki teljesítette a második szintű jogi államvizsgát, vagy polgári főiskolai végzettséget követően a magasabb általános közigazgatási szolgálathoz szükséges államvizsgát letette az egyetem egy külön továbbképzési programot kínál fel.

A tanintézet 400 hallgatóval rendelkezik. A képzés első éve decentralizálva, egyes tartományok tanintézeteiben kihelyezett formában történik. A hallgatók számára egyhónapos bevezető felkészítést tartanak, 16 kötelező és két kötelezően választható modul dolgoznak fel, 7-7 modul az első és második évben, és 4 modul mindkettőben.

A tantárgyak a felső szintű rendészeti képzés szokványos anyagának felelnek meg, de igen magas vezetői feladatok ellátására készítik fel. A színvonal komolyságát mutatja, milyen feladatok teljesítését várják el a végzettektől.

A végzettektől elvárt követelmények:

- nagyobb rendőrségi szolgálati helyek és kötelékek vezetése;
- rendőrségi bevetések vezetése;

- különleges feladatok teljesítése a tartományi és szövetségi központi és legfelsőbb szerveknél;
- közreműködés a rendőri állomány kiképzésében és továbbképzésében.

A tanulmányokat különösen erősíti a nappali képzési jelleg. A két kötelezően választható modulon belül 15 + 9 rendkívül komoly, magas, 60–80 kontaktóraszámú öt kredites tématerületet kínálnak fel.

A megszerzett végzettség, a master fokozat, „Master of Arts” (M.A.), németül „*Öffentliche Verwaltung – Polizeimanagement*” (Közigazgatás-rendőrségi menedzsment), (*Public Administration – Police management*), feljogosítja a hallgatót a rendőrtanácsos (*Polizeirat*) első főtiszti rendfokozat viselésére.

Az intézményt akkreditálták doktori PhD-képzés végzésére. Fokozat szerezhető az alábbi területeken:

- jogtudományok;
- társadalomtudományok;
- állam- és gazdaságtudományok;
- közigazgatás tudományok.

2011–2019. években 19 fő fejezte be a tudományos képzést.

Az egyetem az országos rendészeti/rendőri kutatás és felső szintű továbbképzések egyik németországi alapbázisa.

Az osztrák rendőr felsőoktatás

A 8,9 millió lakosú Osztrák Köztársaság szintén szövetségi állam berendezkedéssel és ennek megfelelően Szövetségi Rendőrséggel rendelkezik. A rendőrség a legnagyobb szervezetű őrtestület az országban, közel 23 ezer fő munkatársat foglalkoztat 1000 szolgálati helyen. A rendőrtisztképzés alapelgondolása lényegesen különbözik a német és a magyar rendszertől, amennyiben csak levelező felkészítés van, és a rendőrségtől kizárólag a hivatásos tiszthelyettes állomány tagjai pályázhatnak BA-tisztképzésre. A rendőrséghez a tartományi rendőr-igazgatóságokon lehet jelentkezni. A felvettek 24 hónapos alapképzést követően az úgynevezett E2b foglalkoztatási csoportba kerülnek tiszthelyettesként.

A magasabb, még mindig tiszthelyettesi E2a csoportba jutáshoz szükséges egy 8 hónapos levelező felkészítés elvégzése. A felvétel feltételei:

- E2b végzettség és kinevezés ebbe az állománykategóriába,
- legalább három év gyakorlati tapasztalat,
- E2a kiválasztási teszt teljesítése.

Lényegében ez az állomány jelentkezhet tisztképzésre.

A rendőrtiszthelyettes-állomány két foglalkoztatási csoportba tartozik, E2b (2015-ben 15 667 fő, a rendőrségi állomány 58%-a) és az E2a csoport (2015-ben 9185 fő, a rendőrségi állomány 33%-a). A tisztai állomány, akik a BA-felkészítést követően lehetnek tisztek, az E1 állománycsoportba tartoznak, 2015-ben 607 fő, a rendőrségi állomány 2%-a. Megnevezésük vezető hivatalnok, és a városi, valamint a kerületi rendőr parancsnoki beosztásoktól felfelé töltenek be pozíciókat. Ezek szerint Ausztriában rendkívül kevés az állomány összlétszámához viszonyítva a rendőrtiszt, és a képzéshez évente igen kevés helyet hirdetnek meg.

A tisztképzés a Wiener Neustadt Gazdasági és Műszaki Szakfőiskolán (alapítva 1994-ben) folyik. A szak a belügyminisztériummal és a védelmi minisztériummal együttműködésben működik, a főiskolának a belügyminisztériummal együttműködési szerződése van. Az iskolában öt fakultás található, gazdasági, egészségügyi, műszaki, sport és biztonsági. A tisztképzés 2006 óta folyik a biztonsági fakultás BA- és MA-szakjain.

A Wiener Neustadt Szakfőiskolára „Rendőri vezetés” BA-szakra, 25 helyet hirdettek februári jelentkezési és szeptemberi kezdési határidővel. A főiskola honlapján található a felhívás. Az itt szerezhető végzettség angol nyelvű megnevezése: *Bachelor of Arts in Police Leadership BA* (rendőri vezető alapképzési szakos bölcsész diploma). Hatszemeszteres, 180 kreditet biztosító, levelező képzés. A tananyagot blokkosított formában havonta két hét összevonással dolgozzák fel. A képzés nyelve német, „részben angol”, megjegyzés szerepel a pályázati anyagban. A költség szemeszterenként 400 euró. A tantárgyak a rendőri szakra jellemzőek, szokványosak, nincs szakirányjellegű megosztás. Kiemelhető az angol oktatásnál prezentáció készítése, stratégia bemutatása, konferencián szereplés. Azoknak a hallgatóknak, akik az E2a magasabb tiszthelyettes-felkészítést elvégezték, elismerik az első félévet, rövidül a tanulmányi idejük.

A felkészítés szakmai gyakorlati részét rendőrségi intézményeknél, valamint részben egész Európában, külföldön biztosítják.

A szakra civil személyek is jelentkezhetnek, javasolják a magánbiztonsági cégek vezetőinek, menedzsereinek a tanulmányokat.

Kik részére javasolják/ajánlják a képzést:

- a belügyminisztérium alárendeltségében működő szervezetek dolgozói az E1 állománycsoportban;
- azon vezető állomány részére, akik magánbiztonsági cégeknél, a magánbiztonsági tanácsadásban és a magán detektív szervezeteknél tevékenykednek;
- a nemzetközi szervezeteknél rendőrségi vonatkozású tevékenységet végző vezetői beosztást ellátó személyek részére;
- az ASFINAG (teljes neve németül *Autobahnen- und Schnellstraßen-Finanzierungs-Aktiengesellschaft*) egy állami autópálya-üzemeltető cég Ausztriában, vezető beosztású munkatársai részére.

A BA-képzésre pályázó rendőrök esetében a felvételi vizsga három területet ellenőriz:

- szakmai, jogi ismeretek szintje;
- sportteszt;
- *assessment center* (értékelési központ, AC), az új munkatársak kiválasztása során alkalmazott módszer, amelynek célja, hogy a kiválasztandó jelöltek várható bevalását felmérjék.

A főiskolán található egy „Stratégiai biztonsági menedzsment” masterképzés, amely *Master of Arts in Security Management* (MA) megnevezésű diplomát kínál. A felkészítés célja csúcvezetőket adni a teljes biztonsági terület (állami és magán) számára. Az oktatás 120 kredites, négyzemeszteres, évente 20 helyet hirdetnek meg. A végzettek a bel- és a védelmi minisztériumnál, a katasztrófavédelemnél és a magánbiztonsági szférában helyezkedhetnek el.

A bekerülés feltételei:

- szakirányú bachelordiploma, vagy ezzel egyenértékű végzettség lényegében bármely területről (mérnök, gazdasági, rendészeti, természettudományi, kulturális stb.);
- legalább öt év gyakorlati tevékenység biztonsági területen (rendőrség, katonaság, igazságügy, magánbiztonsági vállalkozás, polgári és katasztrófavédelem);
- általános előfeltétel a német nyelv C1 szintű birtoklása.

A felvételi két részből áll, amelyeket egyazon napon szükséges teljesíteni, egy írásos tudásteszt és egy szituatív interjú.

A biztonsági fakultáshoz az itt említett BA- és MA-szak tartozik, valamint a rendőrség részére tanfolyamokat tartanak.

A finn rendőr felsőoktatás

A finn rendőrség első képzési intézményét 1918-ban az ország függetlenné válásakor alapították. A későbbiekben a tisztképzés, még nem mint főiskolai felkészítés, a rendőr alapképzéstől különválasztva, rendőr intézet megnevezésű szervezetben zajlott. 1998-ban a teljes finn felsőoktatást átszervezték. Ekkor hozták létre ebből az intézetből a rendőr szakfőiskolát, és kaptak a résztvevők hallgatói státuszt. 2008 óta a rendőr alap- (tiszthelyettes) és a főiskolai képzés lényegében egy épületben, de két különböző intézményben, Tampere városban folyik. Természetesen a közös elhelyezésre csupán az alacsony létszám miatt nyílik lehetőség.

A felkészítési rendszer néhány ponton lényegesen különbözik a magyarétól.

A Finn Rendőr Szakfőiskola 90 fő munkatárssal tevékenykedik, akiknek körülbelül fele az oktatásban, másik fele a rendészeti kutatásban dolgozik.

A főiskolára történő felvétel feltételei:

- középiskolai végzettség;
- korábbi felvétel a rendőrség állományába;

- befejezett rendőri alapkiképzés sikeres vizsgával;
- hároméves szakmai gyakorlat;
- azok a rendőrök, akik már rendelkeznek egy főiskolai diplomával szakmai gyakorlat nélkül jelentkezhetnek.

A tisztképzésre a főiskolára ilyen módon csak hivatásos állományú rendőrök kerülhetnek be. Az iskolán egy rendőri szak működik, amelyre évente 25 főt vesznek fel. A képzés bolognai típusú, 180 kreditponttal.

A felkészítés sajátossága, hogy a képzés két szakaszra („A” és „B”) tagozódik.

Az „A” szakasz 126 kreditpontos, háromszemeszteres. A tanulmányok célja a rendőr hivatalok meghatározott beosztásai ellátására történő felkészítés (*komisario* és *rikoskomisario*), (felügyelő és bűnügyi felügyelő). Az „A” tanulmányi szakasz befejezését követően a hallgatók visszatérnek szolgálati helyeikre.

A „B” tanulmányi szakasz 54 teljesítményponttal csak azon rendőrök számára nyitott, akik meghatározott vezetői beosztásokat töltenek be. A képzés e része a napi rendőri munka ellátása mellett zajlik, és a befejezésekor letett rendőri parancsnoki vizsga előfeltétele a finn rendőrség legtöbb magasabb vezetői beosztása betöltésének.

Mivel csak hivatásos rendőrök tanulnak a főiskolán, ők folyamatosan kapják az eredeti illetményüket, valamint tanulmányi pótlékot, ingyenes orvosi ellátást, szállást és étkezést.

A rendőrség egyes legmagasabb munkakörei betöltéséhez egyetemi végzettség szükséges. Az egyetemi szintű tanulmányokra a Tampere Egyetem Gazdasági és Közigazgatástudományi Fakultás „Biztonsági Igazgatás” szakon nyílik lehetőség.

A francia rendőr felsőoktatás

A 68 millió lakosú Francia Köztársaságban a rendőrség három típusra bontható szét: az országos szintű nemzeti rendőrségre (*police nationale*), a városi (önkormányzati) szintű rendőrségre (*police municipale*) és az országos szintű nemzeti csendőrségre (*gendarmerie nationale*). Mindhárom kategória a belügyminisztérium alá tartozik szolgálati kérdésekben, de a csendőrség mint a fegyveres erők része szervezeti kérdésekben a védelmi minisztériumhoz kapcsolódik. A *police nationale* 149 ezer, a *police municipale* 24 ezer, a *gendarmerie nationale* 100 ezer munkatársat foglalkoztat.

A nemzeti rendőrség

Az országos rendőrség három testületre tagolódik, minden testületben több rendfokozat található.

Legmagasabb szintű a CCD (*corps de conception et de direction*) felsővezetői testület a következő rendfokokozatokkal: *commissaire, commissaire divisionnaire, commissaire général*.

Következő a CC- (*corps de commandement*) testület, az alábbi tiszti rendfokokozatokkal: *lieutenant, capitaine, commandant, commandant divisionnaire*.

Harmadik a CEA (*corps d'encadrement et d'application*), az idetartozó rendfokokozatok: *gardien de la paix, brigadier, brigadier-chef, major*. Ahhoz, hogy valaki itt dolgozzon, már nem kell egy tiszti iskolát elvégeznie.

A legalacsonyabb fokozat az *adjoind de sécurité* (ADS) és a *cadet de la République*.

A technikai és tudományos rendőri szakértők további testületekbe tagozódnak, ők szintén valamelyik rendőriskolában tanulnak, de nem tisztek.

A tiszti és az alacsonyabb szintű képzésekre a „*devenir policier.fr*” honlapon lehet jelentkezni.

Alap rendőri felkészítés 12 helyen történik az országban (plusz a tengerentúli területeken még négy helyen).

Tisztképzési feladatokat egyetlen intézmény, az *École nationale supérieure de la police* (ENSP) lát el az országban két helyen (Saint-Cyr-Au-Mont-d'Or és Cannes-Écluse). A tisztképzés minden év szeptemberében kezdődik.

Az intézménybe történő bejutásnak két módja lehetséges: külsős polgári életből kezdeményezett felvételi vizsga, belsős felvételi vizsga (belügyminisztérium alá tartozó szerveknél dolgozók, köztisztviselők, katonák számára), illetve VAP (*voie d'accès professionnel*), már rendfokokozattal rendelkező rendőrök.

A tisztképzés két szinten zajlik, a rendőrtiszti (*officier de police*) és a rendőrfőnöki felkészítés (*commissaire de police*).

Rendőrtisztképzés

Három rendfokokozatot foglal magában: *lieutenant de police, capitaine de police, commandant de police*.

A képzési idő 16 hónap (10 hónap iskolai oktatás, 6 hónap gyakorlat). Az ösztöndíj: 1370 euró és ingyenes lakhatást biztosítanak. A kezdő fizetés: 2433 euró; a karrier végén megkereshető összeg: 4473 euró; 5 éves szolgálatvállalás szükséges.

Felvételi feltételek:

- külsősként a korhatár 18–35 év, hároméves alapdiploma;
- belsősként a korhatár az annál a testületnél lévő korhatár, ahol a jelentkező el szeretne helyezkedni mínusz 11 év, 4 év már letöltött szolgálati idő;
- VAP, valamilyen rendfokokozattal rendelkező rendőrök, minimum két év letöltött szolgálati idő, korhatár 50 éves életkorig.

Fontosabb képzési modulok: műveleti parancsnoksági ismeretek, csapatvezetés, pénzügyi és anyagi erőforrások irányítása.

Rendőrfőnöki, vezetői felkészítés

Három rendfokozatot foglal magában: *commissaire de police, commissaire divisionnaire de police, commissaire général de police*.

A képzési idő 22 hónap (10 hónap alapoktatás, 12 hónap gyakorlati oktatás és gyakorlat). Ösztöndíj: 1443 euró + ingyenes lakhatást biztosítanak; a kezdő fizetés 3164 euró. A karrier végén megkereshető összeg 7826 euró. Hétéves szolgálatvállalás szükséges.

Felvételi feltételek:

- külsősként a korhatár 18–35 év, ötéves mesterdiploma megléte;
- belsősként a korhatár 44 éves életkorig, négy év letöltött szolgálati idő;
- VAP: minimum századosi rangfokozattal rendelkező rendőrök, legalább hét év letöltött szolgálati idő, korhatár 50 év.

Fontosabb képzési modulok: a biztonsági kérdések alapjai (15 hét oktatás + 3 hét gyakorlat, majd vizsga), a rendőri technikák elmélyítése (17,5 hét oktatás + 5,5 hét gyakorlat, majd vizsga), a *commissaire de police* mesterség alapjai (23 hét oktatás + 20 hét gyakorlat, majd vizsga), ezután 2 hónap gyakorlat, majd záróvizsga.

A felvételi háromkörös, a felvételi mód szerint eltérő (külsős, belsős, VAP) változnak a feladatok.

A rendőrfőnöki képzésre jelentkező külsős pályázónak a következő vizsgákat kell letennie:

1. kör: általános műveltségi teszt (5 óra), gyakorlati példa megoldása (4 óra), feleletválasztós teszt (1 óra), jogi és/vagy európai uniós témában fogalmazás írása (3 óra);

2. kör: erőnléti felmérés;

3. kör: pszichológiai teszt (3,5 óra): egyéni szituációs gyakorlat (30 perc felkészülés, 30 perc vizsgázás), csoportos szituációs gyakorlat (35 perc), elbeszélgetés idegen nyelven (német, angol, spanyol vagy olasz; 20 perc felkészülés, 20 perc vizsga), elbeszélgetés a vizsgabizottsággal (35 perc felkészülés, 35 perc vizsga).

2021 szeptemberében 350 helyet hirdetnek meg, ebből 175 külsős hely.

2022 szeptemberében 400 helyet hirdetnek meg, ebből 200 külsős hely.

20-20 fő jelentkezhet előkészítő tanfolyamra.

Bolognai rendszerű képzésre és ECTS-kreditpontokra a rendőrtisztképzés okmányaiban nincs utalás.

A lyoni egyetem jogi karán folyik egy „belső biztonság” mesterképzés,⁶ amelyet az ENSP-vel (rendőrtisztai főiskola) közösen szerveznek, de ez nem tisztképzés.

Minden évben vesznek fel külföldi hallgatókat a rendőrtisztképzésre, a 2017–2018-as évfolyamban ez 15 fő volt. Bár a honlap szerint európai országokból

⁶ Mesterképzés a lyoni egyetemen: www.univ-lyon3.fr/master-securite-interieure

is lehet jelentkezni (köztük Magyarországról is), a 2016–2017-es évfolyamon csak afrikai hallgatók szerepelnek, ez a program inkább a volt gyarmati országoknak szól.⁷

Csendőrtisztképzés

Míg általában a rendőrök a városban, a csendőrök a falvakban és az elővárosi terekben felelnek a rendért (rendfenntartás, bűnmegelőzés).

A csendőrtisztek képzése a franciaországi Melunben található *École des officiers de la Gendarmerie nationale*-ban (EOGN) történik. Ahogy a rendőrséghez, a csendőrséghez is külső vagy belső felvételi vizsgával lehet bekerülni. A képzés elvégzésével a diákok csendőrtisztté válnak (*officier de gendarmerie*). Tiszthelyettesi képzésre az ország öt pontján van lehetőség.

Belső felvételi feltételek:

- Az egyik változat szerint előfeltétel hat év szolgálat tiszthelyettesként (a korhatár 36 év, és plusz feltétel egy alapszakos diploma). A képzés időtartama négy félév, fizetést kapnak, tisztként a kezdő fizetés 2790 euró, a lakhatást biztosítják. A felvételi eljárás kétkörös, alkalmassági vizsga (általános műveltség [4 órással]; az alábbi három közül az egyik vizsgafeladat [settanulmány, matematikai feladatok vagy konkrét szakmai eset előadása]; pszichológiai teszt) és felvételi vizsga (elbeszélgetés pszichológussal, a felvételi bizottsággal, szakmai ismeretekkel kapcsolatos vizsga, idegen nyelv, fizikai alkalmassági).
- A másik változat szerint 18 év szolgálat (korhatár: 50 év, minimum 6 év tiszthelyettesi szolgálat, és nem kell diploma). A képzés időtartama 11 hónap. A felvételi kétkörös, alkalmassági vizsga (szakmai ismeretek) és felvételi vizsga (szakmai ismeretek és fizikai alkalmassági [3000 méter futás]).

Külsős felvételi feltételek (polgári életből jelentkezők):

- Egyetemet végzettek (feltétel: mesterdiploma). Képzés időtartama: 4 félév, a két év alatt egyre növekvő fizetést kapnak (1755 euró > 1934 euró > 2026 euró), a kezdő fizetés 2790 euró. A felvételi kétkörös. Alkalmassági (általános műveltség, esettanulmány, jogi vagy gazdasági ismeretek, pszichológiai teszt) és felvételi vizsga (pszichológussal, felvételi bizottsággal elbeszélgetés, védelmi és biztonsági témában vizsgázás, idegen nyelv (angol, német, spanyol vagy olasz), fizikai alkalmasság (50 m gyorsúszás, 50 m sprint, 3000 m futás, húzózkodás és felülés).
- Mérnökök esetében a korhatár 27 év, feltétel a francia állampolgárság, 5 éves mérnökdiploma vagy valamely más diploma, amelyre a csendőrségnél kereslet

⁷ Forrás: www.ensp.interieur.gouv.fr/International/Cadres-de-police-etrangers-recrutement-et-formation

van.⁸ A képzés időtartama négy félév, fizetés (1755 euró >1934 euró > 2026 euró), a kezdő fizetés 2790 euró, lakhatást biztosítanak. A felvételi rendje, jelentkezési dosszié kiértékelése, majd elbeszélgetés pszichológussal és a felvételi bizottsággal, fizikai állóképesség (50 m gyorsúszás, 50 m sprint, 3000 m futás, húzódkodás és felülés).

- Katonai iskolát végzetteknek: francia katonaiskola főhadnagyi rangú végzőseinek a képzési idő 1 év.
- Szerződéses állománykategória részére feltétel a hároméves alapidiploma. A képzési idő 11 hónap; a kezdő fizetés 2000 euró.

A 4 féléves képzés során (6 év szolgálatosok, mesterdiplomával rendelkezők), az 1. félévben a vezetésről tanulnak a hallgatók (katonai és taktikai képzés gyakorlatokkal tarkítva), a 2. félévben műveleti egységek munkájába nyernek bepillantást. Az első évben tehetnek ejtőernyős vagy hegyimentővizsgát.

A második évben csatlakoznak be a képzésbe a katonai iskolát végzett tanulók.

A 3. félévben szakmai képzés folyik, a 4. félévben specializációt választanak a hallgatók (közbiztonság, bűnügy, közlekedésbiztonság, rendfenntartás) és műveletirányítási gyakorlatra mennek.

A képzés végén szerzett diploma 7-es szintű (EU), elnevezése: *Dirigeant de services opérationnels et fonctionnels de sécurité* (Biztonságműveleti és -működési vezető).

A 18 év szolgálattal szerezhető diploma 6-os szintű (EU), elnevezése: *Responsable d'unité opérationnelle de la gendarmerie* (Csendőri műveletiegység-vezető). A legutolsó jelentkezési időszak 2020. szeptembertől 2021. januárig tartott.

A holland rendőr felsőoktatás⁹

A Holland Rendőrakadémiát (*Politieacademie*) 1992-ben alapították. 2006-ban nyerte el az oktatási minisztérium által adományozott „alkalmazott tudományok egyeteme” címet, amely Hollandiában ahhoz szükséges, hogy egy intézmény akkreditált bachelor- és mesterképzéseket folytasson, valamint tanszékeket hozhasson létre. 2017 januárjában az akadémia a holland rendőrség szervezeti egységévé vált, ezáltal ez az intézmény lépett elő a toborzás, a kiképzés, valamint a rendőri oktatás és kutatás központjává az országban. A *Landelijk Functiegebouw Nederlandse Politie* (a holland rendőrség független kormányzó szerve, LFNP) 92 rendőri beosztást tart nyilván, amelyek három csoportba sorolhatók: vezetés, végrehajtás, támogatás és amelyek

⁸ 2019-ben a következők voltak: adatbázis-kezelés, antropológia, orvosbiológia, orvosi genetika, mikrobiológia, citogenetika, analitikus kémia, szerves kémia, szervetlen kémia, belső ellenőrzés (számvitel), mesterséges intelligencia, robotika, integrált rendszerek, rovaratan, matematika, térinformatika, számítógépes adatvédelem és digitális jog, anyagtudományok, gazdaságtudomány és üzletvezetés, kibbiztonság, fizika, gépészet, toxikológia, digitális jelfeldolgozás.

⁹ Jelen alpont az alábbi tanulmányban található információkra épül: Jan Heinen – Harry Peeters: Higher police education in the Netherlands. In Rogers Colin – Frevel Bernhard (szerk.): *Higher education and police*. Palgrave Macmillan, 2018. 223–245.

betöltéséhez különböző végzettségek szükségesek. A Holland Rendőrakadémia nem csak felsőoktatási szintű képzéseket végez, de a terjedelmi korlátok miatt csak azokkal foglalkozunk. A rendőri felsőoktatásban a *Bachelor of Policing* (rendőri munka alapképzés) nevű képzés a legfontosabb, amely az alábbi szakterületekre terjed ki:

- készenléti szolgálat (*emergency response*): erőszakos cselekményekhez, balesetekhez, rendzavaráshoz, antiszociális magatartásokhoz kapcsolódó beavatkozások kezelése, partnerek bevonása az irányítóközpontból kapott információk alapján, kritikus incidensek kezelése, kapacitáskezelés;
- közrendvédelem (*law enforcement*): rendőri szempontból releváns események kezelése, közlekedésbiztonság, környezeti bűncselekmények, magas kockázatú területek feltérképezése, elemzése, priorizálása, különböző illetékességi területek közötti váltás, előzetes és utólagos eligazítás;
- bűnügyi nyomozás (*criminal investigation*): egy átfogó nyomozás végzése és koordinálása, együttműködés más nyomozó szervekkel és az ügyészséggel, helyszíni bűnügyi munka;
- intézményközi rendőri munka (*intragency policing*): hatékony (multikulturális) hálózatok létrehozása állami és civil partnerekkel, a rendőrséggel szembeni társadalmi elvárások figyelembevétele, a társadalmi vívmányok rendészeti stratégiákká formálása.

A *Bachelor of Policing* című program azért is kulcsfontosságú a holland rendészeti felsőoktatásban, mert ez szükséges a beiratkozáshoz a négy mesterképzés valamelyikére:

- rendőri munka mesterképzés (*Master of Science in Policing*);
- taktikai rendőri munka a végrehajtásban mesterképzés (*Executive Master of Tactical Policing*);
- bűnügyi nyomozás mesterképzés (*Master of Criminal Investigation*);
- válságkezelés és közrendvédelem (*Master of Crisis and Public Order Management*).

A Holland Rendőrakadémia nem rendelkezik doktori iskolával, Hollandiában doktori képzés kifejezetten a rendőri munkára irányulóan nincs, csak a kapcsolódó tudományterületek (kriminológia, büntetőjog stb.) valamelyikén lehet egy civil egyetemen PhD-fokozatot szerezni.

Rendőrfelsőoktatás az Egyesült Királyságban

Az Egyesült Királyságban – ahogy sok más területet érintően is – a rendészeti felsőoktatás esetében külön kell tárgyalni Angliát és Waleset, Skóciát, valamint Írországot helyzetét, de a terjedelmi korlátok miatt ehelyütt csak Angliával és Walesszel foglalkozunk. 2012-ben alapították a belügyminisztérium (home office) szerveként a *College*

of Policing nevű szervezetet¹⁰ annak érdekében, hogy jelentősen fejlesszék a rendőri képzést az országban. A szervezet égisze alatt dolgozták ki a *Police Education Qualifications Framework* (Rendőri Oktatás Minősítési Keretszabályzat, PEQF) nevű dokumentumot, amely egységesítette a rendőri képzéseket. A PEQF megalkotásának egyik fő célja az volt, hogy a rendészeti szakterületet is egyetemi végzettséghez kötött pályává tegyék, hasonlóan az orvosi és a tanári pályákhoz.¹¹ Ennek megfelelően 2020 óta a rendőri hivatás felmenő rendszerben egyetemi végzettséghez kötött foglalkozás Angliában, ami azt jelenti, hogy az első kinevezés előtt a rendőri szervhez a jelentkezőnek meg kell szereznie azt a bachelordiplomát, amely a *degree in professional policing practice* (hivatásos gyakorlati rendőr diploma) nevet kapta. A diplomát az az egyetem bocsátja ki, amely az adott rendőri szervvel közösen megkapta az ehhez szükséges minősítést a PEQF alapján (egy rendőri szerv több egyetemmel is állhat kapcsolatban, illetve több egyetem is pályázhat konzorciumként a rendőri képzések folytatására). A PEQF az alábbi oktatási programokat foglalja magában, amellyel a fenti végzettséget meg lehet szerzeni:

- *Police Constable Degree Apprenticeship* (rendőr gyakornoki diploma, PCDA)
- *Degree Holder Entry Programme* (diplomával rendelkezők belépési programja, DHEP)
- *Pre-join Degree in Professional Policing Practice* (csatlakozás előtti hivatásos gyakorlati rendőr diploma, PJD).

E három oktatási program valamelyikének teljesítése szükséges ahhoz, hogy valaki megkaphassa az első hivatásos rendőri kinevezését. A brit rendőrségnél kilenc rendfokozat van, amelyek közül a *constable* a legalacsonyabb, de a bachelordiploma már ahhoz is elvárt. Szükséges megjegyeznünk, hogy néhány rendőri szerv esetében még létezik a hagyományos csatlakozási mód is: a kétéves *Initial Police Learning and Development Programme* (kezdeti rendőri tanulási és fejlesztési program) elvégzése és az előírt próbaidő eredményes teljesítése után kinevezhető rendőrnek az adott személy felsőoktatási végzettség nélkül is.¹²

A PCDA és a DHEP esetében a rendőri szerv teljes munkaidőre szóló szerződést köt a hallgatóval, aki vállalja, hogy a munkaideje 20%-ában tanulmányokat folytat a rendőri szerv egyik partneregyetemén.¹³ A két program között az időbeli kereteket leszámítva (előbbi három-, míg utóbbi csak kétéves) az a fő különbség, hogy a PCDA esetében a hallgató nem rendelkezik felsőfokú diplomával, míg a DHP-program résztvevője már úgy kezdi meg a tanulmányait, hogy rendelkezik egy – bármilyen területen szerzett – diplomával. A hároméves PCDA-programra jelentkezőnek rendel-

¹⁰ www.college.police.uk

¹¹ M. Mahruf C. Shohel et al.: *Police education in the United Kingdom: Challenges and future directions*. In Maigul Nugmanova et al. (szerk.): *Education, Human Rights and Peace in Sustainable Development*. IntechOpen, 2020.

¹² College of Policing: *Joining as a new PC*. (12 November 2020).

¹³ College of Policing (2020): i. m.

keznie kell egy 3-as szintű végzettséggel, és a program első napjától kezdve rendőri munkát végez.

A PJD hároméves alapképzés, amely szintén bachelordiplomát ad, és nappali, valamint levelező munkarendben is el lehet végezni. A képzés során évente 120 (összesen tehát 360) kreditet kell megszerezniük a hallgatóknak, azzal, hogy a harmadik tanulmányi évben a kreditek egy részét választható kurzusok teljesítésével szerezhetik meg. A levelező munkarendben tanulóknak arányosabban kevesebb kreditet kell teljesíteniük. A diploma megszerzése ebben az esetben megelőzi a rendőri szervhez jelentkezést, amelynek azt követően öt éven belül meg kell történnie. A képzés teljesítése esetén nem garantált a felvétel a rendőri szervhez. Amennyiben a felvétel megtörténik, egy kétéves próbaidő (mint *probationary police constable*, azaz próbaidős rendőrtiszt) eredményes teljesítése szükséges még a végleges rendőri kinevezés előtt.

Általános bemeneti követelmények:

- 18. életév betöltése;
- brit állampolgárság, vagy szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező külföldi állampolgár;
- megfelelő egészségügyi és fizikai állapot ideértve a megfelelő látást;
- büntetlen előélet.

Az egyes rendőri szervek ezeken az általános jelentkezési feltételeken felül még plusz követelményeket is támaszthatnak. Jelenleg 35 egyetem folytat rendőri BA-képzést a PEQF minősítési rendszere alapján.¹⁴

Az Egyesült Királyságban az egyetemek posztgraduális (MSc-, MA- és doktori) képzéseket is folytatnak a rendészettudomány területén, vagy ahhoz kapcsolódóan; összesen 40 ilyen oktatási program létezik.¹⁵ A mesterszakok közül néhány általános rendőri profilú – például *professional policing* (hivatásos rendőri munka), *international policing* (nemzetközi rendészet), *policing leadership* (rendőri vezetés), *contemporary policing* (kortárs rendészet) – nagyobb részük azonban valamely speciális rendőri területre (szervezett bűnözés, terrorelhárítás, bűnügyi nyomozás, elemző-értékelő munka) koncentrál. Doktori fokozat szerzésére kifejezetten a rendőri munkához kapcsolódóan csak négy egyetemen öt doktori program keretében van lehetőség:

¹⁴ Anglia Ruskin University; Bangor University; Birmingham City University; Canterbury Christ Church University; Cardiff Metropolitan University; Coventry University; De Montfort University; Edge Hill University; Lancaster; University with Blackpool & The Fylde College; Liverpool John Moores University; Newcastle College University Centre; Nottingham Trent University; Sheffield Hallam University; Staffordshire University; Teesside University; University College London; University of Bedfordshire; University of Central Lancashire; University of Chester; University of Cumbria; University of Derby; University of East London; University of Gloucestershire; University of Hull; University of Law; University of Northumbria at Newcastle; University of South Wales; University of Suffolk; University of Sunderland; University of Wales Trinity St David; University of West London; University of Winchester; University of Wolverhampton; Wrexham Glyndwr University; York St. John University. Forrás: www.college.police.uk/career-learning/joining-new-pc/universities-offering-professional-policing-degree

¹⁵ Forrás: www.postgrad.com

- *University of West London* (Nyugat-Londoni Egyetem): „Professional Doctorate in Policing Crime and Society” (hivatásos doktorátus a bűnözést és a társadalmat érintő rendőri munkában);
- *Liverpool John Moores University* (Liverpooli John Moores Egyetem): Advanced Policing Studies (emelt szintű rendőrségi tanulmányok), illetve Doctor of Policing, Security and Criminal Justice (doktorátus a rendőri munka, a biztonság-tudományok és a büntető igazságszolgáltatás területén);
- *London Metropolitan University* (Londoni Városi Egyetem): Policing, Security and Community Safety (rendőri munka, biztonság és közösségek biztonsága);
- *Staffordshire University* (Staffordshire Egyetem): Criminal Justice and Forensics (büntető igazságszolgáltatás és kriminalisztika).

Érdekesség, hogy ezek közül a felsőoktatási intézmények közül a London Metropolitan University nem folytat rendőri bachelorképzést.

A román rendőr felsőoktatás¹⁶

A román rendőr felsőoktatás letéteményese a Bukarestben található Alexander Ioan Cuza akadémia (valójában egyetem).¹⁷ Az intézmény névadója az Egyesült Román Fejedelemség első uralkodója, fejedelme, Havasalföld és Moldva perszónalunióban történt egyesítője, a mai román nemzetállam megteremtője.

Az iskolát 1949-ben alapították a rendőrség (*militia*) képzése céljából. Működése során többször átszervezték, kiegészítették, modernizálták. 1951–1953-ban 7. sz. központi iskola megnevezéssel a belügyminisztérium alárendeltségében tevékenykedett, 1953-ban az állambiztonsági minisztérium, majd 1957-től napjainkig ismét a belügyminisztérium irányítása alá került. 1990–1991-ben felsőfokú tisztképző iskola lett. Működését a felsőoktatási törvény szabályozza, a képzési minisztérium engedélyével akkreditált bolognai típusú bachelor-, master-, PhD-felkészítéseket, továbbképzéseket és rendészeti jellegű kutatótevékenységeket végez nappali, valamint levelező tagozaton és távoktatás formájában. 1991-től kormányhatározat alapján használják a „rendőr akadémia” megnevezést, továbbra is a belügyminisztérium közvetlen alárendeltségében, saját Szervezeti és Működési Szabályzat alapján a nemzeti felsőoktatás szerves részeként működve.

Az akadémia felépítése a szokványos európai rendszernek felel meg:

- élén a rektor áll;
- tevékenységét a szenátus segíti;
- két rektorhelyettes és a létesítménygazdálkodási igazgatóság főigazgatója képviselik a fontosabb szakterületeket;

¹⁶ A román rendőr felsőoktatásról az adatokat Bandi István az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára (ÁBTL) tudományos munkatársa, román referense biztosította.

¹⁷ A román rendőr akadémia honlapja: www.academiadepolitie.ro

- a fakultások végzik a képzést;
- az iskolán hallgatói képviselőlet működik.

Fakultások (karok), intézetek és képzések:

- Közigazgatási és jogtudományok fakultás. 2007-től működik belügyi tisztek és más szakemberek, közigazgatásban dolgozók felkészítését végzi, négyéves, 240 kreditrendszerben, nappali és távoktatásos formában.
- Tűzoltó fakultás. Profilja a mérnökképzés (építészmérnök, gépészmérnök, tűzoltó építészeti mérnök, belső gépészeti képzés). A felkészítés négyéves, 240 kreditpontos.
- Levéltári fakultás, bölcsészképzés, meghatározó feldolgozott területek a művészetek és humán tudományok, történelem.
- Rendészeti (rendőr) fakultás, levelező és nappali tagozattal, képzéssel a rendőrség és a büntetés-végrehajtás részére. Szakirányok: bűnügyi, szervezett bűnözés elleni, közlekedési, közrendvédelmi, gazdaságvédelmi, adatelemző, korrupcióellenes, különleges műveletek, belső elhárítás, kriminalisztika, büntetés-végrehajtás.
- Határrendőr fakultás, amely a 2015/16-os tanévben kezdte meg működését. A határőrtisztképzés megrendelője és a végzetek alkalmazója a határrendészeti főfelügyelőség, az útlevél-főigazgatóság és a bevándorlási főfelügyelőség. Csak nappali tagozaton folyik oktatás.
- Csendőr fakultás szintén csak nappali felkészítéssel és specializációkkal.
- Mesterképzés 1,5–2 éves időtartamban, 120 kreditponttal zajlik.
- Az egyetemen két doktori iskola működik, a jogi, és 2017. januártól a „Közrendvédelmi és nemzetbiztonsági”, valamint habilitálásra is van lehetőség.
- Az egyetemen tevékenykedik a Belügyi Nemzeti Kollégium (*Colegiul National de Afaceri Interne* CNAI). A szervezet országos és stratégiai vonatkozásban a belügyminisztérium személyi állománya magasabb szintű állandó képzését biztosítja.
- Az emberi jogok és posztgraduális képzést elősegítő és kutatótanulmányi központ megnevezésű egység az egyetemi felkészítést követő posztgraduális képzést és a szakirányú továbbképzéseket végzi.
- Távoktatási központ.

A rendészeti, csendőr és határőr fakultásokon a bachelorképzés hároméves, 180 kreditpontos. A rendészeti karon a büntetés-végrehajtás részére is folyik tisztképzés. Három alapképzési szak működik a fakultásokon: hadtudományi, nemzetbiztonsági és közrendtudományi. A tantárgyak a szakmára általánosan jellemzők.

2018-ban 855 helyet hirdettek meg (650 államilag finanszírozott és 205 önköltséges), 2400 pályázó jelentkezett. Az önköltséges képzésből 100 fő közigazgatási, 100 fő jogi, öt fő levéltári területre esett. Felvettek határrendőrt 40 főt, rendőrt 255 főt, csendőrt 40 főt, büntetés-végrehajtási hallgatót 45 főt.¹⁸ Sajátosság, hogy a nemzeti kisebbségek számára helyeket tartanak fenn, például a rendészeti fakultás nappali tagozat 305 helyéből roma 8 fő, magyar nemzetiségű 6 fő, egyéb kisebbség 4 fő.

2019-ben 770 helyre hirdettek felvételt, 2913 jelentkező pályázott. A felvettek megoszlása: rendőr 36 fő, határőr 77 fő, csendőr 77 fő, büntetés-végrehajtási 40 fő, tűzoltó 232 fő, a többi fakultást nem számolva.

2020-ban végzettek: rendőr- és büntetés-végrehajtási hallgató 290 fő a nappali és 38 fő a levelező tagozaton, csendőr 55 fő. A határrendőr karról nincs adatunk.

Az iskolára történő felvételt területi központok szervezik a Belügyminisztérium Emberi Erőforrás Management Főigazgatóság alárendeltségében. A rendőrséghez történő felvétel eljárás követelményei írásban és filmen, az interneten megtalálhatók. A fizikai felvételi követelményeket 2020. január 1-jétől megszigorították, de a feladatok rendszere más rendőrségektől lényegesen nem tér el. A csendőrséghez az elvárt testmagasság 170 centiméter. Különlegesség más országok követelményeihez képest, hogy a jelentkező legyen képes a saját testtömegének megfelelő súlyt a talajról felemelni, illetve egy 60 kg-os bábut tíz méterre elvinni.

Az írásbeli felvételi tesztek eredményeit kódszámmal teszik ki az internetre. Az írásbeli megírása a felvételi első mozzanata.

A belügyminisztérium alárendeltségében tiszti, tiszthelyettesi és továbbképző intézmények működnek, amelyek az alábbi linken megtekinthetők.¹⁹

A szlovák rendőr felsőoktatás²⁰

A szlovák rendőrtisztképzés intézménye a Pozsonyban található Szlovák Rendőr Akadémia (*Akadémia Policajného zboru v Bratislave*), valójában egyetem, amelynek alapítási története szorosan kapcsolódik a korábbi Csehszlovák Szocialista Köztársaság (eltekinthet a későbbi névváltozásoktól) felbomlásához. 1992. júliusban a szlovák képviselők Pozsonyban nyilatkozatot fogadtak el Szlovákia függetlenségéről. 1993. január 1-jével létrejött a mai állam. Az akadémiát 1992-ben alapították, a képzést október 1-jén kezdte meg. Az első időszak az oktatói állomány és a felkészítési rendszer kiala-

¹⁸ A 2018-as felvételi eredmények a rendőr akadémián: www.romaniatv.net/rezultate-admitere-academia-de-politie-2018-cu-ce-note-s-a-intrat-la-alexandru-ioan-cuza_435229.html

¹⁹ A román belügyminisztérium alárendeltségében működő tanintézetek: www.mai.gov.ro/cariera/institutii-de-invata-mant-formare-profesionala

²⁰ Az alfejezet összeállításához az adatokat Forró Réka Dorina, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar harmadik évfolyamos bűnügyi szakirányos hallgatója gyűjtötte.

kításával telt el. A működés alapja a Szlovák Nemzeti Tanács 370/1992. számú rendelete a Szlovák Köztársaság Rendőr Akadémiájának létrehozásáról.

Az oktatási intézmény élén a rektor áll. A szervezet és a működés a szokványos nyugat-európai rendszert követi és bolognai típusú akkreditált képzés folyik.

Az akadémia küldetése, hogy főiskolai és egyetemi képesítéssel rendelkező, szakmailag hozzáértő szakértőket képezzen a rendőrség egységeihez, a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériumának munkahelyeihez, valamint más állami és nem állami biztonsági szolgálatokhoz, szervezetekhez és az állami közigazgatás számára. Az intézmény fontos feladatait jelenti a tudományos képzés, a rendészeti kutatás, továbbképzések végzése.

A felkészítés tanszékek rendszerére épül az alábbiak szerint:

Rendészeti Tudományok; Európai Integrált Határrendészeti; Bűnügyi; Vizsgálati; Kriminálisztikai és Forenzikus Tudományok; Kriminológia; Büntetőjogi; Közigazgatásjogi; Informatikai és Management; Közigazgatási és Válságkezelés; Köztudományi; Magántudományi; Társadalomtudományi; Nyelvi; Testnevelés és Sport.

Akkreditált tanulmányi programok:

Alapképzés:

- személy- és vagyonvédelem szak (nappali);
- biztonsági szolgáltatások a közigazgatásban szak (nappali és levelező).

Mesterképzés:

- személy- és vagyonvédelem szak (nappali és levelező);
- biztonsági szolgáltatások a közigazgatásban szak (nappali és levelező).

Doktori képzés:

- személy- és vagyonvédelem doktori program (nappali és levelező);
- biztonsági szolgáltatások a közigazgatásban doktori program (levelező).

A felvételi rendszer

Minden programra történő jelentkezés esetén a pályázónak külön pályázatot kell benyújtania elektronikus formában.

A felveendő jelentkezők számát és a tanulmányi felvételre vonatkozó speciális követelményeket a Szlovák Köztársaság Belügyminisztériuma hagyja jóvá a rendőrség és más biztonsági szolgálatok igényeinek megfelelően. A tanulmányra jelentkező felvételét a rendőrség és más biztonsági szolgálatok igényein alapuló személyzeti feladatokat ellátó felettes javasolja. A Szlovák Köztársaság minden állampolgára jelentkezhet, aki teljesítette a feltételeket. A felvételi feltételek az EU tagállamaiból és harmadik országból érkező külföldi jelentkezőkre is vonatkoznak (kiegészítésekkel).

Nappali bachelorképzésre a polgári életből jelentkezés:

Személy- és vagyonvédelem szakra, rendőrség vagy más állami biztonsági szervezet hallgatójának:

Tanulmányi idő hossza három év. Évente maximális felvehető létszám 100 fő. A jelentkezéshez csatolni szükséges a közalkalmazotti jogviszonyba való felvételre irányuló kérelmet, strukturált önéletrajzt, 49 eurós jelentkezési díjat.

Felvételi vizsga összetevői: fizikai alkalmassági, állami nyelvtudás megfelelő ismeretének ellenőrzése, pszichológiai vizsgálat.

Biztonsági szolgáltatások a közigazgatásban szakra polgári hallgatónak:

Tanulmányi idő hossza három év. Évente maximális felvehető létszám 60 fő. A jelentkezéshez csatolni szükséges: rövid önéletrajz, orvosi alkalmassági igazolás, 39 eurós jelentkezési díj. A felvételi vizsga egy műveltségi teszt. Az EU tagállamaiból és harmadik országokból érkező pályázókra ugyanúgy vonatkoznak a feltételek, mint a Szlovákiából származó pályázókra. Külföldiek abban az esetben vehetők fel, ha bizonyítják a szlovák nyelv ismeretét legalább B2 szinten. Ez a követelmény nem vonatkozik a cseh állampolgárokra és a szlovák nyelvű érettségi vizsgát teljesítő külföldiekre.

Harmadik országokból érkező jelentkezők beiratkozhatnak, előtte azonban szükséges B2-es nyelvvizsgát tenni szlovák nyelvből, valamint rendelkezniük kell ideiglenes tartózkodási engedéllyel vagy állandó lakhellyel. A felvételi vizsga letétele és a szükséges számú pont megszerzése az írásbeli vizsgán történik, a teljes középfokú oktatás tananyagából.

Levelező bachelorképzés:

Személy- és vagyonvédelem szakra kizárólag szlovák állampolgárok, a rendőrség munkatársai és más biztonsági szolgálatok tagjai jelentkezhetnek, legalább hároméves megelőző szolgálattal. A tanulmányok hossza négy év. A felvehető hallgatók száma 80 fő rendőr, 35 fő egyéb biztonsági szolgálattól.

A jelentkezéshez mellékelni szükséges: rövid önéletrajz, érettségi bizonyítvány másolata, igazolás a középiskolát követő rendőri vagy biztonsági képzésről, munkáltató támogató nyilatkozata, 39 eurós jelentkezési díj befizetésének igazolása. A felvételi vizsga egy műveltségi teszt.

Biztonsági szolgáltatások a közigazgatásban szakra a polgári életből lehet jelentkezni, külföldiek számára is. A tanulmányok hossza négy év. A felvehető hallgatók száma 60 fő. A felvételi vizsga egy műveltségi teszt. Feltételek, mint a nappali képzésnél.

Mesterképzés:

Nappali kétéves felkészítésre a polgári életből lehet jelentkezni Személy és vagyonvédelem, illetve Biztonsági szolgáltatások a közigazgatásban szakra. Általános ismereti felvételi vizsga van.

A levelező mesterképzés tanulmányi ideje három év. A jelentkezés feltétele egy főiskolai szintű diploma. A rendőrség állományának tagjai és egyéb biztonsági szolgálatok munkatársai a Személy és vagyonvédelem szakra pályázhatnak. Felvételi vizsga van.

A Biztonsági szolgáltatások a közigazgatásban szakra a polgári életből lehet jelentkezni bármilyen szakos főiskolai diplomával. A felvehető hallgatók száma 60 fő. Felvételi vizsga van.

A rendőr hallgatók a főiskolai képzés idején úgynevezett „kadét” (jelölt) státuszban tanulnak. A kadét közszolgálat célja a rendőri képzettség megszerzése.

A tanulmány során a hallgató jogosult:

- szolgálati fizetésre;
- ugyanarra a felszerelésre, mint a rendőrség tagjai;
- hathetes szabadságra;
- ingyenes szállásra és étkezésre.

Tanulmányai sikeres befejezése után a végzett hallgató leteszi a hivatali esküt, és teljes jogú tagja lesz a rendőrségnek. A végzetek őrmesteri rendfokozatot kapnak.

Rendőrr hallgató (kadét) csak az a szlovák állampolgár lehet, aki:

- betöltötte a 18. életévét;
- egészségileg, fizikailag és lelkileg alkalmas a szolgálat ellátására;
- büntetlen előéletű;
- megbízható;
- beszéli az államnyelvet;
- érettségivel rendelkezik;
- állandó lakhelye van Szlovákiában;
- nem tagja politikai pártnak, mozgalomnak;
- cselekvőképes.

A felvételi eljárás kétnapos. Első nap a nyelvi ismeretek ellenőrzése és fizikai felmérés, a második nap a pszichológiai és a műveltségi teszt zajlik. A felvételi rendszer összetevői:

- nemzetinyelv-ismeret, tollbamondás, fogalmazás;
- fizikai felvételi férfiaknak 100 m futás, helyből távolugrás, felülés két perc alatt, felhúzódzkodás, 12 perces futás, úszás 100 m-en, nőknek 50 m futás, két perc felülés, 12 perc futás, 100 m úszás, függeszkedés;
- pszichológia;
- orvosi vizsgálat;
- kifogástalan életvitel ellenőrzése.

Összegzés

A vizsgált rendőri képzésekkel kapcsolatban az alábbi tapasztalatok fogalmazhatók meg:

- Az Európai Unióban zajló, minden területre kiterjedő (jogintézmények, ügyészség, vám, közigazgatás, polgári felsőoktatás) egységesülési folyamat jelentős hatást gyakorolt a rendőrségek működésére, az azokkal szemben támasztott követelményekre, illetve a rendőri felsőoktatás teljes rendszerére. Meghatározóvá vált a bolognai típusú, több lépcsőben zajló (bachelor-, master-) felkészítés. A folyamat csúcspontját a doktori iskolák alapítása jelenti, amelyek rendészeti jellegű PhD-képzést tesznek lehetővé. 2005–2015 között a rendészettudomány ezekben az országokban tudományági besorolást kapott, és lehetővé vált a rendészet tárgyának magasabb szintű intézményi vizsgálata.
- A rendészeti, rendőri ismeretek összetevői lényegében minden tanulmányozott országban azonosak, az oktatott tantárgyak belső tartalma és a feldolgozás módszerei jelentős hasonlóságot mutatnak. A moduláris felépítés, a kreditpontos értékelés és a kapcsolódás az Erasmus-program változataihoz megkönnyítik a hallgatók tanulmányi és szakmai gyakorlatokon történő cseréjét, illetve polgári főiskolákon rendészeti, jogi profilú tantárgyak felvételét.
- A toborzás és a felvételi rendszerek nagyfokú hasonlóságot mutatnak. A bekerülési követelmények szinte azonosak. Eltérés a külföldi, európai uniós, valamint az unión kívüli jelentkezők befogadása területén tapasztalható. A magyar rendszer a legszigorúbbak közé tartozik. Kivételesen egyes tanintézetek lehetővé teszik középiskolai végzettség nélkül a felvételt különböző „rásegítő, támogató” megoldások alkalmazásával. Nemzetiségi, például roma bekerülési keretek léteznek Romániában. Egyes iskolák, illetve rendőrségek (Hamburg) figyelemre méltó aktivitást és megoldásokat alkalmaznak a középiskolások körében toborzás céljából.
- A magyar felvételi rendszer más országokhoz képest rendkívül szorosan kapcsolódik a polgári felsőoktatási szisztémához. A rendőrségek a vizsgált országokban a miénknél lényegesen nagyobb mozgástérrel rendelkeznek a kiválasztás terén, kevésbé veszik figyelembe a középiskolai tanulmányi eredményeket, és a felvételi eljárás során jelentősebb mozgásterük van saját követelményeik érvényesítésében.
- Meghatározó eltérések mutatkoznak abban a kérdésben, hogy a középiskolákból, illetve a rendőrtiszthelyettes-állományból milyen arányban vesznek fel hallgatókat. A csak a tiszthelyettesek jelentkezhetnek (Ausztria) 75%, tiszthelyettes (Bajorország), a többség középiskolás megoldások léteznek. A kétfajta kategória közös oktatása, vagy néhány szemeszteren keresztül történő szétválasztása, majd együttes képzése is a változatok közé tartozik. Levelező tisztképzés nincs, vagy csak levelező tisztképzés van szélsőségek is tapasztalhatók.

- A képzés nem olyan széleskörűen bomlik szakirányokra, mint hazánkban. Általában csak két szak (bűnügyi, közbiztonsági), vagy csak egy szak, amelyen belül 3-4 modul képez bűnügyi, illetve közbiztonsági hallgatókat. A Magyarországon alkalmazott rendkívül hosszú vizsgaidőszakok sincsenek a tanulmányi programokban, ezzel a megoldással több száz kontaktórával több található a felkészítésben.
- A tudományos fokozatok megszerzése a rendőri területen még nem általánosan jellemző Európában, a rendkívül fejlett Egyesült Királyságban is csak öt doktori program létezik, Hollandiában pedig nincs is ilyen. Sokkal gyakoribb, hogy a rendőri végzettséggel rendelkezőknek csak egy másik tudományterületen (például jogtudományok, közigazgatás-tudományok, biztonságtudományok) van lehetőségük PhD-fokozatot szerezni. Ennek fényében különösen nagy eredmény, hogy hazánkban 2016 óta működik a Rendészettudományi Doktori Iskola.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- College of Policing: Joining as a new PC. (12 November 2020). Online: www.college.police.uk/career-learning/joining-police/joining-new-pc
- C. Shohel, M. Mahruf – Gias Uddin – Julian Parker-McLeod – Daniel Silverstone: Police Education in the United Kingdom: Challenges and Future Directions. In Maigul Nugmanova et al. (szerk.): Education, human rights and peace in sustainable development. IntechOpen, 2020. Online: <https://doi.org/10.5772/intechopen.92705>
- Fórizs Sándor: Gondolatok Németország rendőrségi rendszeréről. *Belügyi Szemle*, (2015), 10. 47–64. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2015.10.4>
- Heimo, Mikkola – Alexander Rozanov – Valentina Komleva (szerk.): *Education, human rights and peace in sustainable development*. IntechOpen, 2020. Online: <https://doi.org/10.5772/intechopen.92705>
- Heinen, Jan – Harry Peeters: Higher Police Education in the Netherlands. In Rogers Colin – Frevel Bernhard (szerk.): *Higher education and police*. Palgrave Macmillan, 2018. 223–245. Online: https://doi.org/10.1007/978-3-319-58386-0_11

ABSTRACT

Police Education in Several Member States of the European Union, Good Practices

Sándor FÓRIZS – Bence MÉSZÁROS

The higher education in the field of law enforcement started in Hungary 50 years ago. Since then, the education made significant progress at the Faculty of Law Enforcement of the University of Public Service, the legal successor of the Hungarian Police College. From the establishment of several master programs (amongst others, law enforcement leadership management master program, criminalistics master program and security management master program for civilians) to the official accreditation of the Police Science Doctoral School, many progressive changes

were made. On the occasion of the anniversary, the authors examine the characteristics of similar educational programs in the United Kingdom and in several member states of the European Union, and introduce the good practices followed in these states, which can possibly be adopted in Hungary, as well. The reader can get an insight into the national systems of eligibility criteria of the institutes providing police education, into the structural and substantial characteristics of bachelor and master programs and into several affiliated PhD programs. The study introduces the structure of several foreign higher education institutions providing police education, reviews the other possible tasks carried out by these entities, for example the participation in the further development of police officers or the education in the field of private security. The interested reader can get information on models, within the framework of which the police education takes place in a civilian institution. The overview made by the authors evaluates the possible variations of professional administration of police education, the legal status of students participating in it, the main questions of their quartering, training and appointment to commissioned officer.

Keywords: *police education abroad, modular courses, eligibility criteria, police university, police college, international good practices*

Dr. Györök Ferenc vezérőrnagy, az első parancsnok¹

NÉMETH Zsolt²

A belügyminisztérium vezetése 1970 elején döntötte el, hogy az addigi kétéves rendőrtisztképzést főiskolai szintre emeli, hogy a kor követelményeinek megfeleljen. Rövid keresgélés után, miután Kertész Imre nem vállalta a feladatot, a Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetőjének bűnügyi első helyettesére esett a választás, hogy a Rendőrtisztképző Akadémia, a méltán népszerű RAK értékeit megőrizve az új intézményt megszervezze és beindítsa. Vajon miért ő lett a jelölt, milyen tulajdonságai tették alkalmassá arra, hogy azután több mint másfél évtizedig sikeresen parancsnokoljon az Isteni Szeretet Leányai nevű apácarend egykori, Széchenyi-hegyi fellegrárában? Györök Ferenc egy alkalommal – pályája emlékeit felidézve – azt írta, hogy „életem legszebb éveit a Rendőrtiszt Főiskolán töltöttem”. A kijelentés tartalmát akarjuk megismerni, amikor a személyzeti nyilvántartás száraz adatai és Györök Ferenc személyes emlékei segítségével felrajzoljuk ennek a pályaképnek a vázlatát.

A II. világháború végén kibontakozó új társadalmi rend – egy kelet-közép-európai – karrierje bontakozik ki előttünk. A tehetséges, szorgalmas, vidéki fiatalember és a kor egymásra találtak. Az új rendnek szüksége volt a hozzá hasonló törekvő, a megismerést, a tanulást élete végéig programszerűen nemcsak kötelességként, hanem örömforrásként is élvező, elkötelezett és szorgalmas fiatalokra, neki pedig az új világ nyitott teret az önmegvalósításra. Nem főiskola-parancsnoknak készült már kora gyermekkorában, és talán nem is rendőrnek, az élet és a személyiség kölcsönösen formálták egymást. Mi már csak a végeredményt ismerjük: az iskolateremtő szervezőt, a sikeres intézményvezetőt, a bűnözés törvényszerűségeit kutató kriminológust, a nagyszerű pedagógust, akire oktatók és az oktatómunkát kiszolgáló nélkülözhetetlen alkalmazottak, de mindenekelőtt egykori főiskolai hallgatók ezrei emlékeznek jó szívvel és hálával. Tisztában vagyunk azzal, hogy Magyarország legújabbkori rendszerváltása valóságos társadalmi forradalmat jelentett, hogy mindannyian érintettek vagyunk, és hogy tudásunk hézagai, és a történelmi távlat hiánya folytán nem vagyunk abban a helyzetben, hogy tárgyilagosan értékeljük közelmúltunkat, ezzel nem is kiséreltezzünk. Mindenesetre közéletünk viharai nyomán érlelődik a közmegegyezés, hogy mai normáink csak óvatosan alkalmazhatók a szocializmus évtizedeiben élők

¹ Németh Zsolt: Dr. Györök Ferenc vezérőrnagy, az RTF alapító parancsnoka. In *Tanulmányok Györök Ferenc tiszteletére a rendészeti felsőoktatás köréből*. Budapest, RTF, 2006. 13–17. tanulmányban megjelentek felhasználásával.

² Németh Zsolt PhD. ny. r. ezredes, Nemzeti Közszerológiai Egyetem Rendészettudományi, Kar Kriminológiai Tanszék, egyetemi docens.

Zsolt Németh, PhD, ret. Police Colonel, University of Public Service, Faculty of Law Enforcement, Department of Criminology, Associate Professor.

E-mail: kriminologus@gmail.com

cselekvéseire. (Némileg igazolva érezzük magunkat többek között azzal, hogy Györök Ferencet 75. születésnapján Mádl Ferenc köztársasági elnök 2003-ban magas kitüntetésben részesítette.)

Györök Ferenc élete a Fejér megyei Alcsúton kezdődött, szakmai pályája pedig a katonai rendvédelemnél. Édesanyja a nagyapai falusi pékségben segédkezett, aztán, amikor a munkásosztály lett a korszellemnek megfelelően a „társadalom vezető ereje”, ács férjével Csepelre költöztek, a nagy gyárban hengerésznek tanult ki. Kamaszkort elhagyó nagyfiuk Alcsúton kezdte a felnőttéget. A nagyapai örökség gyanánt kezére jutó sárga csikóval vállalt különféle munkákat, fuvarozott és szántott, amire volt szükség. A nagy fordulatot számára is, mint megannyi kortársának, a Magyar Néphadsereg hozta 1949-ben, győri alakulatánál hamarosan kiválasztották a szűrő-kutató toborzók, és rövid kiképzés után, 21 évesen, a katonai belső biztonsági szolgálat alosztályvezető-helyettese lett. Nota bene! Azokban az időkben bizony így ment ez: először megbízhatónak kellett lenni, azután jöhetett a (szak)tudás. Tudjuk, viharos idők jártak, sok mindent utólag kellett pótolni. Hősünknek például nem volt ideje érettségizni, alpműveltségét azért megszerezte a négy elemi és a négy polgári iskolai osztály abszolválásával. Tanulásban azután volt része bőven, először a pártfőiskola kellett, mivel nemcsak szorgalmas és lojális volt a fiatal Györök Ferenc, hanem tehetséges is, ezért pártmunkásként is számítottak rá. 1956 sorsfordító őszének „eseményeit”, ahogy ő nevezi, bizonyos távolságtartással, „megúsza”. Ezzel a szóhasználatral arra utal, hogy a sors kegyéből sem áldozata, sem elkövetője nem volt az „eseményeknek”.

1957 őszén végre elkezdődött az ismerkedés a bűnözés című társadalmi jelenséggel, vizsgáló lesz a Gyorskocsi utcában, majd hamarosan az újjászerveződő rendőrség egyik legfontosabb posztján találjuk, rendőrkapitány lesz a Székesfehérvári Járási Rendőrkapitányságon, ahol tényleg kitanulja a rendvédelmi szakma minden ágát. Erre elég volt számára másfél év, elégnék kellett lennie, mert ismét fordulópont következett, a moszkvai Belügyi Egyetem, jelezvén a karrier töretlenségét, vagyis a rátermettséget és szorgalmat. Ez négy évet vett igénybe, beleértve egy előkészítő évet, amikor napi nyolc órában tanultak orosz nyelvet, a rendőrség olyan legendás alakjaival együtt, mint Mérges István, Palkó Jenő vagy Süli István. 1962-ben tért haza, és az éppen megalakuló bűnügyi csoportfőnökségen a bűnügyi (BM II/I-2.) osztály vezetője lett, a csoportfőnökké avanszált Rudas György helyébe lépve. A posztra a rendőrség akkori országos vezetője, Körösi György főcsoportfőnök szemelte ki. Itt már a szakirányítás volt a fő feladat, és ekkoriban kezdődött a kutatói-publikáló pálya. Györök Ferencet, mint elméleti munkáiból kiderül, a kriminalitás egy sajátos – korspecifikus – szelete, a gyermek- és fiatalkori bűnözés érdekelte elsősorban. Éppen egy ilyen témájú, nagyobb lélegzetű tanulmányára figyelt fel az akkor budapesti rendőrfőkapitány, Sós György, és hamarosan munkatársának hívta. Így lett a főkapitány bűnügyi I. helyettese, ezt a posztot nevezik ma bűnügyi igazgatónak. Budapest bűnügyi rendőrségének szakmai irányítása vezetéstudományban jártasságot is feltételezett, később rendőr(tiszti fő) iskolájában ezt a tantárgyat oktatta. Kedves

szakterületét továbbra is megkülönböztetett figyelemmel övezte: rendszeresen részt vett a BRFK Fiatalkorú- és Gyermekvédelmi Osztály galerifelszámoló műveleteiben, számos publikációja született a rendőrségi gyermekvédelem két nagyjával, Szmétana Józseffel, illetve Mészáros Józseffel közösen.

A Rendőrtiszti Főiskola 1970-es megindulásának közvetlen előzménye tehát az iskolaszervező és iskolavezető Györök Ferenc személye vonatkozásában a négy-négy év volt az országos, illetve a budapesti bűnügyi vezetői poszton, mintegy a felkészülés ideje és terepe. A bevezetőben feltett kérdésekre Györök Ferenc a következőket válaszolja: „[A] gyakorlati munka frontján mindig fontosnak tartottam az elméleti háttérrel, meggyőződtem arról, hogy a rendőrszakmát a XX. század végéhez közeledve már nem elég ösztönösen jól csinálni, ellesve a nagy öregek tudományát, hanem tudományos megalapozottsággal és tervezéssel tanítani kell, felsőfokon.” A feladat tehát önmagában is izgalmas volt, abban a részletében is, hogy a gyakorlat helyet kapjon a döntően elméleti képzésben. Így esett meg, hogy az 1960-as évektől a rendőrség bűnügyi vezetésében részt vevő, a méltán hírnévre szert tevő óriásai a magyar bűnüldözésnek, mint a „vagyonvédelmis” Dobos János, az operatív munkát szakirányító Hajda Károly, vagy az „életes” Vedres Géza, illetve Lápos Lőrinc rendszeresen részt vettek a főiskolai oktatásban és vizsgáztatásban. A parádés névsor nem volna teljes Csiba István és Borbarát Béla nélkül, akik részint követték Györök Ferencet a BM bűnügyi osztály élén, részint pedig követték őt a Svábhegyre is mint rangos államvizsgabizottsági elnökök, továbbá helyet követel Biró Sándor neve is, aki a BRFK bűnügyi vezetői székét örökölte, majd az RTF parancsnokhelyettese is volt.

Györök Ferenc munkásságának éppen az az értéke, ami napjainkban is fő célunk: gyakorlatban helytállni képes rendvédelmi szakemberek kibocsátása, amihez tudományos háttérmunka kell. Főbb publikációi is erről szólnak:

- *A fiatalkorúak bűnözésének alakulása, okai, megelőzése a Magyar Népköztársaságban* (Nemzetközi Kriminológiai Szimpózium, 1966.)
- *A fiatalkorúak bűnözésében szerepet játszó okok és körülmények* (A fiatalkorúak bűnözéséről cikkgyűjtemény, 1966.)
- *A visszaeső bűnözés és a fiatalok. Harc a fiatalok bűnöző csoportjai ellen* (A fiatalkorúak bűnözéséről cikkgyűjtemény, 1966.)
- *Visszaeső bűnözés* (monográfia, társszerző Hajda Károly, 1969.)
- *Az irányítástudomány – vezetéselmélet – tárgya, fogalma és fejlődése* (RTF tanszékjelentés, 1978.)
- *A hivatásszeretetre és hivatástudatra nevelés a Rendőrtiszti Főiskolán* (*Kriminológiai pedagógiai és -pszichológiai tanulmányok*, 1984.)
- *A Rendőrtiszti Főiskola oktató-nevelő munkájának tartalmi jellemzőiről* (*Belügyi Szemle*, 1984/9.)
- *Az ifjúkori bűnözés helyzete, csoportos bűnözés, a megelőzés kérdései* (konferencia főreferátum, 1986.)
- *A szocialista kriminológia helyzete és programja* (Kriminológiai szakirodalom-gyűjtemény az állam- és jogtudományi karok számára, 1990.)

- *A magyar rendőrség a nemzetközi összehasonlítások tükrében* (A rendészet új kihívásai a XXI. sz. küszöbén, szakmai tanácskozás, 2001.)

A képzés legizgalmasabb és legígéretesebb kísérlete volt az 1980-as évek elején az általa szorgalmazott úgynevezett komplex oktatás: egy bűnözési formáció vagy jelenség körülménye egy tömb keretében különféle szempontokból, multidiszciplináris igénynyel. Az idő akkor még valószínűleg nem érett meg, ma azonban mind erőteljesebb az igény erre, például a kábítószer-probléma vagy a családi erőszak vonatkozásában. A bűnmegelőzés elmélete és gyakorlata pedig olyan komplex társadalmi összműködést kíván meg, hogy komolyan felvetődött egy önálló bűnmegelőzési tanszék felállításának gondolata.

Györök Ferenc több írását mint aspiráns jegyzi, ami jelzi, hogy dolgozott a kandidátusi tudományos fokozat megszerzésén. Az életpálya sikerének teljességéhez valóban hiányzik a tudományos fokozat. Mi történt? Györök Ferenc a kérdésre lakonikusan csak annyit válaszol: „Lusta voltam!” Ennek azonban ma is tevékeny habitusa és életformája természetesen ellentmond. Álljon itt illusztrációként egykori titkárnőjének, az RTF Tanulmányi hivatal ma is aktív munkatársa, Érdi Tamásné, Irénke visszaemlékezése:

„A munka volt az életcélja. A főiskolát teljesen a magáénak »saját gyerekének« érezte, azért élt, éjszaka és a hétvégén is dolgozott. Nagyon sok írásos anyag készült abban az időben: javaslatok, előterjesztések, vélemények, tanácsulés anyagok, Szervezeti és Működési Szabályzat, állománytábla, tanterv, óra- és vizsgaterv, jelentések, tankönyvek, tansegédletek, tudományos írások stb. Minden anyagot átnézett, ami a főiskoláról kikerült, legyen az jelentés, vagy egy tankönyv, ami a főiskola nyomdájában készült. Éjszaka írt anyagokat, minden – a kezébe kerülő – papírra. Ami ötlete, gondolata volt, akár a szalvétára is leírta. Egyszer reggel beállított egy nagy halom kézzel írt papírral, 20 db A/4-es papír volt tűzőgéppel összetűzve, betöltötte a fél irodát, abban az időben még nem volt számítógép. Nagy munkabírást követelt meg nemcsak saját magától, hanem beosztottaitól, munkatársaitól is. Pl. az iskolabusz 16 órakor indult a főiskola területéről, mivel a '80-as években kevés embernek volt még gépkocsija, így a tanszékvezetők és a tanárok is ezzel a busszal mentek haza. Néha már elbújtak előlem, mert akinek 4 órakor kellett szólnom, hogy hívatja őt a főiskola-parancsnok, bizony megesett, hogy csak késő este került haza az illető.”

Végül adósak maradtunk a válasszal, hogy a belügyi vezetés konkrétan miért Györök Ferencet választotta az RTF élére. A választ maga Györök Ferenc sem tudja. Abban az időben ugyanis nem pályázat és ennek nyomán valamiféle grémium kollektív véleménye nyomán lettek a vezetők, hanem a felettesek személyes döntése nyomán. Esetünkben pedig úgy történt, hogy Benkei András belügyminiszter magához rendelte a kiválasztott Györök Ferencet, és röviden közölte vele a döntést. Indokolni nem szoktak és véleményt kérni sem az érintettől, másfelől pedig nem volt „illendő” sza-

bódni, gondolkodási időt kérni vagy elhárítani. Egy ilyen személyes elhatározás pedig nyilvánvalóan feltétlen személyes bizalmat is jelentett. Györök Ferenc meséli, hogy egy alkalommal két tábornoki rangú megyei főkapitány is bepanaszolta, feljelentette, mert az általuk szorgalmazottak nem kerültek be a főiskolára. Benkei belügyminiszter azzal intette le a méltatlankodókat, hogy a felvételi szabályokat hozzáértők dolgozták ki, azokat a belügyi vezetés jóváhagyta, tehát be kell tartani, mert ráadásul nem is öncélúak. A kis történettel persze nem azt akartuk példázni, hogy a vezető kiválasztásának az a módszere jobb volna, hanem csupán azt, hogy – mint látjuk Györök Ferenc esetében – ekként is lehetett találni kiváló személyiségeket.

A digitális korszak beköszönte és a Covid-19-világjárvány generálta helyzetben történő helytállás

RUZSONYI Péter¹

A tanulmány részletesen ismerteti a Rendészettudományi Kar (Kar) szervezeteinek a bővítését, a Katasztrófavédelmi Intézet és a Nemzetbiztonsági Intézethez tartozó Polgári Nemzetbiztonsági Tanszék és Terrorrelhárítási Tanszék Kar szervezetébe integrálódását, valamint új szakirányok létrehozását. A Ludovíceum tantárgycsoport bevezetése és a kettős jogállású hallgatók nappali munkarendű képzésének elindítása fontos állomásnak volt tekinthető a Kar életében. Jelentős mérföldkő volt a távoktatás, a digitális oktatás bevezetése, a digitalizáció és a képzések megreformálásának folyamatában elindított Kreatív Tanulás Program.

Kulcsszavak: Ludovíceum, kettős jogállás, digitalizáció, kreatív tanulás, koronavírus-járvány

Előzmények – szembenézés egy új generáció tanulási/tanítási elvárásaival

Hallgatóink ma már valamennyien a Z generáció (1995–2009 között születettek) tagjai, akik beleszülettek a digitális technológiák világába. Számukra már elképzelhetetlen az élet a Web 2.0, a mobiltelefonok és más digitális, valamint kommunikációs eszközök rendszeres használata nélkül. Úgy is fogalmazhatunk, hogy ők „digitális bennszülöttek”, akiknek a tanulási szokásaik a korábbiaktól teljesen eltérőek. Oktatóként számtalan esetben szembesültünk azzal, hogy ez a különbség kivédhetetlenül feszültséget generál az oktatási rendszeren belül – elsősorban a tanítási módszerek területén. Dékáni időszakom elején többször beszéltünk ennek a problémának a megoldási lehetőségeiről; leginkább az Egyetem által kifejleszteni tervezett Kreatív Tanulás Program bevezetésétől reméltünk jelentős eredményeket. Tisztában voltunk azzal, hogy oktatóként valamennyiünknek új didaktikai eljárásokat kell megtanulnunk, mert a régi „klasszikus” módszerek alkalmazása már nem célravezető. Elfogadtuk,

¹ Dr. habil. Ruzsonyi Péter, bv. dandártábornok, Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Kar, Büntetés-végrehajtási Tanszék, dékán, tanszékvezető egyetemi tanár.
Péter Ruzsonyi, PhD, habil, Corr. Brigadier-General, University of Public Service, Faculty of Law Enforcement, Department of Corrections, University Professor, Dean, Head of Department.
E-mail: ruzsonyi.peter@uni-nke.hu

hogy hallgatóink hozzá vannak szokva a gyors információáramláshoz és annak befogadásához, hogy képesek egyszerre több mindennel párhuzamosan is foglalkozni, ugyanakkor a felvett információk csak részlegesen rögzülnek bennük, és nem képesek sokáig egy dologra koncentrálni. Terveztük a változtatást, vizsgáltuk a lehetőségeket, de nem is sejtettük, hogy a sors milyen hamar és mennyire drasztikusan kényszerít ki mindnyájunkat a digitális térbe.

A Kar szervezeti átalakítása a képzésfejlesztés érdekében

A Rendészettudományi Kar 2018 és 2021 között jelentős mértékben bővült. A korábban karközi intézetként működő Katasztrófavédelmi Intézet (KVI) és a Nemzetbiztonsági Intézetből (NBI) a Polgári Nemzetbiztonsági Tanszék, valamint a Terrorrelhárítási Tanszék Karunk szervezetébe integrálódott. A vizsgált időszak másik jellemzője volt több szervezeti egység részleges módosulása. A korábban meglévő mindhárom oktatási intézet (Kriminalisztikai Intézet, Rendészeti Magatartástudományi Intézet, Alkotmányjogi és Rendészeti Jogi Intézet) megszűnt, az őket alkotó tanszékek egy része önálló szervezeti egységként folytatta a munkáját. Volt olyan tanszék, amelynek az összetétele és feladata is módosult (a Kiberbűnözés Elleni Tanszék beolvadt a Bűnügyi, Gazdaságvédelmi és Kiberbűnözés Elleni Tanszékbe), sőt olyanok is, amelyek megszűntek (Közjogi és Rendészeti Jogi Tanszék és a Nemzetközi és Európai Rendészeti Tanszék). Ugyanakkor új tanszékként jött létre az Igazgatásrendészeti és Nemzetközi Rendészeti Tanszék.

Oktatás- és képzésfejlesztés

Az elemzett időszakban az oktatásfejlesztési és -szervezési tevékenység területén számos változás következett be. Sor került a polgári nemzetbiztonsági mesterszak, a biztonsági szervező mesterszak, valamint a szervezett bűnözés elleni küzdelem elmélete és gyakorlata szakirányú továbbképzési szak indítására. A képzésfejlesztés egyik legfontosabb eleme a rendvédelmi szervező szakirányú továbbképzési szak indítása volt, mivel e képzéssel egyfelől az RTK hatáskörébe került valamennyi tiszt kinevezést megalapozó képzés, másfelől ezt a továbbképzési szakot az egyes rendvédelmi szervek együttműködésével alakították ki és indították el.

Az államtudományi képzési területen szerezhető képesítések jegyzékéről és a képzések képzési és kimeneti követelményeiről szóló 222/2019. (IX. 25.) számú kormányrendeletben megjelent új KKK alapján a bűnügyi és rendészeti alapképzési szakok, illetve a bűnügyi igazgatási és rendészeti igazgatási szakok, a katasztrófavédelmi alapszak és polgári nemzetbiztonsági alapképzési szak, valamint a rendészeti vezető, a kriminalisztika, a katasztrófavédelem és a polgári nemzetbiztonsági mesterképzési szakok ajánlott tantervének átdolgozása megtörtént.

A ciklikus óratervezésre, a 14 hetes szorgalmi időszakra, valamint a hallgatói kontaktórák számában a heti 30 órára történő átállás, illetve a Ludoviceum tantárgycsoport tantervbe történő beépítése miatt a tantervmódosítás jelentős óraszámcsökkenéssel járt és egyes tantárgyaknak a tantervből történő törlését okozta. A hallgatók ismereteinek minél szélesebb körű bővítése érdekében új szabadon választható tantárgyak bevezetésére is sor került.

A 2020-as felvételi eljárásban több évtized óta először, az ORFK-val együttműködve, a Kar felvételt hirdetett a bűnügyi igazgatási alapszak bűnügyi nyomozó szakirány, valamint rendészeti igazgatási alapszak közrendvédelmi szakirány nappali munkarendű, hároméves képzéseire. A pályázatra azok jelentkezhettek, akik a rendőrség hivatásos tiszthelyettes- vagy zászlósi állományába tartoztak. Ezzel a lépéssel – több évtizednyi kihagyás után – ismételten megjelentek a rendőrség állományából is a kettős jogállású hallgatók Karunk nappali munkarendes képzésében.

Az alapképzésen új képzésként indult nappali munkarendben a négyéves bűnügyi alapszakon a kibernetikus, levelező munkarendben a hároméves bűnügyi igazgatási alapképzésen az informatikai nyomozó szakirány, illetve az Oktatási Hivatal bejegyezte a bevándorlási szakirányt, amelynek legfontosabb célja rendőrtisztek képzése az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság számára.

Covid-19-világjárvány oktatási és oktatásszervezési kihívásai

Jelen dékáni időszakom legkarakteresebb jellemzője, hogy az érintett három évnek több mint a fele a Covid-19-világjárvány árnyékában telt el. Egyetemünk hamar képes volt dinamikusán reagálni a kihívásokra; az oktatás biztosítása mellett a járvány terjedésének megelőzése és az egészségvédelem került a mindennapi tevékenységünk fókuszába. Az Egyetemen létrehozott Járványügyi Operatív Törzs (JOT) tagjaként mindvégig tevélegesen részt tudtam vállalni az oktatás folyamatos biztosítása és a rendkívüli helyzetből következő speciális szabályozók elkészítésében, valamint az atipikus lebonyolítású vizsgarendszer és felvételi eljárás rendjének kidolgozásában.

A Kormány által a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendeletben, majd a 478/2020. (XI. 3.) Korm. rendeletben foglaltak alapján fogantatott intézkedések fokozottan érintették Egyetemünk működését. A járvány első hullámának tetőzésekor – 2020 tavaszától – a tisztjelölt, a kettős jogállású, valamint a migrációs szakirányú hallgatók speciális rendészeti feladatok ellátásában vettek részt. A rendőrtisztjelölt hallgatók a nyugati határon kapcsolódtak be a határforgalom ellenőrzésébe, a büntetés-végrehajtási hallgatók börtönökben végeztek munkát, a migrációs szakirányú hallgatók pedig az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság szervezeténél dolgoztak. A visszajelzések a rendvédelmi szervek vezetői és a hallgatók részéről egyöntetűen rendkívül pozitívak voltak. A speciális feladatok ellátásában részt vevő tisztjelöltjeink életükben először tapasztalták meg, hogy mit jelent éles helyzetben a rendészeti munka.

Az érintett hallgatókra ugyanakkor – hónapokon keresztül – dupla feladat hárt: ez alatt az időszak alatt a speciális rendészeti feladatok ellátása mellett párhuzamosan a tanulmányi és vizsgakötelezettségeiknek is eleget kellett tenniük. Ennek biztosítása érdekében az NKE azonnal fejleszteni kezdte az informatikai rendszerét, új platformokat alakított ki, illetve tett elérhetővé. Rövid időn belül biztosítottá vált, hogy hallgatóink távoktatás útján hozzájussanak a szükséges elméleti ismeretekhez, a vizsgák során pedig online módon tettek tanúbizonyságot elméleti felkészültségükről.

A járványhelyzetből adódó feladatok ellátásából oktatóink is kivették a részüket. Országos rendőrfőkapitány úr – belügyminiszter úr felhatalmazása alapján, a járványügyi veszélyhelyzetre való tekintettel – a Rendőrségtől a Karra vezényelt hivatásos állomány részére 2020. április 6-tól augusztus 20-ig speciális rendészeti feladatok ellátását rendelte el, amelynek értelmében a Karunkról 28 oktató váltásos rendszerben látott el szolgálatot az ORFK-n.

A rendvédelmi szervek vezetői elismeréssel nyilatkoztak mind a tisztjelöltek, mind az oktatók által végrehajtott feladatok magas szintű szakmai színvonaláról. A feladatokba bevont személyek a veszélyhelyzet során tanúsított hozzáállásukkal, példamutatásukkal és elvégzett tevékenységükkel nagymértékben hozzájárultak Karunk szakmai elismerésének növeléséhez.

Tudományos és nemzetközi élet

Jelen fejezetben a rendészettudományi kari tudományos és nemzetközi aktivitással, illetőleg az Erasmus+ mobilitási programmal foglalkozom részletesen.

Tudományos aktivitás

Az elemzett időszakban Karunk tudományos életének talán legmeghatározóbb mozgatórugója a KÖFOP-2.1.2.-VEKOP-15-2016-00001 „A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés” program volt, amely a pénzügyi és az adminisztratív háttér biztosításával tette lehetővé nyolc kutatócsoport és hat kiemelt kutatóműhely létrehozását, valamint két doktori, hét posztdoktori, két habilitációs és két professzori program megindítását.

Hagyományteremtő és identitást növelő céllal Kari Napot választottunk, amelyen a hivatásunkhoz és a tudományhoz kapcsolódó előadásokkal demonstráltuk a rendészettudomány dinamikus fejlődését.

Az elmúlt évek során folyamatosan dinamizáltuk a Karon belüli tudományos tevékenységet. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy valódi és élő tartalommal töltsük meg azt a középtávú vezetői elvárást, amely Egyetemünket valóban a legkiválóbbak közé emelheti. Ennek kiteljesítése érdekében nélkülözhetetlennek tartjuk a Karon belüli

szakmai és tudományos munka hatékonyságának további növelését. Törekvéseink helyességét igazolja, hogy a 2019. évben egyetemi tanári kinevezések, habilitált doktori címek odaítélésére és PhD-fokokatok elnyerésére is sor került.

A Karon létrejött Kriminálpszichológiai Kutatóműhely jelentős eredményekkel növeli az Egyetem elismertségét, és jó úton halad azon célja felé, hogy a honi kriminálpszichológia első számú tudományos közösségévé váljon.

Általánosságban is megállapítható, hogy kutatásaink fő irányaként olyan eredményeket igyekszünk felmutatni, amelyek hatékonyan támogatják az egyes rendvédelmi szervek munkáját, ugyanakkor az egész magyar tudományos élet tekintetében hozzáadott értéket jelenítenek meg.

A Karon a hallgatói tehetséggondozás centruma a Szent György Szakkollégium és a Katasztrófavédelmi Szakkollégium.

Nemzetközi aktivitás

Az elmúlt három évben a nemzetközi szerepvállalásunk – a Covid-19 miatt – egyenetlen volt. Az első másfél évben jelentős fejlődést értünk el, azonban a második időszakban a megtorpanás törvényszerű és elkerülhetetlen volt.

Karunk a 2018-as évben fogadott először külföldi vendégoktatót az International Chair Program keretében, Rebecca Hayest, a University of Michigan docensét. Rebecca Hayes órákat adott az alap- és mesterképzésben, a doktori képzésben és vezetett egy kurzust az Erasmus-program keretében is.

2019-ben az oktatóink közül összesen 32 fő 55 külföldi kiküldetést teljesített a következő 15 országban: Brazília, Csehország, Egyesült Királyság, Franciaország, Hollandia, Horvátország, Kanada, Kína, Németország, Olaszország, Oroszország, Portugália, Románia, Szerbia, Törökország. Ugyanebben az évben 135 főt fogadtunk kilenc országból (Németország, Hollandia, Lengyelország, Törökország, USA, Kína, Fülöp-szigetek, Vietnám, Franciaország). Németországból 81 fő látogatott el az RTK-ra szakmai gyakorlat, illetve az egyetem megismerése céljából, valamint szakmai előadásokra.

A Kar sikeresen működött közre több nemzetközi rendészeti szervezet munkájában, így a CEPOL, a Frontex, de különösen az AEPC (Rendőrtiszt Akadémiák Európai Szövetsége) tevékenységében. Ez utóbbi esetében például – a magyar rendészeti felsőoktatás 50. évfordulójára is tekintettel – elnyerte a 2021. évi konferencia és tanácsülés megrendezésének jogát.

Megtorpanás (2020): A Covid-19-járvány kitörése nem kedvezett a nemzetközi kapcsolatoknak, hiszen a tervezett külföldi kiutazások és vendégfogadások nem valósulhattak meg, mindenfajta kommunikáció a nemzetközi partnerekkel az online térbe szorult.

Erasmus+ mobilitási program

Jelenleg 15 ország 27 egyetemével van Erasmus-kapcsolatunk. A külföldi hallgatók számára öt modulban 33 angol nyelvű képzést tudunk kiejánlani.

Megítélésem szerint Karunk munkatársai és hallgatói egyre aktívabban élnek az Erasmus+ mobilitási program adta lehetőségekkel. A 2018–2020 közötti időszakban az oktatói mobilitás keretében munkatársaink 24 alkalommal tanítottak külföldön, és 14 oktatót fogadtunk európai partneregyetemekről.

A vizsgált időszakban hallgatóink az Erasmus+ hallgatói mobilitás keretében 50-en utaztak külföldre tanulni, valamint 68 külföldi diák érkezett hozzánk egy-egy szemeszterre.

Az Erasmus-aktivitás fokozatosan emelkedő tendenciája 2020-ban torpant meg. A Covid-19-világjárvány miatt a 2020-as évben 19 fő hallgató érkezett a Karra, azonban ők a távoktatás elrendelése után hazatértek és online formában fejezték be a képzést, illetve 11 fő diákunk volt külföldön (egy részük hazautazott a járvány kitörése után). A 2020/21-es tanév I. félévében a Karra nem érkezett a külföldi partnerintézményekből Erasmus+ tanulmányi mobilitás keretében hallgató, és az akkor hatályos rektori utasítás alapján RTK-s hallgató sem vett részt külföldi mobilitásban. Az oktatói és munkatársi mobilitás keretében a 2020-as évben mindössze egy fő érkezett Karunkra, illetve egy fő kari oktató volt külföldön.

Rendészettudományi Doktori Iskola (RDI)

A rendészettudományi felsőoktatás egyedülálló helyet foglal el a rendészettudományi kutatás, oktatás, fejlesztés és nevelés területén. A Rendészettudományi Doktori Iskola (RDI) rendszerttel kapcsolatos tudományos tevékenységének célja a nemzeti közszolgálat minőségének javítása, a folyamatos megújítás lehetővé tétele, illetve törekvés az innovatív és nemzetközileg is elismert tudásközponttá és fejlesztőműhellyé válásra.

Az egyetemi struktúrában 2019-ben bekövetkezett változás miatt a korábban az Egyetem közvetlen alárendeltségében működő doktori iskolák tudományáganként, a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság által akkreditált önálló szervezeti egységként, de az egyetem egyes karaihoz rendelve működnek tovább. A Rendészettudományi Doktori Iskola a fentiek értelmében ma már a Rendészettudományi Kar részét képezi. Ebből a változásból következően megszűnt a Rendészettudományi Doktori Iskola Tanácsa, helyét a doktori iskola legfőbb döntéshozó szerveként működő Tudományági Doktori Tanácsa vette át, amelyet a doktori iskola törzstagjai, választott külső tagjai és a tanácskozási jogú tagjai alkotnak. A doktori iskola törzstagjainak száma 13 fő. A doktori iskolában jelenleg több mint 80 oktató lát el feladatot, amelyből 53 fő témát is hirdet.

Rendkívül örömteli eseménynek tartjuk, hogy 2021-ben az RDI-ben végre megtörténtek az első műhelyviták, sőt az első PhDfokozat-szerzések is.

Összegzés

A 2018-as dékáni székfoglaló beszédemben több, számomra nagyon fontos alaptételt és célkitűzést fogalmaztam meg. Mindenekelőtt – szemléleti alapelvként – a hallgatóközpontúságot kívántam a Kar tevékenységi rendszere jellemzőjeként megőrizni. Ennek érdekében egy folyamatosan megújuló és magas színvonalú oktatói kar és képzési stratégia kialakítását, a hallgatói elit döntés-előkészítésbe és a végrehajtásba történő bevonását, valamint egy stabil támogató és együttműködő környezet együttes megteremtését tartottam az egyik legfontosabb feladatomban. Hangsúlyoztam ugyanakkor, hogy ez a folyamat kizárólag az oktatási intézményben együtt tevékenykedő oktatók, tudós egyéniségek, ismeretet átadó előadók, személyes életpéldával is ható nevelők emberi kvalitásainak segítségével teljesezhet ki. Úgy gondolom, hogy a kitűzött célok jelentős részét sikerült megvalósítanunk. Köszönet ezért mindazon vezetőknél, munkatársaknak és hallgatóknak, akik átszegték a Kart a felmerült nehézségeken és segítő közreműködésükkel hozzájárultak az elmúlt három év sikeréhez.

ABSTRACT

Entering the Digital Era and Coping with the Situation Caused by the Covid-19 Pandemic

Péter RUZSONYI

This study provides a detailed description of the organisational growth of the Faculty, the integration of the Institute of Disaster Management, and of the Department of Civilian National Security and the Department of Counter-Terrorism, both belonging to the Institute of National Security, as well as the creation of new specialisations. The introduction of the Ludoviceum subject group and the launch of full-time training of students with dual legal status are seen as important turning points in the life of the Faculty. The introduction of distance learning and digital education, and the launch of the Creative Learning Programme as part of the process of digitalisation and training reform also mark significant milestones.

Keywords: *Ludoviceum, dual legal status, digitalisation, creative learning, coronavirus pandemic*

Még a Hegyen - régi helyszínen új identitás építése

RUZSONYI Péter¹

„Az Országgyűlés olyan egyetemet alapít, amely az eljövendő generációk számára a haza szolgálatának, védelmének, szeretetének és a közjó iránti elkötelezettségnek emblematikus intézménye, a közszolgálat akadémiaja lesz.”

Idézet az Országgyűlés 2011. márciusi ülésének expozéjából

A szerző a tanulmányban részletesen kifejti az infrastrukturális nehézségeket, a jelentősen leromlott fizikai környezet okozta kihívásokat, a megváltozó elvárásokat, a megemelt követelmények rendszerét, a szervezeti útkeresés, megújulás folyamatát, a Rendészeti Kiképzési és Nevelési Intézet létrehozását, oktatásszervezés, oktatás, profiltisztítás folyamatát, a képzési portfólió átalakítását, a társkarok közötti átiktatás rendszerének megalapozását, új szakirányok létrehozását, az évenkénti közös közszolgálati gyakorlatok bevezetését. Fontos mérföldkő volt a Rendészettudományi Doktori Iskola létrehozásának előkészítése, majd akkreditációjának megindítása, a külföldi kapcsolatrendszer erősödése.

Kulcsszavak: képzési portfólió, új szakirányok, Rendészettudományi Doktori Iskola, akkreditáció, külföldi kapcsolatrendszer, Rendészeti Kiképzési és Nevelési Intézet

Előzmények

Az országgyűlés 2011 márciusában a 2011. évi XXXVI. törvénnyel a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem (ZMNE), a Rendőrtiszti Főiskola (RTF) és a Budapesti Corvinus Egyetemből kiváló Közigazgatás-tudományi Kar (BCE KIK) integrációjával létrehozta a Nemzeti Közszolgálati Egyetemet (NKE). Az évből hátralévő időszakban a felkészülés az átalakulásra az RTF-en is felgyorsult, azonban az oktatók és a munkatársak lelkében az igazi változást 2012. január 1-je hozta meg; amikor hivatalosan is megkezdte működését a Nemzeti Közszolgálati Egyetem, és amelynek értelmében a Rendőrtiszti Főiskola 40 évig tartó főiskolai létezése után immár Rendészettudományi Karként köszönthette az új esztendőt.

¹ Dr. habil. Ruzsonyi Péter, bv. dandártábornok, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar, Büntetés-végrehajtási Tanszék, dékán, tanszékvezető egyetemi tanár.
Péter Ruzsonyi, PhD, habil, Corr. Brigadier-General, University of Public Service, Faculty of Law Enforcement, Department of Corrections, University Professor, Dean, Head of Department.
E-mail: ruzsonyi.peter@uni-nke.hu

A Rendészettudományi Kar helyzete kettős volt. Egyrészt – presztízs szempontjából – mi voltunk a potenciális nyertesei az egyesülési folyamatnak, hiszen főiskolából váltunk egyetemi karrá, amíg a Közigazgatás-tudományi Kar „csak” átigazolt: egyetemi kar volt és az is maradt, a ZMNE pedig két karból álló önálló egyetemből alakult egy egyetemi karrá. Másrészt mi voltunk az egyetlenség, akikre – pont a főiskolából egyetemi karrá válás miatt – jelentős fejlesztési, fejlődési és bizonyítási kényszer nehezedett.

A tartalom és forma egységének hiánya

A Rendészettudományi Kar valamennyi munkatársa az első pillanattól kezdve érezte a felelősségét: kivétel nélkül valamennyiünknek bizonyítania kellett, hogy nemcsak a nevünkben lettünk egyetemi kar, hanem a munkánk minősége is megfelelt a megnövekedett elvárásoknak. Sajnos ezirányú törekvéseink kiteljesítését az elhelyezési körülményeink nem segítették elő. A Rendőrtiszti Főiskola objektumának állagromlása már 2005-től szembetűnővé vált; a fenntartó ekkortól már nem biztosított költségvetési előirányzatot felújítási és beruházási kiadásokra, mindössze balesetelhárítási javításokra és az infrastruktúra működésének biztosítására nyílt lehetőség. A „hegyen” már régebb óta dolgozó oktatók és munkatársak szomorúan tapasztalták a Karády-villa (X. épület) és a Tanulmányi Osztály elhelyezését biztosító és 100 évesnél is idősebb Cathry-villa állapotának végletes leromlását. A műemlék jellegű épületek erodálódása mellett a másik igazán szembetűnő probléma a víz- és fűtőcsövek szakadatlan kilyukadása vagy eltörése volt, aminek a következtében állandósult az épületek közötti árokásás és földmunka. A helyzet jobbrafordulásának esélye csillant fel, amikor – számunkra – váratlanul megkezdődött a Főépületünk, az 1927-ben felépített Isteni Szeretet Leányai Kongregáció rendházának felújítása, aminek eredményeként az épület visszanyerte régi pompáját. Sajnos ennek a munkának nem volt folytatása, az egyetemmé válás így egy rendkívül lehasznált kamposzon köszöntött ránk.

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem létrehozását követően természetesen tudtunk a Ludovika Campus fejlesztési elképzeléseiről, sőt a leendő oktatási és a speciális épületeink tervezésébe is bevontak bennünket, azonban a megvalósítás, illetve az átköltözés időpontja bizonytalan maradt. Logikusnak tűnt, és elfogadtuk, hogy pazarlás lenne egy olyan bázisra költeni, amelyet elhagyni készülünk, de a mindennapjainkat és a munkánkat nagyon megnehezítették az egyre romló körülmények; az utolsó két évben már állagmegőrzésre sem jutott, maradtak az életveszély elhárításával kapcsolatos munkálatok.

A kari vezetés és az oktatók ebben a helyzetben is rendkívüli helytállást tanúsítottak; Karunk a méltatlan tárgyi-fizikai körülmények ellenére is képes volt a folyamatos szellemi építkezésre.

A Kar szervezeti átalakítása a képzésfejlesztés érdekében

A frissen megalapított Rendészettudományi Kar ténylegesen egyetemi szintű karrá válásának folyamata elképzelhetetlen lett volna a jogelőd Rendőrtiszti Főiskolától örökölt szervezeti felépítés tudatos átalakítása nélkül. Ez a folyamat mindvégig az Egyetemünk Fenntartói Testülete által tervezetten, előre kidolgozott ütemezés szerint a korszerűség, észszerűség és gazdaságosság jegyében zajlott.

Az első év végére Karunkon az úgynevezett „vegyes rendszer” jött létre: három intézet alakult meg (kettő; három, illetve négy szervezeti egységgel vagy tanszékkal), de mellettük maradt 8 „szóló” tanszék is. (A korábban meglévő tanszékek közül egyet megszüntettünk [Társadalomtudományi], néhányat módosítottunk, illetve voltak, amelyeket változatlanul hagytunk. Új tanszékek létrehozására is sor került [Bevándorlási és Állampolgársági Tanszék, Alkalmazott Rendészettudományi Tanszék, Közigazgatási Büntetőjogi Tanszék és Rendészetelméleti Tanszék, valamint a Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék]). Az új szervezeti egységek vezetőinek megválasztása – pályázatok útján – három hullámban történt meg. Ez a belső építkezési folyamat 2013 második felében zárult le.

A szervezeti átalakítás egyik leglényegesebb elemének a Rendészeti Kiképzési és Nevelési Intézet létrehozását tartom (2012. január 31.). Véleményem szerint az Intézet dolgozóinak munkája a kezdetektől fogva nagyban hozzájárul ahhoz, hogy Karunk képes magas szintű rendészeti szakmai és pedagógiai felkészítést nyújtani a rendvédelmi szervek jövőbeni tisztai állománya számára.

A képzésfejlesztés részeként – az egyetemi oktatással szembeni elvárások teljesítése érdekében – valamennyi képzés tantárgyi programját az Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában meghatározott követelményrendszer szerint egységes formátumban dolgoztuk ki. A mesterképzés területén is sikerült jelentős előrelépést tenni: a Rendészeti vezető mesterképzési szak rendészetelméleti, csapatszolgálati, az elemző értékelő és a szervezett bűnözés elleni specializációján egy új, módosított tanterv szerint indult a képzés.

Karközi együttműködések kialakítása

A NKE megalakulását követően az egyetemi vezetés egyik meghatározó törekvésévé a három kar együttműködésének kialakítása, majd erősítése vált. A legkézenfekvőbb – és egyben a leglogikusabb – megoldás a társkarok közötti átökoltás gyakorlatának kialakítása volt: kari kollégáim tanítottak a Közigazgatás-tudományi Karon testnevelést, közigazgatási büntetőjogot és rendészeti igazgatást; a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karon ellátták a rendvédelem oktatását, a határrendészeti és igazgatási ismereteket, valamint a büntetőjog tanítását. A profiltisztítás jegyében Karunkon a KTK-s oktatók vezették az alkotmányjogi stúdiumokat, valamint a HHK-s kollégák tanították a társadalomtudományi tantárgyakat.

Gyakorlati jellegű képzés

A rendészeti szervek jogos elvárása, hogy a hallgatóink a képzés időtartama alatt az elméleti tudáson túl olyan gyakorlati és vezetési ismeretekre is szert tegyenek, amelyek birtokában a végzés után azonnal képesek lesznek a tisztii feladatok ellátására. Ennek érdekében hoztuk létre a Hallgatói Tagozatot – és az annak részét képező Hallgatói Századokat –, ahol hallgatóink „élesben” gyakorolhatják az alparancsnoki feladatok elvégzését.

Mindent elkövettünk azért, hogy képzéseinket még gyakorlatiasabbá tegyük. Ennek érdekében a rendészeti szervekkel már korábban is meglévő szakmai kapcsolatainkat szorosabbra fűztük, illetve újakat is kialakítottunk. Jelentős előrelépésnek tartom, hogy egyre nagyobb számban vontunk be külsős gyakorlati szakembereket az oktatásba és a gyakorlatok lebonyolításába.

A gyakorlatias képzés megvalósítása érdekében tett lépéseink közül talán a legfontosabb kezdeményezésnek a közös közszolgálati gyakorlat bevezetését, majd rendszerbe állítását tartom. Az adott periódus mindhárom évében sikerült megszervezni és lebonyolítani az eltervezett egyetemi közös közszolgálati gyakorlatot: „Vadvíz 2013”; „Végvár 2014” és „Végvár 2015” fantázianév alatt. Mindhárom gyakorlat során az érintett hivatásrendek önálló, ugyanakkor egymással összefüggő és az együttműködésüket igénylő feladatokat kaptak. A gyakorlat fő célja az alap- és mesterszintű szakmai és vezetői felkészítés elméleti ismereteinek gyakorlatban történő alkalmazása volt. Kiemelt szerep jutott a vezetői kompetenciák fejlesztésének. A gyakorlatok levezetése kiváló lehetőséget teremtett a rendvédelmi, honvédelmi, nemzetbiztonsági és közigazgatási szervek tevékenységének modellezéséhez. A gyakorlaton való eredményes szereplés a teljes alapképzésben részt vevő és néhány, a mesterképzésben tanuló végzős csoport számára kritériumkövetelménnyé vált. A gyakorlat ezáltal az egyetemen folyó képzés olyan jelentős állomása lett, amely során a hallgatók számot adhattak az elsajátított tudásukról és annak gyakorlatban történő alkalmazási képességéről.

A gyakorlati jellegű képzésen belül a Robotzsaru program oktatását kiemelt prioritásként kezeltük. Először a 2013/2014-es tanévben kezdődött meg az első évfolyamos hallgatók számára az oktatás, ami azóta is folyamatosan zajlik.

A Rendészettudományi Doktori Iskola létrehozásának előkészítése

Egyetemi létünk legelejétől – egyetemi és kari szinten egyaránt – megfogalmazódott a Rendészettudományi Doktori Iskola (RDI) megalapításának igénye. Amikor belevágtunk a munkába, nem is sejtettük, hogy mennyire rögzös és hosszú utat kell végigjárjunk a sikerig. Ezen dékáni időszakom alatt „mindössze” az RDI létrehozásának alapjait sikerült leraknunk. Az első kézzelfogható eredmény a Magyar Akkreditációs Bizottság (MAB) 2012. december 7-i döntése volt, amely befogadta

a „Rendészettudomány” tudományági besorolást. Ezzel párhuzamosan a Karon belül még intenzívebbé vált az előkészítő munka: a személyi feltételek ismételt felmérése után véglegesítettük a Doktori Iskola tervezett törzstagságát. Ezt követően elkészítettük és benyújtottuk a szükséges akkreditációs dokumentumokat a MAB-hoz. Legnagyobb sajnálatunkra az első körben nem jártunk sikerrel, azonban nem adtuk fel a törekvésünket. Folyamatos személyi építkezés mellett 2014 februárjában megkezdődött a Rendészettudományi Doktori Iskola akkreditációjának „újrátöltése”. Megtörtént az RDI képzési filozófiájának meghatározása, elkészült az RDI Minőségbiztosítási Terve (2015–2019), a Tanulmányi és Vizsgaszabályzata, valamint a Működési Szabályzata, és véglegessé vált a doktori program képzési szerkezete.

Tudományos és nemzetközi területen elért eredményeink

Az egyetemekkel szemben támasztott egységes követelményrendszer a minősített oktatók számának növelését is meghatározta számunkra. Éppen ezért az első pillanattól igyekeztünk az oktatók fokozatszerzését elősegíteni; létrehoztuk a Tudományos Előrehaladási Bizottságot, amelynek feladata az érintett munkatársak PhD-tanulmányainak nyomon követése, illetve segítségnyújtás az esetlegesen felmerülő problémák megoldásában.

A jogelőd Rendőrtiszti Főiskolán az Erasmus-hálózaton belüli feladatvállalásnak már közel egy évtizedes hagyománya volt, azonban 2012-től még fokozottabban koncentráltunk a kapcsolatrendszer bővítésére. A 2012–2015 közötti időszakban az oktatói mobilitás keretében munkatársaink 19 alkalommal tanítottak külföldön, és 16 oktatót fogadtunk európai partneregyetemekről. Hallgatóink közül 27-en utaztak külföldre tanulni, illetve gyakorlatra, valamint 63 külföldi diák tanult nálunk.

A korábban meglévő szakmai és tudományos együttműködéseinket újakkal egészítettük ki. A hazai partnereink közül a legértékesebb munkakapcsolat a következő szervezetekkel, illetve intézményekkel alakult ki:

- Belügyminisztérium (BM);
- Országos Rendőr-főkapitányság (ORFK);
- Belügyi Tudományos Tanács (BTT);
- Országos Kriminológiai Intézet (OKRI);
- Magyar Rendészettudományi Társaság (MRTT).

A nemzetközi kapcsolatrendszer bővítésére is nagy súlyt fektettünk. Sikerült egy tartalmas hálózatot kialakítani a legkülönbözőbb szakmaspecifikus képzési helyekkel:

- AEPC (Európai Rendőrtiszti Főiskolák Szövetsége);
- CEPOL (European Police College);
- Alsó-szász Jogi és Közigazgatási Szakfőiskola Rendőri Szak;
- Észak-Rajna-Vesztfália Tartományi Bűnügyi Rendőrség;

- Német Szövetségi Bűnügyi Hivatal Wiesbadeni Szakfőiskolája (BKA);
- EBESZ (Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet);
- Pozsonyi Rendőrákadémia (Akadémia Policajného zboru v Bratislave);
- Észt Biztonságtudományi Akadémia (Sisekaitseakadeemia);
- Lengyel Rendőrtisztviselői Főiskola (Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie);
- Német Rendőregyetem (Deutsche Hochschule der Polizei – Münster);
- Brandenburgi Tartományi Rendőr Szakfőiskola (Fachhochschule der Polizei des Landes Brandenburg);
- Szczytnoi Rendőrákadémia;
- Marymount University (USA).

Összegzés

Véleményem szerint a Rendészettudományi Kar a 2012–2015 közötti időszakban eredményesen, új tartalmakat képviselve és megjelenítve integrálódott az Egyetem egészébe. Az oktatók és a hallgatók munkájukkal és tudományos sikereikkel bebizonyították, hogy képesek megfelelni az egyetemi oktatással szemben támasztott magasabb követelményeknek. Személy szerint nagy megtiszteltetésnek és elismerésnek tartom, hogy ebben az embert próbáló, mégis nagyszerű időszakban dékánként szolgálhattam a Rendészettudományi Kart.

ABSTRACT

Still upon the Hill - Establishing a New Identity in an Old Place

Péter RUZSONYI

In this study, the author provides a detailed description of infrastructural problems, challenges caused by the significantly deteriorated physical environment, changing expectations, the framework of increased regulations, the process of organisational development and renewal, the establishment of the Institute of Law Enforcement Training and Education, the process of educational management as well as teaching and profiling, the reconstruction of the training portfolio, the establishment of the inter-departmental educational system, the creation of new specialisations, and the introduction of the annual joint public service practice. The preparation for the establishment of the Doctoral School of Law Enforcement and the launch of its accreditation process, together with the strengthening of foreign relations mark important milestones.

Keywords: *training portfolio, new specialisations, Doctoral School of Law Enforcement, accreditation, foreign relations, Institute of Law Enforcement Training and Education*

Rendészeti tisztképzés a Rendőrtiszti Főiskola megalakulásáig

SALLAI János¹

A modern magyar rendészet kialakulásával párhuzamosan kezdetét vette a fővárosi, majd a vidéki rendőrségek államosítása. Az egységes államrendőrség megléte egységes tisztképzésen alapuló rendőrtisztviselői felkészítést igényelt, amelynek megteremtésére 1922-ben került sor. Ezzel elindult a felügyelői, fogalmazói és detektív kar felsőfokú képzése, amely a II. világháború végéig tartott. A II. világháború után Magyarország szovjet érdekövezet alá került, aminek eredményeként a rendészetben is a szovjet modell megvalósítására került sor. Így a munkás és paraszt fiatalok rendőrtisztté való felkészítése először gyorstalpalókon keresztül valósult meg, majd 1948-tól rendőr akadémiákon. A társadalmi fejlődés eredményeként a rendőri tevékenységgel szemben is megnövekedtek az igények, amire az adott politikai vezetés 1971-től a Rendőrtiszti Főiskola felállításával válaszolt.

Kulcsszavak: rendőrtiszt, rendőr tisztviselő, oktatás, képzés, felügyelő, detektív, fogalmazó, rendőrség, szaktanfolyam

A magyar rendőrtisztképzés előzményei

A magyar rendőrtisztképzés előzményeihez mindenképp hozzátartozik, hogy az egységes országos állami rendőrség gondolata és első elméleti lépése Karvasy Ágoston 1843–1844-ben megjelent művéhez,² illetve gyakorlati kivitelezése Szemere Bertalanhoz,³ az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc belügyminiszteréhez köthető. Az ismert történelmi körülmények miatt az országos rendőrség javaslatának beteljesedése elmaradt, majd a kiegyezés (1867) után elindult egy szakmai vita, hogy legyen-e, és ha igen, akkor milyen állami rendőrség legyen Magyarországon. A szakmai döntések következtében eldőlt, hogy Magyarországon állami rendőrség lesz, amelynek első lépéseként az egyesült főváros rendőrségét 1873-tól a Belügyminisztérium alá

¹ Sallai János PhD, r. ezredes, Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészet-tudományi Kar, Rendészetelméleti és Történelmi Tanszék, tanszékvezető egyetemi tanár.

János Sallai, PhD, Police Colonel, University of Public Service, Department of Law Enforcement Theory and Law Enforcement History, Head of Department, Professor.

E-mail: sallai.janos@uni-nke.hu

² Karvasy Ágoston: *A politikai tudományok rendszeresen előadva I–III.* Győr, Streibig, 1843–1844.

³ „A Budapesten belügyminiszterileg felállított országos rendőri osztály igazgatásával Hajnik Pál miniszteri tanácsnok bízott meg.” Forrás: [https://hu.wikipedia.org/wiki/Hajnik_P%C3%A1l_\(rend%C5%91rf%C5%91n%C3%B6k\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Hajnik_P%C3%A1l_(rend%C5%91rf%C5%91n%C3%B6k))

rendelték. Ezt követően 8 év múlva, az 1881. XXI. törvénycikk⁴ kiadásával megtörtént az első állami rendőrségünk szervezetének és tevékenységének korszerű szabályozása. Ezzel párhuzamosan a városainkban az „ahány ház annyi szokás” elve alapján municipális rendőrsegek tartották fenn a rendet, köznyugalmat, minden városban más-más egyenruhában, elnevezéssel, díjazással.

A rendőrtisztek képzésében az első meghatározó jogszabály az 1883. évi I. törvény⁵ volt, amely a caeteris paribus elvét szem előtt tartva, már a rendőrtisztviselők felvételekor jogi, államtudományi képzettséget írt elő a kapitányi, felügyelői tisztviselők számára. A törvény betérjesztésénél mintaként a német területeken alkalmazott gyakorlatokat említették, ahol például a württembergi királyságban⁶ a rendészettan (*Polizeiwissenschaft*) ismeretekből felsőbb kategóriai tantárgyként felvételi vizsgát is kellett tenniük a tisztviselő jelölteknek. A fővárosi rendőrségnél a főkapitánynak, a rendőrtanácsosoknak, a kerületi kapitányoknak, a főkapitányi titkárnak és a fogalmazóknak, illetve a városi rendőrségeknél a kapitányoknak már a felvételikor rendelkezniük kellett az alábbi végzettséggel:

- „a) ügyvédi oklevél, vagy
- b) államtudományi, vagy
- c) jogtudományi tudorság, vagy végre
- d) legalább a jogi négy évi tanfolyamnak a fennálló szabályok szerint való bevégzése, és az államtudományi államvizsgának sikeres letétele.”⁷

A rendészeti oktatás, illetve egy rendészeti iskola létrehozása a szakmai berkeken belül, már a kiegyezést követően mindig a szakmai közérdeklődés központjában állt, amelyet igazol az első rendészeti szakfolyóiratban⁸ közölt főszerkesztői cikk, továbbá az 1872-ben megjelent *Közrendészeti Lap* 40. számának címlapján található *Rendészeti Iskola* vezércikke. Az utóbbi cikkben a szerző szerint, mivel a rendőrség szakmunkákkal, értsd: szakirodalommal nem rendelkezik, ezért a közigazgatásban részt vevő rendőröket az alapoktól kezdve meg kell ismertetni a rendészettel, és a feladat végrehajtását egy rendészeti tanszék felállításával kell kezdeni. Továbbá, a szerző véleménye szerint csak a képzett rendőr alkalmas arra, hogy a jogszabályokat betartsa. A rendészeti képzés továbbgondolásáról írt Rédey Miklós 1894-ben a *Rendőri Lapok* november 4-ei számában, amelyben a rendőrtisztviselők önképzését tartotta szükségesnek, és ahhoz eszközként egy rendőrségi könyvtár felállítását javasolta. A municipális rendőrség bajait abban látta, hogy az állományában kevés a kvalifikált rendőrtisztviselő, ezért a helyzet kezelésére – Rédey szerint – a közigazgatási tanfolyamok elindítása jelenthetett megoldást.

⁴ 1881. évi XXI. törvénycikk a Budapest-fővárosi rendőrségről.

⁵ 1883. évi I. törvénycikk a köztisztviselők minősítéséről.

⁶ 1883. évi I. törvénycikk indokolása a köztisztviselők minősítéséről.

⁷ 1883. évi I. törvénycikk a köztisztviselők minősítéséről.

⁸ Sallai János: Első rendészettelméleti szakközlöny folyóiratunk: a „Közbiztonság” (1869). In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *A határrendészettől a rendészettudományig*. Pécs, MHT Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja, 2016. 271–274.

A rendőrségeknél – az államinál és a municipálisnál egyaránt – a végrehajtó állomány felkészítése, oktatása jelentette a legnagyobb problémát, amelyet a felkészült rendőrtisztviselők, oktató tisztek jól megoldottak. Mivel azonban a tanulmány témája a tisztviselő-, illetve rendőrtisztképzés, ezért, és területi korlátok miatt, a légenység és altiszti állomány képzésével nem foglalkozom.

A rendőrtisztviselők képesítésének a közigazgatási tisztviselőkkel azonos besorolását a korszak rendészeti szakértelmisége folyamatosan kritizálta. Ennek okát Rédey Miklós⁹ abban látta, hogy a rendészettel, rendőrséggel az elméleti jogtudósok nem foglalkoztak kellő mélységben, továbbá, hogy a rendészet fogalmát nem tisztázták, így a közigazgatással való kapcsolatát sokan összekeverték. A kialakult helyzetet jellemzi, hogy

„a rendőrtisztviselők még a közigazgatási pályára lépőknél is rosszabb helyzetben vannak, mert csakis közigazgatási ismeretekkel lépnek be állásukba s mindjárt az első szárnypróbálgatásoknál szomorú tapasztalatokra jutnak. Még jó, ha meg nem égetik a körmüket. A rendészetnek tanszéke nincs. De még csak special kollégiumként sem szerepel soha a tanrendekben. A rendészettel a közigazgatásról szóló tankönyvek össze-vissza 6–8 oldalon végeznek, felszínesen, rendszerint, a 1860–70-es évek német tudósainak elavult theorái nyomán. Önálló, csakis rendészettel foglalkozó tankönyvünk nincs, sem elméleti, sem gyakorlati.”¹⁰

Az előbbieken leírtaktól csak egy kivételt említ meg Rédey, mégpedig Concha Győző akadémiai székfoglalóját. A korszak rendészeti szakértelmisége felismerte, hogy a rendőrség feladatainak magas színvonalon való végrehajtásához a személyi állomány képzésén keresztül vezet az út. Ennek szellemében írta Laky Imre¹¹ az 1906-os tankönyvében:

„A rendőrközeget úgy kell kiképeznünk, hogy tudja, ismerje azt a nagy hatalmát, mellyel a törvények felruházták; hogy megértse azt a legszentebb jogát, midőn megszólítás, figyelmeztetés által megelőzi a kihágásokat, bűncselekményeket. Ha hivatásának eme magaslatára tud emelkedni, akkor nem unottan fogja teljesíteni a szolgálatot; nem fogja a közösséget indokolatlanul zaklatni, hanem lesz, amivé lennie kell: a törvényekben megállapított rendnek szakképzett öre.”¹²

Úgy gondolom Laky Imre szavai a mai napig útmutatóul szolgálhatnak a rendészeti képzésben részt vevő tiszti és oktatói állománynak egyaránt. A rendőri szak-

⁹ Rédey Miklós: Rendőri szakoktatás. *Közbiztonság*, 18. (1911), 7. 98.

¹⁰ Rédey (1911): i. m. 98.

¹¹ Laky Imre könyvének kiadása időszakában a rendőrfelügyelő, a fő- és székvárosi m. kir. Államrendőrség Tanosztályának parancsnoka volt. Több tankönyv, a két rendőrségi lexikon szerzője, társszerzője és sok rendészeti témájú publikáció írójaként nagyon sokat tett a rendészetelmélet és -gyakorlat magas színvonalon való műveléséért.

¹² Laky Imre: *Rendőrközegek tankönyve*. Budapest, Pátria, 1906. 6.

képzés fontosságát jelezte, hogy az 1912. évi LVIII. törvénycikk alapján kibocsátott 41.500/1913. BM rendelet Budapesten vidéki oktató rendőrtiszteket és altiszteket képző tanfolyamok megtartását rendelte el, a rendőrképzés egységes színvonalának biztosítása érdekében.

Az Osztrák–Magyar Monarchia utolsó évtizedében a rendőrtisztek és altisztek képzésére a következő oktatási és továbbképzési intézmények álltak rendelkezésre:

- Rendőri iskola;
- Altiszti iskola;
- Detektíviskola;
- Dactiloscopiai tanfolyam;
- Bűnügyi értekezletek.¹³

Amint látható, a tisztviselők, fogalmazók, felügyelők képzésére, továbbképzésére csak az 1907-től bevezetett *bűnügyi értekezletek* keretén belül nyílt mód. Ezeken a rendezvényeken a fő cél a testület szellemének ápolása, szakmai ismeretek pótlása, hibák feltárása, megbeszélése, bűnügyi, vagy más rendészeti kérdésekben állásfoglalások kialakítása volt. 1910-ben a bűnügyi értekezleteken a következő témákat tárgyalták meg:

- a büntető novella;
- országos bűnügyi nyilvántartás helyzete;
- bűnügyi értesítők reformja;
- személyiség szerepe a nyomozásban;
- magánjogi igények;
- büntettek üldözése belföldön és külföldön;
- idegen állampolgárokkal való érintkezés szabályai;
- büntető statisztika fontossága;
- nyomozás sajtóügyekben;
- Államrendőrség fegyverhasználata;
- az uzsora;
- krimináltaktika és -technika kérdései.¹⁴

A rendőrség központosítása és államosítása

A 20. század elején a közbiztonság, rendészet kapcsán, a rendőrség vezetőit, tisztviselőit, továbbá a politikai élet szereplőit egyaránt a rendőrség államosítása és centralizálása foglalkoztatta. A bekövetkezett nagy háború, majd forradalmak ugyan egy időre elodázták az államosítást, de arra az 1919-ben kiadott 5047-es ME törvénypótló rendelettel 1920-tól sor került. A centrális állami rendőrség létrehozása után a ma-

¹³ A rendőrség intézményei. *Közbiztonság*, (1911), 42. 521–527.

¹⁴ A rendőrség intézményei (1911): i. m. 521–527.

gyar rendőrségnél szabályozták az állományviszonyokat és a feltölthető létszámot. A 102.837/1922-es BM rendelet szerint a rendőrség szervezeti felépítése ekkor a következő volt.

- legfelsőbb igazgatás;
- kerületi rendőr-főkapitányságok;
- rendőr-főkapitányságok;
- rendőri kirendeltségek;
- határszéli kirendeltségek.

A rendőrség akkori állományának összetételét az alábbiakban szabályozta a rendelet:

- a) Egyenruha és fegyver viselésére jogosultak:
- fogalmazói kar;¹⁵
  - felügyelői kar;¹⁶
  - őrségi személyzet (altisztek és rendőrök).

A fentiek által betöltött státuszok a 12 ezer főt nem haladhatták meg. A fogalmazói és felügyelői karhoz tartozó egyenruhás állomány jelentette a rendőrség tiszti rangú tisztviselőit, számuk az 1500-at nem léphette át.

Ebben az időben a rendőrtiszt vagy tisztviselő elnevezés a szakirodalomban, rendeletekben vegyesen fordul elő. Nyugat-Európában a rendőrtiszten általában a csapattisztet értették, míg a tisztviselőn az adminisztratív ügyeket végző alkalmazottakat. „Ez a több évtizedes múltjára és hagyományaira joggal büszkélkedő magyar rendőrség a maga tisztikarának tagjaiban mindenkor tiszteket látott, akik a féltő gonddal őrzött testületi tekintély védelmében és gyarapításában éppúgy elől jártak, mint a reájuk bízott alárendelteknek magyar katonás szellemben, az ősök példájára való nevelésében.”¹⁷ Ugyanakkor a két világháború között a képzésre vonatkozó ME és BM rendeletekben a rendőrtisztviselő, fogalmazó, felügyelő, detektív megnevezéseket használták. Ennek oka lehetett a trianoni békediktátum hatálybalépését követő rejtés időszaka, valamint a rendőrség mint polgári közigazgatási szervezet szimbolikus megerősítése, amellyel következetesen kerültek a rendőrtiszt elnevezések használatát. Ebben változás az 1940-es évektől következett be, amelytől kezdve „teljesen jogszerűen, egységesen és általánosan a m. kir. rendőrség fogalmazói és felügyelői tisztikarának tagjait – hivatásuknál és tiszti állásuknál fogva – vitán felül megillető »rendőrtiszt« elnevezést”¹⁸ mind a szabályzatokban, mind a rendeletekben és a hetköznapok során alkalmazták.

¹⁵ Fogalmazó: az intéző, rendőrség állományában, a rendőrtisztviselők legnagyobb csoportját alkotó fogalmazói karban rendszeresített rendfokozat volt 1944-ig. Boda József (főszerk.): *Rendészettudományi szakszótár*. Budapest, Dialóg Campus, 2019. 200.

¹⁶ Felügyelő: végrehajtó rendőrség állományában, a főparancsnok irányítása alatt szolgálatot teljesítő csapattisztek (felügyelői kar) rendfokozatának elnevezése volt 1944-ig. Boda (főszerk.) (2019): i. m. 191.

¹⁷ Tiszt vagy tisztviselő. *Magyar Rendőr*, 8. (1941), 10. 1.

¹⁸ Tiszt vagy tisztviselő (1941): i. m. 1.

b) Egyenruha és fegyver viselésére nem jogosultak:

- orvosok;
- irodai alkalmazottak;
- detektívek;
- kézbesítő szolgáló személyzet.

A fenti személyzet létszáma 4000 fő lehetett.¹⁹

A rendőrség felügyelői és fogalmazói karába való bekerülés csak a magas követelmények teljesítése, valamint a képzési rendszernek megfelelő tanfolyamok és vizsgák eredményes teljesítése után vált lehetővé a pályázó számára. A helyzet fontosságát jelzi, hogy a rendőrség felügyelői és fogalmazói karának feltöltésével kapcsolatos követelményeket miniszterelnöki, majd annak végrehajtását belügyminiszteri rendeletekben fogalmazták meg.²⁰

Meghatározó volt, hogy akkor az országos szaktanulmányi felügyelői beosztást az a Dr. Dorning Henrik töltötte be, aki szívügyének tekintette a rendőrség képzését, aki több nyelven beszélő és publikáló felkészült rendőrtiszt volt, és aki 1911-ben Temple Rezsővel Németországban, Franciaországban, valamint Ausztriában járt szakmai tanulmányúton. Az I. világháború után a magyar rendészeti oktatás megszervezésében nagy figyelmet fordítottak a nyugat-európai modellek tanulmányozására. Ebben az időszakban, az Egyesült Királyságban már rendőrképző főiskolát, egyetemet²¹ terveztek felállítani, Németországban pedig megszervezték a tisztképzést, és megrendezték a rendőrtudományok²² hetét Berlinben.

A korábbi sokszínű vidéki rendőrsegek és a két eltérő profilú állami rendőrség igazgatási egysége azonban ekkor még nem jelenthette azt, hogy teljes mélységben sikerült az egységes állami rendőrséget létrehozni. Anyagi és technikai nehézségek miatt a fegyverzet, valamint a ruházat egységes ellátását nagyon nehéz volt megoldani, valamint az egységes gondolkodás megteremtése is kihívás volt az akkori belügyi rendőri vezetők számára. Ezek megvalósításának szükségességét nagyon jól látta az akkori politikai, rendészeti, rendőri vezetés. Emellett felül kellett vizsgálni egy korábbi helytelen szabályozást,²³ amely a rendőrtisztviselőknek és a közigazgatási tisztviselőknek azonos képzést írt elő. Ugyanakkor az 1883. évi I. a köztisztviselők minősítéséről szóló törvény 29. §-a²⁴ lehetőséget adott a minisztériumoknak, hogy speciális köve-

¹⁹ Sallai János: A magyar rendészeti képzés története 1922–2017. Rendőr altiszt (tiszthelyettes) és rendőrtiszt képzés a XX–XXI században. In Czene-Polgár Viktória – Zsámbokiné Ficskovszky Ágnes (szerk.): *Mérföldkövek az adó- és vámigazgatás történetéből: Válogatott tanulmányok az évfordulók tükrében*. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat, 2017. 86–123.

²⁰ Sallai János: A magyar rendészettudomány etablációja és akkreditációja. In Ruzsonyi Péter (szerk.): *Fenntartható biztonság és társadalmi környezet tanulmányok III*. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2020. 13–130.

²¹ MTI jelentés 1930. július 16.

²² Dorning Henrik: Berliini rendőrkiállítás. *A Rend*, (1926), 77. 2.

²³ Rédey Miklós: Rendőri szakoktatásunk. *Rendőri Lapok*, 9. (1902), 16. 121–122.

²⁴ E szerint: „Az egyes ministeriumok kebelében a tőlük függő egyes állami hivatalokra nézve eddig fennállott, vagy a mutatkozó szükség szerint ezentul életbeléptetendő különleges tisztvi vizsgák a fentebbi rendelkezések által nem érintettek.” 1883. évi I. törvénycikk 29. §.

telményeket támasszanak a saját köztisztviselőjükkel szemben. Ez az úgynevezett „minősítési törvény” a közigazgatási szakba sorolt rendőrtisztviselői állások többségének betöltéséhez felsőfokú végzettséget írt elő. A jelentkezőnek ügyvédi oklevéllel, államtudományi vagy jogtudományi tudorsággal, vagy legalább a négyéves jogakadémiai tanfolyam elvégzésével és államtudományi államvizsgával kellett rendelkeznie. A véglegesített tisztviselő tanulmányai azonban ezzel nem értek véget: „Már régóta felismerték azt az igazságot, hogy a rendőrség intéző és végrehajtó tisztviselői, valamint külszolgálati közegei részére nem elegendő az az előképzettség, amelyet valamely alsóbb vagy középfokú iskola, vagy akár az egyetem adhat, hanem feladatkörük sajátosságánál fogva külön szakképzésre szorulnak” – említi Dorning Henrik egyik 1922-es előadásában.²⁵

A rendőrtisztviselői szaktanfolyamok

Az 1883. évi I. törvénnyel összhangban 1922. április 27-én kiadták gróf Bethlen István miniszterelnök 3.720. sz. rendeletét „a rendőri szolgálat fogalmazói és felügyelői szakában való alkalmazásához szükséges kellékek és ezek joghatálya” címmel. A rendelet szerint a felügyelői és fogalmazói karban csak azt lehetett alkalmazni, aki sikeresen teljesítette a rendőrtisztviselői tiszti vizsga követelményeit. Ilyen vizsgát pedig az tehetett, aki egyéves próbaszolgálat után sikeresen felvételizett. A próbaszolgálathoz a következő követelmények teljesítését írta elő a rendelet:

- „a) magyar állampolgár (1879: L. törvénycikk);
- b) gondnokság, csőd alatt nem áll, büntett vagy vétség miatt vád alá helyezve vagy általában szabadságvesztés büntetése alatt nincs, nyereségvágyból eredő büntett vagy vétség miatt elítélve nem volt, hivatalvesztésre szóló ítélet hatálya alatt nem áll, s erkölcsi tekintetben alapos kifogás alá nem esik”²⁶
- c) 21 évet meghaladó, de 30 éven aluli életkor
- d) nőtlen állapot
- e) erős testalkat és egészséges szervezet
- f) a fogalmazói karhoz pályázóknál a jogi és államtudományi tanulmányoknak valamely magyar egyetemen vagy jogakadémián történt szabályszerű elvégzése és a jogtudományi vagy államtudományi államvizsgának sikeres letétele, vagy pedig valamely magyar egyetemen a jogtudori vagy államtudori oklevél megszerzése, – a felügyelői karhoz pályázóknál pedig valamely hazai középiskolai érettségi vizsga vagy a középiskolákkal tanértékre nézve egyenlőnek tekintendő szakiskola vagy katonai (hadapród) iskola, képesítő vizsgája.
- g) rendezett anyagi viszonyok, vagy legalább adósságtól mentesség.”²⁷

²⁵ Androvicz Gábor: A magyar rendőrképzés fejlődése a dualizmus időszakában. *Magyar Rendészet*, 18. (2018), 1. 31.

²⁶ 1883. évi I. törvénycikk a köztisztviselők minősítéséről.

²⁷ 3.720/1922. sz. M. E. rendelet, a rendőri szolgálat fogalmazói és felügyelői szakában való alkalmazásához szükséges kellékek és ezek joghatálya.

Az életkor és a nőtlenség tekintetében, kivételes esetben a belügyminiszter engedélyével el lehetett térni.

A rendészeti tisztviselővé válás tehát a próbaszolgálattal kezdődött, amelyet a minden év nyarán meghirdetett pályázatra való jelentkezéssel lehetett indítani. A Trianon utáni helyzetet jól illusztrálja, hogy a jelentkezők magyar állampolgársága és a származási helye külön igazolandó volt. Ha valaki az elszakított területről származott, az állampolgárság igénylésére megtett okmány elég volt az igazolásra. A többi feltételnek való megfelelést a kiadott okmányokkal, vagy például a nőtlenséget vagy az adósságmentességet nyilatkozattal kellett igazolni a pályázónak. De ezenfelül nyilatkozni kellett arról is, ha még egy (idegen) nyelvet beszélt a próbaszolgálatra jelentkező személy. A próbaszolgálat rendőrségi helyszínét megnevezhette a jelölt. A testi, fizikai, egészségügyi alkalmasságot rendőrorvos állapította meg.²⁸

A próbaszolgálatra sikeresen pályázó személyt a próbaszolgálat alatt ideiglenesen segédfogalmazóvá és segédfelügyelővé lehetett kinevezni, amelynek szolgálati ideje véglegesítés esetén beleszámított a tényleges szolgálatban eltöltött időbe. A nevezettek a próbaszolgálat alatt egyenruhát nem viselhettek, és onnan bármikor elbocsáthatók voltak, anyagi igényt a rendőrséggel szemben nem támaszthattak.

A próbaszolgálat leteltével a jelöltek a szolgálati idejük alatt szerzett szakmai tapasztalataikról és az elméleti felkészültségükről, továbbá az általános műveltségükről felvételi vizsga keretén belül adtak számot. Aki sikeres vizsgát tett, véglegesítették, és folytathatta az egyéves szaktanfolyamon a szolgálatot, akinek nem sikerült, annak távoznia kellett a rendőrségtől. A rendőrtisztviselői tiszti tanfolyamot²⁹ Budapesten szervezték meg, amelynek *első* ünnepélyes megnyitójára Budapesten 1920. november 22-én³⁰ *szerdán*, az (Üllői úti) *Mária Terézia laktanya nagytermében került sor*.³¹ Az ünnepségen – a rendezvény jelentőségéhez illően – a részt vevő rendőrök díszegyenruhában jelentek meg. Az ünnepség helyszínére elsőként Dorning Henrik országos szaktanulmányi felügyelő, Laky Imre főfelügyelő, a szaktanfolyamok parancsnoka és a tanári kar vonult be. Ezt követően a következő meghívott vendégek foglalták el a helyüket: Pekáry Ferenc ny. miniszteri tanácsos, Máriássy Barna BM államtitkár, Tóth Géza, Tomcsányi Kálmán, Szentgyörgyi Kálmán, Vecsey József, Vay Kázmér, Siket Andor, BM miniszteri tanácsnokok, Marinovich Jenő, a budapesti államrendőrség főkapitánya, továbbá a kerületi kapitányok és a számvevőség főnöke. Az ünnepségen a kormányt Rakovszky Iván belügyminiszter képviselte, aki Nádosy Imre országos főkapitány kíséretében érkezett meg. Az ünnepségen Nádosy Imre országos főkapitány és Dorning Henrik a beszédeikkel emlékeztetessé tették ezt a napot,

²⁸ Sallai János: Rendőr altiszt- és tisztképzés a m. kir. állami rendőrségnél az államosítás (1920) után. In Varga János (szerk.): *A határrendészeti tisztképzés negyedszázada*. Budapest, Dialóg Campus, 2017. 239–253.

²⁹ Barcza Pál: *A Magyar Királyi Rendőrség szervezete és ügyvitele*. Rendőriskolák tananyagának tára. V. kötet. Budapest, BM, 1928. 48–63.

³⁰ Ma november 22. az NKE RTK kari napja.

³¹ Az országos szaktanfolyam megnyitó ünnepe. *A Rend*, 2. (1920), 176. 1.

amellyel kezdetét vette a korszerű rendőrtisztképzés, „egy új és korszakos jelentőségű kulturális szervezet, más szóval rendőrfőiskola, a rendőr akadémia”.³²

Ezzel intézményesített keretek között kezdetét vette Magyarországon a felsőfokú rendőrtisztképzés,³³ amely a jövő generációit felkészítette a rendészeti, vezetési, rendőri szakmai feladatok végrehajtására. Ennek érdekében a korszak jeles rendőrtudósai a korábbi szakmai tapasztalataikra, külföldi tanulmányúton szerzett ismereteikre támaszkodva tankönyveket írtak és adtak ki. A rendőri vezetői állomány a leendő rendőrtiszteket az önképzésre, általános és szakmai önművelésre buzdította. A rendőrtisztviselő szaktanfolyamok, más néven rendőr akadémia lényegét a következőkben összegezte a *Rendőr akadémia* vezércikk³⁴ írója: „[A]mi tapasztalatot, tudást, gyakorlati ismeretet egy hosszú munkás pályán összegyűjtött, azt csokorba kötve, készen adja át, az új generációnak, mely ilyenformán ismereteinek bővítését ott kezdje el, ahol az idősebb, tapasztaltabb, bölcsességben érett generáció elhagyta. Így érjük el a hősín magasságban ragyogó eszményt, a bölcs és kész rendőrideált.”³⁵

Az egyéves tanfolyamot teljesítő hallgatók a tanfolyam végén *tiszti vizsgát* tettek, és az elért eredmény alapján a végzeteket minősítették, rangsorolták. Aki eredménytelen vizsgát tett, csak külön indokolt esetben, engedéllyel vizsgázhatott újra. A sikeres tiszti vizsgát tett tisztviselőket véglegesítették, a sikerteleneket elbocsátották.

A 3720/1922. M. E. rendelet foglalkozott a felügyelői vagy fogalmazói karba más irányból való bekerülési lehetőséggel is. A honvédségtől,³⁶ csendőrségtől³⁷ és az államigazgatásból csak a rendőrtisztviselő tiszti, vagy felső tiszti vizsga eredményes letétele után lehetett kinevezni a pályázót. A felső tiszti vizsga eredményes teljesítése érdekében az erre kötelezetteknek hathónapos tanfolyami lehetőséget biztosítottak a felkészülésre. A rendelet pontosan meghatározta a kivételeket, a köz-, illetve harc-téri szolgálat beszámíthatóságát, továbbá a rendelet előtt ideiglenesen kinevezett tisztviselőkre vonatkozó szabályokat.

A 3720/1922. M. E. rendelet végrehajtására gróf Klebelsberg Kunó belügyminiszter 1922. április 27-én kiadta a 66.898. B. M. *rendeletét*, a segédfogalmazók és segédfelügyelők próbaszolgálatának végrehajtására vonatkozó intézkedések tárgyában.

A végrehajtási rendeletben előírtak szerint a próbaszolgálatos segédfogalmazók és segédfelügyelők esküt tettek, és a kinevezett szolgálati helyen voltak kötelesek jelentkezni, s a szolgálatot megkezdeni. A próbaszolgálat célja az volt, hogy „a próbaszolgálatos segédfogalmazók, és segédfelügyelők a rendőri szolgálat minden ágáról gyakorlati tájékozódást nyerjenek”.³⁸ A próbaszolgálatosok a próbaszolgálat első három hónapjában az őrszemélyzet alakulatainál egyforma képzésben részesültek,

³² Az országos szaktanfolyam megnyitó ünnepe (1920): i. m. 1.

³³ Barcza (1928): i. m. 48–63.

³⁴ Rendőr akadémia. *A Rend*, 2. (1920), 176. 1.

³⁵ Rendőr akadémia (1920): i. m. 1.

³⁶ Lásd 36.092/1924 B. M. r.

³⁷ Lásd 112.957/1922. VI. B. M. r.

³⁸ 66.898. B. M. r. A 3720/1922. M. E. sz. rendeletnek az ideiglenes próbaszolgálatos m. kir. állami rendőrség segédfogalmazók, és segédfelügyelők próbaszolgálatára vonatkozólag tett intézkedések végrehajtása.

és megismerkedtek a rendőrség hatósági tevékenységével. Ezt követően két hónapig az őrszemszolgálatot, egy hónapig pedig az őrszobaparancsnok, a beosztott felügyelő és az őrszemélyzeti parancsnok köteleit gyakorolták. A tanfolyam során számviteli teendők elméleti és gyakorlati ismereteit is kötelesek voltak elsajátítani. A próbaszolgálat alatt a próbaszolgálatosok önállóan nem tevékenykedhettek, fegyverhasználati joguk nem volt.³⁹

A próbaszolgálatosok előmenetelét a kapitányságvezető felügyelte, és róluk minősítést kellett írnia. Az oktatási év leteltével a minősítésüket a törzslapjukon felvették, és a belügyminiszterhez felterjesztették.

A próbaszolgálat sikeres teljesítése után a szaktanfolyamok következtek, amelyek valamelyikének kötelező elvégzése feltétele volt a kinevezésnek, véglegesítésnek. A belügyminiszter a rendeletében a következő négyféle országos szintű szaktanfolyamot határozta meg:

- rendőrtisztviselői tiszti tanfolyam;
- rendőrtisztviselőket továbbképző tanfolyam;
- detektív és detektívfelügyelői tanfolyam;
- országos törzstisztképző tanfolyam. (A BM rendelet által említett „országos törzstisztképző tanfolyamra” nem készült végrehajtási rendelet. A szakirodalom a törzképzést később „továbbképző tanfolyam” címen tartotta nyilván. SJ)⁴⁰

A tanfolyamok szervezése, lebonyolítása, anyagi biztosítása a szaktanfolyam parancsnokának a felelőssége, míg az összes szaktanfolyam élén a m. kir. Állami Rendőrség országos szaktanulmányi felügyelője, addig az egyes tanfolyamok élén a belügyminiszter által kinevezett igazgató áll.⁴¹ A m. kir. Állami Rendőrség országos szaktanulmányi felügyelőjének és a szaktanfolyamok parancsnokának hatáskörét, a tanfolyamok rendjét, a felügyelő és parancsnok, valamint az igazgató fegyelmezési jogköreit szintén a rendelet⁴² rögzítette.

A rendőrtisztviselői tiszti tanfolyam és a vizsga⁴³

A tanfolyam célja a próbaszolgálatos segédfogalmazók és segédfelügyelők elméleti és gyakorlati szakmai felkészítése, tiszti vizsgára történő előkészítése volt.⁴⁴ Ennek

³⁹ Sallai (2020): i. m.

⁴⁰ Sallai János: Rendőr-, rendőraltiszti-, rendőrtörzsaltiszti-képzés a m. kir. rendőrség államosítása után. *Magyar Rendészet*, 16. (2016), 6. 169–177.

⁴¹ 18.80/1923. B.M. r. Utasítás a m. kir. állami rendőrség országos szaktanfolyamainak szervezetére, az országos szaktanulmányi felügyelő hatáskörének szabályozására és a tanfolyamok fegyelmi rendtartására vonatkozólag.

⁴² 18.80/1923. B.M. r. Utasítás a m. kir. állami rendőrség... i. m.

⁴³ Sallai (2020): i. m.

⁴⁴ 66.899/1922. B.M. r. A 3720/1922. M. E. sz. rendeletnek a rendőrtisztviselői tiszti tanfolyam és rendőrtisztviselői tiszti vizsgára vonatkozó intézkedései végrehajtása.

érdekében elméleti előadásokat, írásbeli gyakorlatokat, rendőri intézményekben gyakorlati tapasztalatszerző utakat, helyszíni szemléken részvételi lehetőségeket, valamint testedzési alkalmakat biztosítottak a tanfolyam résztvevőinek.

A hallgatók sikeres felvételi vizsgát követően kerültek a tanfolyamra, amelynek előadásait, gyakorlati foglalkozásait kötelesek voltak látogatni. Részükre lecke-könyvet állítottak ki. A tanfolyam idején a tanfolyamra beiskolázottaknak szabadság nem járt. A tanfolyam során rendes és speciális tantárgyak előadásait hallgatták.

Rendes tantárgyak:

- büntetőjog;
- magyar Btk. és egyéb törvények a büntettekről és vétségekről;
- bűnvádi perrendtartás és a 130.000 BM sz. utasítás;
- nyomozás segédeszközei;
- államrendészetre vonatkozó összes jogszabály;
- igazgatásrendészetre vonatkozó azon jogszabályok, amelyekben az eljárás a m. kir. rendőrséget illeti meg;
- büntető törvénykönyv, a kihágásokról és egyéb fontosabb kihágásokat megállapító törvényes jogszabályok;
- 65.000/1909. BM sz. rendelet és a rendőri büntető bíráskodás ügyviteli szabályai;
- az állami rendőrség szervezetére és hatáskörére vonatkozó szabályok;
- az állami rendőrség szolgálati és fegyelmi szabályzata;
- az állami rendőrség ügyviteli szabályzata, és az állami rendőrségi hivatalok pénzkezelése és számvitele tárgyában kiadott rendeletek;
- törvényszéki orvostan, elmekórtan;
- a magyar közjog, közigazgatási jog áttekintése;
- gyakorlati lélektan;
- tűzrendészet;
- közegészségtan és elsősegélynyújtás.⁴⁵

Speciális tantárgyak: mindenkori tanterv szerint szervezve.

Ügyességi tantárgyak: vívás, pisztolylövés, úszás, lovaglás.

A rendelet szerint az előadásokat a gyakorlattal lehetőleg össze kellett kapcsolni. A hallgatók boncoláson is kötelesek voltak részt venni.

A tisztviselői tiszt vizsgát a tanfolyam végén díjtalanul letelhették. A szóbeli vizsga témái a tanfolyam rendes tárgyaira támaszkodtak.

---

⁴⁵ 66.899/1922. B.M. r. A 3720/1922. M. E. sz. rendeletnek a... i. m.

Rendőrtisztviselőket továbbképző tanfolyam

A rendőrtisztviselőket továbbképző tanfolyam, a rendőrtisztviselői tiszti tanfolyam kiegészítő része volt, amelynek fő célja: „a magasabb rendőri szakoktatás kifejlesztése és a tisztviselői tiszti vizsgára való előkészítés”.⁴⁶

A tanfolyamot két szakon, a fogalmazói és a felügyelői szakon indították. A tanfolyamra való jelentkezést a 3720/1922. M. E. sz. rendelet, majd annak megszervezését, lebonyolítását a 66.900. B. M. rendelet rögzítette.

A fogalmazói szak rendes tantárgyai:

- büntetőjog kapcsolatban a magyar Btk.-val;
- perrendtartás és a 130.000 BM sz. utasítás;
- nyomozás segédeszközei;
- államrendészetre vonatkozó összes jogszabály;
- igazgatásrendészet, kapcsolatban a városrendészettel;
- Btk. a kihágásokról és egyéb fontosabb kihágásokat megállapító törvényes jogszabályok;
- a 65.000/1909. B.M. sz. rendelet és a rendőri büntető bíraskodás ügyviteli szabályai;
- az állami rendőrség szervezetére és hatáskörére vonatkozó szabályok;
- az állami rendőrség szolgálati és fegyelmi szabályzata;
- az állami rendőrség ügyviteli szabályzata, és az állami rendőrségi hivatalok pénzkezelése és számvitele tárgyában kiadott rendeletek;
- magyar közjog és közigazgatás jog;
- társadalomtan;
- a lélektan gyakorlati alkalmazása a rendőri szolgálatban;
- törvényszéki orvostan, elmekórtan;
- m. kir. honvédség, csendőrség, folyamőrség, vámőrség, pénzügyőrség szervezete;
- hivatalvezetés;
- rendőri oktatás a gyakorlatban.⁴⁷

A felügyelői szak rendes tantárgyai:

- büntetőjog kapcsolatban a magyar Btk.-val;
- 130.000/1899 BM utasítás;
- nyomozás segédeszközei;
- államrendészetre vonatkozó összes jogszabály;
- igazgatásrendészet, kapcsolatban a városrendészettel;
- Btk. a kihágásokról és egyéb fontosabb kihágásokat megállapító törvényes jogszabályok;

⁴⁶ 66.900. B. M. r. A 3720/1922. M. E. sz. rendeletnek a rendőrtisztviselőket továbbképző tanfolyam és a rendőrtisztviselői felső tiszti vizsgára vonatkozó intézkedései végrehajtására.

⁴⁷ 66.900. B. M. r. A 3720/1922. M. E. sz. rendeletnek a... i. m.

- 65.000/1909. B.M. sz. r.;
- az állami rendőrség szervezetére és hatáskörére vonatkozó szabályok;
- az állami rendőrség szolgálati és fegyelmi szabályzata;
- az állami rendőrség ügyviteli szabályzata, és az állami rendőrségi hivatalok pénzkezelése és számvitele tárgyában kiadott rendeletek;
- magyar közjog, közigazgatás jog;
- fegyverismertetés;
- m. kir. honvédség, csendőrség, folyamőrség, vámőrség, pénzügyőrség szervezete;
- külföldi rendőrségek;
- szolgálatvezetés;
- rendőri oktatás a gyakorlatban.⁴⁸

Mindkét szakon a tantervvel összhangban szerveztek speciális előadásokat, és az ügyességi tantárgyak közül vívást, pisztolylövést és lovaglást.

A felső tiszti vizsgát rendszerint februárban, a két szakot elkülönítve, díjtalanul letehettkék. A szóbeli vizsga témái mindkét szakon az adott tanfolyam rendes tárgyaira támaszkodtak.

Detektív- és detektívfelügyelői tanfolyamok⁴⁹

A detektívvel szembeni általános és képzési követelményeket a 9270/1922. M. E. rendelet⁵⁰ állapította meg, amelynek végrehajtására belügyminiszteri rendeleteket adtak ki. A 18.881/1923-as BM⁵¹ rendelet különválasztotta a detektív tanfolyamot és detektívvizsgát, valamint a detektívfelügyelői tanfolyamot és detektívfelügyelői vizsgát.

Detektív tanfolyam és detektív vizsga

A detektív tanfolyam fő célja „az ideiglenes minősítésű detektívek szakszerű elméleti és gyakorlati kiképzése és a detektív szakvizsgára való előkészítés”.⁵²

A detektív tanfolyam – mint a többi szaktanfolyam – a m. kir. állami rendőrség országos szaktanulmányi felügyelője felügyelete alatt állt. A résztvevő hallgatók tanfolyamra bekerülését, a tanfolyam szervezését, ügyvitelét és a tanulmányi ügyeket a 18.881/1923-as BM rendelet részletesen szabályozta.

A detektív tanfolyam rendes tantárgyai a következők voltak:

⁴⁸ 66.900. B. M. r.

⁴⁹ Sallai (2020): i. m.

⁵⁰ A m. kir. állami rendőrségnél alkalmazott detektívektől megkívánható elméleti és gyakorlati képzettség megállapítása és ezzel kapcsolatos intézkedések.

⁵¹ 9270/1922. M. E. sz. rendeletnek detektív tanfolyamra és a detektív vizsgára, detektív felügyelői tanfolyamra és detektív felügyelői vizsgára, valamint detektív főfelügyelői minősítő vizsgára vonatkozó intézkedései végrehajtása.

⁵² 9270/1922. M. E. sz. rendelet.

- anyagi büntetőjog;
- alaki büntetőjog;
- kriminalisztika;
- kihágások és büntető bírásokodások;
- államrendészet;
- közigazgatási ismeretek;
- szervezési és szolgálati szabályzatok, különös tekintettel a detektív szolgálatára;
- elsősegélynyújtás.⁵³

A rendes tantárgyak mellett a tanrend szerint speciális és gyakorlati tantárgyak is szerepeltek, amit a rendelet azonban nem nevesített.

Ugyanakkor nagyon fontosnak tartották, hogy az elméleti előadások anyagát gyakorlati példákkal támasszák alá az előadók. A detektív tanfolyam hallgatói kötelesek voltak boncoláson részt venni, és az elsősegély végrehajtását gyakorolni.

A detektív tanfolyamot a detektív szakvizsga követte, amely írásbeli és gyakorlati részből állt. Először írásbeli vizsgára került sor, amely főleg egy nyomozati ügy gyakorlati megoldására irányult.

Detektívfelügyelői tanfolyam és detektívfelügyelői vizsga⁵⁴

A detektívfelügyelői tanfolyam a detektív tanfolyam kiegészítő része volt. Ebből adódóan a detektív tanfolyam lebonyolítására vonatkozó előírások a detektívfelügyelői tanfolyamra is vonatkoztak. A detektívfelügyelői tanfolyamra való bekerülésre a 9270/1922. M. E. sz. r. 14. §-a szerint a detektíveknek kérelem benyújtásával nyílt lehetősége. A detektívfelügyelői tanfolyam tantárgyai nagyrészt megegyeztek a detektív tanfolyam rendes tantárgyaival, kivétel, hogy a felügyelői tanfolyamon az elsősegélynyújtást nem oktatták. Ugyanakkor a detektívfelügyelői tanfolyamon a detektívtevékenység irányítására is alkalmas detektívfelügyelőket készítettek fel. Ezért különösen nagy hangsúlyt fektettek a gyakorlatra, a nyomozás és a bizalmi technika elsajátítására. Külön odafigyeltek, hogy a hallgatók gyors és önálló elhatározásra tudjanak jutni.

A detektívfelügyelői tanfolyam végén került sor az elméleti és gyakorlati részből álló detektívfelügyelői vizsgára. A vizsga lefolyása hasonló volt, mint a detektív szakvizsga, végrehajtására a 18.881/1923-as BM rendelet 18. §-a volt az irányadó.

A titkos információgyűjtéssel ebben az időszakban egy külön erre a célra létrehozott detektív csoport foglalkozott, amely a Belügyminisztérium épületének V. emeletén, egy elkülönített körletben, titokban működött. A csoport ekkor egy időben 80–100 telefon lehallgatására volt képes. A szélsőséges politikai csoportok működé-

⁵³ 9270/1922. M. E. sz. rendelet.

⁵⁴ Sallai (2020): i. m.

sének ellenőrzésére pedig megszervezték a levélcenzúrát. Ezen a két területen dolgozó detektívek számára speciális felkészítést szerveztek.⁵⁵

Detektív főfelügyelői minősítésű vizsga

A fenti vizsgát nem előzte meg tanfolyam, ezáltal tantárgyakhoz sem volt kötve. A detektív főfelügyelői minősítési vizsga célja volt „annak megállapítása, hogy a jelölt a detektívszolgálat terén rendelkezik-e azokkal a képességekkel és azokkal az ismeretekkel, amelyek a nagyobb detektívcsoportok vezetésére s általában detektívek között az ellenőrzés és a felügyelet gyakorlására a bizonyos esetekben és vonatkozásokban esetleg az állami rendőrség intézményének képviselőjére is hivatott tisztviselőtől megkívánható”.⁵⁶

S bár írásbeli és szóbeli jellegű volt a detektív főfelügyelői minősítési vizsga, a rendelet szerint a gyakorlatiasságnak dominálnia kellett.

A bemutatott képzési rendszer tanfolyamait és vizsgáit közvetlenül a rendeletek kiadása után, a gyakorlatban 1922. november 22-től bevezették.⁵⁷ A tanfolyamokon heti két órában vívást is tanultak a hallgatók. Ezenkívül látogatást tettek a múzeumba, nyilvántartó hivatalba, fogház és toloncházba, és végül a törvényszéki orvostani intézetbe, ahol teljes boncolást mutattak be részükre. A tanfolyamok sikerét bizonyította, hogy mindig többen jelentkeztek a kiírt hallgatói helyekre, ezért sorrendet kellett felállítani, és csak a legjobbak kezdhették el a képzést. A résztvevők és az oktatók nevei nyilvánosak voltak, azokat a *Rendőr (Magyar Rendőr)* szakmai folyóiratban közzé tették. Az oktatók között szerepeltek a szakma legkiválóbb művelői és kutatói, például Laky Imre, Rédey Miklós, Nagy Valér, Dorning Henrik, akik nemcsak magas színvonalú előadásaikkal, hanem az általuk írt, és mai napig fennmaradt tankönyvekkel is emelték a rendőrtisztképzés színvonalát. A rendészeti szakmai lapból megtudhattuk még, hogy az 1928. évi első félévben a detektív tanfolyam írásbeli záróvizsga tételei a következők voltak:⁵⁸

- pénzhamisító banda leleplezése és az erről szóló jelentés;
- egy gyilkosság esettanulmánya;
- üzleti lopás felgöngyölítése.

A fenti vizsga szóbeli részénél Dr. Dorning Henrik főkapitány-helyettes, országos szaktanulmányi felügyelő is végig jelen volt. A vizsgán részt vett 27 hallgatóból

⁵⁵ Boda József: „Szigorúan Titkos!? Nemzetbiztonsági almanach. Budapest, Zrínyi, 2016. 73.

⁵⁶ 9270/1922. M. E. sz. rendeletnek detektív tanfolyamra és a detektívvizsgára, detektívfelügyelői tanfolyamra és detektívfelügyelői vizsgára, valamint detektív főfelügyelői minősítő vizsgára vonatkozó intézkedései végrehajtása. 41. §.

⁵⁷ *A Rend*, (1924), 96. 1–2.

⁵⁸ *Rendőr*, (1928), május 5. 9.

13 jeles, 11 jó, három elégséges osztályzatot érdemelt ki.⁵⁹ A bizonyítványok kiosztása egy záró ünnepség keretén belül történt meg.

A detektívтанfolyamok magas színvonalát jelzi, hogy a korabeli szakmai újságunk, a *Magyar Detektív* 1927. márciusi számában a szaktanfolyamot következetesen detektív-főiskolának⁶⁰ nevezték, sőt, egy alkalommal rendőr egyetemnek. A szakajtó értékelése alapján „tudományos felkészültség dolgában párját ritkítja Európa szerte”⁶¹ a detektívтанfolyam. A minősítéshez valószínűleg hozzájárult, hogy Európában ekkor már több helyen volt rendőrtisztviselői felsőfokú képzés, például az Egyesült Királyságban Kriminológiai-, Rendőrtudományi Iskola, Olaszországban Rendőrségi Főiskola (egyetem), Ausztriában, Franciaországban és Belgiumban Kriminológiai Vizsgáló és Oktató Intézet, Németországban Rendőrségi Intézet.

Rendőrtisztképzés a II. világháború után

A fenti jó gyakorlatnak 1939-ben a II. világháború kirobbanása vetett véget. Az 1939-es honvédelmi törvény hatásaként militarizálódott⁶² a rendőrség is.

Magyarországon a II. világháború után, a politikai fordulatok nyomán a rendészet és a honvédelem altiszti és tisztikarát – méltánytalanul – szinte teljesen eltávolították. A rendőrtisztképzés fontosságát jelzi, hogy az Ideiglenes Nemzeti Kormány már az 1690/1945. sz. M. E. rendelete 8. §-ának (5) bekezdésében foglalkozott ezzel a témával. „A vármegyei főkapitányság keretében különleges rendőrségi alakulatok állíthatók fel, éspedig tanosztályok és tanfolyamok, amelyek keretén belül gondoskodni kell a rendőrség tagjainak demokratikus neveléséről is.”⁶³ A jelentős létszámhiányt tovább növelte, hogy sok korábbi rendőr és csendőr nyugatra szökött, illetve, hogy a csendőrséget feloszlatták. Elkezdődött a toborzás, amelynek során képzetlen emberek tömkelegét kellett felvenni. Ennek következtében 1945 után a rendőrség kötelékébe kerülő munkás és paraszt fiatalok szinte általános és szakmai műveltség nélkül vették kezükbe a fegyvert azzal a céllal, hogy a háború utáni hihetetlen méreteket öltő bűnözéssel minden területen felvegyék a harcot. E folyamat részeként a baloldali hatalomnak szükségessé vált egy új tisztikar kinevelése, amelyet szovjet mintára hoztak létre. Ennek a kívánalomnak a teljesítésére az ezt követő évtizedek alatt folyamatosan hoztak létre és szüntettek meg rendőrtisztképző intézeteket, iskolákat. Ezzel párhuzamosan különböző időtartamban szerveztek gyorstalpaló képzéseket, például őrsparancsnoki tanfolyamokat.

⁵⁹ *Rendőr*, (1928): i. m. 9.

⁶⁰ *Magyar Detektív*, 1927. március 5. 1.

⁶¹ *Magyar Detektív* (1927): i. m. 1.

⁶² 2.300/1944. sz. ME rendelet.

⁶³ Boda József: A Rendőr Akadémiától az egyetemi szintű képzésig. In Boda József – Felkai László – Patyi András (szerk.): Ünnepi kötet a 70 éves Janza Frigyes tiszteletére. Budapest, Dialóg Campus, 2017. 107–130.

„A hiányzó képzettség pótlására, az Ideiglenes Nemzeti Kormány 1690/1945. ME. rendelete alapján, a belügyminiszter utasítására eleinte helyi szinten indítottak néhány hetes tanfolyamokat. Önképzésen alapuló, havi 2–3 napos összevonásokkal, konzultációkkal segített záróvizsgával végződő levelező rendszerű felkészüléseket. Ez nem pótolta azonban a szakoktatást. Ezért az Ideiglenes Kormány a háború előtt is működött központi irányítású szaktanfolyam újraindítását, és teljesen új iskolarendszer megindítását szorgalmazta.”⁶⁴

A személyi állomány gyors feltöltését segítette elő a belügyminiszter által kiadott 147.332/1945. IV.—12. sz. rendelet⁶⁵ is, amely a szakképzés megszervezésére vonatkozott. A szaktanfolyam

„célja, hogy a rendőrség újonnan kinevezett tagjai és közegei a szolgálati út ellátásához megkívánt szakszerű képzettséget és gyakorlati készséget tervszerű tanulmányi rendben legalább nagy általánosságban megszerezhessék. A tájékoztató tanfolyam befejeztével a hallgatók vizsgát tesznek, majd szolgálati helyeikre bevonulva rendes szolgálati teendőik ellátása mellett továbbképzik magukat s ezt követően a budapesti főkapitányság, illetőleg a vidéki főkapitányság vezetőjének előterjesztésére előkészítő tanfolyamra kerülnek.”⁶⁶

A nagy hiányra való tekintettel Budapesten két tiszti szaktanfolyamot szerveztek, és plusz a nyomozó tisztek részére egy harmadikat. Ugyanebben az időben az őrsparancsnokok⁶⁷ gyors képzésére is egy céltanfolyam gyors megszervezésével, felállítással reflektált az akkori belügyi vezetés.

1948-ban a Magyar Államrendőrség Tiszti Akadémiáját röviden Rendőr Akadémiának (RAK) hívták, és azt 1949-ben a Rendőr Törzstisztképző Főiskola⁶⁸ felállítása követte. A RAK megszervezését elrendelő BM rendelet szerint, a RAK a következő célból jött létre: „[H]ogy az államrendőrség tisztikarának utánpótlását biztosítsam, rendőrtiszti főiskolát létesítsek azzal a rendeltetéssel, hogy elméletileg és gyakorlatilag képzett, a rendőri szolgálat minden ágában felhasználható rendőrtiszteket neveljen.”⁶⁹

A miniszteri rendeletből jól kivehető a szándék, hogy már ekkor egy gyakorlatorientált *rendőrtiszti főiskolát* akartak alapítani, amelyre azonban az akkori helyzet miatt csak később kerülhetett sor. Az első évfolyam indítása 1948. február 1-jén (az akkori Köztársaság Napján) valósult meg. Az egyéves képzés tantárgyai a következők voltak:

⁶⁴ Bacsa Gábor: A rendőrképzés 1945–1950. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 13. (2007), 16. 8.

⁶⁵ *Rendőrségi Közlöny*, 1. (1945), 9. 183.

⁶⁶ *Rendőrségi Közlöny* (1945): i. m. 183.

⁶⁷ A belügyminiszter 534.685/1946. IV—1. B. M. számú rendelete, az őrsparancsnoki tanfolyam felállítása tárgyában.

⁶⁸ 256.121/1949. B.M. rendelet.

⁶⁹ Magyar Nemzeti Levéltár: XIX_B_1_j_318_szn_1947.

- jogi ismeretek (közjog, közigazgatásjog, magánjog);
- büntetőjog (anyagi és alaki);
- kihágásrendészet;
- nyomozástan;
- igazgatásrendészet (tűzrendészet, közlekedésrendészet);
- államrendészet és politikai rendészet;
- szolgálati és fegyelmi szabályzat;
- szervezeti és ügyviteli szabályzat;
- törvényszéki orvostan és közegészségtan;
- rendőrgazdászati ismeretek;
- történelem- és társadalomtudományi ismeretek;
- földrajz (leíró és politikai);
- magyar nyelv és irodalom;
- karhatalmi kiképzés (lőkiképzés, tereptan, fegyvertan, karhatalmi szabályzat);
- sportkiképzés (birkózás, cselgáncs...).⁷⁰

A tantárgyakból jól látható, hogy a bevonult hallgatók szakmai felkészítése mellett az általános műveltségre is gondot fordítottak. A rendelet mellékletében azt is rögzítették, hogy az egyéves időtartamú RAK-on nem oktatnak nemzetközi jogot, lovas és gépkocsi kiképzést, orosz nyelvet, mennyiségtant és mértant, műszaki ismereteket, gépírást, rendőrségtörténetet, szervezést, vezetést, évfolyam értekezleteket.⁷¹ A RAK tervezésénél is szóba került a *Rendőrtiszti Főiskola*⁷² elnevezés, és a fennmaradt sajtóforrások alapján az első tiszti kibocsátásnál az akkori párt szócsöve, a *Szabad Nép* is következetesen a Rendőrtiszti Főiskola elnevezést alkalmazta. Az a törzstiszti képzés érdekessége, hogy néhány hónap alatt végzett rendőrtisztek őrzetéből, őrmesterekből századosok, őrnagyok, alezredek lettek.⁷³

Ezt követően eltérő időtartalommal, de RAK néven zajlott a rendőrtisztképzés. Ezt igazolja a 257.340/1949. IV/1-d. BM. számú rendelet „a rendőrség szervezetében rendőrtisztképző iskola felállítása tárgyában, ” amellyel a belügyminiszter a rendőrség szervezetében „Rendőrtisztképző Iskola” elnevezéssel, budapesti székhellyel (XII. ker. Böszörményi út 21-ben), 1949. augusztus 1-jei kezdéssel tisztképző iskolát hozott létre. A Rendőrtisztképző Iskola 1950–1956 között működött.⁷⁴

A szocialista időszak alatt a rendészet területén is kötelező volt a szovjet minta átvétele, így a Szovjetunióban meghonosodott domináns állambiztonság a magyar belügyi szerveknél is teret nyert. Így a szovjet mintára megszervezett állambiztonság tisztjeit kezdetben néhány hetes vagy hónapos tanfolyamokon képezték ki. Később a Rendőr Akadémián tanultak, majd ezt az 1949-től Felix Edmundovics Dzerzsinszkij

⁷⁰ Magyar Nemzeti Levéltár: XIX_B_1_j_311_1084_1947.

⁷¹ Magyar Nemzeti Levéltár: XIX_B_1_j_311_1084_1947.

⁷² Törzstisztekké és tisztekké avatta Kádár elvtárs a Rendőrtiszti Főiskola végzett hallgatóit. *Szabad Nép*, (1949), 287.

⁷³ Törzstisztekké és tisztekké avatta Kádár elvtárs a Rendőrtiszti Főiskola végzett hallgatóit (1949): i. m.

⁷⁴ Virányi Gergely: *Határőrizeti és határrendészeti tisztképzés 1903–2011*. Budapest, Dialóg Campus, 2019. 58.

nevét viselő Állambiztonsági Tisztképző Iskolán⁷⁵ folytatták. Ezzel párhuzamosan az ÁVH vezetőit a Szovjetunióban képezték ki.

Az 1956-os forradalom után a belügyi vezetés számára egyértelművé vált, hogy a rendőrtiszti állománnyal szemben a magasabb követelmény támasztásának érdekében, magasabb színvonalú képzésre van szükség, amely csak hosszabb időtartamú iskolán lehetséges. Ennek következtében a Honvédelmi Tanács 1959-ben elrendelte a Rendőr Akadémia⁷⁶ felállítását. (A RAK 1947-től többször előfordult mint képző intézmény nevének rövidítése, de eltérő időszakokban, eltérő tartalmat takart. S.J.)

Már ekkor felmerült az igény, hogy az általános tantárgyak oktatását egyetemi szintűvé kell tenni. A Rendőr Akadémia elismerését jelentette, hogy jogi és közigazgatástudományi egyetemekre az itt végzett hallgatók könnyítéssel bejuthattak, ám maga a RAK csak érettségít adott. 1961-től a megszűnt Dzerzsinszkij Akadémia helyett az állambiztonsági képzést a RAK-on folytatták.

1962–1971 között a BM Határőrség, BM Karhatalom és kormányőrség középfokú tiszti továbbképzésére létrehozták a BM Akadémiát. Később a karhatalmi és határőr tisztképzés a honvédségnél az Egyesített Tiszti Iskolán, majd a Kossuth Lajos Katonai Főiskolán önálló tagozat, majd később tanszék keretein belül folyt.

A folyamatosan fellépő tiszthiány pótlásának megoldásáért Kerepestarcján felállították a BM Tartalékos Tisztképző Iskolát, amely 1967 és 1989 között funkcionált. A sorkatonai idejük alatt itt felkészítettek később a BM valamely területén hivatásos szolgálatot vállalhattak.

Az 1960-as években végbement kül- és belpolitikai változások, a követelmények folyamatos emelkedése a rendőrtisztképzésben is új kihívásokat hozott magával. A BM Idegen Nyelvi Főiskola és BM Rendőrtiszti Akadémia 1960-ban történt formális egyesítésével létrejött a Rendőrtiszti Akadémia – továbbra is RAK rövidítéssel.

Az 1950-es évek után, az 1960-as évek végére a társadalom felépült a II. világháború romjaiból, és egy magasabb színvonalú, hatékonyabb rendőrséget igényelt. Ennek egyik politikai megnyilvánulása, hogy az MSZMP 1969. november 28-ai határozata – értékelve a BM addigi tevékenységét – kiemelte a „belügyi szervek káderállománya képzettségének a magasabb színvonalra emelését”.⁷⁷ Emellett a határozat a következő elvárásokat fogalmazta meg a BM-mel szemben:

- Jobban tartson lépést a társadalom fejlődésével, elemezze a bűnözést, állítsa előtérbe a bűnmegelőzést.
- Tegyen különbséget a rendszer kritikussai és az ellenségei között.
- Határozottan intézkedjen az állam ellen támadókkal szemben.
- Fordítson nagyobb gondot a népgazdaság védelmére.
- Határozottabban lépjen fel a visszaesők és az erőszakos garázda magatartást tanúsítókkal szemben.

⁷⁵ Simon László: *A rendőrtisztképzés 25 éve*. Budapest, (k. n.), 1969. 7.

⁷⁶ Simon (1969): i. m. 14.

⁷⁷ A Rendőrtiszti Főiskola szerepe a belügyminisztérium előtt álló feladatok megoldásában. Interjú Györök Ferenc rendőr ezredes elvtárral Rendőrtiszti Főiskola parancsnokával. *Belügyi Szemle*, (1971), 8. 29–34.

- Szélesítsék és mélyítsék a tömegekkel a kapcsolatot.
- Tekintsék fő feladatnak a szocialista törvényesség maradéktalan érvényesítését.
- Fordítsanak kiemelt figyelmet a káderképzés és a vezetés magasabb színvonalra való emelésére.⁷⁸

A fenti MSZMP-feladatszabás hatást gyakorolt a belügyi vezetésre, amelynek jeleire nem kellett sokat várni. A korszak politikai intézményrendszerének működéséből adódóan a kérdéssel legközelebb a Belügyminisztérium Kollégiuma foglalkozott, amely 1970. május 8-ai ülésén döntött a Rendőrtiszti Főiskola (RTF) létrehozásáról, a rendőrtisztképzés színvonalának emeléséről, és az ezt kiszolgáló belügyi tudományos tevékenység központi megszervezéséről.

Összefoglalás

A rendőrtisztviselő-, illetve rendőrtisztképzés hosszú és göröngyös utat járt be a 20. században, amelynek főbb állomásai: 1922. november 22., az első rendőrtisztviselői szaktanfolyam évnnyitója; 1948. február 1., a Rendőr Akadémia megnyitása; majd 1971. szeptember 25., a Rendőrtiszti Főiskola átadása. Amíg 1922-t követően a rendőrtisztviselői szaktanfolyamokra való bejutás a magas követelmények teljesítése esetén valósulhatott meg, addig 1948 után, a Rendőr Akadémiákra – az ismert történelmi körülmények miatt – az alacsonyabban iskolázott munkás és paraszt fiatalok kerültek be. Az 1960-as években bekövetkezett színvonal-emelkedés miatt a politikai vezetés és a társadalom egyaránt a rendőrtisztekkel szemben folyamatosan egyre magasabb követelményeket támasztott, aminek következtében döntés született a rendőrtisztképzés főiskolai intézményi formában történő megszervezésére és önálló elhelyezésben történő megoldására.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Androvicz Gábor: A magyar rendőrképzés fejlődése a dualizmus időszakában. *Magyar Rendészet*, 18. (2018), 1. 29–37.
- Bacsa Gábor: A rendőrképzés 1945–1950. *Rendvédelem-történeti Füzetek*, 13. (2007), 16. 7–14. Online: http://epa.oszk.hu/02100/02176/00002/pdf/RTF_16_007-014.pdf
- Barcza Pál: *A Magyar Királyi Rendőrség szervezete és ügyvitel.* Rendőriskolák tananyagának tára. V. kötet. Budapest, BM, 1928.
- Boda József: „Szigorúan Titkos!? Nemzetbiztonsági almanach. Budapest, Zrínyi, 2016.
- Boda József: A Rendőr Akadémiától az egyetemi szintű képzésig. In Boda József – Felkai László – Patyi András (szerk.): *Ünnepi kötet a 70 éves Janza Frigyes tiszteletére.* Budapest, Dialóg Campus, 2017.

⁷⁸ Györök Ferenc: A szocialista rendőrtisztképzés három évtizede. *Belügyi Szemle*, 16. (1978), 9. 3–12.

- Boda József (főszerk.): *Rendészettudományi szaklexikon*. Budapest, Dialóg Campus, 2019.
- Concha Győző: *A rendőrség természete és állása szabad államban*. Székfoglaló értekezés. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia, 1901.
- Dorning Henrik: Berlini rendőrkiállítás. *A Rend*, (1926), 77. 2.
- Györök Ferenc: A szocialista rendőrtisztképzés három évtizede. *Belügyi Szemle*, 16. (1978), 9. 3–12.
- Karvasy Ágoston: *A politikai tudományok rendszeresen előadva I–III*. Győr, Streibig, 1843–1844.
- Laky Imre: *Rendőrközegek tankönyve*. Budapest, Pátria, 1906.
- Magyar Detektív*, (1927), március 5. 1.
- Az országos szaktanfolyam megnyitó ünnepe. *A Rend*, 2. (1920), 176. 1.
- A Rend*, (1924), 96. 1–2.
- Rendőr*, (1928), május 5.
- Rendőr akadémia. *A Rend*, 2. (1920), 176. 1.
- A rendőrség intézményei. *Közbiztonság*, (1911), 42. 521–527.
- Rendőrségi Közlöny*, 1. (1945), 9.
- A Rendőrtiszt Főiskola szerepe a belügyminisztérium előtt álló feladatok megoldásában. Interjú Györök Ferenc rendőr ezredes elvtárssal Rendőrtiszt Főiskola parancsnokával. *Belügyi Szemle*, (1971), 8. 29–34.
- Rédey Miklós: Rendőri szakoktatás. *Közbiztonság*, 18. (1911), 7. 98.
- Rédey Miklós: Rendőri szakoktatásunk. *Rendőri Lapok*, 9. (1902), 16. 121–122.
- Sallai János: A magyar rendészeti képzés története 1922–2017. Rendőr altiszt (tiszthelyettes) és rendőrtiszt képzés a XX–XXI. században. In Czene-Polgár Viktória – Zsámbokiné Ficskovszky Ágnes (szerk.): *Mérföldkövek az adó- és vámigazgatás történetéből. Válogatott tanulmányok az évfordulók tükrében*. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat, 2017. 86–123. Online: <https://tinyurl.hu/IT9v>
- Sallai János: A magyar rendészettudomány etablációja és akkreditációja. In Ruzsonyi Péter (szerk.): *Fenntartható biztonság és társadalmi környezet tanulmányok III*. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó 2020. 13–130.
- Sallai János: Első rendészettudományi szakközlöny folyóiratunk: a „Közbiztonság” (1869). In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *A határrendészettől a rendészettudományig*. Pécs, MHT Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja, 2016. 271–274.
- Sallai János: Rendőr-, rendőraltiszt-, rendőrtörzsaltiszt-képzés a m. kir. rendőrség államosítása után. *Magyar Rendészet*, 16. (2016), 6. 169–177.
- Sallai János: Rendőr altiszt- és tisztképzés a m. kir. állami rendőrségnél az államosítás (1920) után. In Varga János (szerk.): *A határrendészeti tisztképzés negyedszázada*. Budapest, Dialóg Campus, 2017. 239–253.
- Simon László: *A rendőrtisztképzés 25 éve*. Budapest, (k. n.) 1969.
- Törvényhatósági szabályrendeletek és főkapitányi rendeletek gyűjteménye, kieg. a székesfővárosi m. kir. áll. rendőrség szervezetét, hatáskörét és működését szab. rendeletekkel. Összeáll. és kiad.: Krencsányi Kálmán. Bp. Müller K. ny. 1894.
- Virányi Gergely: *Határőrizeti és határrendészeti tisztképzés 1903–2011*. Budapest, Dialóg Campus, 2019. Online: https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/13022/Hatarorzeti_es_hatarrendeszeti_tisztkepzes_1903_2011.pdf?sequence=1

ABSTRACT

The Training of Commissioned Law Enforcement Officers until the Establishment of the Police College

János SALLAI

In parallel with the development of modern Hungarian policing, the nationalisation of the police in the capital and then in the countryside began. The existence of a unified state police required the training of police officers based on a standardised training of officers, which was established in 1922. This marked the beginning of the advanced training of the inspectors, draftsmen and detective faculties, which lasted until the end of the Second World War. After the Second World War, Hungary came under the Soviet sphere of interest, as a result of which the Soviet model was implemented in the police force as well. Thus, the preparation of the working and peasant youth to become police officers was realised first through a crash course, and then from 1948 at Police Academies. As a result of social development, the demand for policing has also increased, to which the political leadership responded in 1971 with the establishment of the Police College.

Keywords: *police officer, law enforcement officer, education, training, supervisor, detective, draftsman, police, vocational course*

A Rendőrtiszti Főiskola létrejötte és a rendészeti tisztképzés története 1990-ig

SÁRKÁNY István¹

A Rendőrtiszti Főiskolán 1971 szeptemberében indult meg az oktatás, amelynek tudományos igényességét főként az 1970-es években, zömmel az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának oktatói biztosították. Az oktatómunka bázisai a tanszékek voltak, amelyek az általános tárgyakon túl a szakoknak megfelelően szerveződtek. Az intézmény létrejöttében és működtetésében az alapító parancsnoknak volt meghatározó szerepe. A tanulmány a rendszerváltozási folyamat megkezdéséig terjedő közel két évtizedes munkát mutatja be.

Kulcsszavak: intézménylétesítés, oktatás, tudományos igényesség, tanszékek, szakok, képzési helyszínek, alapító parancsnok

A Rendőrtiszti Főiskola létesítéséről szóló 1970. évi 39. törvényerejű rendelet 1. §-a szerint: „Az 1971/72. tanévvel – Rendőrtiszti Főiskola elnevezéssel – főiskolát kell létesíteni Budapest székhellyel.” A Rendőrtiszti Akadémia (RAK) és az Idegennyelvi Főiskola jogutódjaként létrejövő – nappali tagozaton hároméves, a levelező tagozaton négyéves képzést megvalósítani hivatott – főiskola feladata a belügyminiszter által meghatározott tiszti munkakörök betöltéséhez szükséges politikai, szakmai képzés biztosítása, az intézmény létesítésének célja a tisztképzés színvonalának emelése, illetve a belügyi tudományos munka központi irányítása volt.

A főiskolát kezdetben a belügyminiszter felügyelte, ezt a feladatot a későbbiekben a személyügyi miniszterhelyettes látta el.

Az intézmény elhelyezésére szolgáló Széchenyi-hegyi ingatlan „előélete” nem volt mindennapos. A központi épület – az 1927-es felépítését követően – az Isteni Szeretet Leányai Kongregáció rendháza volt, de a világháborút követően rövid időn át működött itt traktoros iskola, „lakott” itt az Államvédelmi Hatóság, volt itt óvoda is. Megemlítem még, hogy az ingatlan részét képezte az egykori Karády Katalin-villa, amely a későbbiekben néhány tantermen túl két tanszék elhelyezését is biztosította,

¹ Dr. habil. Sárkány István, ny. r. vezérőrnagy, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar, Kriminológiai Tanszék, professor emeritus.

István Sárkány, PhD, habil, ret. Police Major General, University of Public Service Faculty of Law Enforcement Department of Criminology, Professor Emeritus.

E-mail: sarkany.istvan@uni-nke.hu

továbbá Cathry Szaléz Ferenc mérnöknek, a fogaskerekű vasút építőjének a háza, amely a főiskola tanulmányi hivatalának adott helyet.

A főiskola létesítésének indokoltsága nem volt megkérdőjelezhető, s bár a személyi, főként oktatói háttér, az infrastruktúra állapota, az oktatás és a vizsgáztatás, a gazdálkodás, a személyügyi kérdések, a tantervek és tantárgyi programok kidolgozottságának színvonala az akkori – elsősorban belügyi – elvárásnak megfelelt, de egy felsőoktatási intézmény létrehozásának a későbbiekben aktuális feltételrendszerével az alapításkori helyzet nem volt összevethető. Az új felsőoktatási intézményben a tudományos minősítéssel rendelkező vezetők, illetve főhivatású oktatók száma csekély volt.

Az intézmény felső vezetésében ez az állapot 1986-ig tartott. A tanszékvezetők karban a helyzet hasonlóan szerény volt a főiskola létesítését követően – emlékezetem szerint – 12 tanszék működött, amelyek szakok és általános tárgyak szerint szerveződtek. A tudományos fokozat megszerzése nem volt a vezetői kinevezés feltétele, s a tudományos életben való részvétel sem volt kötelező, legfeljebb jónéven vett elvárás. A szaktárgyakat a szaktanszékek (az állambiztonsági, a bűnügyi és kriminálpszichológiai, a katonai elhárító, a közbiztonsági, a közlekedésrendészeti, valamint az igazgatásrendészeti) oktatták. Az általános tárgyakat a marxizmus-leninizmus, az államjogi és államigazgatás-jogi, a büntetőjogi és büntetőeljárás-jogi, a kriminalisztikai, az idegen nyelvi, valamint a testnevelési tanszékeken oktatták. Később ezek neve esetenként változott, szétváltak, összeolvadtak, volt, ami megszűnt, megjelent a büntetés-végrehajtási szak, illetve tanszék is 1972-ben. A struktúra a következő évtizedekben bővült a vám- és pénzügyőri, illetve a határrendészeti, a gazdaságvédelmi és a katasztrófavédelmi képzéssel, valamint az e körbe tartozó tárgyakat gondozó tanszékekkel.

A ma irányadó oktatói munkakörök nem léteztek. Az oktatói hierarchiában tanárok, főtanárok és kiemelt főtanárok szerepeltek. A szakok között az állambiztonsági, a tanszékek között a marxizmust-leninizmust oktató volt az első az egyenlők között. A főiskola oktatóinak többségét a RAK korábban volt oktatói állománya biztosította.

Különösen az 1970-es években az intézmény rangját, számottevő tudományos múlt nélküli elismertségét az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának, kivételesen más jogi karnak az emblematisz oktatói, a Magyar Tudományos Akadémia Állam- és Jogtudományi Intézetének, illetve az Országos Kriminológiai Intézetnek (annak idején az intézmény nevének rövidítésében szerepeltetett dupla K betűt a profilba tartozó kriminalisztika megjelenítése indokolta) kiváló munkatársai biztosították. Nélkülük nem nyílt volna lehetőség arra, hogy a kezdeti botladozások után, ha rögös úton is, de mégis eljussunk az ismertségen és az elismertségen át vezető piacépes diplomát biztosító intézmény felépítéséig.

Ebben kiemelkedő szerepük volt az – arculatformáló, iskolateremtő, időközben körünkből eltávozott – egyes vezetőinknek és helyetteseiknek, számos kollégának, egykori vezetőtársaknak és oktatóknak, dolgozóinknak, volt hallgatóinknak, mert ők

tették lehetővé, hogy az egykori főiskola hazánkban és határainkon túl is ismert és elismert, minden tekintetben európai felsőoktatási tanintézet legyen. Erre az alapra épültek a későbbi sikeres intézményi akkreditációk.

Az intézményalapításban, a kezdeti lépések megtételében, az oktatás elsődleges személyi háttérének és a szervezeti struktúrájának a kialakításában meghatározó szerepe és elvülhetetlen érdeme Dr. Györök Ferenc rendőr ezredesnek volt, s bár a rendszer számos pályamódosítást, kiigazítást és kísérletezést élt át, lassan formálódott mindaz, ami a rendszerváltozási folyamat megkezdését követően megteremtette az átalakulás lehetőségét.

Az alapító parancsnok vezetésével az előkészítő bizottság feladata volt például a majdani főiskola szervezetének kialakítása, a tantárgycsoportok és általában a tantárgyi struktúra körvonalazása, hasonlóképpen számos – a működést biztosító szabályzat – megalkotása. Bár a tervezésben a Művelődési Minisztérium szakemberei is részt vettek, a munka dandárja az említett bizottságra maradt. A gyakorlati elvárásokat követve létrejöttek a képzési szakok, amelyek a szükségleteknek megfelelően folyamatosan bővültek, s a későbbiekben lefedték a rendvédelem igényeinek teljes spektrumát.

Az intézményben az 1980-as évek végéig számos más képzés is létezett, például speciális levelező, tisztképző, különböző átképző tanfolyamok. Idesorolható az egyes afrikai országokból érkező hallgatók számára szervezett továbbképzés is.

A főiskolai működés megkezdését követően hosszabb-rövidebb időn át – a Széchenyi-hegyen lévő épületkomplexumon kívül – az oktatás helyszíne volt a III. kerületi Laktanya utcai, a XII. kerületi Budakeszi úti, valamint Béla király úti objektum is. A levelező tagozatos hallgatókat a XI. kerületi Karolina úton, később a XII. kerületi Alsóhegy úton oktattuk. Az 1990-es évek közepétől a főiskolai oktatás egyetlen helyszíne a Széchenyi-hegyen lévő létesítmény maradt. A főépületen, továbbá a már említett Karády-villán és a tanulmányi osztálynak otthont adó Cathry Szaléz-házon kívül az intézmény teljes épületegyüttese az 1970-es évek végén – a parancsnok elképzeléseinek megfelelően – épült. Ekkor létesült – a rendház építészeti stílusától alapvetően eltérő megoldással – a tantermi épület, a torna- és edzőterem. Ezzel egy időben épült a konyha, az étterem, a gazdasági, az őrési, valamint az orvosi rendelőnek is helyet adó épület és a hallgatói szállókat is magában foglaló épületkomplexum. Az építkezést követően kiépült a zárt láncú televízió, amely a képzés korszerűsítésében annak idején jelentős távlatokat nyitott. Az említett építkezésig a főiskolán sem hallgatói szálló, sem önálló – különböző ellátások biztosítására alkalmas – orvosi rendelő nem volt.

A Dr. Györök Ferenc által vezetett intézmény lényegét illetően kézi vezérléssel működött, s számos pályamódosítást, kiigazítást és kísérletezést élt át. Ebből következett volna a „hatalomgyakorlás” egy személy kezében történő összpontosulása, de az akkori állapotoknak megfelelően ez duális formában valósult meg, figyelemmel az intézményi pártbizottság (függetlenített) titkárára.

A parancsnok úr, akkor még elvtárs (későbbiekben – kinevezése folytán – vezérőrnagy úr, még későbbiekben Feri bácsi) nem a „fogjuk meg és vigyének” típusú vezető volt, ha kötelességről volt szó, magát állította az első sorba. Ahogy ezt mások megfogalmazták, elől járt, s aki elől jár, az hamarabb fárad, mert annak sorsa a gyakori ütközés. Minden érdekelte, a szakanyagokat, az ilyen tárgyú folyóiratokat végigolvasta. Tisztában volt azzal, hogy a rendőri szakma magas szintű műveléséhez a – 20. század végéhez közeledve a – tudományos megalapozottság nélkülözhetetlen. Éjtt nappallá téve dolgozott, s ezt várta el mindenkitől. Amit csinált, élvezettel tette. A délután kiadott feladatot gyakran másnap reggelre kérte, s ha valaki kevesellte az addig hátralévő időt, akkor következett a szállóigének számító, rendíthetetlen komolysággal feltett kérdés: „Mit csinálsz éjjel 2-kor?” Szeretett értekezleteket tartani. Az egyik kolléga emlékezetes megállapítása szerint parádés értekezletekre kerülhetett volna sor, ha nincs itt az a sok hallgató.

A főiskola-parancsnok úr oktatással kapcsolatos ötletei közül egy hírhedtre külön is utalni kell, ami nem váltotta ki az oktatói kar osztatlan elismerését és támogatását, s ami az úgynevezett „komplex oktatás” néven vált ismertté. Az alapgondolat – miszerint a gyakorlatban minden szakmai kérdést, problémát komplexitásában kell kezelni, megérteni és megoldani – életszerű volt. Probléma csak a felsőoktatásban történő kivitelezésével merült fel, mert ez azt feltételezte, hogy az oktatónak egy téma összes, tehát nemcsak a tantárgy profiljába tartozó, hanem valamennyi lehetséges szegmensét multidiszciplináris igényekkel ismerni és oktatni tudni kellett (volna). A kezdeményezésnek voltak fontos erényei is. E körben említhető a tematika átstrukturálása alapján az egymásra épültség kialakítása, a feleslegesen ismétlődő témák kiküszöbölése, amelyek a tananyag könnyebb elsajátíthatóságához is hozzájárultak. Ilyenként említhető – az időközi beszámoltatások bevezetésével – a vizsgacentrikusság csökkentése, továbbá az oktatás gyakorlatiasságának fokozottabb előtérbe állítása.

Az első időszakban – ez jó néhány éven át tartott – a hegyen volt a tisztavatás. Később – rövidebb időn át – a Magyar Optikai Művek pályáján, a XII. kerületben lévő Csörsz utcában avattunk. Az oka az volt, hogy a főiskolai lobogó zászlóanyai szerepét egy ottani dolgozó töltötte be. Az itteni avatás pedig azért nem volt hosszú életű, mert néhány vonalas kolléga arra hivatkozott, hogy a közelben lévő szálloda ablakaiból rálátás nyílik a szabadtéri rendezvényre. Ennek következtében azonban az „ellenség” részese lehetett a ceremóniának, ami természetesen megengedhetetlen, sőt tűrhetetlen volt ebben a világban.

A kezdő időszak összegzéseként megállapítható, hogy bár elégséges számú főiskolai szakember hiányában, nagyon sok munka árán, de létrejöttek azok az alapok, amelyeken a későbbiekben a megfelelő jogszabályi háttér birtokában az építkezés lehetővé vált.

Az intézményt alapító parancsnok 1986-ban történő nyugállományba vonulását követően Dr. Belovai Illés határőr ezredes kapott főiskola-parancsnoki kinevezést.

1987-ben a Vám- és Pénzügyőrség vezetőinek bevonásával, még szakgazda nélkül elindult a vámnyomozó, majd a vámigazgatási képzés is. Fordulat következett be a tu-

dományos tevékenység iránti érdeklődésben is, ami összefüggésben állt azzal, hogy a parancsnok már tudományos minősítéssel rendelkezett. A felvételi eljárás rendjére vonatkozó általánosan kialakult szisztémához az 1980-as évek második felében zárkózott fel a főiskola, s noha maradt ezt követően is a „zártpályás” rendszer, de ez mégis azt jelentette, hogy lényegében inntól kezdve az intézmény megkezdte az igazodást a hazai felsőoktatásban kialakult ez irányú gyakorlathoz. Az intézménybe való bekerülés különös feltétele ezt követően is a polgári pályázók egészségügyi, pszichológiai és fizikai erőnléti alkalmasságvizsgálata maradt. A jelentős és többirányú szűrés mellett is fokozódott a hallgatók intézményünk iránti érdeklődése, az egyes szakok tekintetében megmutatkozó, szinte már valószínűtlen méreteket öltő túljelentkezés.

Már ebben az időszakban is felmerült a hároméves képzés négyévesre emelésének lehetősége. Át kellett alakítani a képzési struktúrát. Fel kellett vázolni egy megvalósítható elképzelést a 4. év programját illetően, és prognosztizálni kellett mindezek költségvetését. Ez akkortájt a felügyeletet gyakorló tárca hatáskörébe tartozott. A több hónapos munka eredményeként elkészült koncepciónak – már a képzési idő meghosszabbodásából következően is – voltak pénzügyi konzekvenciái. Tekintettel arra, hogy az ennek megvalósításához szükséges összeget a minisztérium nem tudta biztosítani, a négyéves képzésre áttérés megvalósulatlan maradt.

A főiskola alapítását követő, elsőként pályára lépő csapatból, az első kibocsátott hallgatók oktatói közül napjainkban – az egyetemi keretek között – egyedül maradtam. A kollégákra, egykori főnökeimre tisztelettel és hálával gondolok vissza. Ki-ki a maga posztján eredményesen hozzájárult a sikeres, méltán büszke intézmény kiépítéséhez, ahhoz, hogy évtizedekkel később, de az egykor elvégzett munkára alapozva a főiskola egyetemi karrá válhatott.

ABSTRACT

The Establishment of the Police College and the History of Training Commissioned Law Enforcement Officers until 1990

István SÁRKÁNY

Education at the Police College began in September 1971. The scientific sophistication was ensured by the lecturers of the Faculty of Law of the Eötvös Loránd University in the 1970s. The bases of the teaching work were the departments, which in addition to the general subjects, were organised according to the specialisations. The founding commander played a key role in the establishment and operation of the institution. The study presents nearly two decades of work up to the beginning of the process of the regime change.

Keywords: *institution building, education, scientific sophistication, departments, majors, training venues, founding commander*

Paradigmaváltás a Rendőrtiszti Főiskolán

SÁRKÁNY István¹

A gazdasági megszorító intézkedések lehetséges következményeinek elhárítása érdekében a Rendőrtiszti Főiskola kilépett az oktatási piacra. A rendészeti vezető mesterszak elindításával minőségileg szélesítettük az oktatási palettát. Törvény alapján a főiskola a 2012-ben létrejött Nemzeti Közzolgálati Egyetem egyetemi kara lett.

Kulcsszavak: főigazgatói, majd rektori megbízás, magánbiztonsági szakirány, mesterszak, ideiglenes szenátus

A Főiskolai Tanács 2005 áprilisában tett állásfoglalása alapján augusztus 1-jétől lettem az intézmény főigazgatója. A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény 20. § (3) bekezdése alapján az intézményvezetői megbízatás megnevezése egységesen – 2006. március 1-jei – hatállyal a „rektor” lett. Intézményvezetői működésem első évei elválaszthatatlanok lettek a hírhedt konvergenciaprogramtól, a költségvetési támogatás szűkítésétől, az észszerűség határait feszegető, kötelezően végrehajtandó létszámcsökkentésektől, röviden a megmaradásért zajló mindennapos harcoktól. Ilyen körülmények között a korábbi színvonal tartása – lehetőségek szerinti emelése – csak az oktatási piacon történő aktívabb részvétellel volt lehetséges. A gazdasági talpon maradás érdekében:

- a gyakorlati igényekhez való jobb igazodás,
- a racionálisabb munkaszervezés,
- az észszerűbb pénzfelhasználás,
- a piac szabályozó szerepe és tudatos alkalmazása,
- a tanszéki autonómia teljes körű biztosítása,
- az egyes tevékenységi területek transzparenciája, valamint
- a tudományos kutatás finanszírozása tekintetében paradigmaváltásra volt szükség.

Utóbbi azt jelentette, hogy a közvetlenül intézményi érdekeket nem szolgáló tudományos kutatómunka pénzügyi háttere csak piacorientált keretek között volt biztosítható, vagyis csak a megrendelő által finanszírozott keretek között valósulhatott

¹ Dr. habil. Sárkány István ny. r. vezérőrnagy, Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar, Kriminológiai Tanszék, professor emeritus.
István Sárkány, PhD, habil, ret. Police Major General, University of Public Service, Faculty of Law Enforcement Department of Criminology, Professor Emeritus.
E-mail: sarkany.istvan@uni-nke.hu

meg. Ezzel összefüggésben sikerült elindítani egy – következményeit illetően – a későbbiekben is ható folyamatot, amelynek eredményeként látványosan megnövekedett a tudományos tevékenység, a kutatómunka iránti érdeklődés, a fokozatszerzés ambicionálása, aminek igazi jelentősége a későbbi egyetemi karrá válás során lett. A gazdasági talpon maradást az oktatási piacon történő – a korábbiaknál lényegesen aktívabb – megjelenésünk, s ennek eredményeként a korrekt, ellenőrizhető körülmények közötti sikeres bevételszerzés is biztosította. A szakma objektíve létező képzési igényeire is figyelemmel kezdeményeztük – a civil biztonsági szektor prominenseinek bevonásával – a magánbiztonsági szakirány főiskolai elindítását. A megfelelő előkészítést és engedélyeztetést követően alapításkori jogosítványunkhoz 35 éven át tartó következetes ragaszkodás után – az említett okokra tekintettel – kiléptünk a civil képzési területre is.

Rektori működésem során a legszomorúbb feladatot 2007 januárjában kaptam. Életművéhez képest méltatlan körülmények között ért földi pályája végéhez Dr. Györök Ferenc. A Farkasréti temetőben tisztelgő gyászolók tömege előtt búcsúztam attól az EMBERTŐL, aki a két lábon járó rendíthetetlen szigor, az ennek nem ellentmondó emberség és a kötelességtudat mintaképe volt. Az évtizedek múlásával sajnos már azok száma is csekély, akik, mint főiskola-parancsnokot, ismerhették.

A másodízben zajló, sikeres intézményi akkreditációnk során a látogató bizottság megállapítása szerint a „főiskola kapcsolatrendszere mind hazai, mind nemzetközi relációban példamutató, és az Európai Unió tagállamaiban teljesített hallgatói tanulmányok és gyakorlatok alapján a főiskola a nemzetközi rendészeti képzésben méltó partner”, de kimondta azt is, hogy „2005-től a felújítási és beruházási kiadásokra a fenntartó költségvetési előirányzatot nem biztosított”. Ez lényegében azt jelentette, hogy mindarra, ami e körben megvalósult, önerőből került sor. Ennek a fedezetét a kollégák önzetlen munkája, feladatvállalása biztosította.

A bolognai folyamathoz, ezen keresztül az Európai Felsőoktatási Térséghez történő csatlakozásunkat követően az alapképzésben – a specializációt bővítve – két szakon oktattunk. A bünygyi igazgatási (bünygyi nyomozói, pénzügyi nyomozói, gazdaságvédelmi nyomozói, bünygyi hírszerző) és a rendészeti igazgatási szakon (bünygyítés-végrehajtási, igazgatásrendészeti, közrendvédelmi, közlekedésrendészeti, határrendészeti, vám- és jövedéki igazgatási, biztonsági, migrációs) folyt képzés. Ez azt jelentette, hogy a korábbi és az időközben indított szakok az említett két szak szakirányaivá váltak. A gyakorlatközpontú oktatás igényeinek azzal is igyekeztünk eleget tenni, hogy egyes szakirányokon belül további specifikációt valósítottunk meg. Hasonló oksági háttere volt a szakirányú továbbképzési szakok elindításának is.

Fordulópontot jelentett oktató tevékenységünk történetében a minőségi kínálatot bővítő rendészeti vezető mesterszak elindítása.

A főiskola vezetése és a hallgatói önkormányzat közötti kapcsolatot az indokolt szigorúság és az ígéretek kölcsönös és következetes számonkérésének lehetősége és természetesen azok betartása jellemezte. A hallgatók számára nyújtott támogatások a külső forrásból biztosított ösztöndíjakon és a tanterven kívüli térítésmentes idegennyelv-tanuláson át, a külföldi jutalomutazásokig bezárólag sok mindenre kiterjedtek.

Az intézmény törekvései arra irányultak, hogy a végzett hallgatók biztos alapokon nyugvó, korszerű és jól továbbfejleszthető szakmai és társadalmi ismeretekkel, magas szintű informatikai felkészültséggel és idegennyelv-tudással, jó kommunikációs és problémamegoldó készséggel rendelkezzenek. Nevelő munkánk során kiemelt figyelmet fordítottunk a társadalom, a Belügyminisztérium és a képzésben érdekelt szakmai szervek által elvárt rendvédelmi szocializáció kialakítására.

A főiskola négy évtizedes története azt dokumentálja, hogy ez az intézmény – lehetőségeinek keretei közötti – szisztematikus építkezéssel meghatározó szerepet vállalt abban a nagyon fontos munkában, amelynek eredményeként a társadalomban a testületről kialakult kép pozitív irányban változott.

A Nemzeti Közzolgálati Egyetemet (NKE) az országgyűlés a 2011. évi XXXVI. törvénnyel hozta létre. A jogszabály meghatározta e feladat megvalósításában részt vevő intézményeket, az új egyetem létrehozásához megalakítandó testületeket és ezek működésének legfontosabb szabályait. Az egyetem létesítésében részt vevő intézmények által delegált tagokból Előkészítő Testület alakult, amelynek a megalakítandó Ideiglenes Szenátus (ISZ) választási szabályzatának elkészítése, majd – az egyetem Fenntartói Testületének jóváhagyását követően – a választás megszervezése és lebonyolítása volt a feladata. Az ISZ július 12-i megalakulását követően az elnöki teendőket a szabályzatban foglaltakra tekintettel mint korelnök intézményvezető én láttam el 2011. december 31-ig. A szervezet néhány hónap alatt 45 határozattal az egyetemi működés megkezdéséhez nélkülözhetetlen szabályzatokat megalkotta. Működése során állást foglalt a legfontosabbnak számító szervezeti és személyi kérdésekben.

A rendészeti tisztképzés jövőjének biztosítására egy erős, a társadalom és a korszerű képzési igényeikkel adekvát, széles képzési palettával rendelkező, külsőségeit és tartalmi felépítését tekintve a hallgatói érdeklődést kiváltani és megőrizni képes intézmény alkalmas. Ezt az egyetemi karrá válás biztosításával az integráció révén létrejött NKE garantálja.

Megtiszteltetés volt számomra, hogy a jogelődnél közel 40 éven át tartó hivatásos és közalkalmazotti szolgálatot követően részt vehettem az egyetemi rangú rendészeti felsőoktatás létrehozásában, és a törvény erejénél fogva néhány hónapon át dékánként szervezhettem és irányíthattam a karon folyó munkát.

ABSTRACT

Paradigm Shift at the College of Police Officers

István SÁRKÁNY

To address the potential consequences of economic austerity measures the College of Police Officers exited the education market. With the launch of the Master of Law Enforcement. We have qualitatively broadened the range of education. By law the college became a university department of the Public Service Faculty established in 2012.

Keywords: *Directors general, then rector's mandate, private security specialization, master's degree, provisional senate.*

Egy rendőri vezető visszaemlékezései - gondolatok a rendőri felkészítésről

TÖREKI Sándor¹

A 21. század rendvédelmi szerveinek meg kell küzdeniük az új típusú bűncselekményekkel, fenyegetésekkel, illetve lépést kell tartaniuk az új technológiákkal, valamint az újonnan formálódó közösségekkel, amelyek mindegyike új kihívásként, s egyúttal új lehetőségként jelentkezik. A közvélemény elvárásai megváltoztak, és a közbiztonsági „aréna” manapság jóval több érdekeltet vonultat fel, akikkel a rendőrségnek együtt kell működnie a helyben és globálisan jelentkező összetett kérdések megoldása céljából. Annak érdekében, hogy megfeleljenek a társadalom elvárásainak, a rendőrségnek kvalifikált munkatársakra és egy olyan képzési rendszerre van szüksége, amely képes gyorsan és intelligensen válaszolni a társadalmi, tudományos és technikai változásokra. A fentiek eredményeként a rendvédelmi szervek vezetésének ugyancsak idomulnia és fejlődnie kell. Fokozódó elvárás a rendőri vezetők felé, hogy oly módon működtessék a szervezetet, amelynek révén az hatékonyan és az állampolgárok megalégedésére látja el feladatát.

Kulcsszavak: tisztképzés, rendőrképzés, vezetőképzés, coaching

A 20. század eleje óta a társadalom számottevő változásokon ment keresztül, ami a rendfenntartás gyakorlatában is több átalakulással járt, így például a rendőri munka jellege összetettebbé és specializáltabbá vált, a feladatok száma módosult, illetve kibővült. Éppen ezért a 21. században alapvető fontosságú, hogy olyan jól felkészített kollégák lássanak el szolgálatot, akik a feladataik végrehajtása során figyelembe veszik ezeket a változásokat, azokhoz rugalmasan tudnak alkalmazkodni. Mindezek a folyamatok maguk után vonták természetesen azt is, hogy a 20. században a rendőrök oktatása és képzése alapjául szolgáló ismeretek világszerte oly mértékben bővültek, növekedtek, hogy a rendészet tudományának képviselői (Haberfeld,² illetve Roberg és Bonn³) a rendőrség professzionalizálódásának és modernizálódásának fordulópontjaként tekintik ezt az időszakot. A rendőrség szervezetén belül a kép-

¹ Dr. Tőreki Sándor r. vezérőrnagy, Országos Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Főigazgatóság, bűnügyi országos rendőr-főkapitány-helyettes.

Sándor Tőreki, PhD, Police Major General, Hungarian National Police, Deputy High Commissioner for Criminal Investigation.

E-mail: torekis@orfk.police.hu

² Maria R. Habelfeld: *Critical Issues in Police Training* (3rd ed.). Boston, MA, Pearson, 2013.

³ Roy Roberg – Scott Bonn: Higher education and policing: Where are we now? *Policing: An International Journal of Police Strategies and Management*, 27. (2004), 4. 469–486.

zést a rendőri igazgatás olyan fontos elemének tekintjük, amely jelentős hatással van az egyéni teljesítményre és a szervezeti változásokra egyaránt. Szervezetten kívül pedig a képzésre gyakran úgy tekintenek, mintha az a helytelen intézkedések korrigálásának és az egész rendőrségi intézmény reformjának eszköze lenne.⁴

Nem nehéz belátni, hogy a mai korszerű rendvédelem világában a rendőrök feladatköre kiterjed a szofisztikált problémamegoldó mechanizmusok alkalmazására azokban a közösségekben, amelyekben szolgálnak. Az állampolgárok rendőrséggel szemben támasztott igényei és szükségletei is átalakultak az idők során, ennek mentén pedig meg kell felelni annak a kihívásnak, hogy intézményeink és oktatási gyakorlatunk rendszere is megfeleljen a modern társadalom elvárásainak. Az oktatás során is figyelembe veendő szempont, hogy ne csak a rendfenntartás technikai aspektusaira összpontosító félkatonai struktúrára támaszkodjunk.⁵ Christmas tanulmányában rámutatott arra, hogy a rendőri munka intellektuálisan igényesebbé vált, ezért a kollégáknak képesnek kell lenniük arra, hogy munkájuk során képviselni tudják a jogszerűség, szakszerűség és transzparencia kritériumait, valamint kritikai gondolkodási készségeket használjanak, amikor különböző helyzetekre reagálnak.⁶ A rendőrségi képzés sok tekintetben egyedi is. Részben művészet, részben hivatás, részben általános felfogás, részben paramilitáris jelenség, részben közösségi munka. A rendőri feladatellátást nagyfokú stressz jellemzi, amely a kiszámíthatatlanság nagyon érdekes kombinációjával párosul. A képzés a legértékesebb eszköz, amelynek révén felvértezhetjük az embereket a kívánt kvalifikációval, és amelynek segítségével kezelhetjük a változás különböző dimenzióit.⁷ Meadows úgy érvel, hogy a képzés célja olyan tanulási élmény biztosítása, amely egyidejűleg magában foglalja az elméletet és a gyakorlatot, amely alkalmassá teszi a frissen toborzottakat, hogy hatékonyabban működjenek rendőrként. Máskülönb, egy elméleti vagy egy gyakorlatorientált képzés eredményei különbözőek lesznek minden esetben. A képzés elméleti része széles látókört biztosít a rendőrök részére és új megközelítési módokat, hogy miként tekintsenek a hivatásuk során szembe jövő dolgokra.⁸

Ami a megváltozott környezetet illeti, a rendőri szervezeteknek új típusú fenyegetésekkel, technológiákkal, elkövetési módokkal kell megküzdeniük, amelyek kihívásokat és egyben új lehetőségeket is jelentenek a számukra. A rendvédelem egyaránt bonyolult és összetett tevékenység. Komplex környezetében sok változó tényező van, amelyek egymással összefüggésben fejtik ki hatásukat, és emiatt magas szintű koordinációt igényelnek. Sok esetben jellemző ez a rendőri munka mindennapi

⁴ Gary Corder – Cynthia Shain: The changing landscape of police education and training. *Police Practice and Research: An International Journal*, 4. (2011), 12. 281–285.

⁵ T. Allison Chappell – Lonn Lanza-Kaduce: Police academy socialization: Understanding the lessons learned in a paramilitary-bureaucratic organization. *Journal of Contemporary Ethnography*, 39. (2010), 2. 187–214.

⁶ Robert Christmas: *Canadian policing in the 21st century: A frontline officer on challenges and changes*. Montréal, QC, McGill-Queen's University Press, 2013.

⁷ Citlali Alexandra Déverge: *Police Education and Training: A Comparative Analysis of Law Enforcement Preparation in the United States and Canada*. Master's Theses. University of Southern Mississippi, 2016. 265.

⁸ Robert J. Meadows: Police training strategies and the role perceptions of police recruits. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 1. (1985), 2. 40–47.

tevékenységére, a közrendet fenyegető közvetlen támadásoktól kezdve egészen a bűnügyek nyomozásáig, illetve magáig a vádemelésig. A jól átgondolt alpműködésre bonyolult környezet esetében is léteznek megoldások és bevált gyakorlatok. Mivel a környezet több, egymással kölcsönhatásban álló és sokféle elemet tartalmaz, olyan helyzet is létrejöhet, amely nincs pontosan meghatározva, és nem kívánt következményekkel járhat. Mindezek miatt a reagálás folyamatos tanulást, innovációt igényel, továbbá azt is, hogy az adott problémát különbözőképpen oldjuk meg. A szokásos eljárások gyakran kevésbé helytállóak, mivel az adott új környezet szükségessé teszi magának a helyzetnek a feltárását, megértését, és az esetleges kiigazítások megtételét. A szervezetnek pedig meg kell tanulnia, hogy miként találjon kiutat az adott problémából.⁹

A bonyolult problémák megoldása pedig abban rejlik, hogy azok az érdekelt feleket gondolkodásra ösztönzik, és arra, hogy másképp kezeljék a dolgokat ahelyett, hogy rutinszerűen hajtanák végre feladataikat. Fontos azokhoz innovatívan, a meglévő keretek mentén kreatívan hozzáállni. Ez a fajta attitűd általánosságban elvárható a szervezet hierarchikus rendszerébe betagozódó munkatársakkal szemben éppúgy, ahogy a vezetők irányában is. Ebből kiindulva a valódi vezetés talán úgy is jellemezhető, mint a hálózatokban dolgozó egyének között kialakuló, interaktív kölcsönhatás, illetve új viselkedési mintákat, működési módokat létrehozó közvetítő szerep. Így a vezetés nemcsak egyszerűen egy adott személy munkája, hanem egy olyan folyamat, amelyben részt vesznek a szervezeten belül dolgozó egyének is. A vezetők azok, akik befolyásolni tudják ennek a folyamatnak a dinamikáját. Ennek a jellemzőnek nem elhanyagolható hatása van a vezető személyére és a vezetőképzés szemléletére nézve is.¹⁰

A vezetőképzés így nemcsak az egyéni fejlődés lehetőségét jelenti, amely a szervezet számára a remélt előnyöket eredményezi, hanem arra is összpontosítania kell, hogy értéket teremtsen, és magát a rendszerben zajló tevékenységet is fejlessze. Ehhez szükséges elmozdulni attól, hogy csak a szervezet csúcán lévő személyekbe fektessen be egy szervezet, és fel kell ismerni valamennyi vezetői szint fontosságát. Ez a rendőri vezetők fejlesztésének egy teljesen más megközelítést teszi szükségessé, amely a magyar rendőrség esetében megvalósul a többszintű vezetőképzés, illetve utánpótlási és vezetői adatbank működtetése révén is. Fontos azonban a definíciók szintjén különbséget tennünk a fejlesztés és a képzés között. A képzés azt sugallja, hogy vannak bizonyos ismeretek, amelyekkel egy vezetőnek rendelkeznie kell, és hogy vannak bevált megoldások az azonosított problémákra. A fejlesztés ezzel szemben azt a célt tűzi ki maga elé, hogy olyan képességeket építsünk ki, amelyekkel számos ismeretlen és előre nem látható problémára tudunk reagálni.¹¹ Tekintettel a rendőrségi

⁹ Edward A. Flynn – Victoria Herrington: *Toward a profession of police leadership. New perspectives in policing bulletin.* Washington, D.C., U.S. Department of Justice, National Institute of Justice, 2015.

¹⁰ Mary Uhl-Bien – Russ Marion – Bill McKelvey: Complexity leadership theory: Shifting leadership from the industrial age to the knowledge era. *The Leadership Quarterly*, 18. (2007), 4. 298–318.

¹¹ David V. Day: Leadership development. In Alan Bryman et al. (szerk.): *The sage handbook of leadership.* London, Sage, 2011. 37–50.

feladatok és a vezetési környezet összetettségével kapcsolatban említettekre, érthető, hogy a fejlesztés, önfejlesztés és az ezekre irányuló tréningek is kiemelkedő jelentőségűek a képzés mellett. A vezetés-tanulás szakirodalma fejlődik,¹² de amit a rendőri vezetésről tudunk, annak nagy része korlátozott megfigyeléseken, kis esettanulmányokon, és gyakran „híres főnökök anekdotikus beszámolói” alapul. Miközben megpróbáljuk megvalósítani a vezetőképzés legjobb megközelítését, folyamatosan szem előtt kell tartásuk, hogy ne egyszerűen egy technikai készségeken alapuló rendszert építsünk fel. A tanuló szervezetek felé haladva a rendőrségnek tudatosan meg kell ragadnia és fejlesztenie kell a vezetők szervezeti kompetencia-programjait, ahogy ez nálunk a gyakorlatban meg is valósul a BM Rendészeti Vezetőkiválasztási, Vezetőképzési és Továbbképzési Főosztály, valamint a Rendőrségi Oktatási és Kiképző Központ közreműködésével.¹³

Ami a rendőrség szervezeti alakulását, a hivatásra felkészítő oktatás, képzés fejlődését illeti, hazánkban is hasonló folyamatok játszódtak le az elmúlt fél évszázadban, mint ahogy arra már néhány példa erejéig kitértem. Magyarországon a rendőri hivatás hosszú múltra tekint vissza,¹⁴ és a rendőrség önképében és felépítésében bekövetkezett változások együtt jártak a szervezet, az oktatás és képzés rendszerének átalakulásával, így a hagyományos bürokráciából modern közszolgálati szervezetté vált. Ez a folyamat azonban még nem zárult le, és természetéből adódóan véglegesen nem is zárulhat le, mivel idomulnia kell a környezetéhez, hogy hatékonyan tudja ellátni feladatait. A II. világháborút követő években különböző típusú képzéseket láthattunk mind a tiszti, mind a tiszthelyettesi állomány vonatkozásában, közrendvédelmi, állambiztonsági, valamint bűnügyi területen egyaránt. A képzési időszak hossza ugyancsak változatos képet mutat, néhány hónapostól egészen a két-három évesig. A követelmények növekedésének, valamint a belső és külső körülményrendszer változásának betudhatóan az Elnöki Tanács elnöke az 1970/30. számú rendelettel megalapította a Rendőrtiszti Főiskolát. A rendőrképzési koncepciók szisztematikus differenciálása és aktualizálása javította az oktatás minőségét, valamint hozzájárult a rendőrképzés tudományos alapra helyezéséhez.¹⁵ A tanulmányi program olyan tárgyakat tartalmazott, mint például operatív taktika, kriminológia, társadalomtudományok. A 2012-es évben a Nemzeti Közszolgálati Egyetem létrehozásával egy újabb mérföldkőhöz értünk a tiszti állomány képzésének tekintetében, hiszen így biztosítva lett annak a lehetősége, hogy egyetemi keretek között képezzék magukat a hallgatók a rendészettudomány területén.¹⁶ Ezen fejlemények tükrében a rendészettudomány

¹² Kovács Gábor: *A rendészeti szervezetekben lejátszódó vezetési folyamatok*. Budapest, Dialóg Campus, 2018; Kovács Gábor: *Szervezetvezetési technikák a rendészeti szervezetekben*. In Ruzsonyi Péter (szerk.): *Közbiztonság*. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2020. 137–266.

¹³ Mitchell Pearson-Goff – Victoria Herrington: *Police leadership: A systematic review of the literature*. *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 8. (2014), 1. 14–26.

¹⁴ Boda József: *A Rendőr Akadémiától az egyetemi szintű képzésig*. In Boda József – Felkai László – Patyi András (szerk.): *Ünnepi kötet a 70 éves Janza Frigyes tiszteletére*. Budapest, Dialóg Campus, 2017. 110–114.

¹⁵ Farkas Johanna – Sallai János – Krauzer Ernő: *A rendészeti kultúra története Magyarországon*. *Belügyi Szemle*, 68. (2020), 2. 37–52.

¹⁶ Farkas–Sallai–Krauzer (2020): i. m.

mint integráló diszciplína létrehozásának nagy jelentősége van a rendőri hivatás jövőbeli kilátása szempontjából. Akár tisztában vagyunk a néhol száraz akadémikus ismeretekkel, definíciókkal, akár nem, ezek sarokpontjai, megállapításai megjelennek az egyéni hivatástörténetekben is. Az eddig írtak röviden próbálják bemutatni, hogy a rendőrség és vele együtt a képzés is szervesen kapcsolódik ahhoz az állandóan változó közegehez, amelyben működik, ugyanakkor ezeket az intézményeket egyedi szakmai és életpályák, történetek töltik meg élettellel, tudással, tartalommal, és általuk valósulhat meg a szükséges változás a rendszeren belül.

Saját pályámat tekintve 1990-ben szereztem agrármérnöki diplomát, és még abban az évben, egy folyóiratban olvastam, hogy a Pápai Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályára keresnek munkatársat, jelentkeztem, így lettem nyomozó. Minden kezdet nehéz – szokták mondani, és ez esetemben sem volt másként. Nem volt egyszerű dolgom, sőt kijelenthetem, hogy a kezdet nehéz volt. A mai napig tisztán emlékszem az első gyanúsított kihallgatására. Ennyi év távlatából is nehéz eldönteni, hogy én voltam idegesebb, vagy a fenyőfát eltulajdonító kihallgatott. Számos, érdekesnél érdekesebb, kihívást jelentő ügyet kaptam, de abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy rutinos kollégáim és vezetőim – akik bevezettek a szakma rejtelmeibe – segítettek és támogatták a munkám. Akkori vezetőim lehetőséget biztosítottak arra, hogy 1993 és 1995 között a Rendőrtiszti Főiskola bűnügyi szakán szerezhessenek szakképesítést, amiért a mai napig hálás vagyok nekik.

Előnyt jelentett számomra, hogy korábbi tanulmányaim révén megtanultam rendszerben gondolkodni, és már rendőri gyakorlattal kezdhettem meg a felnőtt fejjel választott hivatásomhoz kapcsolódó tanulmányokat. Ezért is szerettem azokat az előadásokat, ahol a szakmai életben előforduló eseményekre alapoztak, abból merítettek példát. Abban az időben gyakori volt, hogy a végzett tisztek a képzésről kikerülve szinte azonnal olyan helyzetbe kerültek, hogy önállóan kellett nehéz kérdésekben dönteniük. A próbaidő egy kezdő tisztnek nem volt egyszerű, azonban a helyzetüket megkönnyítette, hogy olyan képzést biztosítottak a számukra, amelyben a gyakorlati tapasztalatok átadása volt a jellemző. Ezért sem számított ritka dolognak abban az időben, hogy ezekből a diákokból hamar vezetők lettek. A bűnügyi szakirányú képzésen jómagam is egy olyan gyakorlati és elméleti alapképzést kaptam, amelyet a későbbi továbbképzéseken, különböző vezetői beosztásokban sikeresen tudtam kamatoztatni. A vezetői tréningeken már könnyen elsajátíthatók voltak a vezetői ismeretek alapvetései, és aki ezeket megértette, annak minden esélye megvolt és megvan arra, hogy jó vezetővé váljon.

Egy szervezet vezetése rendkívül összetett feladat, amelynek igen lényeges pontja a szereppel való azonosulás. Ezekkel a gondolatokkal én is egyetértek, ezért is érzem úgy, szerencsés vagyok, hiszen gyakorló tisztként megismertem a szervezet különböző területeit. Mindezek mellett pedig bepillantást nyertem az eltérő vezetési és parancsnoki stílusokba is. Már ebben az időben is foglalkoztatott, hogy tanulható-e a parancsnoki szerep? Elsajátíthatók-e tanulással a mindennapi feladatok, a nehézségek közepette felismerhető-e a helyes döntési folyamat? Nem elhanyagolható

kérdések mindezek mellett, hogy gyakorolható-, megtanulható-e a munkatársakkal való igazságos, emberséges bánásmód, a mindennapi kollegiális konfliktusok, nézeteltérések kezelése? Ennyi év vezetői tapasztalata alapján azt látom, hogy a különböző vezetői stílusok, azok megítélése, a szervezetben való alkalmazhatósága folyamatosan változott és változik. Az 1980-as, 1990-es évekre jellemző szigorúbb katonai jellegű irányítást és vezetést fokozatosan felváltotta a csapatszellemre támaszkodó koordinálás. Szerencsém volt abban az időszakban részt venni olyan tiszt- és vezetőképzéseken, amikor már olyan módszereket, eszközöket mutattak be, amelyek ötvözték a rendészeti parancsnoki kelléktárat a menedzserszemléletű piaci szférában már sikeresen működő vezetési stílusokkal. Esetleg azt is feltételezhetnénk, hogy a megfelelő állomány- és helyismeret esetén az első vezetői kinevezés nem jelenthet túl nagy kihívást. Az adott szervezeti egységnél szolgálatot teljesítők személyének, illetve a környezetnek az ismerete mindenképpen előny, ám bizonyos szempontból nehezítő tényező is. A kollegialitás és a vezetői szerep közötti egyensúlyt megtartani sok esetben nehézkes, de a jó együttműködés érdekében ugyanakkor elengedhetetlen. Vezetői beosztásaimban folyamatosan törekedtem, illetve törekszem ennek a törékeny egyensúlynak a megtalálására és fenntartására.

A 21. század rendőrségétől a mai társadalom azt várja el, hogy kifinomult módszerekkel éljen, a jelentkező összetett feladatok megoldása során legyen innovatív. A modern rendőrnek ezért szakmailag képzettnek, rugalmasnak, az adott keretek és lehetőségek között kreatívnak és empátikusnak, eredményorientáltnak, illetve fegyelmezettnek kell lennie. Egyes munkakörök pedig tudományos szintű felkészültséget követelnek meg. A Senge által elsőként leírt „tanuló szervezetek” kialakítását az a felismerés vezeti, miszerint a tanulás egy olyan befektetés, amely fejleszti az ismeretek elsajátítását és alkalmazását, a kritikai gondolkodást, ezáltal a probléma- és feladatmegoldó hatékonyságot, valamint a változásokhoz való alkalmazkodást.¹⁷ Elengedhetetlen, hogy a körülöttünk zajló eseményeket egy rendszer részeként lássuk, és akként is kezeljük. Feladatainkat közösen, egymás véleményét megismerve, mérlegelve és egymással együttműködve, koordináltan végezhethetjük sikeresen. Eközben nem feledkezhetünk meg olyan magasabb rendű értékekről, mint egymás és a szakmai tradíciók tisztelete és az állampolgárok szolgálata.

---

¹⁷ Peter Senge: *Az 5. alapelv. A tanuló szervezet kialakításának elmélete és gyakorlata*. Budapest, HVG, 1998. 155–264.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Boda József: A Rendőr Akadémiától az egyetemi szintű képzésig. In Boda József – Felkai László – Patyi András (szerk.): *Ünnepi kötet a 70 éves Janza Frigyes tiszteletére*. Budapest, Dialóg Campus, 2017. 110–114.
- Chappell, T. Allison – Lonn Lanza-Kaduce: Police academy socialization: Understanding the lessons learned in a paramilitary-bureaucratic organization. *Journal of Contemporary Ethnography*, 39. (2010), 2. 187–214. Online: <https://doi.org/10.1177/0891241609342230>
- Christmas, Robert: *Canadian policing in the 21st century: A frontline officer on challenges and changes*. Montréal, QC, McGill-Queen's University Press, 2013.
- Cordner, Gary– Cynthia Shain: The changing landscape of police education and training. *Police Practice and Research: An International Journal*, 12. (2011), 4. 281–285. Online: <https://doi.org/10.1080/15614263.2011.587673>
- Day, David: Leadership development. In Allan Bryman – David Collinson – Keith Grint – Brad Jackson – Mary Uhl-Bien (szerk.): *The sage handbook of leadership*. London, Sage, 2011. 37–50. Online: www.elfhs.ssrui.ac.th/pokkrong_ma/pluginfile.php/50/block_html/content/The%20SAGE%20Handbook%20of%20Leadership.pdf
- Déverge, Citlali Alexandra: *Police education and training: A comparative analysis of law enforcement preparation in the United States and Canada*. Master's Theses. University of Southern Mississippi, 2016. Online: https://aquila.usm.edu/masters_theses/265/
- Farkas Johanna – Sallai János – Krauzer Ernő: A rendészeti kultúra története Magyarországon. *Belügyi Szemle*, 68. (2020), 2. 37–52. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.SPEC.2020.2.3>
- Flynn, Edward A. – Victoria Herrington: *Toward a profession of police leadership*. New Perspectives in Policing Bulletin. Washington, D.C., U.S. Department of Justice, National Institute of Justice, 2015.
- Haberfeld, Maria R.: *Critical issues in police training* (3rd ed.). Boston, MA, Pearson, 2013.
- Kovács Gábor: *A rendészeti szervezetekben lejátszódó vezetési folyamatok*. Budapest, Dialóg Campus, 2018.
- Kovács Gábor: Szervezetvezetési technikák a rendészeti szervezetekben. In Ruzsonyi Péter (szerk.): *Közbiztonság*. Budapest, Ludovika Egyetemi Kiadó, 2020. 131–265. Online: https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/16197/TKP_Kozbiztonsag.pdf?sequence=1
- Meadows, Robert J.: Police Training strategies and the role perceptions of police recruits. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 1. (1985), 2. 40–47. Online: <https://doi.org/10.1007/bf02823248>
- Pearson-Goff, Mitchell – Victoria Herrington: Police leadership: A systematic review of the literature. *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 8. (2014), 1. 14–26. Online: <https://doi.org/10.1093/police/pat027>
- Roberg, Roy – Scott Bonn: Higher education and policing: Where are we now? *Policing: An International Journal of Police Strategies and Management*, 27. (2004), 4. 469–486. Online: <https://doi.org/10.1108/13639510410566226>
- Senge, Peter: *Az 5. alapelv. A tanuló szervezet kialakításának elmélete és gyakorlata*. Budapest, HVG, 1998. 155–264.
- Uhl-Bien, Mary – Russ Marion – Bill McKelvey: Complexity leadership theory: Shifting leadership from the industrial age to the knowledge era. *The Leadership Quarterly*, 18. (2007), 4. 298–318. Online: <https://doi.org/10.1016/j.leaqua.2007.04.002>

ABSTRACT

Recollections of a Police Chief - Reflections on Police Training

Sándor TÖREKI

In the 21st century, law enforcement agencies have to deal with new types of crimes and threats, furthermore, keep up with new technologies and emerging communities, all of which present new challenges and opportunities. Public expectations have changed and the public security now involves a much wider range of stakeholders with whom the police must engage to address complex issues, both locally and globally. In order to meet the expectations of society, the police need qualified personnel, as well as a training system that can quickly and intelligently respond to social, scientific and technological changes. As a result of the above, the management of the police forces also needs to adapt and evolve. There is an increasing expectation of police leaders to operate in a way that enables the organisation to perform its tasks effectively and to the satisfaction of citizens.

Keywords: officer training, police education, leadership training, coaching

Rendészeti felsőoktatás – ma és holnap¹

BLASKÓ Béla

Az alapításának² 35. évfordulóját ünneplő Rendőrtiszti Főiskola (RTF) autonóm és akkreditált³ felsőoktatási intézmény, amelynek fenntartója a Belügyminisztérium, felügyeletét pedig a belügyminiszter látja el.

Az RTF jelenét és jövőjét megalapozó – a korábbi, 1997 előtti időszakon túlmutató – minőségi továbblépés alapvető feltétele az 1998-ban végrehajtott sikeres intézményi akkreditáció volt. Viszonylag rövid időtartamú – mintegy másfél évig tartó –, az intézmény teljes kollektívájának, különösen az oktatási szervezeti egységek megfeszített munkájával bizonyítottuk, hogy az RTF képes a fenntartó és a megrendelő igényeinek, illetve a szakma minőségi elvárásainak megfelelő rendvédelmi szakértelmiségek kibocsátására. Azonban tisztában voltunk azzal, hogy akkreditálásunk valójában „belépőt” biztosít ahhoz, hogy – mindennapi tevékenységünk folyamatosan emelkedő színvonalú végzése mellett – kellő időben felkészüljünk az ország NATO-, valamint EU-csatlakozásával összefüggő, döntően a rendvédelmi szakterületre eső, felsőfokú ismeretanyagok oktatásának mindenoldalú előkészítésére, és a képzés, oktatás folyamatába történő bevitelére is. Az e feladatainkból eredő kötelezettségeink teljesítéséről az arra illetékes testületek, valamint az éves minőségbiztosítási jelentéseink vizsgálata alapján a Magyar Akkreditációs Bizottság (MAB) szakbizottságai rendszeresen meggyőződhetnek, és meggyőződhetnek a mai napig is.

Az RTF nappali tagozaton három-, a levelező tagozaton négyéves alapképzés, valamint a három féléves szakirányú továbbképzési szakok keretében a rendőrség, a határőrség, az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, a büntetés-végrehajtás, a vám- és pénzügyőrség,⁴ valamint a civil szféra számára képez magas szakmai kvalitással és értelmiségi attitűddel rendelkező, rendészeti felsőfokú végzettségű szakembereket. A kimenő teljesítmény alapján a végzettek – hivatásos állományúként, köztisztviselőként vagy közalkalmazottként – kezdetben a helyi, később a területi és a központi szervezetben beosztottként, majd vezetőként tevékenykedhetnek.

A főiskolai oktatás tíz alapképzési szakon (betűrend szerint: büntetés-végrehajtási, bűnügyi, gazdaságvédelmi, határrendészeti, igazgatásrendészeti, katasztrófavédelmi,

¹ Blaskó Béla: Rendészeti felsőoktatás – ma és holnap. *Belügyi Szemle*, 53. (2005), 7–8. 28–45. (másodközlés, dr. Dános Valér ny. r. vezérőrnagy egyetemi magántanár a *Belügyi Szemle* tudományos folyóirat főszerkesztőjének írásbeli hozzájárulásával).

² Az RTF megalapítására az 1971–72-es tanévtől kezdődően, eredetileg az 1970. évi 39. számú törvényerejű rendelettel került sor.

³ A Magyar Akkreditációs Bizottság az 1998/8/VII/1/1. számú, MAB határozatával a főiskolát 2007. január 29-ig akkreditálta mint felsőoktatási intézményt.

⁴ A továbbiakban: megrendelő szervek.

közlekedésrendészeti, közrendvédelmi, pénzügyi nyomozó, vámigazgatási) és három szakirányú továbbképzési szakon (bűnmegelőzési szervező, bűnügyi vezető, közbiztonsági vezető) folyik, és ennek következtében a főiskolán működtetett szakok a rendészeti szféra szinte teljes egészét lefedik.

Az oktatómunka helyzete

A főiskolai alapképzésben a 2003-ban korszerűsített tanterv alapján eredményes oktatómunka folyik minden tagozaton és szakon.

Általánossá vált a tanulmányok kreditrendszerű nyilvántartása. Ennek keretében a képzés első harmadában csökkentek a szaktávolságok. Ennek eredményeként a szakok közötti átjárhatóság az első évet követően zökkenőmentesen megvalósítható. A képzés középső harmada is az eddiginél „generálisabb” képzést biztosít. A befejező szakasz karakterisztikusabbá vált, erősödtek a szakspecifikumok, és a képzésnek ebben a szakaszában kerül sor a szabadon választható tantárgycsoportok bevezetésére.

A nappali tagozaton a képesítési követelmények változását követően, az eddigi 2880 óra helyett 2500 kontakt tanóra vált kötelezővé. Ezzel valamelyest csökkent a hallgatók terhelése, és az intézmény élete – elsősorban a jellegéből fakadó, tanórán kívüli nevelési feladatokra biztosított idővel – szervezhetőbbé, áttekinthetőbbé vált.

A felvételi eljárás általános szabályainak megfelelően, a 120 pontos skálán az utóbbi években, intézményünkben is 72 pont lett a szakok minimális felvételi ponthatára. Ez a tény a korábbi 60 ponttal szemben a levelező tagozat több szakán létszámcsökkentést eredményezett, illetve két szakon (gazdaságvédelmi, pénzügyi nyomozó) 2003 szeptemberében nem indulhatott képzés. A vám- és pénzügyőrség országos parancsnokának kérésére a kieső szak pótlására, 2004 januárjában kereszt-féléves képzést indítottunk.

Itt kell megjegyezni, hogy ez évtől – igazodva a felvételi rendszer hazai változásaihoz – a hagyományos értelemben vett felvételi vizsga főiskolánkon is megszűnik. Ezzel együtt azonban a jövőben is megőrizzük a pszichikai, a fizikai és az egészségügyi alkalmassági vizsgálatokat, és a felvételüket kérők csak alkalmasságuk esetén kerülhetnek be a főiskolára.

A posztgraduális képzésben két évvel ezelőtt megkezdtük az oktatómunkát a bűnügyi vezető és a közbiztonsági vezető szakirányú továbbképzési szakokon. A két szakon a rendőrség és a határőrség tisztjei folytatnak tanulmányokat.

A MAB elfogadta szakalapítási kérelmünket a bűnmegelőzési szakirányú továbbképzési szak tekintetében is, és 2004-ben – immáron a civil szféra irányába nyitás jegyében – e szakon is megkezdhetjük az oktatómunkát. A kormányprogramból eredő kötelezettségekre tekintettel és a szakirányú továbbképzésből „visszavezetve”, nagy figyelmet fordítunk a bűnmegelőzési témakörök alapképzésben történő markánsabb megjelenítésére is.

Az RTF Rendészeti Továbbképző és Kutatóintézete ütemezetten szervezi és hatékonyan végzi a rendőr szervező és a határrendezés szervező (tiszt-) képzésből, valamint a jogi, az európai uniós és más, a megrendelők által igényelt eseti továbbképzési tanfolyamokból adódó feladatait.

A minőségbiztosítás, minőségfejlesztés követelményeit a MAB akkori plénumhatározatának megfelelően, az RTF már 1999-től kiemelten kezeli. Oktatási tevékenységünk megszervezése során évek óta kiemelt figyelmet fordítunk a minőségbiztosításból fakadó kötelezettségek teljesítésére. Minden évben átfogó jelentésben adunk tájékoztatást a MAB-nak – egyebek mellett – a minőségbiztosítás aktuális helyzetéről.

Az oktatói kar eleget tesz az oktatói követelményrendszerből eredő elvárásoknak. Az RTF oktatói közül több mint 30-an rendelkeznek tudományos fokozattal, és jelenleg 12-en vesznek részt doktori képzésben.

Tovább növekedett a magasabb oktatói fokozattal rendelkező oktatók száma. Több kolléga főiskolai tanár, illetve főiskolai docens kinevezést kapott. Emelkedett a habilitáltak száma. Az RTF és a tanszékek vezetése – a rendelkezésre álló pénzügyi lehetőségek figyelembevételével – hangsúlyt helyez a folyamatos, a kötelezettségeknek is eleget tevő tanszéképítésre. Ez megfelelő garanciát jelent a természetes fluktuáció mellett és a tudatos utánpótlás révén a tudományos igényű és színvonalas jogi, szakmai és vezetői felkészítés folyamatosságának megvalósítására.

Oktatási tevékenységünk eredményességének jelentős mérési, visszacsatolási lehetősége a rendszeresen elvégzett bevérvizsgálat. Ennek keretében egyrészt a végzett hallgatóktól, másrészt azok előjáróitól beszerezzük a szükséges információkat, és azokat következetesen hasznosítjuk a további oktató-, nevelőmunka során. A tanszéki és intézeti oktatók jelentős lépéseket tettek a tananyaghordozók európai uniós elvárásokat is kielégítő kidolgozásáért, aktualizálásáért. Az elmúlt években – lényegében az intézményi akkreditációs megmérettetés óta – intenzív tananyagkorszerűsítési tevékenységet folytatunk. Ennek keretében minden olyan tananyagunkat, amelynél a változtatás indokolt és „beérett” – a jogszabályi háttér rendezett, a megfelelő elméleti alapok adottak, és a gyakorlat kialakultnak tekinthető – folyamatosan újjal váltjuk fel.

A tananyagkiadás szervezett keretek között folyik. A tanszékektől érkezett javaslatok alapján a tananyagszerkesztő bizottság által összeállított és megjelentetésre javasolt kiadói tervet – a költségvetési vonzatokkal együtt – az RTF főigazgatója hagyja jóvá, majd annak alapján készítjük el és adjuk ki az új vagy a korszerűsített tananyag-hordozókat.

Az 1999-es tanterv alapján 2003-tól a levelező tagozaton is az oklevélszerzés feltételévé vált a középfokú C típusú nyelvismeretet igazoló bizonyítvány számonkérése. Ezzel az RTF tényszerűen is deklarálta a MAB plénumának 1999-ben megfogalmazott elvárásait. Emellett sikeresen lezárult az idegen nyelvi akkreditáció első szakasza.

Jelentős fejlesztések történtek a főiskolán az oktatástechnikai eszközök tekintetében, és ezek következtében biztosított az oktatás igényes színvonalú technikai kiszolgálása.

A tudományos kutatás helyzete

A tudományos tevékenység alapvető rendeltetése a rendészeti felsőoktatás minőségének biztosítása, az alapkutatások eredményeinek adaptálása és a tananyagok továbbfejlesztésének szolgálata.

A kutatási eredmények tankönyvek, jegyzetek és tansegédletek formájában, valamint PhD-fokozatok megszerzésében, továbbá publikációként valósulnak meg.

A tudományos tevékenység minőségét és kontrollját a BM Tudományos Tanácsának és az RTF Tudományos Tanácsának javaslatai, kezdeményezései és a két testület közötti folyamatos koordináció biztosította.

Összességében teljesítettük a 2001–2003 közötti középtávú kutatási tervünket, és kidolgoztuk a 2004–2006-ra szóló középtávú kutatási tervet. A prioritások körében kiemelt figyelmet fordítunk a kormányprogramból, a BM fejlesztési stratégiájából, az uniós csatlakozásból és különösen a bolognai folyamatból származó kutatási feladatokra.

Az RTF a rendészeti szervek kutatóbázisaként és a Magyar Rendésztudományi Társaság befogadó intézményeként tudományos szolgáltatásokat nyújtott a megrendelők és a felhasználók számára, továbbá támogatta a szakmai szerveknél dolgozó kollégák tudományos tevékenységét és doktori képzésben való részvételét.

Gondot fordítottunk a hallgatói tehetséggondozásra, azon belül a tudományos diákköri tevékenységre. Az intézményi konferenciákon évente általában 22–28 dolgozat bemutatására került sor, amelyek közt 12–15 dolgozatot a kétévente megrendezett országos tudományos diákköri konferenciákra továbbítottunk, és ott több dolgozat is díjat nyert, illetve három oktatónk „mestertanár” elismerő címet kapott.

Figyelemmel kísérjük a pályázati tevékenységet, különösen az Erasmus-programot, a Leonardo da Vinci közösségi szakképzési programot és – a nem kifejezetten csak a felsőoktatási intézményekre vonatkozatható pályázatok közül – az AGIS-programot, amely a rendészeti szervek együttműködését célozza.

Ebben az évben is hangsúlyt helyeztünk a rendészeti felsőoktatási intézményekkel való nemzetközi együttműködésre. Különösen eredményesek a kapcsolataink Németország, Franciaország, Szlovákia, Hollandia, Horvátország és Románia partnerintézményeivel, valamint két jelentős nemzetközi szervezettel, az Európai Rendőrákadémiával (CEPOL) és az Európai Rendőrtisztviselők Szövetségével (AEPC).

Könyvtárunk három évvel ezelőtt tagja lett a Nyilvános Könyvtárak Országos Rendszerének, és ez minden külső érdeklődő számára lehetővé teszi a szakirodalom helyben történő tanulmányozását. Főiskolánk tevőlegesen közreműködik az európai elektronikus könyvtári adatbázis (CEPOL e-Doc) létrehozásában.

A nevelőmunka helyzete

A nevelőmunka legfőbb tapasztalatai azt mutatják, hogy oktatóink és dolgozóink – együttműködve hallgatóinkkal – annak érdekében tevékenykednek, hogy

a társadalom egésze, valamint a rendészeti szervek által elvárt értékeket hordozó kollégák kerüljenek ki az „életbe”. Olyan rendőr, büntetés-végrehajtási, határőr és pénzügyőr tiszteket készítettünk fel az elmúlt években is, akik a kibocsátás után a szakmai szerveknél szorgalmasan, fegyelmezetten teljesítik munkaköri kötelezettségeiket, és megfelelnek a hivatásos tisztekkel szemben támasztott magas szintű szakmai, vezetői és erkölcsi követelményeknek.

Nappali tagozatos hallgatóink fegyelmi helyzete az elmúlt évben is megfelelő volt. A hallgatók döntő többsége elfogadta a sajátos életviszonyokból eredő kötöttségeket, fegyelemsértés csak elvétve fordult elő.

A tudatosan szervezett tanórán kívüli elfoglaltságok (például ügyeleti szolgálatok, rendezvénybiztosítási feladatok) jól szolgálták a rendészeti szervek sajátos életviszonyokhoz igazodó nevelési célkitűzések teljesítését.

A szabad idő hasznos és kulturált eltöltésére, a hallgatók közművelődésére és a sportolásra – különösen a szorgalmi időszakban – az elmúlt években is figyelmet fordítottunk.

Vezetési kérdések

Rendelkezünk a hatályos jogszabályokban és az állami irányítás egyéb jogi eszközeiben meghatározott alaptevékenységhez (oktatáshoz, neveléshez, tudományos kutatáshoz), valamint a működéshez szükséges belső normatívákkal, vezetési és gazdálkodási dokumentumokkal, munkaokmányokkal. Belső szabályozóinkat folyamatosan „gondozzuk”, azokat a változásokhoz igazítjuk, korszerűsítjük.

A főigazgató az intézmény törvényes képviselője, így feladat- és hatáskörébe tartozik különösen az intézményben folyó képzési és tudományos kutatási, igazgatási és gazdasági tevékenység irányítása; a személyzeti munka irányítása és a munkáltatói, illetőleg a kiadványozási jogkör gyakorlása; az intézmény rendelkezésére álló költségvetési előirányzatok, vagyon és más források feletti – jogszabályok szerinti – rendelkezés.

Az elmúlt időszakban is fontos feladatként kezeltük a rendészeti szervekkel, a hazai felsőoktatási intézményekkel és a külföldi társintézményekkel tartott kapcsolataink gondozását, a hatályos együttműködési megállapodásaink rendszeres értékelését és felülvizsgálatát, az együttműködés továbbfejlesztését.

A vezetői döntések széles körű előkészítése és megalapozott meghozatala érdekében folyamatosan működtetjük a vezetői fórumrendszert, beleértve az intézményi tanácsot és annak bizottságait, a tudományos tanácsot, a vezetői értekezletet, a tanszékvezetői értekezletet, a tanszéki tanácsokat és a tanszéki tanácsadó testületeket, a hallgatói önkormányzatot, a kollégiumi bizottságot, a szakszervezeteket, a közalkalmazotti tanácsot és az érdekegyeztető tanácsot. Hangsúlyozzuk, hogy a fórumrendszerben differenciáltan és képviseleti alapon részt vesznek a képzésben érintett megrendelő szervek és minisztériumok képviselői is.

Terjedelmi korlátok miatt a fórumrendszer valamennyi eleméről nem szólhatunk, azonban szerepéből eredően az intézményi tanácsról feltétlenül el kell mondanunk néhány gondolatot. A Főiskolai Tanács rendszerint havonta ülést tart, és ülésenként 3–5 napirendi pontot tárgyal. Az elmúlt ciklusban közel 30 esetben született döntés személyi kérdésekben. A legfontosabbak voltak: a főigazgatói, a főigazgató-helyettesi, a főtitkári, a gazdasági igazgatói és a tanszékvezetői pályázatok elbírálása. Döntések születtek oktatói fokozatok (egyetemi tanár, főiskolai tanár és docens), valamint főiskolai magántanár, továbbá címzetes főiskolai docens címek odaítéléséről.

Éves ütemterv szerint végeztük a kijelölt tanszék- és intézetvezetők tanács előtti beszámoltatását. Ugyancsak ütemezetten került sor a szakirányú továbbképzési szakok tematikáinak, az alapképzési szakok tanterve módosításainak, a BSc-szakok szakalapítási és szakindítási kérelmeinek, valamint más képzési dokumentumoknak, így például a korszerűsített tanulmányi és vizsgaszabályzatnak a megvitatására és elfogadására.

A gazdálkodás helyzete

A gazdasági igazgatóság a hatályos jogszabályok, belügyminisztériumi belső rendelkezések, illetve a Főiskolai Tanács által elfogadott irányelvek és a főigazgató irányítása alapján végzik a gazdálkodási feladatokat.

Az elmúlt években a gazdálkodás szinte minden területén költségtakarékosságot célzó intézkedések bevezetésére került sor. Ezek kedvező hatása megmutatkozott ugyan, de az intézmény így is mindennapos pénzügyi gondokkal kénytelen szembenézni.

Főiskolánk számára az adott időben rendelkezésre álló előirányzatok meghatározása a költségvetési törvényben történik. Ezekről lényegében nem térhetünk el; az év során lehetőség van azonban erőforrás-átcsoportosítás kérelmezésére. Az előirányzatok közötti átcsoportosítás lehetősége erősen korlátozott, az RTF saját bevétele pedig jelentős részben esetleges, előre nem tervezhető, és egy összegben nem áll rendelkezésre.

Folyamatosan forráshiány nehezíti az RTF objektumainak karbantartását és esetleges felújítását, ezáltal jelentősen megnehezítve az oktatás színvonalának emelését és a hallgatók minőségileg elvárható szintű elhelyezésének biztosítását.

A gazdasági igazgatóság ezen a téren is igyekezett minél több forrást, így pályázati pénzeket is igénybe venni. Ezekben az esetekben azonban problémát jelent az egyes projektek önrészének előteremtése, másrészt sok esetben utólagos finanszírozás történik, ami az RTF részéről a folyamatok megelőlegezését feltételezi.

Szintén pénzügyi nehézségekbe ütközik az egyes tantermek, kollégiumi szobák elavult bútorzatának és berendezésének cseréje. Ugyancsak aktuálissá vált az oktatás színvonalának megtartásához a kollégium és az idegen nyelvi kabinet számítógépparkjának teljes cseréje.

A jövő

Az Európai Unióban a személyek szabad áramlása a négy alapszabadság egyike. A felsőoktatás európai szintű és átfogó reformjának alap gondolata szerint, az egységesülő Európában mielőbb biztosítani kell a munkaerőpiacra felkészítő felsőoktatási rendszerek közelítését, kompatibilitását, egymással való összehasonlíthatóságát és a hallgatók mobilitását annak érdekében, hogy minél hathatósabban elősegítsük majdani munkaerőként való alkalmazhatóságukat.

Bár szakmai berkekben többen idegenkednek ettől, látnunk kell, hogy a rendészetre és a rendészeti felsőoktatásra is érvényes alapvetésnek kell tekintenünk e gondolatot. Ugyancsak kiindulópontként kell kezelnünk, hogy a felsőoktatással – és abban a rendészeti felsőoktatással – összefüggő kérdések nem a közösségi jog, hanem a tagállamok kizárólagos hatáskörébe tartoznak, azaz e vonatkozásban nincs jogharmonizációs kötelezettség. Vannak azonban olyan nemzetközi megállapodások, deklarációk, amelyekhez hazánk is csatlakozott, és amelyek miatt felsőoktatási rendszerünket ezekkel összhangban kell modernizálnunk. A legfontosabbak a következők:

- Európai Egyetemek Magna Chartája, Bologna, 1988;
- lisszaboni konvenció, 1997;
- sorbonne-i nyilatkozat, 1998;
- bolognai nyilatkozat, 1999;
- prágai nyilatkozat, 2001;
- berlini nyilatkozat, 2003;
- az oktatási miniszterek következő nyilatkozata, Bergen, 2005.

A bolognai folyamat tartalmi elemei a modernizáció menetében különböző időpontokban jelentek meg, azok értelmezése és terjedelme fokozatosan változott. „Bologna” tartalma leginkább a következő összetevőkben ragadható meg:

- többciklusú képzési rendszer;
- egységes európai kreditrendszer;
- hallgatók, oktatók, kutatók és ügyintézők mobilitása;
- oktatási és kutatási adatbázisokhoz történő kölcsönös hozzáférés;
- könnyen érthető és összehasonlítható fokozatok, képesítések;
- képzések, részképzések, képzési idők és képesítések kölcsönös elismerése;
- minőségbiztosítás és akkreditáció a felsőoktatásban;
- rövidebb ciklusú képzések kapcsolódása a felsőoktatáshoz – élethosszig tartó tanulás és a felsőoktatás viszonya;
- a felsőoktatási intézmények átfogó reformja;
- a felsőoktatás európai dimenziói, integrált tanulmányi programok és közös fokozatok/végzettségek;
- egységes európai felsőoktatási térség és egységes európai kutatási térség;
- az egységes felsőoktatási térség vonzereje és versenyképesség;

- nemzetközi csereprogramok az egységes felsőoktatási térségen kívüli, úgynevezett harmadik országokkal.

Hazánkban a bolognai folyamat célkitűzéseit illetően a felsőoktatási intézmények már a folyamat elejétől nyitottak, fogadókészek voltak. Kezdetben alapvetően az Egyetemek Magna Chartáját aláíró, kilenc magyarországi egyetem,⁵ majd később – különösen 1989-től – valamennyi egyetem és főiskola azonosult a bolognai folyamat célkitűzésével, követelményeivel.

A felsőoktatás európai színvonalú modernizációja értelemszerűen végighúzódik a jogalkotás menetén is, azaz az elmúlt másfél évtizedben született releváns jogszabályok – gondolva a felsőoktatási törvényre, valamint a végrehajtását szolgáló kormány- és miniszteri rendeletekre,⁶ továbbá mindezek valamennyi módosítására – hűen tükrözik a bolognai folyamat célkitűzéseinek elfogadását és a követelményeinek teljesítésére irányuló eltökélt szándékot.

Az RTF stratégiai célkitűzése, hogy a jövőben is a belügyminiszter közvetlen felügyelete alá tartozó, autonóm és többfokozatú EU-konform felsőoktatási intézményként, saját alapjain továbbfejlődve, továbbra is biztosítja a versenyképes, kiváló szakmai tudás elsajátítását, a nemzeti és európai értékek iránt elkötelezett rendészeti szakértelmiség nevelését. Megerősíti a tudományos-szellemi központ jellegét, fokozottan bekapcsolódik a felnőttképzési rendszerbe, és biztosítja az élethosszig tartó tanulás periodikus, célorientált lehetőségét.

A küldetést a következő, konkrét célok teljesítésén keresztül kívánja megvalósítani.

1. Erős, cselekedni képes és tettere kész RTF, és az ehhez igazodó struktúra.
2. Költségtakarékos és hatékony alaptevékenység, további működés.
3. Korszerű, európai színvonalú RTF.
4. A felesleges szabályoktól és az indokolatlan beavatkozásoktól mentes tisztképzés.
5. Az oktatás, a nevelés és a tudományos kutatás minőségi fejlesztése.
6. Az érdekképviselői szervezetekkel kölcsönös érdekeken nyugvó, korrekt együttműködés.

Az RTF irányító és képzési dokumentumaiban következetesen végighúzódik, és markánsan kitapintható a felsőoktatás és azon belül a rendészeti felsőoktatás európai szellemiségének mint értéknek az elfogadása és követni akarása.

⁵ Az aláíró hazai egyetemek: Eötvös Loránd Tudományegyetem, Semmelweis Egyetem, Budapesti Műszaki Egyetem, Gödöllői Agrártudományi Egyetem, Debreceni Egyetem, Miskolci Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Szegedi Egyetem, Veszprémi Egyetem. Forrás: www.magna-charta.org/magna_universitatis.html

⁶ Lásd különösen 381/2004. (XII. 28.) Korm. rendelet a többciklusú felsőoktatási képzési szerkezet bevezetésének egyes szabályairól.

Az RTF küldetésnyilatkozata⁷ több ponton is megjeleníti az iménti megállapítást, a következők szerint:

„Az RTF a hivatásával folyamatosan kettős célt teljesít. Magas kvalitású, nemzetközi szintűen is tájékozott szakembereket képez a rendészet jelenlegi feladatainak eredményes ellátására, ugyanakkor az általa kibocsátott szakembereknek folyamatos feladata a testületek jövőre orientált fejlesztésének kezdeményezésében és végrehajtásában történő hozzáértő részvétel.”⁸

„Az RTF – távlati célkitűzéseiben egyetem – az Európai Unióba integrálódott magyar közigazgatás egyik legjelentősebb területének, a rendészetnek hazai és nemzetközi relációban egyaránt elismert, tudományos kutatási és oktatási tényezője, amely a közigazgatás e nagy alrendszerét alkotó területén EU-kompatibilis felkészültségű szakembereket, vezetőket képez és továbbképez, olyan oktatási és tudományos bázisként, amely a rendészet területén teljes körűen végzi feladatait.”⁹

„Az RTF továbbfejleszti a hazai és a külföldi felsőoktatási intézményekkel, az érintett kutatóhelyekkel és tudományos fórumokkal történő együttműködést.”¹⁰

Az RTF alapvető értékei címszó után a következő megállapítást találjuk:

„A RTF kiterjedt és hatékony hazai és nemzetközi, különösen európai uniós kapcsolatrendszerrel bír.”¹¹

Az RTF Fejlesztési Konceptiója¹² ebben a kérdéskörben a következőket tartalmazza:

„Mára azonban – a felsőoktatás szinte radikálisnak minősíthető fejlődése következtében, illetőleg az euroatlanti integrációkhoz is közelítő, átalakuló rendészet gyakorlati szükségleteinek kielégítése érdekében – sürgető igényként jelenik meg a főiskolai képzés átfogó fejlesztése.”¹³

„A hazai felsőoktatás azt várja el a főiskolától, hogy [...] biztosítsa a magas szintű EU-kompatibilis szakmai felkészültség megszerzését; [...]”¹⁴

„A képzési idő meghatározásánál fontos szempont lehet a nyitott és a zárt szakok közötti különbségtétel, a megrendelő ez irányú igénye, észrevétele, valamint a külföldi tapasztalatok figyelembevétele.”¹⁵

⁷ A küldetésnyilatkozat elfogadására a Főiskolai Tanács 1998. január 8-i ülésén került sor.

⁸ Rendőrtiszti Főiskola Küldetésnyilatkozata 1998. 2.

⁹ Rendőrtiszti Főiskola Küldetésnyilatkozata (1998): i. m. 2.

¹⁰ Rendőrtiszti Főiskola Küldetésnyilatkozata (1998): i. m. 2.

¹¹ Rendőrtiszti Főiskola Küldetésnyilatkozata (1998): i. m. 4.

¹² A Fejlesztési Konceptió a küldetésnyilatkozat melléklete; elfogadta a Főiskolai Tanács, az 1997. december 18-i ülésén. (A dátum nem elírás, a két dokumentumot valóban ilyen sorrendben fogadtuk el.)

¹³ Rendőrtiszti Főiskola Fejlesztési Konceptió 1997. 5.

¹⁴ Rendőrtiszti Főiskola Fejlesztési Konceptió (1997): i. m. 11.

¹⁵ Rendőrtiszti Főiskola Fejlesztési Konceptió (1997): i. m. 13.

Az RTF hároméves Fejlesztési Konceptiója (2000–2002),¹⁶ valamint annak 2000–2003-ig érvényes, továbbfejlesztett változata,¹⁷ azaz négyéves Fejlesztési Konceptiója ugyancsak kiemelt kérdésként kezeli a képzés EU-konform modernizációját.

„Az RTF stratégiai célkitűzése, hogy [...] a jövőben is a belügyminiszter közvetlen felügyelete alá tartozó, autonóm és EU-konform felsőoktatási intézményként, saját alapjain továbbfejlődve működjön [...]”¹⁸

„A kutatási prioritásokat középtávon a harmadik pillér közösségivé alakítását célzó, 1997. évi amszterdami szerződés tartalmához célszerű igazítani.”¹⁹

A Bologna-folyamattal függetlenül, illetve időben azzal párhuzamosan, az elmúlt másfél évtizedben visszatérően, többször felvetődött az egyetemi kimenet létesítésének igénye a rendészeti felsőoktatásban.

A hazai rendészeti felsőoktatás egyetlen intézménye, a Rendőrtiszti Főiskola — amint nevében is benne foglaltatik — „csak” főiskolai szintű képesítést és oklevelet biztosít a végzetteknek. Rendészeti szerveink a korábbi évtizedekben — szolgálati tevékenységük jellegének és sajátosságainak megfelelően — a rendészeti felsőoktatástól alapvetően a gyakorlatra orientált, szakirányú szakmai felsőfokú végzettséggel rendelkező tisztek „tömeges” képzését igényelték. Ezt az igényt az immár több mint 30 év óta működő RTF követelményszinten kielégítette.

A jövőt illetően, a felsőfokú állami és szakmai végzettséggel rendelkező rendészeti szakértelmiség utánpótlásának biztosítása érdekében, az intézmény által folytatott szakfőiskolai szintű képzés — és ez nagy biztonsággal valószínűsíthető — a későbbiekben is indokolt lesz. Ezzel egyidejűleg azonban számolnunk kell azzal is, hogy a képzési palettáról ma meg hiányzó, „rendészeti szakegyetemi” végzettséggel rendelkező szakemberekre a jövőben még inkább szükségük lesz a rendészeti szerveknek.

Az ellentmondás feloldása érdekében vetődött fel automatikusan és visszatérően, egyre sürgetőbb igényként a „rendészeti egyetem”, illetve a „rendészeti egyetemi kimenet” megvalósításának gondolata, amit azután — stratégiai célként — szinte minden dokumentumban megfogalmaztunk.

Ebbe a helyzetbe lépett be „Bologna”, ugyanis a kormány az alapképzési szakok képesítési követelményeinek 2003-ban meghatározott átalakításakor, a kétszintű képzési rendszerre történő átállást szorgalmazta.

A Bologna-folyamat célkitűzéseiből, valamint a prágai nyilatkozat szellemiségéből (a kétfázisú rendszer irányába történő elmozdulás) fakadó, a duális képzési rendszer lineáris képzési modellé történő átalakításának követelménye egybeesik a rendészeti szervek azon indokolt szakmai igényével, hogy a rendészeti felsőoktatásban

¹⁶ Elfogadta a Főiskolai Tanács a 2000. április 20-i ülésén; nytsz: 15-1000/44/2000.

¹⁷ Elfogadta a Főiskolai Tanács a 2002. április 22-i ülésén; nytsz: 15-1000/44/1/2002.

¹⁸ Rendőrtiszti Főiskola Fejlesztési Konceptió (1997): i. m. 15. 1/a pont.

¹⁹ Rendőrtiszti Főiskola Fejlesztési Konceptió (1997): i. m. 16.

is valósuljon meg az egységes BSc-, majd az arra épülő, MSc-végzettséget adó képzési rendszer.

Amint már jeleztem, intézményünk is áttért a tanulmányok kreditrendszerű nyilvántartására. Az RTF valamennyi alapképzési szakán, a kimeneti követelmények teljesítése után, a 180 kredit beszámolásával lehetővé válik négy félév alatt további 120 kredit megszerzése, és az MSc-végzettség – értsd az egyetemi kimenet – biztosítása. A főiskolai tanulmányok kreditálása és a más felsőoktatási intézményekkel kötendő kreditmegállapodások – elsősorban a jogászképzésben és az igazgatási képzési ágban lévő szakokon – a saját MSc-képzésünktől függetlenül is lehetőséget adnak a rendőrtiszti főiskolai végzettség egyetemi szintű kiegészítésére, „megfejlésére”.

Főiskolánkon tisztában vagyunk azzal, hogy az elkövetkező évtizedben a rendészeti felsőoktatásnak is újonnan megfogalmazott célokat kell képviselnie. A hazai rendészeti szféra közös érdeke, hogy olyan rendészeti felsőoktatás jöjjön létre, amely széles képzési kínálatot, versenyképes ismereteket és készségeket nyújt, segíti a tehetséggondozást, bővíti a hallgatói mobilitást, javítja a tanuláshoz való hozzáférést, fejleszti az élvonalbeli kutatást, és elősegíti külső források bevonását a rendészeti felsőoktatásba.

A felsőoktatás fejlesztésének kiemelt céljairól szóló 101/2001. (XII. 21.) OGY határozat szellemiségének megfelelően, a rendészeti felsőoktatás kiemelt céljait a következőképpen határoztuk meg:

- a rendészeti felsőoktatás tegye lehetővé a versenyképes, kiváló szakmai tudás elsajátítását valamennyi tehetséges és a felvételi feltételeknek, valamint követelményeknek megfelelő fiatal számára. Tegye lehetővé a nemzeti és európai értékek iránt elkötelezett rendészeti szakértelmiség nevelését;
- a rendészeti felsőoktatás váljon egyenrangú és elismert szereplőjévé a bolognai nyilatkozat szellemében fejlődő európai felsőoktatási térségen belül a rendészeti felsőoktatásnak, és érje el, hogy eredményei, hagyományai váljanak az általánosan elfogadott európai rendészeti felsőoktatási értékek részévé. Törekedjen arra, hogy a rendészeti felsőoktatásban több képzési ciklusra épülő, nemzetközileg könnyen értelmezhető és összehasonlítható fokozatot adó képzési rendszer épüljön ki;
- a rendészeti felsőoktatás szolgálja a hazai rendészeti szervek jövőbeni hatékonyságát, és a nemzetközi összehasonlítást is kiálló versenyképességet, egyúttal nyújtson széles alapozást, de az egyéni képzési utak kialakításának lehetőséget biztosító oktatást;
- biztosítsa az európai kreditátviteli rendszerrel összhangban kialakított moduláris tanulmányi rendszert, az anyagi és elismerési feltételek biztosításával segítse elő az oktatói és hallgatói mobilitást. Fordítson kiemelt figyelmet a tehetséggondozásra, elsősorban a tudományos diákkörök és doktori iskolák támogatása által;
- az RTF mint a rendészeti felsőoktatás hivatott intézménye váljon a rendészeti szféra kiemelkedő tudományos-szellemi középpontjává, alkalmassá és nyitottá

arra, hogy fokozottan bekapcsolódjon a felnőttképzési rendszerbe, és biztosítsa az élethosszig tartó tanulás valódi lehetőségét;

- a rendészeti felsőoktatás támogatási rendszere segítse a minőségi oktatók megtartását és utánpótlását, a fő fejlesztési célok megvalósítását, az intézmény költség-hatékony és a saját bevételek növelésére képes, felelős gazdálkodását, működését.

A bolognai folyamat követelményeiből fakadó feladatok rendszerezésével és előkészítésével tudatosan, szisztematikusan foglalkozunk a főiskolán.

Más felsőoktatási intézményekhez hasonlóan, kijelöltük az RTF Bologna Bizottságát. A tárgyban több előterjesztést készítettünk, amelyeket felterjesztettünk jóváhagyásra a belügyminiszternek, és megküldtük tájékoztatásul, illetve egyetértésre az Oktatási Minisztérium felsőoktatási helyettes államtitkárának.

Minden alkalommal megvitattuk és véleményeztük a Nemzeti Universitas Programról, valamint az új felsőoktatási törvény koncepciójáról szóló kormány-előterjesztéseket, majd a törvénytervezet valamennyi változatát.

A bolognai folyamat követelményeinek adaptációja érdekében a következő feladatokat végeztük, illetve végezzük el.

Első fő feladat: akadémiai reform²⁰

Konceptcionális cél: A felsőfokú alapképzést, mesterképzést és doktori képzést biztosító lineáris,²¹ többciklusú képzési struktúra kialakítása, akkreditáltatása és ütemezett bevezetése.

Taktikai célmodulok:

- A lineáris képzési struktúra első ciklusaként a felsőfokú alapképzést (baccalaureus, bachelor, BSc-képzés)²² biztosító alapképzési szakok (bűnügyi igazgatási szak; rendészeti igazgatási szak) megalapítása érdekében a képzési dokumentáció kidolgozása és egyszerűsített akkreditációs eljárás keretében akkreditáltatása a jogi és igazgatási képzési területen, az igazgatási képzési ágban, és 2006. szeptember 1-jétől történő bevezetése.

²⁰ Az akadémiai reformon a felsőoktatási alaptervekenység, azaz a képzés és tudományos kutatás harmonikus egységét és korszerűsítését értjük.

²¹ A hazai lineáris képzés, a bolognai elveknek megfelelően, három fő ciklusra oszlik: felsőfokú alapképzés, mesterképzés, doktori képzés. Minden felsőoktatási intézmény kritériuma, hogy képes legyen alap-, mester- és doktori képzésre. A klasszikus „egyetem” elnevezést az a felsőoktatási intézmény viselheti majd, amelyik képes lesz több képzési területen, illetve több képzési ágban mindezt folytatni.

²² Alapképzés: a többciklusú, lineáris képzési rendszer első képzési ciklusa, amelyben a megszerzett alapképzés (baccalaureus, bachelor; a továbbiakban: alapképzés) végzettséget tanúsít, és szakképzettséget nyújt a munkaerőpiacon történő elhelyezkedéshez, továbbá felkészít a képzési rendszer második, mesterképzési ciklusába történő belépésre.

- Az új képzési struktúra második ciklusaként a mesterképzést (magister, master, MSc-képzés)²³ eredményező mesterszak (rendészeti szakértő szak) megalapítása érdekében a képzési dokumentáció kidolgozása és akkreditáltatása, majd 2009. szeptember 1-jétől történő bevezetése.
- A lineáris képzés harmadik ciklusát jelentő doktori képzést (PhD-képzés) az RTF középtávon önállóan nem folytat,²⁴ de arra törekszik, hogy elkészítse, és 2011–2014 között megteremtse saját, rendészettudományi doktori iskoláját.
- A tudományos kutatás reformja érdekében – a doktori képzés korlátaival együtt is – taktikai cél a személyi és pénzügyi, technikai feltételek biztosításával a tudományos munka színvonalának emelése, eredményességének, hatékonyságának fokozása és nemzetközi elismertségének kivívása.
- A lineáris képzési struktúrához alul és oldalt kapcsolódva, a rendészeti felsőfokú szakképzés rendszerének kialakítása és akkreditáltatása, együttműködve a rendészeti szakközépiskolákkal.²⁵
- A lineáris képzési struktúrához felül kapcsolódva, az élethosszig tartó tanulás jegyében és érdekében, az RTF meglévő és új lehetőségeinek rendszerbe illesztése, kidolgozása, majd a jelenlegi, valamint a jövőbeli potenciális megrendelők általi elfogadtatása.

Második fő feladat: intézményirányítási reform

Konceptcionális cél: Az intézményi vezetés eddigi, megszokott hatás-, felelősség- és feladatkörének racionalizált és optimalizált megosztásával, a modernizációból fakadó feladatok másfajta stratégiai gondolkodású és rendszerszemléletű megközelítésével új struktúrájú intézményirányítási rendszer kialakítása.²⁶

Taktikai célmodulok:

- az irányító testület jogállása és összetétele;
- a szenátus megszervezése és működése;
- a rektor jogállása és feladatköre.

²³ Mesterképzés: a többciklusú, lineáris képzési rendszer második képzési ciklusa, amelyben a megszerzett mesterfokozat (magiszter, master; a továbbiakban: mesterfokozat) mestervégzettséget tanúsít, és szakképzettséget nyújt a munkaerőpiacon történő elhelyezkedéshez, továbbá felkészít a képzési rendszer harmadik, doktori képzési ciklusába történő belépésre.

²⁴ Közbülső cél a doktori képzés főiskolán kívüli lehetőségeinek pontosítása, megállapodások megkötése, majd doktori programok közös kidolgozása és akkreditáltatása az együttműködő „egyetemi rangú” felsőoktatási intézményekkel, végül a rendészeti szakemberek, oktatók és kutatók számára szervezett doktori képzés továbbfolytatása (lásd Pécsi Tudományegyetem), illetve megkezdése más felsőoktatási intézményekben.

²⁵ A felsőfokú szakképzés a felsőoktatás alternatív be-, illetve kimeneteként értelmezhető. Fő célja, hogy rövidebb idő alatt biztosítson a munkaerőpiacon hasznosítható, gyakorlatorientált ismereteket, célzottnon készítve fel valamely szakképzettség megszerzésére. A felsőfokú alapképzéssel való összehangolás és akkreditáció révén biztosítani kell, hogy a felsőfokú szakképzés után – kreditbeszámítással – biztosított legyen a továbbtanulás.

²⁶ A reform hárompólusú intézményvezetési modellt irányoz elő, amelyben – soroson kooperálva ugyan, de – kettéválik az akadémiai tevékenység (képzés és kutatás) vezetése, illetve a működtetés vezetése (menedzsment). Az akadémiai tevékenység irányítását a szenátus (az intézmény oktatóit, dolgozóit és hallgatóit reprezentáló testület), a menedzsmenttevékenység irányítását – a fenntartó szándéka esetén létrehozott – irányító testület látja el. A rektor az intézmény vezetője és képviselője, a munkáltatói jogkör gyakorlója, kinevezések és szerződések aláírója.

Harmadik fő feladat: intézményfinanszírozási reform

Koncepcionális cél: Az intézményi teljesítmények, valamint a szolgáltatások színvonalának elismerően alapuló, komplex költségvetési, finanszírozási rendszer kialakítása és működtetése.

Taktikai célmodul: A képzési és fenntartási támogatás országos szintű átalakulásából a főiskolára vonatkozó feladatok kidolgozása és adaptálása.

Az új állami finanszírozási rendszerrel szemben támasztott követelmények a következők:

- normatív mutatókon²⁷ és teljesítményindikátorokon alapuljon;
- ösztönözze a minőség, a hatékonyság növelését;
- a felvevőpiac, azaz a rendészeti szervek igényeinek megfelelő képzési kínálatot finanszírozzon;
- belügyminisztériumi²⁸ szinten biztosítsa, megrendelői szinten támogassa, ösztönözze a felsőoktatás tartalmi, szerkezeti korszerűsítését;
- az átláthatóság, az összemérhetőség érdekében biztosítani kell a finanszírozást;
- támogatások, illetőleg a főbb költségelemek teljes körű nyilvánosságát a Belügyminisztérium, az RTF és annak belső szervezetei, illetőleg programjai és projektjei tekintetében egyaránt;
- biztosítson forrást a hatékony tudományos, kutató, fejlesztő²⁹ és a szakmai alkotómunkára;
- a saját bevételek egyaránt szolgálják a tudományos és szakmai munkát, valamint az infrastruktúra fejlesztését, továbbá a bevételek realizálásában közreműködők jövedelmének növelését;
- rögzítse az RTF finanszírozásának, támogatásának követelményeit, szabályait,³⁰ javítsa az RTF nemzetközi versenyképességét.

Jól látható: a stratégiai célkitűzés és a konkrét célok teljesítésének elengedhetetlen felvétele, hogy a rendészeti felsőoktatás támogatási rendszere segítse a minőségi

²⁷ A támogatási rendszeren belül meghatározott arányoknak és tendenciáknak kell érvényesülniük. A hazai felsőoktatás egészében cél, hogy a normatív támogatás szolgáljon az intézményeknek szánt rendszeres állami támogatások döntő részének, mintegy 80%-ának elosztására. Mindemellett, a főiskola jövője szempontjából lényeges, hogy megőrizzük a jelenlegi finanszírozási rendszer alapjait, összetettségét.

²⁸ A főiskola fenntartási költségeinek viselője az intézmény fenntartója, azaz a Magyar Állam, illetve képviselőjében a Belügyminisztérium.

²⁹ A főiskola képzéssel összefüggő kutatásainak támogatására használt költségvetési forrásának részarányát jelentősen emelniük kell.

³⁰ Ennek megfelelően a finanszírozás korszerűsített modelljében a következő fő csatornák tervezettek a felsőoktatási célú állami költségvetési források allokálására:

- normatív alapú támogatások: a) képzési támogatás; b) tudományos támogatás; c) fenntartói támogatás;
- pályázatok útján elosztandó d) egyéb társuló források;
- szerződéses alapon nyújtott e) restrukturálási támogatások (teljesítménymutatók meghatározott, a jelenleginél jobb értékeihez kötve) és f) beruházási támogatások (fejlesztésekre és felújításokra, lehetőség szerint ugyancsak teljesítményszerződéses vagy pályázatok alapján).

További (normatív és nem normatív) költségvetési támogatások szolgálják a pénzületi és természetbeni elemeket ötvöző g) állami hallgatótámogatási rendszer és a h) diákhitelrendszer működtetését.

oktatók megtartását és utánpótlását, a fő fejlesztési célok megvalósítását, az intézmény költséghatékony és a saját bevételek növelésére képes, felelős gazdálkodását, működését.

Összegzés

Korszerűsítési elgondolásunkat egyeztetettük a megrendelő rendészeti szervekkel mint felhasználói szférával (Országos Rendőr-főkapitányság, Határőrség Országos Parancsnoksága, Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága), amelyek támogatásukról biztosítottak, és a szakalapítási beadványainkat aláírásukkal erősítették meg.

Az elmúlt év május 14-én – a belügyminiszter és a testületek vezetőinek támogató véleményével, valamint a Főiskolai Tanács határozatával együtt – határidőre felterjesztettük BSc-szakalapítási (szaklétesítési) beadványunkat a MAB-nak.

A MAB a 2004. szeptember 29-én kelt, 2004/7/V/16., illetve 2004/7/V/17. számú határozataival támogatja a bünygyi igazgatási, illetve a rendészeti igazgatási BSc-szakok képzési és kimeneti követelményeinek engedélyezését.

Az oktatási miniszter a 2004. december 2-án kelt levelében tájékoztatott, hogy engedélyezte mindkét BSc-szakunk alapítását, létesítését.

A közelmúltban felterjesztettük javaslatainkat az alapszakok képzési és kimeneti követelményeinek³¹ kormányrendeletben történő megjelentetéséhez, majd részletesen kimunkáltuk és felterjesztettük a MAB-nak a szakindítási kérelmeket.

Mindezek alapján 2006-tól, felmenő rendszerben a rendészet területen korszerű, lineáris és többciklusú felsőoktatással rendelkezünk, amely lehetőségeink maximális kiaknázásával szolgálja majd a tudásalapú társadalom kirepülését, valamint ezzel egyidejűleg az RTF minél gyorsabb és hatékonyabb beilleszkedését az egységes európai felsőoktatási térségbe, továbbá elősegíti a hazai rendészeti szervek elvárt uniós harmonizációját.

A korszerűsített rendészeti felsőoktatás a jogi és igazgatási képzési területen, az igazgatási képzési ágban rendszerbe illesztett rendészeti képzési programokat fogja össze.

Az EU-kompatibilis rendészeti felsőoktatás első képzési főciklusában (bachelor, baccalaureus, BSc) felsőoktatási alapfokozatot és felsőfokú rendészeti szakképzettséget lehet szerezni.

³¹ Alapszak képzési és kimeneti követelményei: az alapszakot leíró mutatók, amelyek magukban foglalják a többciklusú, lineáris képzési rendszer első képzési ciklusában az adott alapfokozatot nyújtó alapszakon megszerezhető, a mesterképzésre történő belépéshez szükséges, a szakmai sajátosságoktól részben független, felsőfokú tanulmányokat alapozó, általános ismeretekkel és a szakképzettségnek megfelelő szakmai kompetenciákat (alkalmazási követelményeket), szakmai attitűdöket, illetve az ehhez kapcsolódó szakmai ismereteket.

Az elsőre épülő második képzési fóciklus (master, magister, MSc-) mesterfokozatot és az azt igazoló rendészeti mesteroklevelet eredményez, és ezzel megvalósul a rendészeti felsőoktatásban a mintegy másfél évtizede jogosan hiányolt, kvázi szakmai „egyetemi kimenet”.

A későbbi, harmadik képzési fóciklusban doktori (PhD-) fokozatot lehet majd elnyerni.

A jövőbeli bűnügyi igazgatási szakon a jelenlegi bűnügyi nyomozó, a gazdaságvédelmi nyomozó és a pénzügyi nyomozó szakok, illetve a rendészeti igazgatási szakon³² a jelenlegi büntetés-végrehajtási, a határrendészeti, az igazgatásrendészeti, a katasztrófavédelmi, a közlekedésrendészeti, a közrendvédelmi és a vámigazgatási szakok szakirányokká válnak.

Az RTF szakainak szakiránnyá³³ válása szükségszerűen következik a bolognai követelményekből (szakszámcsökkentés, szakintegráció), de ez egyáltalán nem jelent visszalépést a képzési célokban és követelményekben, összességében a főiskolán folytatott rendészeti tisztképzés minőségében és rangjában.

Megszerezhető képesítés: bűnügyi igazgatásszervező; rendészeti igazgatásszervező, a szakirány megjelölésével. A megszerzett szakképzettség³⁴ birtokában a végzettek hivatásos tisztként, köztisztviselőként vagy közalkalmazottként megkezdhetik szolgálatukat a rendészeti szerveknél, illetve folytathatják tanulmányaikat a mesterképzésben, saját intézményünkben vagy az együttműködő egyetemeken adekvát mesterszakain.

A mesterképzés döntően a saját mesterszakot (rendészeti szakértő szak) és kisebb részben az együttműködő felsőoktatási intézmények mesterszakaihoz való csatlakozást foglalja magában.

Megszerezhető képesítés: okleveles rendészeti szakértő. A képesítés birtokában a végzettek megkezdik (vagy folytatják) szakmai pályafutásukat a rendészeti szerveknél, és annak folyamán részt vehetnek az intézményünkben szervezett szakirányú továbbképzésben, illetve az élethosszig tartó tanulás más képzési formáiban.

A doktori képzést illetően intézményünk 2011-ig együttműködési megállapodások alapján, partnerintézmények doktori iskoláin közreműködik a doktori programok és alprogramok kidolgozásában, valamint a rendészeti szakemberek, oktatók és kutatók doktori képzésében. Ezzel párhuzamosan mindent megtesz annak érdekében, hogy 2011-től megkezdje a saját doktori iskolájában a doktori képzést.

Befejezésül megállapíthatjuk, hogy az RTF az elmúlt három és fél évtizedben betöltötte rendeltetését, megfelelt a vele szemben támasztott követelményeknek. Egyrészt a felsőfokú képesítésű rendőr, határőr, büntetés-végrehajtási és pénzügyőr szakemberek képzésének meghatározó színterévé vált, valamint hozzájárult a nemzetközi, továbbá hazai mércével mért és elismert, „rendészeti szakértelmiség” kialakulásához,

³² Alapszak: alapképzésben indított, középiskolai végzettséget igénylő, alapfokozatot és szakképzettséget nyújtó szak.

³³ Szakirány: a szakképzettség részeként megszerzhető speciális szaktudás.

³⁴ Szakképzettség: alapfokozattal vagy mesterfokozattal egyidejűleg megszerzhető, a szak és a szakirány tartalmával meghatározott, a szakma gyakorlására felkészítő szaktudás oklevélben történő elismerése.

megerősödéséhez. Másrészt az RTF, a felsőoktatási intézményháló teljes jogú tagjaként, felhatalmazást nyert a rendészeti tisztképzésben az állami és szakmai felsőfokú képesítés, illetve az azt tanúsító oklevél kiadásához, és elfoglalta a hazai felsőoktatásban az őt joggal megillető helyet.

Bízom abban, hogy a 2009-es első BSc-, majd a 2011-es első MSc-kibocsátót követően minden szakunkról elismerően nyilatkozhatnak a megrendelőink és a fenntartónk, valamint azzal párhuzamosan megkezdhetjük a doktori képzést is saját – rendészettudományi – doktori iskolánkban.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Blaskó Béla: Rendészeti felsőoktatás – ma és holnap. *Belügyi Szemle*, 53. (2005), 7–8. 28–45.

A rendőrtisztképzés és a tiszti továbbképzés reformja¹

KRATOCHWILL Ferenc²

Kratochwill főigazgató úr életútjához szorosan kötődik a miskolci jogi kar alapítása, valamint a Rendőrtiszti Főiskola nagyívű reformja. Komoly vesztesége a rendészeti felsőoktatásnak, hogy ez utóbbi félbemaradt. A *Rendészeti Szemle* szerkesztősége kötelességének érzi, hogy a főigazgató úr szellemi végrendeletének tekinthető gondolatait – posztumusz – közlétegye.

A rendőrtisztképzés mennyisége és tartalma elsősorban attól függ, hogy milyen állásfoglalás alakul ki a magyar rendőrség tiszti létszámáról. Amennyiben a tiszti létszám aránya a jelenlegi 34, 6% körül marad, a képzést a jelenlegi keretek között, de korszerűsített tartalommal kell folytatni. Ha az európai normáknak megfelelő 5–10%-os arányra kívánjuk csökkenteni a tiszti beosztások számát, az ezredfordulótól kezdve a tisztképzést mintegy 1/3-ra kell csökkenteni és tartalmában is teljesen új alapokra kell helyezni (a minőségi kiválasztás erősítése, a képzés színvonalának emelése, a vezetési ismeretek előtérbe állítása stb.). Állást kell foglalni abban is, hogy a kétéves tiszthelyettesképzés és a főiskolai képzés között lesz-e külön nyomozóképzés, vagy a nyomozók alapképzése továbbra is a főiskola feladata marad.

Tisztképzés a Rendőrtiszti Főiskolán

A Rendőrtiszti Főiskolán (RTF) az ezredfordulót követően általános rendőrtisztképzést kell folytatni, de az átmeneti időszakban a képzési idő mintegy 1/3-ában lehetővé kell tenni a hallgatók szakosodását (bűnügyi, közrendvédelmi, közlekedési és igazgatásrendészeti szak).

Az RTF-re külső és belső pályázókat egyaránt fel kell venni. Ezen belül a felvehető külső és belső pályázók arányát az igényekre figyelemmel (Országos Rendőrfőkapitányság) tanévenként előre rögzíteni kell.

A külső pályázók szakmai képzetlenségére figyelemmel a szintrehozó alapképzés rendszerét (a jelenlegi „0.” évfolyam) fenn kell tartani, de a képzés tartalmi elemeit jobban hozzá kell igazítani a főiskolai képzéshez.

¹ Kratochwill Ferenc: A rendőrtisztképzés és a tiszti továbbképzés reformja. *Rendészeti Szemle*, 31. (1993), 11. 59–61. (másodközlés, dr. Dános Valér ny. r. vezérőrnagy egyetemi magántanár a *Belügyi Szemle* tudományos folyóirat főszerkesztőjének írásbeli hozzájárulásával).

² Dr. Kratochwill Ferenc büntetőeljárás-jogász egyetemi tanár, a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának alapítója, első dékánja, az ELTE Büntető Eljárásjogi Tanszékének vezetője, 1990-től haláláig a Rendőrtiszti Főiskola főigazgatója volt.

A kétéves *tiszthelyettesképzésre* figyelemmel dönteni kell arról, hogy az ott végzetek milyen arányban és milyen formában kapcsolódhatnak be a főiskolai képzésbe. Erre figyelemmel kell dönteni a levelező tagozat sorsáról.

Mintegy 2-3 éven belül mind a nappali, mind a levelező tagozaton ki kell alakítani a főiskolai felvétel komplex rendszerét, amely

- a középiskolai képzés ismeretanyagához igazodó intelligenciamérés,
- az általános egészségügyi alkalmasság,
- a fizikai, kondicionális állapot és a terhelhetőség szintjének felméréséből áll.

Fokozni kell a képzés gyakorlati jellegét. Ennek érdekében legkésőbb 3-5 éven belül a képzési idő mintegy harmadát (nagyreszt a területi szerveknél folyó) gyakorlati képzéssé kell átalakítani.

A jelenlegi vizsgaközponti számonkérési rendszert differenciált, a gyakorlati munkát is értékelő minősítési rendszerré kell átalakítani. Az ezredfordulóig be kell vezetni, hogy a diploma megszerzésének feltétele legyen egy középfokú nyelvvizsga megszerzése.

Olyan képzési rendszert kell kialakítani, amelyben a hallgatók teljes tanulmányi idejük alatt a főiskola hallgatói állományába tartoznak, és a végzés után a beosztási helyek nagyobb részét pályázati úton töltik be.

Ki kell alakítani a hallgatói jogviszonyt (hallgatói státusz).

A tiszti továbbképzés

Az RTF-en tiszti vezetői továbbképzést (posztgraduális képzést) kell szervezni. A továbbképzés tartalmát tekintve nem lehet a főiskolán tanultak megismétlése, és nem követheti a jogászképzés modelljét. A képzés tartalmában rendőrségi ismeretigényekre épülő gyakorlatias vezetőképzés, amely a főkapitányi, kapitányi, esetleg osztályvezetői beosztások betöltéséhez szükséges ismeretekre terjed ki. Ezek szervezési és vezetési ismeretek, gazdálkodási ismeretek, informatikai, szociológiai, politológiai, kiegészítő idegen nyelvi képzés stb. A továbbképzés keretében gondoskodni kell az egyes rendőri szakterületek (például idegenrendészet, a gazdasági bűnözés új vonásai, a nemzetközi szervezett bűnözés és a kábítószer-bűnözés elleni harc) ismeretanyagának elmélyítéséről.

A vezetőképzést a közeli jövőben rövidebb időtartamú tanfolyami formában, majd mintegy 4-5 év múlva egyéves nappali vagy kétéves levelező formában kell megszervezni. A képzéshez változó munkahelyeken folytatott képzés is tartozik.

A tiszti továbbképzésbe – az anyagi lehetőségektől függően – 2-3 hetes, más országok rendőrségein folytatott tájékozódást is be kell iktatni.

Az oktatási intézmények elvi irányítása

Az oktatási reform elengedhetetlen feltétele, hogy a jövőben egyre jobban egymásra épülő iskolai és tanfolyami képzési rendszer egységes irányítás alá kerüljön, valamint összekapcsolódjék a kutatóhelyek tevékenységével is. Ennek érdekében a Belügyminisztérium vagy az Országos Rendőr-főkapitányság mellett, (esetleg közösen) a rendőrképzés összehangolására Oktatási Tanácsot (Kuratóriumot, Kollégiumot) kell szervezni.

A Tanácsnak véleményezési, egyes kérdésekben döntési jogokat kell biztosítani. Így a Tanács véleményezné (vagy átruházott jogkörben jóváhagyná) a képzési követelményeket, a tanterveket, a vezetői és a vezetői oktatói állások betöltését stb. A Tanács jogkörétől függően a belügyminiszternek, illetve az ORFK vezetőjének tesz javaslatot.

A Tanács elnöke a belügyminiszter által kijelölt személy. A Tanács titkára az ORFK erre a beosztásra kijelölt munkatársa, és az ORFK gondoskodik a Tanács működtetéséről is. A Tanács tagjai: az iskolák vezetői és az országos rendőrfőkapitány által kijelölt személyek.

A Rendőrtiszti Főiskola múltjáról, jelenéről és jövőjéről¹

NYERGES Lajos²

A főiskola történetét majd valószínűleg meg fogják írni. Én az egyszerűbb utat választottam. Beszélgetésre hívtam meg a főiskola egyik megalapítóját, Györök Ferencet és a jelenlegi főigazgatót, Kratochwill Ferencet. Szembesíteni akartam a múltat a jelenel, és arra számítottam, hogy a kérdéseim nyomán vita alakul ki közöttük. Nem ez történt. Az alapvető kérdésekben egyetértettek, ami azt jelenti, hogy a fejlődés törvényének megfelelően a főiskola betölti a funkcióját: magas színvonalon rendőrtiszteket oktat és nevel.

Élénken emlékszem arra, hogy annak idején Györök Ferenc és közvetlen munkatársai a mellettem lévő szobában gondolták ki a főiskola koncepcióját és szervezési elveit; ma mit csinált volna másképp?

Györök Ferenc: Lényegében nem változott meg az akkori álláspontom; természetesen a tantervek folyamatosan változtak, és a mostaniban is egyetérttek azzal, hogy csökkent a társadalomtudományok aránya. Annak idején sokan bíráltak engem a jogcentrikusság miatt. Az álláspontom, úgy gondolom, akkor is és még ma is helytálló.

Fordítsunk a kérdésem. Semmiképpen nem akarom megbántani a nyomozókat, de úgy gondolom, hogy ez egy mesterség, amelyhez nem szükségeltetik feltétlenül a főiskolai végzettség.

Györök Ferenc: Annak idején a Politikai Bizottságban döntés született arról, hogy a rendőrtiszti pálya egy értelmiségi hivatás, és ennek megfelelően a képzésüket főiskolai szintre kell emelni.

Kratochwill Ferenc: A közelmúltban egy nyugat-európai cég tesztelte a magyar rendőrséget. Adtak gyenge, közepes és jó minősítést. Ez utóbbiak sorába tartozott a rendőrtisztképzés. Megállapították, hogy megfelelünk a modern rendőrtiszt-képzés követelményeinek. Kétségtelenül lehet azon vitatkozni, hogy a nyomozó milyen végzettségű legyen. Az említett elemzés azt állapította meg, hogy nálunk magas a tisztai arány, 30–35%-os, szemben az európai átlaggal, ahol ez 10–17% között mozog.

¹ Nyerges Lajos A Rendőrtiszti Főiskola múltjáról, jelenéről és jövőjéről – konzultáció Györök Ferenc volt főiskolaparrancsnok és Kratochwill Ferenc főigazgató részvételével. *Rendészeti Szemle*, 30. (1992), 12. 46–52. (másodközlés, dr. Dános Valér ny. r. vezérőrnagy egyetemi magántanár a *Belügyi Szemle* tudományos folyóirat főszerkesztőjének írásbeli hozzájárulásával).

² Dr. Nyerges Lajos r. alezredes, a *Belügyi Szemle* volt főszerkesztő-helyettese.

Nyugat-Európában a rendőr általában őrmesterként kezdi, a tiszt pedig vezetői beosztást tölt be. A képzés szintjét nem a főiskolának kell eldöntenie, hanem a „megrendelőnek”. Az igazság az, hogy ma nem érzem túlzottnak a nyomozók tiszt képzését, hiszen az alatta lévő szintek ehhez képest elég alacsonyak voltak. Ha kialakulna egy erős középfokú képzés, akkor a főiskola valóban némiképp szakosodott, de általános tisztképzéssé alakulhatna át.

Györök Ferenc: Nekünk még 1989 szeptemberében volt egy olyan javaslatunk, hogy alakítsuk át a tiszthelyettesképzést. Így merült fel esetleg a bobbyképzés, amely nem olcsó; végül is az osztrák szisztémát ajánlottuk. Ha ilyen tiszthelyettesképzés lenne Magyarországon, amit mindeddig nem valósítottak meg, akkor egyetértek a középfokú képzéssel. A vizsgálati munkához azonban mindenképpen főiskolai képzésre van szükség, és azt sem szabad elfelejteni, hogy nem lehet kiküldeni az utcára olyan rendőrt, akit nem képeztek ki.

Gyanítom, hogy a főiskolai képzés beindításával elindult egy ördögi kör, aminek a lényegét abban látom, hogy ha a személyzeti munka rendje a nyomozóknak főiskolai képesítést ír elő, akkor ezeket a nyomozókat fel kell venni a főiskolára és bizonyítványt kell nekik adni.

Györök Ferenc: Korábban volt egy Rendőr Akadémia, aminek a megszűnte után középfokú rendőrképzés alakult ki, ahova a gyengébbek kerültek.

Kratochwill Ferenc: Szerintem szükségszerű volt a főiskolai modell kialakítása. Ha ma megnézzük, akkor Európában a rendőrtisztképzés mindenütt felsőfokú képzettséget jelent. A Rendőr Akadémia nem jelentett felsőfokú képzést, és ezen változtatni kellett, ha másért nem, a fizetési besorolás, az előmeneteli rend érdekében is.

Még mindig fenntartom némiképp a kételyeimet. A főiskola megalakulása után neves vendégprofesszorok tanítottak ott, reprezentálva azt, hogy ez egy főiskola. Azután a számuk megfogyatkozott.

Kratochwill Ferenc: Ezt differenciáltan kell nézni. A kezdeti időszakban oktatóhiány volt. A főiskolának valóban jót tett, hogy egyetemi oktatókat hívott meg, és rajtuk keresztül elfogadtatta önmagát. Azt természetesen folyamatnak kell tartanunk, hogy fokozatosan kialakult a főiskola saját oktatói gárdája, és így a külső meghívottak száma csökkent.

Györök Ferenc: Arról se feledkezzünk meg, hogy a főiskola megalapítása óta 20 év telt el, ami már szinte történelmi időszak. Azon nem lehet vitatkozni, hogy az igazgatásrendészet és a közbiztonsági tiszt állomány csak megfelelő képzettség birtokában végezheti a munkáját. A hiba abból fakad, ha egy nyomozónak nincs meg a munkájához

feltétlenül szükséges képzettsége. Azt nem tudom, hogy ma a bűnügyi állomány hány százaléka dolgozik alapképzettség nélkül, de a felderítési eredményesség szempontjából megengedhetetlen, hogy ilyen egyáltalán előforduljon.

Ellentmondást tapasztaltam a felvételi rendszerben is. Nagyon kemény pszichológiai és ismereti tesztekkel kellett teljesíteniük a felvételizőknek, ugyanakkor csak kevesen eshettek ki ebből a szűrőből, mert hiszen a főiskolát végül is el kellett végezniük.

Györök Ferenc: Az induláskor túljelentkezés volt a főiskolán, és az első évfolyamok azt bizonyítják, hogy kiváló képességű hallgatók kaptak bizonyítványt, akik ma magas beosztást töltenek be a rendőri testületben. Később valóban az történt, hogy egyre több engedményre kényszerültünk.

Kratochwill Ferenc: Most ismét kedvező helyzetben vagyunk, mert 200–250 helyre mintegy 2000 jelentkező van. Ebben szerepet játszik a most tetőző demográfiai hullám, és a megélhetési gondok. A főiskola elhelyezkedési lehetőséget biztosít, kedvezményes szállást, fizetést nyújt és gondoskodik az egyenruháról. Úgy gondolom, az elkövetkező években nem lesznek felvételi gondjaink.

Korábban és ma is van pályázati rendszer. Mi a különbség a kettő között?

Kratochwill Ferenc: Már az 1980-as években is vettek fel a főiskolára külső pályázókat a bűnügyi szakra, de mára az arányok megváltoztak. A legutóbbi indult évfolyamon a 210 rendőrhallgató közül 135-en külső pályázóként kerültek a főiskolára. Ma, a felvétel évében érettségizett, jó tanulmányi eredményű, esetleg nyelvvizsgával is rendelkező fiatalok kerülnek be a főiskolára.

Györök Ferenc: A pályázati rendszerről 1973-ban jelent meg egy parancs. Ennek megvolt egy keretszáma, és eleinte a tartalékos tiszt iskolát végzettek részére állt fenn ez a lehetőség. Az 1980-as évek elején mintegy 20–25 fővel már külsők is pályázhattak a főiskolai felvételre, és ezek voltak a nyitás első jelei. Az igazi problémát mindig az jelentette, hogy ha egy parancsnok egy jó képességű nyomozót javasolt nappali tagozatra, mert akkor elveszített egy időre egy munkabíró embert. Azt tartották tehát a jobb megoldásnak, hogy dolgozzon, és levelező tagozaton végezze el a főiskolát.

Volt olyan elgondolás is, hogy a katonai középiskolák mintájára létesülnek rendőri középiskolák is.

Györök Ferenc: Ez az elgondolás soha nem valósult meg.

Kratochwill Ferenc: A javaslat még nem halt el, csak a megvalósítása késik.

A főiskola fejlődésében egy szakaszt jelentett a komplex oktatás bevezetése. A volt parancsnok még továbbra is fenntartja ennek a létjogosultságát?

Györök Ferenc: Azt hiszem az oktatásban a világon nincs egyetlen tökéletes megoldás sem. A bűnügyi tudományok tekintetében összevont tanszékcsoportokat hoztunk létre. Miután szakiskoláról és nem egyetemről van szó, én továbbra is elképzelhetőnek tartom, hogy például a rablást egyszerre közelítse meg a hallgató a büntetőjog, a kriminalisztika, a kriminológia oldaláról. Ugyanakkor – amint azt a jelenlegi tanterv is lehetővé teszi – az utolsó félévben olyan nagy volumenű témákról, mint az idegenforgalom, a terrorizmus elleni harc, a nemzetközi bűnözés – a komplex felfogásnak még ma is van lehetősége.

Kratochwill Ferenc: Azt nem vitatom, hogy az összehangolt oktatásnak van létjogosultsága, de az egészen más tantárgystruktúrát és oktatói gárdát igényelne. Ezért mi nem ebben a gondolatmenetben haladtunk tovább, hanem megnéztük, hogy máshol hogyan csinálják. A nyugat-európai tapasztalatokat figyelembe véve általában azt lehet megállapítani, hogy az oktatásban nagyobb szerepet játszik a gyakorlati oktatás. Ez a képzésnek közel egyharmadát teszi ki. Arra gondoltunk, hogy a tantárgystruktúra alapvetően megmaradna, de nagyobb súlyt helyeznénk a gyakorlati képzésre. Anélkül, hogy vitatkoznék a komplex oktatás modelljével, úgy gondolom, hogy jelenleg mi ezt nem tudjuk követni. Nincsenek olyan oktatóink, akik egyaránt otthon vannak az eljárásjogban, a kriminalisztikában, a kriminológiában.

Györök Ferenc: A gyakorlati oktatás fontosságával teljes mértékben egyetérték, de ehhez növelni kellene a képzés idejét. Egyébként az osztrák oktatási modellben polihistorok vannak, akik több tantárgyhoz egyaránt értenek.

Kratochwill Ferenc: A középfokú oktatásban ez könnyebben képzelhető el.

Györök Ferenc: Természetesen ez nálunk is így volt. A középfokú rendőrtiszt-képzésben a komplex oktatást sokkal könnyebb volt bevezetni, mint a főiskolán.

Annak idején kételyeim voltak a vezetőképzéssel kapcsolatban. Azt elfogadom, hogy szükség van alapvető vezetési ismeretekre, de hogy kiből válik jó vezető, az rátermettség kérdése.

Györök Ferenc: Mindennek van előnye és hátrányai is, és persze azt sem szabad elfelejteni, hogy mi a szocialista országok közegében éltünk, ahol a vezetőképzés általános elvárás volt. Az viszont tény, hogy a Hiltrupi Rendőrakadémián is folyik magas szintű vezetői továbbképzés. A tantervben szerepel olyan tantárgy, mint

a rendőrtudományok, amelyből a hallgatók a rendőrség irányításának az alapvető kérdéseit sajátíthatják el. Ahhoz, hogy valakiből jó vezető váljék, valóban tehetség kell és megfelelő feltételek.

Jelenleg megszűnt a vezetőképzés a főiskolán?

Kratochwill Ferenc: Átalakulóban van. A gond abból keletkezett, hogy bizonyos vezetői munkakörök betöltéséhez az állománytábla egyetemi végzettséget írt elő. A végzett főiskolai hallgató arra törekedett, hogy bejusson valamelyik jogi karra, mert ennek elvégzése után megnyílt a lehetősége arra, hogy vezetői állást töltsön be. Ez visszahatott a főiskola vezetésének a szemléletére is, ugyanis arra törekedtek, hogy a tantervbe minél több jogi tárgyat építsenek be, amit a jogi kar majd elfogad. Ezen változtatni kell. Javaslatunk szerint a vezetői beosztásokat nem kellene egyetemi végzettséghez kötni. Ez viszont azt igényli, hogy a főiskola elvégzése után a jövődöbeli vezető speciális képzésben részesüljön.

Mint már említettem, jártunk a Hiltrupi Rendőrakadémián, és az ottani tapasztalatok alapján próbáljuk kialakítani a saját rendszerünket. Feltehetően kapitányi, főosztályvezetői, főkapitányi helyekre pályázók számára kellene kialakítani – egyelőre levelező tagozaton – a vezetőképzést. Felvetődött az a gondolat is, hogy a Zrínyi Akadémián létesülhetne egy rendvédelmi szak, és ez biztosítaná az egyetemi végzettséget. A főiskolán működik ma is vezetéselméleti tanszék, és ott vezetési ismereteket oktatnak. A közrendvédelmi szakon ez természetes is, hiszen az onnan kikerülő hallgatókból gyorsan vezetők, parancsnokok lesznek. Ez azonban még nem „vezetőképzés”.

Ejtsünk szót a tantárgyi struktúráról. Miképpen dönthető el, hogy milyen ismeretekből, hány órát kell beépíteni a tantervbe ahhoz, hogy mondjuk egy szakképzett nyomozó kerüljön ki a főiskoláról, arról most nem is beszélve, hogy korábban a hallgatóknak több mint 400 órában politikai ismereteket kellett elsajátítaniuk, ami nem hiszem, hogy emelte volna a szakmai színvonalukat.

Györök Ferenc: Egy tantárgystruktúra összeállítása nagy harcok során, de végül is a megrendelő igényei szerint alakul ki. A kiszolgáló intézmény az adott óraszám keretein belül megmondja, hogy ebbe mi férhet bele. A jelenlegi tantervből az derül ki, hogy a társadalomtudományi órakeretet igen jelentős mértékben csökkentették, és a hallgatóknak van döntési lehetőségük arra, hogy ezen belül mit válasszanak. A mostani tantervből a jogcentrikusság derül ki, megadják azt az alapot, hogy a végzős hallgatók „kis jogászokként” távozzanak a főiskoláról. Nagyon helyesnek tartom, hogy a bünygyi oktatás fundamentumának a büntetőjogot tekintik, hiszen ennek alapján lehet megállapítani a tényállást, a többi már kivitelezés dolga. Ehhez a hallgatók a szükséges mértékben megkapják a büntető-eljárásjogi és a kriminalisztikai ismereteket.

Kratochwill Ferenc: A főiskolán nem jogi képzés folyik. A jogi tantárgycsoport az első évben a megalapozást szolgálja. Ez nem rangsorolást jelent, csupán azt, hogy a főiskolai oktatást nem lehet az első évben szaktárgyakkal kezdeni. Korábban ideológiai alapra helyezték az oktatást, de ez már a múlté. A mai struktúrának az a lényege, hogy a kötelező jogi tárgyakat meg kell tanulni és erre épülnek a szaktantárgyak. Az utóbbi évek lényeges változása volt, hogy megszűntek az ideológiai tárgyak, megkezdtük a *Magyarország története Európában* című tárgy oktatását, és a hallgatók választási lehetőséget kapnak arra, hogy milyen más társadalomtudományi tárgyakat vegyenek fel. Ugyanekkor a testnevelési órák számát kétszeresére emeltük, hogy lehetőséget adjunk a küzdősportok gyakorlására. Másfelől csökkentettük az óraszámot a korábbi 3000-ról 2800-ra. Ez azt jelenti, hogy a hallgatók legtöbb délutánja szabad és ezt tanulásra fordíthatják. A főiskolai képzésről szólva meg kell említeni, hogy a büntetés-végrehajtási tisztképzés mellett folytatunk a Vám- és Pénzügyőrség számára és a Határőrség számára is tisztképzést.

Változásnak kell tekinteni azt is, hogy igyekszünk hasonulni más főiskolákhoz. Lét-rehoztuk a Főiskolai Tanácsot választott oktatókkal és hallgatókkal, amelynek a főiskola belső életére van komoly hatása. Arról sem szabad megfeledkeznünk, hogy a hallgatóink egyre nagyobb hányada frissen végzett középiskolás, akikkel kevesebb óraszámban nagyobb teljesítményt lehet elérni.

Azt hiszem, hogy egy felsőfokú oktatási intézménytől elvárható az is, hogy valamilyen mértékben tudományos műhely is legyen. Ezt a tudományos diákkörök munkájából, a végzős hallgatók szakdolgozatainak minőségéből, a tanárok publikációiból és tudományos tevékenységéből lehet lemérni. Milyen volt, és milyen a jelenlegi helyzet ezen a területen?

Kratochwill Ferenc: A szakdolgozatok jellege megváltozott, egyre több az önálló munka, és igen eredményesek a diákköri konferenciákon részt vevő hallgatói pályázatok. Az oktató- és kutatómunka gyenge pontja a főiskolának. Az egyetemeken más helyzetben vannak. Ott a fiatal hallgató a kezdettől végez tudományos munkát az oktatás mellett. Nálunk a tanárok többsége a gyakorlati életből 30–35 évesen kerül a főiskolára, és ekkor kellene rászorítani őket a tudományos tevékenységre, tanulmányok írására stb. Ez nehezen megy.

A másik gond, hogy nem győzzük a tananyagírást. A teljes jogszabályi anyag kicserélődően van. Még az is nehéz, hogy az éppen hatályos jogszabály ismertetőit a hallgatók kezébe adjuk. Egy-egy tárgyból – mire nyomdába adjuk a jegyzetet – már megváltoznak a jogszabályok. Elfogadom, hogy a főiskolai oktatóknak kutatnia, publikálnia kell, de a mi esetünkben ennek hiányára több mentő körülmény is van.

Györök Ferenc: A tananyagírás szintetizálást igényel, és ez a kutatómunka elemi csírája. Régen vitatott téma, hogy mit kell tekinteni egy szakfőiskola alapvető feladatának. A kriminalisztika fundamentális műveit például főiskolai tanárok vagy ott oktatók írták. Hiányolom viszont, hogy a rendőrtudományok alapismeretei még ma sincsenek kidolgozva. Úgy gondolom, Nyugatról sok mindent átvehetnénk.

Befejezésként beszéljünk a jövőről.

Kratochwill Ferenc: Célként már említettem a gyakorlatias oktatás irányába történő elmozdulást. A másik jelentős kérdés, amire választ kellene adni, hogy a főiskolai felvételinél milyen legyen a külső és a belső pályázók aránya, illetve mennyiben maradjon meg a levelező tagozat. Elképzelhető olyan megoldás, hogy a nappali tagozatra csak külső pályázók vehetők fel, a belső pályázók a levelező tagozaton folytatják a tanulmányaikat, és létszámuk is kisebb lesz.

Dönteni kellene arról is, hogy mi legyen a külső és belső pályázók járandósága közötti különbséggel, az utóbbiaknál az I. évfolyamon ez ma mintegy bruttó 12.500 Ft. Azt a megoldást látnánk célravezetőnek, ha a hallgató kapna egy, a létminimumnak megfelelő alapfizetést, és ehhez jönne még a tanulmányi eredménytől függő ösztöndíj.

Az a kérdés is eldönthető, hogy a hallgató rendőr vagy „rendőriskolai” hallgató. Van olyan elképzelés is, hogy civil, aki tandíjat fizet. Ezekben a kérdésekben kellene sürgősen dönteni, mert ezek kihatnak a főiskola működésének tartalmi kérdéseire is. Még nem alakult ki egyértelműen, hogy milyen feltételek mellett működhet ez a főiskola; mindenesetre az oktatás folyik, és ehhez a jövőre vonatkozó elképzeléseink is vannak.

A konzultációban részt vett:

Dr. Nyerges Lajos

Tartalom

CHRISTIÁN László, KOVÁCS Gábor: Szerkesztői köszöntő	11
BALOGH János: Rendőri vezető visszaemlékezései	13
BLASKÓ Béla: Rendészeti tisztképzés a Rendőrtiszti Főiskolán (1996–2005)	17
BODA József: Szakmai követelmények a rendészeti felsőoktatásban	39
CHRISTIÁN László – HAUTZINGER Zoltán – KOVÁCS Gábor: A magyar rendészeti felsőoktatás jelene és jövője	53
DÁNOS Valér: Volt egyszer egy praxisorientált képzési programterv a Rendőrtiszti Főiskolán (1994–1995)	73
DSUPIN Ottó: Gondolatok a rendészeti felsőoktatásban megvalósuló rendőrségi követelményekről	89
FINSZTER Géza: A rendőr akadémiaától az egyetemig	101
FÓRIZS Sándor – MÉSZÁROS Bence: Rendőrtiszt-képzés az Európai Unió néhány országában, jó gyakorlatok	123
NÉMETH Zsolt: Dr. Győrök Ferenc vezérőrnagy, az első parancsnok	153
RUZSONYI Péter: A digitális korszak beköszöntése és a Covid-19-világjárvány generálta helyzetben történő helytállás	159
RUZSONYI Péter: Még a Hegyen – régi helyszínen új identitás építése	167
SALLAI János: Rendészeti tisztképzés a Rendőrtiszti Főiskola megalakulásáig	173
SÁRKÁNY István: A Rendőrtiszti Főiskola létrejötte és a rendészeti tisztképzés története 1990-ig	195
SÁRKÁNY István: Paradigmaváltás a Rendőrtiszti Főiskolán	201
TÖREKI Sándor: Egy rendőri vezető visszaemlékezései – gondolatok a rendőri felkészítésről	205
UTÁNKÖZLÉS	
BLASKÓ Béla: Rendészeti felsőoktatás – ma és holnap. Eredetileg megjelent: Belügyi Szemle, 53. (2005), 7–8. 28–45.	213
KRATOCHWILL Ferenc: A rendőrtisztképzés és a tisztii továbbképzés reformja. Eredetileg megjelent: Rendészeti Szemle, 31. (1993), 11. 59–61.	231
NYERGES Lajos: A Rendőrtiszti Főiskola múltjáról, jelenéről és jövőjéről. Eredetileg megjelent: Rendészeti Szemle, 30. (1992), 12. 46–52.	235